

ПРОПОВЕДИ

от д-р Виктор Шепърд

пастор в Канада и професор по философия

Том 6

превод от английски: Димитър Працинков

2011

Информация за Виктор Шепърд

Роден през 1944, ръкоположен като пастор в Обединената църква на Канада през 1970, служил в нея повече от 25 г. и я напуснал, поради несъгласие с нейната теология. Присъединил се към Презвитерианската църква. Професор по философия и теология. Изследовател на учението на Джон Уесли. Автор е на академични монографии за Уесли, Мартин Лутер и Калвин. Преподава в университети в Канада и в Оксфорд, Англия. Автор е на няколко книги и много проповеди. Продължава да служи като пастор.

Съдържание

1. Обещания, обещания, обещания	3
2. Обучение в работилницата или нещо повече от дърводелец	6
3. Окуражение за океанските риболовци	10
4. От власт към ефективност или от социалното превъзходство към солта	13
5. От себе си ли казваш това или други са ти говорили за мен?	16
6. Отблъскващата сила на новата привързаност	19
7. Отново благодарен	22
8. Относно обичта ни към Бога	26
8. Покаяние	29
9. Помиряването	32
10. Помогни на нашето неверие	36
11. Портрет на един член на църквата	38
12. Почти “християнин”	42
13. Праведният никога няма да се поклати	45
14. Празникът на Реформацията и сведения за Уилям Тиндейл (1494 –1536)	48
15. Призивът на евангелието да четем	52
16. Притчата за “богатия глупак”	55
17. Приятелите и Приятелят	58
18. Проповед за ангелите	61
19. Проповед за гнева	65
20. Проповед за Еклисиаст	68
21. Проповед за лицемерието	72
22. Проповед за мъдростта	75
23. Проповед за обръщането	78
24. Проповед за по-старият брат	82
25. Проповед за постмодернизма	85
26. Проповед за психопатите	89
27. Проповед за смирението	92
28. Проучване на патологията на завистта	95

29. Прощка, прощаване на другите, прощаване на себе си – от къде да започнем?	98
30. Радостното настроение	102

Обещания, обещания, обещания

*“Бдете, стойте твърдо във вярата, бъдете мъжествени, укрепявайте се!
Всичко у вас да става с любов” (2 Кор.1:15-22)*

Измутително е, че думата “обещание” се среща стотици пъти **в превода** на Стария Завет, **тъй като в езика иврит липсва дума, която означава обещание!** Думата която превеждаме като “обещание,” на иврит означава “**да кажа**”, “**да изрека.**” **В древна Юдея, ако човек просто казал нещо, той го правел, все едно че е обещал да го направи.** С други думи, в тогавашната представа на евреите **всяка казана дума е била считана за обещание.**

Днес ние сме много далече от подобна представа. Днес ние питаме човека, дали ще изпълни това, което е казал и той ни отговаря утвърдително, **но ние пак го питаме:** “**Обещаваш ли?**” Ясно е, че ние искаме от човека да обещае, че ще изпълни това, което е казал, просто защото му нямаме доверие. Ние се съмняваме, че можем да разчитаме на онова, което той е казал. Ние не можем да разчитаме, че човека ще направи това, което е казал, просто защото го е казал.

Още през 17 век квакерите забелязали това. Всички знаят, че когато бъдат призовавани да дават показания в съдебната зала, квакерите решително отказват да положат клетва, че ще кажат истината, цялата истина и само истината и то поради една единствена причина: **квакерите вярват, че християните винаги и при всички ситуации казват единствено истината.** А след като е така, защо е нужно да дават специално обещание да казват истината в съда? В продължение на 400 години квакерите казват: “Да обещаваме да казваме истината в съда, това означава да признаваме, че извън съдебната зала ние не винаги казваме истината; това означава да признаваме, че в ежедневието не може да се вярва на думата ни. Но на думата ни може да се вярва: ние изпълняваме това, което казваме. **Всяка наша дума е обещание.**”

В древния Израел всяка дума на човека е била считана за обещание и то поради една единствена причина: Божие слово е било Божие обещание. **Бог прави това, което казва.** Обещанието е гаранция за изпълнението. И тъй като характерна черта на живия Бог е, че той говори, тогава ние имаме основанието да кажем, че характерното за Бога е, че той обещава. **И той не само обещава, а и изпълнява.** Навсякъде в Стария Завет обещанието на Бога гарантира изпълнението. Ако е дадено обещание, изпълнението е сигурно. **Нищо не описва по-точно характера на Бога от факта, че той дава обещания и неотклонно ги изпълнява.**

Имайки предвид тези неща, трябва да обръщаме по-голямо внимание, когато в Новия Завет четем, че обещанията на Бога принадлежат на Израел. Обърнете внимание на употребеното сегашно глаголно време: на Израел принадлежат **(т.е. продължават да принадлежат и сега)** обещанията. Въобщо не се намеква, че тези обещания са принадлежали на Израел в миналото, но сега вече не принадлежат на него. Тази истина е важно да се осъзнае поради няколко причини, една от които е забележката, която беше направена по отношение на моето служение в тази църква.

Някои хора казаха: “Защо Виктор не спре да говори за евреите? В християнството няма място за неговите постоянни споменавания за евреите. Ако Виктор има толкова високо мнение за тях, защо не отиде в синагогата и да се присъедини към тях?” Учудвам се, че според тези хора по време на християнските богослужения не трябва да се споменава евреите, въпреки че Божиите обещания и сега принадлежат на Израел. Чуйте какво пише Павел в Рим. 9:4: “**Защото бих желал сам аз да съм отлъчен от Христос заради моите братя, моите роднини по плът, които са израилтяни, на които принадлежат осиновлението и славата, и заветите, и даването на закона, и богослужението, и обещанията.**” Според Новия Завет, според установения от Бога ред, **в Божието царство продължава да има място за Израел.**

Възможно ли е да се отрече тази истина? Това, че постоянно напомням, че Израел продължава да има място в плана и целта на Бога **съвсем не означава,** че единствено евреите са избегнали грехопадението, нито че единствено те имат чисти сърца, а ние, неевреите имаме студени и каменни сърца. В края на краищата евреинът Йеремиа е казал, че сърцето на всеки от сънародниците му е “**измамливо повече от всичко и е страшно покварено.**” (Йер. 17:9) **Както евреите, така и неевреите са създания на грехопадението.** Това не означава, че всеки евреин е симпатичен или заслужава да му вярваме – така както никой не може да твърди, че всеки неевреин е симпатичен или заслужава да му вярваме. **Това не означава, че всяко политическо действие на съвременната държава на Израел трябва да бъде одобрявано. То трябва да бъде оценявано така,**

както се оценяват действията на всяка друга държава.

Това не означава, че историята на древния Израел е “варосана.” Еврейските пророци се измъчвали от духовната невярност на Израел, която оприличавали с prostituiрането и се разгневявали от лицемерието на евреите, което оприличавали със зловоние, издигащо се към Бога. Но – и това е **ОГРОМНО “НО”** – въпреки че с предпоследните си думи (в Осия) Бог нарича израелтяните “не мои хора” (lo-ammi) и “хора, които не съжбявам” (lo-ruchamah), последните думи на Бога към тях са: “Как мога да ви изоставя? И тъй като не мога да ви изоставя, аз трябва да ви наричам “Мой хора” и “хора, които съжбявам.”

Преди много векове Исус се изправил пред Пилат, който въобще не се е тревожел за съдбата на Исус, тъй като е знаел, че няма начин да спечели, ако се противопостави на религиозните власти на Израел. С изпълнен с презрение глас Пилат попитал Исус: “**Че аз юдеи ли съм?**” (Йоан 18:35), т.е. “**Целият свят знае, че аз не съм от вашия окаян народ.**” Веднъж докато вечеряхме, когато беше на 14 години (на 14, а не на 4 и съвсем не беше глупава), дъщеря ни Катерина ни попита с искрена обърканост: “Ние евреи ли сме?” А ние с жена ми й отговорихме: “Не сме точно евреи, но най-общо казано, да, ние сме евреи, той като всички християни са почитани като евреи; всички християни са гости в дома на Израел.” Нека никога да не забравяме думите на Павел: “**Затова помнете, че вие, някога езичници по плът, наричани необрязани от тези, които се наричат обрязани – с обрязване на плътта, което се извършва с ръце, в онова време бяхте отделени от Христос, отстранени от Израелското гражданство и чужденци към заветите на обещанието, без да имате надежда и без Бог на света.**” (Еф. 2:11-12). Тъй като сме приели Исус Христос, сега ние сме част от обществото на Израел.

А какво ще стане, ако неевреите-християни забравят, че обещанията принадлежат на Израел? Какво ще стане с нас, ако забравим, че сме гости в дома на Израел? Ако това се случи, ние ще пренебрегнем написаното в Стария Завет и така ще унищожим християнската си вяра. Дали ще я унищожим? Да, напълно.

А) На първо място, ние ще се лишим от истината, че вселената е Божие създание, че тя е създадена от океана на неговата любов, че е управлявана от суверенната му милост, че е поддържана от неразбираемото му търпение и че хората ще се отчитат за делата си пред него. **Ние ще се лишим от тази фундаментална истина, понеже Новия Завет не е отстъпил от учението за създанието.**

Б) На второ място, **ние няма да успеем да разберем себе си като човешки същества.** Единствено в Стария Завет научаваме, че сме направени по уникален начин по Божия образ, че сме направени да бъдем отговорни пред него за живота си с него и с другите хора, които също са създадени по неговия образ.

В) На трето място, **ние вече няма да знаем кой е Бог.** Ние ще забравим, че той не е същия като създанието си или като която и да е част от създанието си. Да кажем това, означава да казваме, че Бог е свят, но ако не познаваме Стария Завет, ние не можем да разберем какво представлява Божията святост. Без Стария Завет ние не можем да разберем, **че Бог е личност и поради това сърцето му може да бъде съкрушено като сърцето на съпруг, чиято жена го е изоставила заради друг мъж.** Бог плаче като съпруга, чийто мъж няма да се върне у дома. Бог се вбесява на света, който кара и нас да се вбесяваме от яд. Бог тъгува за децата, които ще бъдат изгубени, а не намерени. Бог пъхти като работник или атлет, чието изтощение е на предела на силите си. **Бог се радва така, както бащата се радва на любимото си дете.** Бог се привързва към хората си като кърмеща майка, която в кърменето си намира огромно успокоение и задоволство за себе си и същевременно дава храна на бебето си. Какво ще ни остане от представата ни за Бога, когато пренебрегнем, или още по-лошо, когато презрем мястото си в обществото на Израел? Със сигурност, няма да си представяме Бог като свят и като личност. Тогава какво ще е той? Идея? Принцип? Или част от пожелателното ни мислене?

Г) На четвърто място, ако не държим пред себе си факта, че сме членове на обществото на Израел, ние неизбежно **ще усилим погрешността на антисемитизма, който светът вежливо порицава поради политическите си съображения, но винаги тайно подпомага и подстрекава.** Нужно ли е да говорим повече? “**На които (Израелтяните), принадлежат (сегашно време) ... обещанията.**” Аз не се срамувам да заставам редом до Апостол Павел.

Заставайки редом до Павел, аз потвърждавам убедеността му, че “**Божите обещания, колкото и много да са те, в Него (в Христос) са “Да.”**” (2Кор.1:20) Каквото и да е обещал Бог през време на вековната си борба с Израел, каквото и да е обещал **на** Израел или **чрез** Израел – на църквата, всичко е събрано, изпълнено и короновано в нашият Господ Христос Исус. Всъщност, всички обещания, направени на Израел, или чрез Израел, са живи обещания в Христос и се изпълняват в Христос. Апостолът казва: “Всички обещания на Бога намират своето “Да” в Христос.” Тъй като Бог, който превъплъти себе си в Исус от Назарет е Бог, който обещава и изпълнява, има изпълнение на обещанията по време на земното служение на Исус, които можем да поставим в сърцето си и така да укрепваме себе си, докато свърши и нашата борба.

Нека да разгледаме само 3 от тези обещания.

А) Първото обещание е обещанието, че ние **никога не сме изоставени от Господа,** който е казал: “**Аз**

съм с вас през всички дни до свършека на века.” (Мат.28:20) Той е обещал, че никога няма да ни изостави. Това е обещание, но то не е гаранция, че ние няма да се чувстваме изоставени. Християните често се чувстват изоставени. Спомнете си как във 2Кор. Павел описва нещастията, които той и спътниците му са преживявали в Азия. Павел не ни казва точно какви са били тези нещастия, но ни съобщава какво е било отражението им върху тях самите: *“Братя и сестри, искаме да знаете за бедите, които ни сполетяха в Азия. Бремето върху нас бе толкова тежко и непоносимо, че дори бяхме изгубили всякаква надежда за живот.”* (2Кор. 1:8) Може ли човек да се чувства по-зле? “Ние бяхме съкрушени и отчаяни, че няма да оживеем.” Забележете, Господ ни е обещал, че никога няма да ни изостави, а не че ние никога няма да се чувстваме изоставени. Но нека да видим как завършва казаното от Павел: *“В сърцата си чувствахме, че смъртната ни присъда вече е произнесена, но това се случи, за да не се доверяваме на себе си, а на Бога, който възкресява мъртвите. Той ни избави от ужасна смърт и ще продължи да ни избавя.”* (2Кор.1:9). Господ е обещал, че никога няма да ни изостави.

Дали е спазил обещанието си? Как може човек да знае, дали Господ спазва обещанието си? **Ясно е, че не може да има доказателство.** Не е възможно да се докаже, че Исус никога не изоставя хората си. Но липсата на доказателство не е вредно. **В края на краищата, за най-важните неща в живота ни няма доказателства.** Аз не мога да докажа, че жена ми ме обича. Но в същото време, аз никога не съм се съмнявал, че тя ме обича. **За най-важните неща от живота ни няма доказателства, но има свидетелски показания.**

Тогава какви свидетелски показания има, че Господ спазва обещанието си? Нека да поканим свидетели и да им позволим да говорят. От колко свидетели се нуждаем, за да бъдем убедени? Аз самият винаги започвам **със свидетелството на баба ми. Тя беше почти неграмотна, защото била последното, 15-то дете в семейството си.** Тя работила като слугиня в Англия и в началото на 20 век се омъжила за фабричен работник в Канада. С други думи, тя беше бедна жена. Десет пъти била бременна, родила 6 деца, от тях 4 оживели, през 1917 година ѝ извадили бъбрека и в края на живота си трябваше да се грижи неотлъчно за мъжа си, чийто крайници бяха изкривени като дъги и поради това прекара последните 11 години от живота си, без да става от леглото си. Самата тя живя още 1-2 години след смъртта му.

Може би ще кажете, че нейното положение не е било необичайно за нейната епоха. Въпреки това, **необичайно беше кроткото ѝ свидетелстване, че Господ беше спазил обещанието си към нея.** В нейния случай беше невъзможно да има доказателство. Но нейното свидетелстване (поне за мен), беше толкова искрено, че не можеше човек да не му повярва. Последният куплет от любимият ѝ химн беше записан в сърцето ѝ и на устните ѝ:

Никоя буря не може да угаси куража ми,
никаква болка не може да ми отнеме любовта ми към Теб,
никакъв страх не може да изпълни сърцето ми с ужас.
**И там където не виждам, аз ще вярвам,
защото тогава със сигурност ще знам,**
че ти продължаваш да си с мен навсякъде.”

В края на 19 и в началото на 20 век Натаниел Бъруош е бил гигант на Методистката църква в Канада. Учен, професор в университет, свещеник, проповедник, Бъруош е бил основният архитект на обединяването на църквите през 1925 г. **През 1889 само за една ужасна седмица той и жена му погребали 4 от децата си, които умрели от дифтерит.** И какво мислите, че е направил той? Че е проклетел Бога? Че се е вбесил и е казал, че Бог е мъчител? Че е стигнал до заключението, че вярата в Бога не е нищо друго освен детинско занимание? Точно обратното. **Той постоянно свидетелствал, че Господ е спазил обещанието си никога да не го изостави.**

Б) Второто обещание на Господа е **никога да не ни оставя на тъмно:** *“Аз съм светлината на света, която ме следва, няма да ходи в тъмнината, но ще има светлината в живота си.”* (Йоан 8:12) Но понякога ние считаме, че сме в тъмнина. Нещо повече, ние се ядосваме на хората, които казват, че никога не са объркани, озадачени, неразбиращи. Ние се дразним от хората, които никога не осъзнават колко сложен и объркан е живота. **А какво иска да ни каже Бог с обещанието си никога да не ни оставя в тъмнина?** Той ни казва, че винаги ще ни снабдява с достатъчно светлина, **за да направим следващата крачка;** поне следващата крачка. Господ не ни е обещал да ни даде толкова силна светлина, за да видим къде и какви ще бъдем след 45 години, а че светлината ще е достатъчна, за да направим следващата крачка, така че единственото нещо, което се изисква от нас е да се подчиняваме. **Ако въобще ни липсваше светлина, ние наистина щяхме да имаме извинение за греха си; но след като имаме достатъчно светлина, за да направим следващата крачка, тогава проблемът не е в липсата на светлина, а в липсата на подчинение.** Да се подчиняваме, това винаги означава да имаме достатъчно светлина за следващата крачка, а след като я направим, за следващата и т.н. А ако не се подчиняваме, ще вървим в тъмнина и ще се спъваме и така ще влизаме в още по-плътна тъмнина.

Трябва да осъзнаем, че обещанието на Бога не е, че ние няма да вървим в тъмнина. Обещанието е: *“Аз съм светлината ... който ме следва, няма да ходи в тъмнината.”*

В) Господ е обещал, че хората му няма да бъдат изоставени, няма да останат без светлина **и няма да бъдат забравени**. Той казва: *“Ако вие, които сте зли, знаете как да давате добри дарове на децата си, колко повече вашия Отец, който е на небесата, ще даде добри неща на тези, които искат от него!”* (Мат.7:11) Но има предварително условие за това обещание: *“Искайте, и ще ви се даде; търсете и ще намерите; хлопайте и ще ви се отвори; защото всеки, който иска, получава; който търси, намира; и на този, който хлопа, ще се отвори.”* Защото никой не иска, не търси и не хлопа напразно.

Дали вашият Отец е мъчител? Даже вие, които сте покварени, не се отнасяте така към детето си! Колко повече вашият небесен Отец ще даде добри неща на тези, които искат от него.” Кои са добрите неща? Бонбонки и сладкиши? Дрънкулки и играчки? Евангелието на Лука ни казва кои са тези добри неща: *“Колко повече Небесния Отец ще даде Светия Дух на тези, които искат от него!”* (Лука 11:13) Светият Дух, това е самият Бог в своята най-голяма интимност и сила. Самият той е дарът. Всички, които искат, търсят и хлопат, ще установят, че са залети от Светия Дух. Дали обещанието е спазено?

Невъзможно е да има доказателство. Има единствено свидетелства, тъй като само свидетелствата са свойствени за най-жизненоважните страни от живота ни.

С чие свидетелство трябва да започнем?

Павел казва: *“Аз съм уверен, че нищо не може да ни отдели от любовта на Бога в Христос Исус, нашия Господ”* (Рим. 8:35-39)

Петър казва: *“Понеже неговата божествена сила ни е подарила всичко, което е необходимо за живота и за благочестието, чрез познанието на Този, Който ни е призвал чрез Своята слава и сила.”* (2Пет.1:3)

Юлиана от Норуич (жена, живяла през 14 век) казва: *“Всичко ще бъде добре, всякак ще бъде добре.”*

Когато бил запитан къде ще бъде, когато всички неща, срещу които сега се бори, бъдат победени,

Мартин Лутер отговорил: *“Аз ще бъда там, където се намирам сега: в ръцете на Бога.”*

Когато в навечерието на екзекуцията му един затворнически палач се присмлял на **Николас Ридли**, най-способният от английските реформатори, като го запитал: *“Знаете ли какво ще ви се случи утре, господине?”*, Ридли му отговорил: *“Да, знам какво ще ми се случи. Утре ще ходя на сватба. Блажени са тези, които са поканени на сватбата на Агнето.”*

Няма нужда да натрупваме още свидетелства. След като ги чухме, единственото което ни остава да направим, е да ги запомним и да се оставим изцяло в ръцете на онзи, който е най-великия син на Израел. И тъй като е евреин и говори еврейски, на него не му се налага да казва *“Аз обещавам”*, с цел да обещае. Единственото което е нужно е да говори. Всяка негова дума е обещание, което той изпълнява.

Защото всички обещания на Бога намират своето “Да” в Христос Исус нашият Господ.

Обучение в работилницата или нещо повече от дърводелец

Втор. 30:15-20; Еф.4: 25-30; Мат.7:1-5

Даже ако чествяхме като национални празници рождения ден на кралица Виктория или Денят на Канада, **честването на националния празник на труда е много по-важно събитие**. В Деня на труда ние, канадците, мъдро отдаваме почит на ролята на труда за цялата ни нация и за всеки канадец поотделно. Ние работим не само, защото сме принудени да работим, за да си изкарваме прехраната, иначе няма да оцелеем. **Ние работим, защото Бог ни е заповядал да работим**. Заповедта му **да се трудим с радост** предшества историята за Грехопадението в Бит.3. С други думи, независимо от онова, което неудовлетвореността, болката или привидната безполезност могат да породят в нас като наше отношение към работата в резултат от Грехопадението, **самата работата е нещо добро**. Заповедта на Бога винаги е добра, за каквото и да се отнася и винаги е придружена с някаква благословия. Като чествуваме Денят на труда, ние с радост подчертава достойнството на труда **и потвърждаваме, че човек е създаден, за да се труди, че заслужава да бъде уважаван заради труда си и че трябва да намери удовлетворение от работата си**. Същевременно казваме, **че в тежката работа няма нищо унижително**.

Трябва да знаем това, защото даже самият Исус е работил. Преди да започне публичното си служение, той е работил в дърводелската работилница на баща си в Назарет, която може би се е наричала *“Йосиф и син.”* От онова, което намираме на различни места в евангелията ние разбираме, че тези двама мъже са изработвали големи приспособления за работа, като яреми и рала. Когато Исус започнал да проповядва и да

преподава, слушателите му се удивлявали и казвали: “Откъде този млад човек е получил тази мъдрост? **Гой не е ли просто един дърводелец?**” Да, той е бил дърводелец от един заспал градец в Галилея, **но въпреки това е нещо повече от дърводелец.** Той може да ни даде съвети, свързани с дървообработването. Същевременно другото, което той има да ни каже е още по-правдоподобно, просто защото той знае, че не е обикновен “дърводелец-столар.” (*Коментар: По-старите хора у нас може би ще си спомнят за професията, наричана с немската дума „тишлер“, - дърводелец, който в миналото е изработвал маси, столове, скринове и гардероби. Д.Пр.*) Времето, което Исус е прекарал в дърводелската работилница го е дарило с практична мъдрост.

Първо. Помислете за същината на неговото изказване за гредата и стърготината (тресчицата) (Мат.7:1-5). В дърводелската работилница винаги има много стърготини и рано или късно някоя от тях намира начин да попадне в окоето на човека. Тя го дразни и той не може да работи, докато стърготината не бъде извадена. Някой добронамерен колега, който иска да помогне, незабавно предлага помощта си с думите: “Ела, позволи ми да извадя стърготината от окоето ти и зрението ти ще се възстанови.”

Проблемът е, че предлагащият да помогне забравя, че в собственото му око има „огромна греда.“ Нашият Господ казва: “Първо извади гредата от собственото си око и тогава ще си в състояние да помогнеш на ближния си да извади стърготината от окоето си.” Исус казва, **че ние, неговите ученици, не трябва да си подчиняваме на навика да откриваме грешки, да сме придирчиви, заядливи, злостни и постоянно да сме дребнаво-критични към ближния си,** с цел да обезценяваме и одялваме достойнствата му, докато станат с размерите на клечка за зъби, а в това време нашите достойнства да ни изглеждат по-големи от самия живот, гигантски даже в собственото ни напомпано самочувствие. **Подобно на всяко пристрастяване, този навик, тази дълбоко вкоренена привичка постоянно да критикуваме, е навик, който има свойството да се самоусилва. Това е навик, който лесно се създава, просто защото всеки човек има по-високо мнение за себе си** и обикновено считаме, че най-сигурния начин за собственото ни издигане е да натикаме някой друг в калта.

Установил съм, че много хора възприемат мъдростта и силата на учението на нашия Господ, но въпреки това са объркани по отношение на тяхното практическо приложение в живота им. Те чуват, че Исус говори за гредата и стърготината, но освен това той казва: **“Не съдете, за да не бъдете съдени.”** Объркването нараства, когато такива хора направят грешка при някое отсъждане, поради това че са прекомерно критични, когато правят трезва оценка. Не трябва да се объркват двете неща: **пренебрежителното и критично отношение няма нищо общо с правенето на разумна оценка.**

Навсякъде в Библията на Божиите хора се заповядва да правят трезви оценки. Бог не е почитан, когато хората му остават наивни, готови да се превръщат в “жертви”, да бъдат измамвани или да бъдат “хващани на въдицата.” Трябва да правим разлика между това, което ни обогатява и онова, което изглежда, че ни обогатява, но всъщност ни обеднява. **Трябва да правим разлика между това, което можем да приемаме с радост и онова, което задължително трябва да отбягваме.** Ние правим всичко, което е по силите ни, за да помагаме на децата си да укрепват тази проникателност и способност да се прави разлика, защото знаем, че нещастия очакват онези хора, които не могат да отсъждат разумно. Липсата на способност за разумна преценка води до трагични последици за хората и до опасности за хората около тях. Исус ни казва, че трябва да сме мъдри като змиите.

Апостолите ни казват, че трябва да различаваме духовете, тъй като не всички духове са свети. **Когато разберем разликата между заповедта на Господа да правим разумни преценки за себе си и забраната му да имаме презрително отношение към другите,** когато разберем тази разлика, объркването изчезва. Исус Христос говори много страстно по този въпрос, защото знае сърцата ни. Например, той познава способността ни несъзнателно да намираме благовидни причини за недостойното си поведение. Ние сме в състояние напълно искрено и съзнателно да твърдим, че стърготината в окоето на човека до нас е реална, а гредата в собственото ни око е въображаема.

Преди няколко години бях поканен да извърша едно следобедно богослужение и да проповядвам в колежа “Емануил” в Университета на Торонто, т.е. в семинарията, в която съм се учил. Положих необичайно голямо усърдие при подготовянето на проповедта, защото знаех, че студентите по теология ще дойдат на богослужението с критичното си отношение **и исках да ги заслепя с необикновените си способности да проповядвам.** Седмицата ми беше много натоварена. Сутринта преди службата трябваше да направя няколко сериозни промени в програмата си. Трафикът по пътя да Торонто беше по-силен от обичайното. Накрая трябваше да търся къде да паркирам. Но когато влязох в сградата, аз се почувствах готов да се срещна със студентите и да им покажа едно-две неща.

Но вместо очакваните 150 момчета, на службата дойдох само 6. Проповядвах и дадох Светото Причастие както беше планирано.. След края на службата един от присъстващите студенти ми каза учтиво: **“Вие бяхте враждебно настроен по време на службата.”** Аз му казах: **“Не! Съвсем не бях враждебно настроен!”** Студентът повтори: “Вие бяхте враждебно настроен” А аз отговорих: “Може би бях разстроен,

но не бях враждебен.” **Ето това беше пример на искрено прикриване на неблагоприятно поведение от моя страна.**

Когато другите хората са враждебни, за мен това е факт за който няма извинение, но когато аз самият изглеждам враждебен, аз съвсем искрено твърдя, че съм само разстроен. Неосъзнатата ни способност да се прикриваме и извиняваме е толкова огромна, че благодарение на нея можем многократно да увеличим размерите на стърготината в околото на съседа си, за да стане голяма като дъбово дърво, като в същото време смаляваме размерите на гредата в нашето око до размерите на едно клонче. **В такъв момент ние изглежда не осъзнаваме колко смешни сме в очите на другите хора и не само смешни, но и жестоки.** (Коментар: А колко хубава работа в такива ситуации върши искреното чувство за хумор, който веднага ни освобождава от напрежението и ни кара да не се превъзнасяме. Д.Пр.)

Господ говори толкова разпалено по този въпрос, защото знае, че когато сгълчим съседа си заради стърготината в околото му, това ще го обезкуражи, след това той ще се почувства подтиснат и даже може да се парализира от притеснение. Изправен пред лицето на безмилостния критицизъм той не може даже да се оправдае, престава да се опитва и просто се чувства смазан и парализиран.

Нашият Господ знае, че навикът да намира недостатъци в другите хора отвежда човека още по-далеч и по-далеч и се превръща в праведност в собствените му очи. Когато постоянният ни критицизъм чука ближния ни така, както човката на кълвача дълбае кората на дървото, докато намери някое насекомо, като защитна реакция той започва да твърди, че е по-добър, отколкото изглежда. Но какво друго би могъл да направи той, за да се предпази от болезненото ни кълване? А когато той започне да се защитава, ние стигаме да извода, че отношението ни към него е основателно и правилно, защото сега става ясно, че той не може да понесе истината за себе си. Ние забравяме, че праведността на този човек в собствените му очи е нараснала единствено в отговор на нашето варварско отношение към него. Обаче най-лошото последствие от нашето заяждане е, че то подтиква жертвата да отвърща по същия начин. Заяждането стимулира ответно заяждане, кълването – ответно кълване, варварското отношение – ответно варварско отношение. Психологически наранимите хора могат да се пречупят, когато постоянно им бъдат натяквани грешките, а психологично издръжливите отвърщат с контранападение.

Когато Исус ни говори за критичното ни отношение, той ни нарича строго “лицемери.” Лицемер е гръцка дума, с която се нарича артист, който носи маска. Когато видим стърготината в околото на ближния си, но не виждаме гредата в собственото си око, ние забравяме, че сме грешни създания със същите дефекти в мозъка и сърцето като човека, чието поведение критикуваме. Исус завършва учението си от дърводелската работилница със тъжното изречение: “Първо извади гредата от околото си. Тогава ще виждаш ясно, за да извадиш стърготината от околото на ближния си. Само когато искрено и със страхопочитание признаеш собствената си порочност и чак след като направиш нещо, за да се поправиш, чак тогава ще си способен да помагаш, да коригираш и да окуражаваш моя брат или моята сестра. Ако претендираш, че си нещо друго, ти си лицемер.”

Второ. В Мат.11:29 Исус казва: *“Взemi моят ярем и се учи от мен. Защото аз съм кротък и смирен по сърце и ще намерите покой за душите си”* Всеки ден Исус е правел яреми. Той е знаел, че ако ярема е направен добре и приляга добре върху врата на вола, животното ще може да тегли добре тежкия товар, без да се наранява. Обратно, ако яремът не е направен добре, той ще претрие врата на вола и тегленето на товара ще се превърне в мъчение за него. Господ е знаел, че някои житейски товари са просто неизбежни за нас и трябва да ги влачим. Той казва: “Тъй като в живота има някои товари, които трябва да теглим, тогава защо да не ги теглим с ярем, който приляга добре? Ярем, направен от някой друг освен мен само ще ви измъчи, а даже може да ви задуши. Моят ярем е лек.” Когато Исус казва: *“Елате при мен всички, които се трудите и сте обременени”* (Мат.11:28). В оригиналния текст думата “трудите” не е обичайната дума, която е използвана за “труд.” Използваната тук дума придава смисъла на рухване на планове и надежди, на тъга, умора и пълно изнемощение. В началото на проповедта казах, че самата работа не е белег на Божието наказание след Грехопадението, а е благословия. **Обаче неудовлетвореността от работата, мъката пораждана от работата, безполезнаостта, самоотчуждението и яростта са последици от Грехопадението.** Всички ние сме грешни същества и живеем в един греховен свят. Поради това има елемент на неудовлетвореност, безполезнаост и противоречивост в онова, което правим през живота си.

Десетгодишното дете иска да бъде пожарникар, полицай, лекар или балерина, защото не вижда нищо лошо в тези професии. Тогава защо упражняването им се превръща в мъчение. Същият човек, вече на 40 годишна възраст, е открил повече неудовлетвореност в работата, за която преди 30 години е мечтаел. Сега той иска да се избави от нея и да отглежда крави или да пише романи. **Все едно, че отглеждането на крави не е свързано с разочарования и че в литературата няма варварски отношения!** Истината е, че разочарованието и умората няма да изчезнат при следващата работа. Ние трябва да влачим тези неща през живота си. Тогава с кой ярем да ги влачим? Исус настоява, че неговият ярем е най-добър, защото ни позволява да влачим житейските тежести без да се измъчваме.

Помислете за тъгата. Единственият начин за да избегнем тъгата при загубата на обичан човек не е да го заменим с някой друг. Единственият начин да избегнем тъгата е да избягваме да обичаме. Но да се предпазваме по този начин срещу загубата на обичан от нас човек означава предварително за сме загубили всичко. **С други думи, да обичаш, това означава се със сигурност ще тъгуваш. Тъгата е друг житейски товар, който не може да бъде изоставен.**

Един от най-жестоките митове в обществото е, че живота може да е без тежести. Рекламите поддържат този мит по една единствена причина: защото знаят, че всички хора искат да повярват в този мит. В глупостта си ние често си мислим, че собственият ни живот е твърде обременен с тежести, а живота на другите хора е лишен от тежести. Но истината е, че живота на всеки човек е обременен с трудности. Няма магическа формула, чрез която да се отървем от житейските тежести. Нашият приятел и дърводелец не се е специализирал в магически формули. **Той е специалист по яремите.** Яремът му позволява товарите, които трябва да влачим да не ни измъчват и задушават. Но има и още нещо. Воловете не само са впрегнати да влачат товара, те са впрегнати един до друг. Яремът винаги се тегли по двойки. Ние не само сме впрегнати да теглим товара, ние сме впрегнати заедно с друг, който върви заедно с нас.

Кой е той? С кой сме впрегнати, за да теглим житейския си товар? **Християните винаги са впрегнати заедно с Христос.** Яремът му приляга както на нас, така и на него самият. С други думи, всеки наш товар е товар и за Христос. Излиза, че неговият ярем е лек по две причини: защото приляга добре към всеки от нас и защото той го е направил и за себе си. Той се е впрегнал заедно с нас във всяка наша житейска борба.

Трето. В Лука 9:62 Исус казва: **“Никой, който е сложил ръката си на ралото и гледа назад, не е годен за Божието царство.”** Има спешност, която е свързана с влизането в царството чрез вяра в самия цар, без да се отклоняваме от целта си от големи или малки неща. Нужна е решителност и твърдост, за да влезем в компанията на царя и да останем там. Всеки, който постави ръката си на ралото и **гледа назад**, оре бразда, която криволичи във всички направления и е срам за всеки орач. Всеки, който постави ръката си на ралото **и гледа назад прилича на жената на Лот**, която погледнала назад към града, от който бягали, защото си мислела, че там ще има по-голяма сигурност в сравнение с това, към което вървели. Шофьорът, който кара колата си напред, а в същото време гледа назад, неизбежно ще катастрофира.

Исус срещнал човек, който въодушевено казал, че не иска нищо друго освен да бъде негов ученик. Исус му казва: **“Товага върви след мен. Последвай ме сега.”** Човекът му отговорил: **“Ще те последвам, веднага след като погребя баща си. Имам да свърша някои домашни работи, преди да тръгна след теб.”** Исус му казал: **“Това е увъртане и тактика за отлагане. *Позволи на мъртвите да погребат своите мъртви.* Ти ела с мен. Ако поставиш ръката си на ралото и започнеш да се оглеждаш за едно или друго нещо, тези неща ще те отклонят и ти ще се разминеш с царството. Така сам ще се дисквалифицираш”** (Мат. 9:21-22).

Като съвременни хора, на нас ни е трудно да разберем защо е бързал нашия Господ. Ние не схващаме защо поканата му да тръгнем след него не търпи никакво двоумение и отлагане. Ние пропускаме да видим нещо, което Исус е счел, че е толкова ясно: **ние можем постоянно да отлагаме решението си да го последваме, но не знаем** колко дълго ще продължи живота ни на земята. Мъжът, който казва, че не е взел решение да се ожени, остава ерген. Жената, която казва, че не е решила кога ще има деца, остава бездетна. Младеж, който стои на края на басейна и се чуди дали водата е достатъчно топла, за да се окъпе, остава сух. Студентът, който казва, че не е решил дали да чете тази вечер или да си почине, не чете. А онези, които още не са решили дали да вървят след Исус, не са тръгнали след него.

Можем винаги да отлагаме вземането на решението, **но не можем чрез отлагане да удължим живота си.** Исус няма да позволи на никой, с когото се срещне, да отрече тази истина или да я забрави. Той постоянно подчертава спешността на влизането в царството, като се отказваме от себе си и се оставяме в ръцете на самия цар.

Третият и най-важен от днешните уроци има много общи неща с първите два за стърготината и за ярема. Единствено когато поставим ръката си на ралото и не поглеждаме назад; единствено когато решим да живеем в компанията на Исус Христос и никога не се отказваме от това решение; единствено когато продължаваме да го обичаме, а не да прахосваме чувствата си за дреболии и играчки; единствено когато реагираме незабавно и сме постоянни по отношение на нещата, за които той е загрижен – **тогава установяваме, че сме свободни** да чуваме и да изпълняваме словото му за стърготината и гредата и за лъжливите и измислени неща, които се омотават около нас; свободни сме не само да чуваме неговото слово, но и да направим нещо, за да го изпълним. По същият начин, само когато сме сериозни по отношение на производителя на яреми, само когато сме достатъчно сериозни, за да преинемем от незаинтересовано забатачване на положението си към ревностно прегръщане на онзи, който вече ни е прегърнал; само когато сме толкова сериозни, че започнем сами да свидетелстваме, че неговият ярем е по-лесен от останалите яреми, които животът ни принуждава да влачим и когато разберем, че неговият ярем ни свързва не само към нашия товар, но и с него самият. Ние можем винаги да избягваме да отлагаме да вземем нужното

решение, но с това няма да удължим и подобрим живота си. Или ръката ни е на ралото и ние гледаме напред или гледаме в друга посока, объркани, прекомерно концентрирани във всичко друго, но не и в него, вероятно надценявайки дребните неща, вероятно загрижени за неща, които са добри, но в същото време сме пренебрежителни към онова, което ни казва Христос.

Да, нашият Господ е бил дърводелец. Той е знаел какво е да работиш, какво е да се потиш със солена пот, мускулите ти да са уморени и да си покрит със стърготини. Но той е и нещо повече от дърводелец. Той е превъплътеният Син на Бога. Той ни призовава да отидем при него и никога да не го изоставяме. Когато направим това, ние ще бъдем поправяни и успокоявани. Ще бъдем поправяни, когато урокът му за стърготината ни призовава да извадим от окоото си гредата на въображаемото си превъзходство над ближния си. Ще бъдем успокоявани, когато той се впряга редом до нас и тегли заедно с нас товара, който би ни измъчвал и задушавал, ако Исус не беше в ярема заедно с нас. Като знаем всички тези неща, ние трябва да се привържем към него и никога, никога да не поглеждаме назад.

Окуражение за океанските риболовци

Лука 5:1-11

Посещаемостта на неделните богослужения в Канада достигна своя връх през 1965 год **и от тогава броят на посетителите ежегодно намалява**. За сега никой не счита, че тази тенденция ще се промени. Обществото става много по-светско, отколкото нашите предци са си представяли. Сега съществува цяло поколение от хора на възраст 30-40 години, които нямат “спомени за християнството”. Те не са посещавали Неделното училище, никога не са участвали в богослужение, израснали са без въобще да чуят някои инструкции за елементарните християнски истини и са напълно незапознати с Библията.

Днешните учители по английска литература трябва да вземат предвид, че учениците им не са в състояние да схванат библейските препратки и алюзии, **с които е пропита английската литература**. Само преди няколко години най-отявленият атеист в нашата страна казваше, че е “добър самарянин.” Майката, която не иска да има нищо общо с църквата, продължава да се надява да се завърне “блудният й син.” Даже спортните журналисти демонизират “разпъването на кръста” на тренъора от страна на собственика на отбора. В провинция Квебек (**чиято образователна система все още е в ръцете на католическата църква, която винаги е забранявала контрола на раждаемостта**), показателят за новородените деца спадна от първото до последното място след провинциите в Канада в период само на няколко години. Това е показателно за влиянието на църквата в Квебек! Не е чудно, че ние носталгично поклащаме главите си, когато четем първият стих от урока в евангелието в който се казва, че **“тълпите се трупаха около Исус, за да чуят Божието Слово.”** Този стих ни напомня положението в църквата “Св. Яков” в Монреал през 1930–1940 год, когато в нея проповядваше Лойд Дъглас. **В тази църквата има 3600 седящи места и те се пълнеха два пъти всяка неделя**. Днес там се събират по 35 човека за богослужение. Процесът на засилване на влияние на светското продължава и изглежда, че не можем да направим нищо, за да го спрем.

Но въпреки това има нещо, което можем да направим. Подобно на Петър, ние можем “да скочим в дълбокото.” (Петър е бил представителят и говорителят на групата ученици от евангелията.) Подчинявайки се на заповедта на Исус, той скочил в дълбоките води. **В епохата на светското влияние църквата е длъжна да разбере, че липсата й на задълбоченост не само не привлича, а даже отблъсква хората**. Ние не винаги сме разбирали тази истина. От десетилетия без да се замисляме, ние се подчиняваме на дневния ред на света. Приспособяваме се към това, **което считаме, че хората очакват от нас**. Ние се приспособихме дотолкова, че счетохме, че като се превърнем в “практични,” това ще ни направи ефективни. **Когато започна да се създава странната представа в обществото, че проповядването е форма на групова терапия, ние се отнесохме безкритично към тази лъжа**. Ние счетохме, че светската мъдрост (въпреки че тя не винаги е способна да направи разлика между хората, които наистина са мъдри и хората, които изглеждат мъдри) **е равностойна на истината и реалността на Божието царство**. Ние употребяваме библейски думи, без всъщност да разбираме силата им. Ние повтаряме литургии, без да разбираме, че литургията представлява театрално представяне на това Слово, което е “по-остро от двуостър меч.”

Във всичко това ние не успяхме да схванем нещо съществено важно: **че по природата си евангелието е движение, което е противоположно на културата!** Евангелието говори за **ново** създание; поради това евангелието се противопоставя на стремежа на света да разбере сам себе си. Обществото няма нужда църквата да го информира относно начина, по който мислят хората. И без църквата обществото знае това. **Обществото има нужда от църква, която да го запознае с истината, с мъдростта, с целта и с настоятелността на Бога, чиито дълбочини са неизследваеми**. В светското общество църквата ще обезпечи дълбоката

мъдрост, само когато възплъти в себе си и даде примери за тази Божия дълбочина.

Не трябва да считаме, че заповедта на нашия Господ “да влезем в дълбоките води” означава, че доверието в църквата и в нейното послание ще бъдат възстановени незабавно. Няма да има незабавен успех. Имало е достатъчно основания Исус да избере лидерите на първата си църква да са бивши рибари, защото тяхното ежедневие ги е запознало с провала, с разочарованието, с оскъдния улов и с трудния живот; разбира се, понякога е имало и богат улов, но е имало и много неблагоприятна работа и големи опасности. Такава е съдбата на рибаря.

Аз научих тежестите на изкарването на прехраната чрез улов на риба, когато живях в едно село на брега на Атлантическия океан. Тамошните жители ловяха в Северния Атлантик омари, треска и скумрия с лодки, чиито надводен борд беше само около 1 метър над водата, а височината на вълните беше 3 метра. Онези, които ловяха корюшка (вид риба), използваша верижна дърворезачка, с която изрязваха дупка в леда през зимата с размери 10 м x 0,6 м, като понякога дебелината на леда достигаше до 1,5 м. В тази дупка пускаха мрежа с тежести на долния край и я изваждаха няколко часа по-късно. Корюшката трябва се лови по време на смяната на привива с отлива: в 2:37 през нощта, в 16:15, след това в 3:10 през нощта и т.н. Корюшката се изкупуваше на цена 5 ст/кг и рибарите бяха принудени да понасят сънят им постоянно да бъде прекъсван, както и силните северни ветрове със скорост 75 км/ч и температура от – 40° С. Една нощ един рибар на съомга (за една нощ риболовната гемия изразходва 200 литра дизелово гориво) закачил на куката си 400 килограмова риба тон. Въодушевен, той я откарал на брега и се мъчил няколко часа, докато ѝ отрязал главата и изчистил вътрешностите ѝ и чак тогава разбрал, че рибата е заразена от неприемливо високо ниво на живак в тялото си, поради което инспекторът по риболова я конфискувал. Рибарят бил отчаян, но знаете ли какво направил? Върнал се отново в морето да лови риба!

Когато Исус е избирал 12-те си ученици, той би могъл да ги избере от средите на мечтателите, на мислители, на хора в виждане в бъдещето, на опитните политици, на академиците или даже сред религиозните експерти. Тогава е имало такива хора. Но вместо тях, Исус си избрал хора, които вече са били подготвени от трудния живот, от разочарованията, от умората, които са притежавали непреклонна упоритост, за да свършат още по-трудната работа, която ги е очаквала.

Подчинявайки се на Исус, Петър отново хвърлил рибарската си мрежа във водата, въпреки факта, че на пръв поглед това е изглеждало безполезно. Това е станало през деня и то в плитки води.

Но въпреки това Петър се подчинявал, даже когато си мислел, че подчинението му ще доведе до неуспех.

Авраам също се е подчинил, когато жертването на Исаак би означавало да се провали самото обещание на Бога, което давало сили на Авраам: “Твоите потомци ще бъдат безбройни като песъчинките на морския бряг”

Моисей се подчинил на заповедта да води евреите, въпреки, че е знаел, че външният му вид и маниера му го обричат на неуспех. (Колко дълго може да управлява един съвременен водач, когато демонстрира очевидни неспособности?)

Нееман се подчинил и се потопил в мръсната река, когато е изглеждало, че самото потапяне ще го лиши от очистването на кожата си, за което е мечтаел.

Живеейки в светска епоха, която отхвърля църквата и нейното послание, ние, християните, трябва да правим три неща:

Първо: Трябва да влизаме в дълбоката вода. Отмина времето, когато хората се привличаха с повърхностни послания, със сензации, с клишетата или с овехтяла сантименталност.

Второ: Трябва да възстановим и да се държим здраво и с подчинение за непроменимата истина на евангелието, даже когато то е пренебрегвано, даже когато прекомерното концентриране на църквата в евангелието изглежда, че довежда до още по-голямото ѝ изтласкване встрани и до притесняващ неуспех.

Трето: Трябва да правим всички тези неща с търпението, с издръжливостта и с упоритостта на рибаря, който не се отказва, въпреки бедния улов, въпреки тежките условия и въпреки големия риск.

Само когато правим това, ние ще разберем, че сме точно такива, каквито нашия Господ иска да бъдем: риболовци на хора. Само когато правим тези три неща, ще дойде ден, когато евангелието отново ще бъде ценено високо заради това, което е: силата на Бога да спасява, от която има нужда всеки човек във всяка епоха.

В Лука 5:1-11 учениците се подчинили на Исус и веднага станало нещо, което изглеждало като поразителен успех: до тогава не хванали нито една риба, а сега лодката им била препълнена с риба. Но въпреки успеха, онова което Петър казал на Исус ни изненадва: “Иди си от мен, Господи, защото съм грешен човек.” Петър е знаел, че в него няма нищо, което да съответства на това, което Господ е направил пред очите му. Чудото, на което е станал свидетел, не е било награда за някаква негова очевидна или тайна добродетел. Той е разбрал, че необикновеният улов е единствено дар от Бога. Това го укротило така, както

никога не е бил с укротяван. Светостта на Бога извадило на показ греховността на Петър и единственото което можал да направи било да признае, че е грешен и пропаднал човек.

Наскоро един човек многословно ме уведоми, че би дал всичко, за да бъде с Моисей, когато Бог е говорил на Моисей и му е дал Десетте Заповеди. Уверявам ви, че ако този човек беше присъствал на това събитие, той въобще нямаше да бъде приятно развълнуван, а щеше да е ужасен. **Навсякъде в Библията пише, че хората са ужасявали**, когато пред тях се е появявал Всевишният Бог. Този страх не е белег на страхливост. Той е белег на необикновената духовна дълбочина, **пред лицето на която човек осъзнава ужасът на собствената си греховност**.

Ако един от признаците, че църквата влиза в дълбоките води, е възстановяването на спасителната същност на евангелието, друг признак е събуждането на църквата за състоянието на човечеството и даже за собствената ѝ греховност. С други думи, християните не трябва да се вглеждат толкова в греховете на другите хора, **а преди всичко да осъзнават собствената си греховност**. Петър въобще не се е опитал да спори доколко някоя негова мисъл, дума или действие не покрива изискваният за праведност на Бога, а веднага разбрал и признал, че е грешен човек. Разбира се, саможертвата на Превъплатеният Господ е причината Петър да се ужаси от себе си. Същото ще стане, когато любовта и нищо друго освен любовта, извади на показ **в Съдния Ден онова, което е скрито в сърцата ни**.

Да считаме, че осъждането означава, че Бог е сърдит е като невярно, така и повърхностно. Мъдрите хора знаят, че любовта проучва, осъжда и ужасява по-ефикасно от всичко останало. Когато любовта на Онзи, който е Любов, изкара на показ привидното ми човеколюбие и се окаже, че то е изкусна манипулация; когато добрината на Бога изкара на показ привидната ми чувствителност и се окаже, че правя това от страх да не бъда порицан; когато любовта демаскира благата ми усмивка и се види, че това е прикритие на отмъстителния ми дух, който искам да скрия – какво друго мога да направя, освен ужасено да изплача: “Иди си от мен!?” Ако жена ми ме обичаше недостатъчно, тогава извинението за отношението ми към нея щеше да е в съзвучие и да е разбираемо. То тъй като не е така, самата ѝ любов, която ме поддържа, ме кара да се срамувам от себе си. Тогава възможно ли е много по-силната Божия любов да направи нещо по-малко?

Църквата, която нагази в дълбокото ще узнае, че нейния Господ не ни остава в това положение. Веднага, когато Петър извикал изплашено, Исус го успокоил: “Не се страхувай!” **Навсякъде в Библията, където хората се срещат с Бога и са обхванати от страх, той им казва: “Не се страхувайте!”** “Не се страхувай!” е Божия заповед, но това е така само защото това е първият и последният дар от Бога. Заповядвайки ни да не се страхуваме, Бог ни обръща с лице към себе си, за да видим любовта му и милостта му, докато той премахва от нас този страх, от който иначе няма как да се освободим.

Роботърговецът **Джон Нютън**, който станал проповедник и автор на химни, спомняйки си моменти от живота си, за които се е отвърщавал от себе си, в 18 век е написал: “**С любов отне ми Ти страха, вината ми прости.**” (Коментар: От химна „О, чудна Божия благодат.“ Д.Пр.). Църквата, която свети очарователно в светското общество е онази църква, която е престанала да говори за греха с обичайните думи и която едновременно е осъзнала ужасното положение на човечеството и в същото време прославя Божията любов, която единствена може да ни възроди отново.

“Освободените” ученици излезли на брега и им е казано, че от тук нататък те ще трябва да “ловят” другите хора. След това те изоставили всичко и последвали Исус. В същото време тълпите останали на брега и продължават да гладуват да Божието Слово, което искат да чуят, защото сами не могат да си го измислят. **Чак когато Петър и приятелите му “изоставят” и “последват”, чак след това тълпите ще бъдат нахранени с хляба на живота.** Трябва да разберем нещо много важно. Да “изоставим всичко” и да последваме Исус **означавало Петър и колегите му да променят начина си на живот.** **Но това не е означавало същото за другите хора.** Те можели да вървят след Исус като вярващи (и наистина са били призовавани да вървят след Исус), но са продължавали да произвеждат палатки (като Павел), или да работят като чиновник в кметството (Ераст – Рим.16:23), или като шивачка (Сърна – Деян.9:39), или като предприемач (Лидия – Деян.16:14), или като царски ковчежник (безименният етиопец – Деян.8: 26-38). **Мнозина като тях са последвали Исус толкова вярно, колкото и онези, които са напуснали професиите си.** Дали в процеса на следването на Исус те на практика са “изоставили всичко”? Да. Да “изоставиш всичко”, това означава да се откажеш от целия свят, от неговия обезобразен образ, от неговата лакомия за лична сигурност, от самовлюбеното му самоизтъкване, от смешната му самонадеяност, че единствено той е реален.

Въпреки че повярвал в Исус Христос и станал член на църквата в Коринт, Ераст продължил да работи като касиер в кметството. Сега Ераст живеел в нов свят. Въпреки че е бил по-образован от повечето членове на църквата, той не е считал, че е по-високопоставен от тях, нито се е възползвал от по-високия си пост в обществото, за да господства над тях или да ги манипулира. В същото време атеистите в Коринт са могли да се уверяват, че могат да разчитат на неговата почтеност и че той няма да използва обществените пари за собствена изгода. Ераст бил изоставил завинаги този вид свят.

Бизнесдамата Лидия, която е произвеждала и продавала платове и женски дрехи е първият жител на Европа, който станал християнин по време на първото пътуване на Павел. Лидия разказвала на хората за евангелието и то така, че цялото ѝ семейство и служителите ѝ повярвали в Исус и се кръстили. През първия век хотелите в Европа са били толкова отвратителни места, които е по-добре да не бъдат описвани. Знаейки това, Лидия веднага настояла Павел и спътниците му да живеят в дома ѝ и това е доказателство, че тя вече е заживяла в обновения свят на Божиата ръка.

Присцила и Акила са шиели палатки. Павел постоянно им благодари, защото те са рискували живота си заради него. Нещо повече, двамата са били евреи. Те спасили от неизбежна смърт Павел, който казал, че е “апостолът на езичниците.” Поради тази причина той казал, че **“всички езически църкви благодарят на тези двама души”** (Рим.16:4). Присцила и Акила отворили дома си, за да може там да се събира домашната им църква. Тяхната смелост и щедрост, отвореното им сърце и отвореният им дом – всичко това са доказателства, че това са хора, които са “изоставили всичко”, за да следват Исус.

Исус е казал, че последователите му трябва да изоставят всичко, защото в противен случай “изоставянето” ще бъде съпроводено с криволичене, възходи и падения или отказване от вярата. Според Яков, нестабилността на всичко това се отстранява само по един начин: целенасоченост.

Датският философ Сърен Киркегор формулира това необикновено кратко и ясно: **“чистотата на сърцето се състои в това, човек да иска само едно нещо.”** Да изоставим всичко и да вървим след Исус, това означава да решим, че от тук нататък единственото нещо, към което ще се стремим е Божието царство; единствената дума, която ще ни насочва всред заобикалящата ни замайваща обърканост е истината на евангелието; единственият цар, на който ще се подчиняваме е Исус Христос; единствената награда, която ще ни радва е да спомогнем и другите да станат последователи на Исус.

Ще дойде ден в нашето светско общество, когато в отговор на онези, които са “влезли в дълбоките води”, Бог ще възнагради тяхното усърдие, търпение и страданията им. Ще дойде ден, когато хората отново ще започнат да се тълпят, за да чуят Божието Слово.

От власт към ефективност или от социалното превъзходство към солта

Мат. 5:13

Първо. В миналото Торонто беше познат като “добрият Торонто.” Тогава най-високите сгради в града бяха сградите на църквите: на Англиканската катедралата “Св. Джеймс,” на Католическата катедрала “Св. Михайл,” на Митрополитската църква и на Методистката църква. Техните огромни сгради се извисяваха над останалите постройки в града и стърчаха над тях. Не само църковните сгради, но и църковните лидери стърчаха над останалите хора. Нито един гражданин на Торонто не се осмеляваше да се противопостави на лидерите на църквата. Нито един обществени служител или член на Съвета по образованието би казал или направил нещо, което би могло да стане обект на осъждане от църквата.

Знаете ли, че в добрите дни на Торонто даже ректора на Университета в Торонто беше духовник? А сега чии са най-високите сгради в Торонто? На банките! **Всички небостъргачи в Торонто принадлежат на банките.** Ясно е, че обликът на града се доминира от стремежа към трупане на пари. За автомобилостроителите миналата година беше най-лошата от последните 10 години. **Но банките пак приключиха с печалба!** Църковните сгради изглеждат като детски играчки в сравнение с сградите на банките. Няма съмнение, че християнската църква е изгубила миналата си власт и влияние в нашето общество. Можете ли да си представите днес ректора на Университета в Торонто да е духовно лица? **Сега свещеник не може да бъде назначен даже като пазач в университета!** Истина е, че не можем вече да върнем обратно както към времето на “добрият Торонто,” така и към времето на Британската империя. Христовата църква няма да има онзи вид власт, която е имала в миналото. Нека веднага да признаем това.

Но нямаме основание да плачем и да се вайкаме! Помислете си за положението в Рим през първия век, когато в него са живеели 1 мил. жители. **Тогава в него е имало само 5 домашни църкви.** Ако приеме, че всяка от тях е имала по около 15 членове, това прави 75 християни в град от 1 мил. жители. Но въпреки това християните не са се считали за някакви “редки птици.” **Двете книги от Новия Завет, в които се говори за църквата в Рим са Евангелието на Марк и Писмото до римляните на Павел.** В тях няма нито намек за самосъжаление. Няма твърдения, че тогавашните християни са се чувствали като оковани или ненужни хора. Те са знаели, че не доминират в обществото. **Те можели единствено да бъдат сол.** **Налагало се е да бъдат като солта.** **Ние също ще трябва да бъдем като солта.** И какво лошо има в това? Павел е бил толкова уверен в солеността на римските християни, че е считал, че концентрацията 75 на 1 мил. части е много силна концентрация, поради което е планирал само да ги посети за кратко, а след това да отиде в Испания,

където хората наистина са имали нужда от него.

Второ. Нека да бъдем честни. Независимо от начина, по който се е чувствал Павел, **ние не проявяваме страстно желание да бъдем сол.** Като църква, ние бихме желали да притежаваме онази власт, която сме имали в миналото. В края на краищата, като граждани, **ние сме свикнали да побеждаваме, да постигаме целите си и да сме преуспяващи.** Като преуспяващи хора, ние сме си изработили методи, които ни гарантират добри резултати, да вземаме успешно изпити, да създаваме изделия от метал или дърво, или да се изкачваме стабилно по стълбата на служебната кариера. Ние винаги предвиждаме какво е нужно за постигането на определена цел. След това си съставяме план за достигането на тази цел. Така сме в състояние да гарантираме нужния ни резултат.

Но като отделни християни и като църква ние нямаме никаква власт и влияние. Обществото ни не се интересува от християнските ни убеждения. Властите не се отнасят сериозно към опитите ни да защитаваме християнската си вяра. Ние сме малцинство без власт и влияние. Има само едно нещо, което можем да направим. **Трябва да станем сол!** Няма логика да се обезкуражаваме. Помнете, че християните в Рим никога не са се оплаквали, че им е липсва власт. Тъкмо обратното, **те са били уверени, че Христовата сол ще проникне и ще се разпространи като готварската сол.**

Докато се учим, **че трябва да бъдем сол, а не да имаме власт,** ние трябва да разберем нещо извънредно важно: **солта започва да дава резултати точно тогава, когато изглежда, че е изчезнала. Солта става ефикасна точно тогава, когато изглежда, че е погълната.** Ние знаем, че ефектът от солта е двоен: **солта предпазва храната от разваляне и изважда на показ най-хубавият ѝ вкус.** Като християни, ние трябва да бъдем като сол за нашето общество по две причини. Онова, което добавяме трябва да преустанови разпадането на нашето общество и с Божията помощ да извади на показ богатствата на човешката природа. Но солта върши това само тогава, когато бъде извадена от солницата и попадне в яденето. Парадоксално е, че след като попадне в яденето, на пръв поглед изглежда, че тя изчезва. Но точно когато бива поглъщана, тогава солта дава резултат. Следователно, да се каже, че християните нямат власт не означава, че нямат ефективност. На нас ни липсва миналата власт на църквата в Канада. **Но ние не сме лишени от ефективност.** Ние може да сме само като “щипка” сол, но въпреки това можем да чувстваме, че сме погълнати. Естествено, ние не можем да програмираме резултатите или да гарантираме успех. Ние просто можем да кажем, че истинската ефективна работа може да започне сега.

Трето. След като решим, че единственото, което можем да бъдем, е да станем сол и с радост и желание приеме тази роля, много неща си отиват на мястото. Ние започваме да се чувстваме свободни, освободени по един славен начин от грижата за резултатите и за успеха, **освободени за да се придържаме единствено към християнските си убеждения.** Чувстваме се свободни да вършим правдата и истината и да не се отклоняваме от нея. **Не се поддавайте и се съпротивлявайте на изкушението да капитулирате, което ще разруши вътрешния ви мир и почтеност!** Тази жертва, която трябваше да направите просто защото така е правилно да се постъпи, но вие се притеснявахте, защото се съмнявахте, дали ще има някакъв резултат – направете я въпреки всичко! Помощта, която оказвате на някой човек, която започва да ви изглежда безсмислена – **продължавайте да помагате въпреки всичко!** Даже най-малкото количество сол има някакъв ефект. Не слушайте онези, които казват: “Това е само капка в морето, следователно защо се стараете?” Това въобще не е капка в морето! Това е сол в яденето! А разликата между двете неща е огромна! Капката вода в морето е количествена промяна, която е пренебрежимо малка; а солта в яденето е качествена промяна, чиято важност е неопценима.

В продължение на десетки години баща ми преподаваше в Неделното училище. Спомням си как поклащаше глава, когато ставаше дума за едно момче, Гордън Ръмфорд, което беше малко по-възрастен от мен. Поведението му беше хулиганско, **той считаше, че баща ми е някаква стара мижитурка** и дружеше с банда рокери, повечето от които често попадаха в затвора. По негов повод баща ми често казваше: “Ще бъде чудо, ако от това момче излезе нещо.” Преди една-две години, когато влизах във фойето на един хотел в Торонто, неочаквано се срещнах с Гордън Ръмфорд. Той ми каза, че често проповядва в “Ериндейл Байбъл chapel” на ул. Дъндас в Мисисауга. Скоро след като започнахме да разговаряме, той ми каза: **“Баща ти е причината за всичко.** През цялото време, докато дружах с рокерите, които неизбежно попадаха в затвора, аз постоянно си мислех за благородството и търпението на баща ти. Той беше толкова вежлив и търпелив към мен, даже когато му се присмивах.” Мислех си: “Какво ли щеше си помисли г-н Джек Шепърд, ако можеше да ме види сега?” и това ми попречи да попадна в затвора. **Солта.** Помолих Гордън да напише на овдовялата ми майка и да ѝ разкаже за това. Той го направи. **Още сол: писмото му я радваше в продължение на седмици.**

Наскоро се запознах с един университетски професор от САЩ със завидна репутация. Той беше добре образован, занимаваше се задълбочено с изследователска работа, имаше публикувани статии и книги и разбира се, беше заможен човек. С други думи, той беше преуспял човек. Освен това, той беше

християнин от Менонитската деноминация. **Както знаем, менонитите се борят много за мира.** Той се беше пенсионираше от професорската си работа и се беше преместил заедно със семейството си в Манагуа, Никарагуа. Там имаше намерение да се присъедини към други менонити, за да се бори за мир. Дали той приличаше на глупак по отношение на онова, което американското правителство беше правило в Салвадор и в Централна Америка? Той знаеше, че е изгорил мостовите след себе си за връщане назад. Той знаеше, че неговата група от менонити не може да програмира и да осигури някакъв успех в борбата за мир.

Въпреки това, натискът от страна на неговия Бог върху него го беше принудил да бъде сол; просто малка щипка сол, пусната в голямата тенджерата, но все пак щипка сол, чиято ефективност започва само когато започне да изглежда, че изчезва. Ако сега знаете коя позиция трябва да защитите или каква стъпка трябва да направите – тогава направете я!

Когато правите това, в което сте убедени, че е правилно и други хора се присмиват на предполагаемата ви наивност или на предполагаемата ви глупост, **спрете да се съобразявате с тях, иначе ще започнете да се съмнявате в себе си!** Ние не се занимаваме с осигуряване на резултатите. Ние участваме в бизнеса на издръжливата и с пълната с вяра преданост, чиято резултатност можем да оставим в ръцете на Бога.

Зашеметява ме организацията на лотарията. Колко пъти лотариите са били обявявани за незаконни? Причината за това е само една: **те не създават нищо друго освен бедност, нищета и социална, морална и човешка разруха.** Векове наред те дават доказателства, че развращават хората и преднамерено подхранват един безконтролен апетит. Историята е доказала, че лотариите само унижават хората. Но въпреки това, когато правителството на Онтарио въведе лотарията 6/49, само през първите 2 седмици то спечели 90 мил. долара. **90 мил. долара само за 2 седмици!** Очевидно беше, че лотарията трябва да бъде провеждана. Не трябва да бъде убивана гъската, която снася златни яйца. Сградите на църквите вече не доминират в небето на Торонто, така както църквите вече не доминират в общественото мнение. Банките доминират. Стремещт към печеленето на пари доминира. Нито една църковна група не може да окаже натиск върху някой политик. Единственото, което можем да направим, е да бъдем сол.

Нашият принос за осоляването на тенджерата с ядене е следния: чрез онова, заради което живеем и чрез онова, без което не можем да живеем, ние ще демонстрираме, че стремещт към забогатяване води до безпокойство и нещастия. Така ще демонстрираме, че стремещт към чувствените удоволствия завършва с празнота и безсъдържателност, а стремещт към сигурност води единствено до чувството за още по-голяма несигурност.

Ние ще установим, че никой не иска да ни слуша и да ни обръща внимание. Но точно в този момент в социалната тенджерата започва един ефективен процес, чийто краен резултат може би няма да сме живи да видим, но който е гарантиран от Бога. Ако се съмнявате в това, помислете си за християнските църкви в Русия, Китай и в другите тоталитарни държави. Ръководителите на тези държави полагат усилия с всички средства да изкореняват християнската вяра, както с несъстоятелни твърдения, така и с груба сила. Там демонстрирането на християнската вяра се променя драматично. Християните от тези страни нямат никакъв друг избор освен да бъдат сол. Какъв резултат би могла да постигне една църква в Русия, когато работодателите, училищата, правителството и тайната полиция работят за изкореняване на всяка проява на християнската вяра? В тези условия църквата не може да гарантира постигането на никакви резултати. И ако например преди 30 или 60 години е трябвало да прецените коя от двете сили в борбата има по-голям шанс да победи в Русия, имайки предвид видимото неравенство в силите, голяма е вероятността да сте решили, че това е нехристиянската сила. Но въпреки това сега в бившият СССР има повече хора, които твърдят, че са християни, отколкото хората, които казват, че са членове на комунистическата партия! В продължение на години солта тихо и незабележимо е вършила работата си, когато е изглеждало, че е погълната и е изчезнала. Хората, които не са имали шанс да постигнат успех, все пак са имали много възможности да бъдат верни към Бога. **Ние никога не сме някаква незначителна капка в морето! Ние сме солта в яденето!**

Четвърто. Преди да завърши тази проповед, трябва отново да повтора, че солеността е важно нещо. Тя е толкова важна, че Исус казва, че ако загубим солеността си, ние се обричаме на отхвърляне от Божието царство. За нас е важно да бъдем сол винаги, навсякъде и във всички случаи. **Никога не трябва да се отказваме да бъдем сол, под претекста че около себе си не виждаме водачи, които да ни подкрепят.** Точно обратното, ние трябва да сме сол, защото само тогава ще се появи подходящ водач в определеното от Бога време. Често чуваме да се казва, че всяко общество е водено от лидерите, които заслужава, тъй като всяко общество излъчва своите водачи.

Някой беше казал: “Ако това е вярно, тогава положението ни наистина е безнадеждно. Ако така наречените водачи представляват обобщен образ на обществото, което ги издига, тогава ние никога няма да имаме водачи, които да са по-добри от обществото, което ги издига. **Хората, които наричаме “водачи”**

всъщност за хора, които вървят след тълпата, а не я водят.” Аз разбирам добре отчаянието на този човек. Няма да правя коментар на книгата на Джон Циглер, който сега е президент на Националната хокейна лига.

Но от много години се удивлявам на решенията на неговия предшественик, Кларанс Кампбел. Собствениците на отборите от Националната хокейна лига изглежда, че притежаваха и него. Той се държеше като техен лакей и правеше само онова, което искаха. Той никога не направи нещо само защото беше нещо добро или в подходящия момент или защото е най-добре за обществото. (Нали в края на краищата хокеят се играе заради публиката и обществото.) **Очевидно той никога не успя да осъзнае истината, че за повечето канадски младежи играчът от Националната хокейна лига е най-престижния пример за подражание.** Поради това той не подкрепяше позицията на реферите, които бяха нападани и бити от състезателите и треньорите. Веднъж един от собственик на хокейен клуб каза гордо: “Ние, собствениците, имахме нужда от президент на лигата, който да е интелигентен, да има обществен авторитет, да е образован **и да прави точно това, което му кажем да прави. И ние имаме точно такъв човек!**”

Изглежда, че в обществото като цяло не е по-различно от хокейната лига. Изглежда, че нашите ръководители правят точно това, което тълпата иска от тях. Което означава, че те не са никакви лидери. Те се държат като нервни жени, които с трепет очакват резултатите от поредното проучване на общественото мнение провеждано от агенция “Галъп.” При това положение е невъзможно да се постигне някаква промяна.

Но промяна има! Наистина има! Разбирате ли, веднага щом солта, даже малко количество сол, бъде добавена към яденето в тенджерата, солта започва да прониква в него и да се разпространява. Със сигурност яденето много слабо и почти незабележимо се променя. Но въпреки това истината е, че в яденето има и нова съставна част, нов фактор, който работи в тази ситуация. А тъй като има нов участник в работата, даже и най-малката промяна е всъщност забележителна промяна. Което означава, че обществения котел ще издигне от себе си напълно нов лидер. Барбара Тъчман, известен историк от САЩ твърди, че преобладаващия елемент от сегашния американски живот е фалшивостта. Много малко са хората, които се стараят да живеят по различен начин от общата маса. А какъв би бил резултата, ако няколко зрънца сол решат да постъпват по различен начин?

Разбира се, често пъти ние се чувстваме като самотен глас и като единствени свидетели. Но дотогава, докато сме сол, едното единствено зрънце сол, което сме, ще окуражи друго зрънце край нас да направи крачка напред, а след него трето и т.н. Нужни са няколко зрънца сол, за да се направи една щипка сол. А е нужна само една щипка сол, за да сме резултатни.

Преди векове пророк Илия се оплакал на Бога, че е единственото зрънце сол, останало в Израел. (3Ц19:14) Той плачел: “**Единствен аз не се поклоних пред Ваал.**” Бог му казал: “**Не бъди толкова арогантен и престани да се самосъжеляваш. В Израел имам 7000 човека, които не са се поклонили на Ваал**” (3Ц19:19). Нужно е само един човек да направи това, което знае, че е правилно да бъде направено, за да окуражи и мотивира мнозина други да постъпят по същия начин. Много зрънца правят една щипка. А резултатът от влиянието на една щипка надвишава представите ни.

Когато Исус ни казва, че като негови ученици ние трябва да сме солта на земята, той иска да каже точно това, което казва. Доколко той познава нашата възможна ефективност може да се измери чрез предупреждението му, че нашата соленост, солеността на всеки един от нас, трябва да бъде съхранявана, в противен случай ще бъдем отхвърлени от Божието царство.

От себе си ли казваш това или други са ти говорили за мен?

Йоан 18:34

Клюките и слуховете не са едно и също нещо. **Клюките са неоснователни нашепвания, които опетняват името на някой човек, подронват репутацията му или даже я унищожават. Клюките са както неверни, така и вредни. А слухът не винаги е неверен и вреден.**

Всъщност, често пъти слухът е верен и полезен. В края на краищата, слуховете са начинът, чрез който придобиваме голямата част от познанието си за света. Казано ми е, че разстоянието от земята до слънцето е над 130 мил. км, но аз лично не съм го измервал или изчислявал, а просто приех това, което ми е казано. Аз го чух и повярвах, че е така. Така е и с нашите познания за науката и историята. През 1812 Наполеон обкръжил Москва, жертвайки хиляди френски войници в една ужасна военна грешка. Наистина ли се е случило това? Аз трябва да приема казаното от някой друг за това събитие.

Ясно е, че това което твърдя е слух и няма нищо лошо във възприемането на такъв слух. Но има едно място, **където слуховете въобще не се приемат: в съдебната зала.** Нито един съдия няма да приеме за верни думите на някоя свидетелка, която казва: “Всъщност аз никога не съм видяла г-жа Браун да застрелва

съпруга си, но когато бях в бакалницата или може би когато бях при фризьорката, чух да се говори, че тя го е застреляла.” Слухът не е достатъчен, когато трябва да се свидетелства в съдебната зала.

Вече разбрахте къде слухът е приемлив и къде не е. **Той е приемлив, когато става въпрос за събиране на информация, но не е приемлив по отношение на свидетелстване за хората.** Когато се преминава от информация за нещата към запознаване с хората, слухът е напълно неприемлив. Ако ме попитате какво означава да обичаш жена и да бъдеш обичан от жена, отговорът ми може да ви се стори стеснителен или даже странен. Но въпреки това, дълбоко в сърцето си аз твърдо знам какво означава да обичаш и да бъдеш обичан от жена. Колкото и несръчно да ви обяснявам това, то ще ви е от по-голяма полза, отколкото консултирането ви с някаква книга по гинекология.

Всеки вид информация за даден човек, колкото и да е усъвършенстван начинът на нейното придобиване, **никога не може да замени личното познание с този човек.** Думите постоянно се изхавяват и стават все по-неточни и все по-малко ни помагат, когато навлизаме все по-надълбоко в чисто човешката същност. Същност, думите никога не могат справедливо да оценят близостта между хората. Има едно ниво на придобит опит, което другите хора могат да оценят единствено, ако самите те са преживявали същото нещо. Те никога не биха могли да осъзнаят преживяното от другите хора само чрез слушането на описанието му с думи.

Замислете се за мъката на Ана заради това, че е била бездетна. Сърцето я боляло и тя не е можела да яде. Мъжът ѝ Елкана, въпреки че също се измъчвал, я питал: **“Защо плачеш? Не съм ли аз за теб повече от 10 сина?”** Елкана просто не е разбирал ужаса, който е изпълвал сърцето на Ана. **Как би могъл мъж да разбере какво е за една жена да е бездетна?** Няколко години след като майка ми овдовя, аз прочетох прекрасната книга на К. С. Луйс, “Наблюдения за скръбта”, която той написал след смъртта на жена си. Началото на тази книга е много силно: “Никой не беше ми казвал, че скръбта толкова много прилича на това да получиш мозъчно сътресение или да си умерено пиян.” Реших да я дам на майка ми да я прочете. **Няколко седмици след това тя ми благодари за книгата, каза ми, че е много добра и добави: “Но какво знаеш ти за скръбта?”** Тя наистина имаше право. Никога не съм загубвал близък човек, който е земната подкрепа и утешението в живота ми; никога не съм губил човешко същество, към който съм привързан **и загубата на който би била не по-малка от ампутацията на някой крайник.**

Единствено личното опознаване с Божието Слово превръща пророкът в пророк. Пророкът е прекият получател на непогрешимото съобщение от устата на живия Бог. Пророкът говори единствено, защото Бог преди това му е казал нещо. Но когато Бог каже нещо на пророка, пророкът е длъжен да говори. Йеремиа плаче: **“Божие Слово е като огън в устата ми. Ако не си отворя устата и не му позволя да излезе навън, аз ще бъда изгорен.”** От друга страна, фалшивият пророк не се намира под такова принуждение, защото няма лично познание с Бога, а просто бърбори и дърдори.

Убеден съм, че духовно прозорливите между нас могат да направят разлика между проповедник, който говори, защото преди това на него му е било говорено и проповедник, който просто дрънка глупости неделя след неделя. Хората, които могат да направят тази разлика, просто не могат да бъдат заблудени. Проблемът с прозорливостта се проявява в личността на Пилат. Някои религиозни водачи завлекли Исус пред Пилат и казали: “Този човек е злосторник. Осъди го на смърт!” Тези водачи са били враждебно настроени към Исус, **но не и Пилат.** От друга страна **Пилат е можел да осъжда на смърт, а те не можели,** поради което поискали Пилат да “осъди на смърт” Исус. **Така Пилат се оказал в ситуация, в която държал в ръцете си един човек, към когото не изпитва антипатия, но в същото време по повод на който можел за избухне бунт, което за унищожи кариерата на Пилат като римски управител.**

Пилат уморено попитал Исус: **“Ти ли си царят на юдеите?”** И както често прави Исус, когато му бъде зададен въпрос, той не отговорил, а на свой ред задал въпрос: **“Дали съм цар на юдеите? От себе си ли казваш това или други са ти говорили за мен?”** С други думи той казва: “Дали ме познаваш лично, дали познаваш истината, която съм аз, или просто повтаряш като папагал някакъв слух?” А Пилат му отговорил: **“Че аз юдеи ли съм?”** От къде на къде очакваш аз да знам?” Исус отговаря на първия въпрос на Пилат: **“Моето царство не е от този свят.”** “А, значи ти си цар” – казва Пилат. А Исус продължил: **“От себе си ли казваш това или други са ти говорили за мен? Ти казваш, че аз съм цар ... Аз дойдох, за да свидетелствам за истината.”** Тогава, с глас, който издава умора, безсилие, раздражение и цинизъм, Пилат измърморил: **“А какво е истина?”**

В евангелието на Йоан се казва, че **истината е силата на реалността.** “А какво е реалността?” Ето това е попитал Пилат, защото не е знаел отговора на този въпрос. Пилат не е знаел кой е Исус Христос. Той е чувал да се говорят много неща за нашия Господ, но не се е познавал лично с него и не е вървял заедно с него. Странното е, че такова лично познание с Исус са имали апостолите, чиито имена светът никога няма да забрави, както и безбройните обикновени християни, които светът никога няма да запомни, но такова лично познание с Исус е било изцяло чуждо за Пилат. **И поради това на него му е било лесно да направи**

жестокия компромис. Защо да не пожертва Исус и така за направи щастливи религиозните водачи, да успокои възбудените тълпи и да запази непокътната собствената си кариера на управител? Какво означава жертвата на един дрипав юдеи за политическата целесъобразност на Римската империя?

Нека да бъдем справедливи към Пилат. **Религиозните водачи също не са разбрали кой е Исус Христос.** Те са настоявали, че той е “враг на народа.” Но това не е истина. Исус не е враг на Израел; той е осъществяването на Израел. Религиозните водачи са слепи, а Пилат е безгръбначно същество. Междувременно един въпрос продължава да звучи (неизречено, като рефрен): “От себе си ли казваш това (че аз съм този, който съм) или други са ти говорили за мен?” С други думи: “**Познаваш ли ме лично или просто повтаряш един слух?**”

Този въпрос е звучал тогава и още продължава да звучи. И сега трябва да отговорим на въпроса: “Дали пеете химни, дали постоянно изповядвате вярата си и казвате “Амин” в края на молитвите си, понеже лично ме познавате или други са ви говорили за мен? **Дали вашите химни, молитви, вероучение и богослужения; дали всичко това произтича от личното ви познание с мен или вие просто повтаряте един слух, който сте чули кой знае от къде?**” Този въпрос продължава да се задава и на него все още трябва да бъде отговорено.

Каква промяна ще се извършва в нас, когато се придвижваме от възприемането на слуха за Исус към личното и интимното ни познание с него?

А) На първо място, **това ще ни даде увереност за вярата ни в Исус Христос;** увереност, че той царува в нас; увереност, че ние сме негови по-млади братя и сестри и че сме граждани на царството на неговия Отец; увереност, че сега сме използвани от Бога и сме предопределени да видим нашия Господ лице в лице. Нашите праотци, както презвитерианци, така и методисти, говорят много за увереността.

Калвин е казал доста категорично: “**Там, където липсва увереността на вярата, няма никаква вяра.**” Аз считам, че твърдението му е твърде крайно.

Уесли е казал: “**Увереността е привилегията на всеки вярващ.**” Аз считам, че неговото твърдение е твърде слабо.

В Библията е прието като даденост, че хората, които истински познават Исус и го обичат, знаят, че са обичани от своя Господ и са привързани към него. Например, **1Йоан е една от най-късите книги в Библията** (има само 5 много кратки глави), но въпреки това в нея увереният, твърд и недвусмислен израз “**Ние знаем**” **е употребен 15 пъти.** “**Ние знаем, че сме преминали от смъртта към живота; ние знаем, че Бог живее в нас.**” Признавам, че съществува и такъв вид “ние знаем”, който използват всезнайковците, които си придават непоносима важност. Има и “ние знаем”, което е свързано с предразсъдъците: “Ние знаем, че емигрантите са покварени и отнемат “нашите” работни места.” Има даже “ние знаем”, което е свързан с пълната неграмотност, при която нищо не се знае. Но въпреки това, като вземем всичко това предвид и го осмислим, ние оставаме с убедеността, духът и казаното от апостол Йоан и от безбройните християни след него: “**Който вярва в Божия Син, има свидетелството в себе си.**” (1Йоан 5:10)

Преди няколко десетилетия, когато учех в семинарията, в програмата на една от дисциплините, които изучавахме, се предвиждаше да проповядваме пред състудентите си. Един от състудентите ми, изобщо без да осъзнава, произнесе една проповед, в която много пъти използва изразът “**Аз предполагам.**” Когато свърши, преподавателят, който беше стар свещеник от Шотландската църква, чиято мъдрост беше дълбока колкото кладенец, го погледна втренчено и каза: “Аз предполагам. Ти предполагаш? **Млади човече, когато се изправиш да говориш от катедрата в църквата, ти или знаещ, или не казваш нищо.** Никой няма да получи подкрепа за вярата си от проповедник, **който просто предполага.**”

Апостол Йоан е казал: “**Който вярва в Божия Син, има свидетелството в себе си.**” Вярата, която е родена от интимното познание с нашия Господ носи със себе си тази увереност, която ни утвърждава всеки ден в истината на вярата.

Б) На второ място, когато се придвижваме **от слуха към личното познание,** ние умножаваме правдоподобността на самото евангелие. **Ние трябва да потвърждаваме пред другите правдоподобността на факта, че Исус Христос е пътят, истината и живота.** Трябва да свидетелстваме, че за всеки разкаял се човек има опрощение и свобода. Трябва да свидетелстваме, че има утешение, сила, изцеление и вечно ново начало за всеки човек, който може би знае малко или много за Исус, но над всички тези неща, се държи здраво за него и иска единствено да се притиска още по-здраво към него. А когато се придвижваме от слуха за Исус към личното познаване с Исус Христос, ние ще станем като лупа, която кара истината и същността на евангелието да се появят толкова големи, че стават безпогрешно разпознаваеми и неизбежни.

Когато сме притежавани от евангелието, ние винаги ще бъдем най-ефикасната реклама на евангелието. Когато не излъчваме надменна надутост, а простата убеденост на хора, които знаят че живеенето в компанията на Исус Христос е по-добро нещо от всяка друга алтернатива; когато излъчваме

тази увереност, ученичеството ще става все по-привлекателно за хората, чиито житейски нужди ги карат да търсят евангелието, но все още не считат, че пътят на християнството е привлекателен за тях.

В) Накрая, когато се придвижим от слуха за нашия Господ към личното познанство с него, **ние ще го видим в неговата цялост**. Ние винаги имаме склонност да виждаме само някакви части от Исус Христос – някакви парченца от образа му, които са безредно разпръснати. Хората се вкопчват в някаква част от него, в част от истината, в една от чертите му и след това предполагат, че тази част е целият образ на Исус Христос.

Например, хората чуват какво е казал Исус за опасността от богатството (и несъмнено той е казал това и има предвид точно това) и след това считат, че той подкрепя всяка неправилно съставена програма за промяна на обществения ред, която води до разрушаване на социалния порядък. Или пък чуват, че той е казал да ставаме рано сутрин, за да се молим и на търсим насаме лицето на нашия Отец, но от това си правят извода, че той подкрепя набожното избягване от обществото на другите хора, при което вярващият обръща гръб на болките и нуждите на хората около него, нужди, за чието разрешаване ние трябва да помагаме. Или пък хората виждат, че Исус е въздигал жените (няма съмнение, че той е правил това) и след това ни казват, че евангелието подкрепя всяка креслива феминистка програма, даже когато тази кресливост отрича евангелието.

Единственият начин да избегнем смалвяването на образа на нашия Господ до размера на една от неговите черти, т.е. единственият начин да избегнем разкъсването му до комично-уродлив образ **е да се срещаме с него и да обичаме всичко в него, без изключение**. Това не е трудно. Да срещнем истински някой човек в живота, това винаги означава да го видим в неговата цялостност. Бог ни е дал целият Господ. Тогава защо да искаме да се задоволяваме с нещо по-малко? И нещо повече, тъй като на нас ни е даден целият Господ, ние трябва да го притежаваме като едно цяло, иначе няма въобще да го имаме. Когато се придвижим от слуха за Господа към личното познанство с него, тогава ние прегръщаме всичко в онзи, който ни беше даден, единствено за да научим, че той винаги се стреми да ни притежава изцяло. “От себе си ли казваш това или други са ти говорили за мен?” Исус е задал този въпрос на Пилат. Пилат му отговорил със запъване и с несигурност, защото е знаел, че това, което възнамерява да каже няма да е вярно, а онова, което е вярно, той няма да иска да го каже. Същият въпрос ни се задава и на нас. “*От себе си ли казваш това или други са ти говорили за мен?*” С други думи Господ ни пита: “Познаваш ли ме лично и непосредствено или просто говориш това, което си чул несъзнателно от някого?” Той очаква ние да му отговорим: “Да, познавам те лично.” А след като веднъж сме дали този отговор, да продължим да го даваме, докато се вкопчваме здраво в Господа и вървим след него във вечността.

Отблъскващата сила на новата привързаност

Лука 7:36-52

Като дете мразех да мия или да подсушavam чиниите. Но тъй като семейството ни постоянно се хранеше, нямаше отърване от това задължение. Работата никога не свършваше и беше обременителна. А мразех задължението да мия чиниите заради атмосферата, която цареше край мивката, защото докато миехме чиниите, аз и сестрите ми се биехме. **А когато се биехме аз губех, защото сестрите ми и тогава и сега са страшни “врагове” на мъжете.**

Няколко години по-късно отношението ми към миенето на чиниите са промени напълно. Тогава с нетърпение очаквах мига на миенето на чиниите. **Нали разбирате, тогава се влюбах**. През първата седмица, когато Марлийн и аз прекарахме в къщата на родителите ѝ (не се безпокойте, майка ѝ през цялото време беше там), независимо от това, кой приготвяше яденето, ние двамата с Марлийн миехме чиниите. За нас това беше допълнителна възможност да сме насаме. Имайте предвид, че тогава ни трябваше доста повече време, за да измием чиниите, защото работата често пъти беше прекъсвана от целувки, които бяха страстни и продължителни. (Ние се целувахме толкова пламенно, че часове след това зъбите ни боляха!) Вече нямаше бой при миенето на чиниите! Сега кухненската мивка беше място за страст.

Силата на новата привързаност е удивителна, нали! Миналият век мъдрият шотландски проповедник Томас Чалмерс казвал, че християнската вяра е живот, който е мотивиран и насочван от “отблъскващата сила на новата привързаност.” Той казал, че е нехристиянско и безнадеждно непродуктивно да се мъмят хората и да им се казва какво да правят и какво да не правят, както и да се подмамват или плашат или бъдат поставяни в неудобно положение. Чалмерс забелязал, че когато хората разберат, че са ценени високо от Исус Христос и се почувстват обсипани от любовта му, сърцата им избухват от любов към него. **А когато любовта им към Исус Христос стане тяхна отличителна черта, по-слабите видове любов и по-слабите привързаности – независимо към какво са насочени – ще бъдат прогонени и завинаги забравени.** (Коментар: Точно така е. Нали Бог ни е казал, че е ревнив и не позволява да има съперници, които да ни отвличат вниманието от него. Д.Пр.)

Сега ние не ползваме такива изрази като “отблъскващата сила на новата привързаност,” но знаем, че в различните епохи изразните средства се променят, но не и положението на човека. Поради това не бях изненадан от заключенията на американският психиатър Джералд Мей, който започнал кариерата си като лекар във военновъздушните сили на САЩ във Виетнам. Когато се върнал в САЩ, той работил във Вашингтон с наркотично зависими хора. Според собствените му думи, в тази работа той претърпял огромен провал. Установил, че психиатричните му умения са неефективни и неспособни да помогнат на наркоманите. **От друга страна той с изненада установил, че църковните организации са по-ефикасни, независимо от психиатричната им недолязаност.**

Така д-р Мей от собствен опит се убедил в отблъскващата сила на новата привързаност. Д-р Мей се превърнал в главна фигура в областта на духовното напътстване. **Духовното напътстване не е психотерапия.** То помага на искрените християни да открият Божият път и воля за тях и да видят работата на Бога вътре в тях, както и да открият и отстранят пречките в тях самите, за да навлязат в безкрайните дълбочини на Божият живот и на Божията любов. **Д-р Мей е убеден, че докато само някои хора са наркотично зависими, всеки от нас е пристрастен и зависим от нещо.** (Коментар: Това е вярно. Измама е, че човек може да е независим. Ние или сме подчинени на Бога, или сме подчинени на сатаната. Няма друга алтернатива. Д.Пр.) Той казва, че в степента, в която сме зависими от нещо, в същата степен ние се отклоняваме от любовта си към Бога. Всяко нещо, към което се привързваме или което се привързва към нас, **се превръща в пречка за любовта ни към Бога, отклонява тази любов и я насочва към по-маловажни неща.** Единствено милостта може да разруши тези едва различими пристрастявания.

Хората се пристрастяват към много неща: едни хора се пристрастяват към яденето, а други – към ограничаване на яденето. (Фикс идеята да останете строен е вид пристрастяване. Фикс идеята да имате тяло като манекен е вид пристрастяване.) Някои хора се стремят към власт в обществото, други - към създаване на прекрасна репутация, трети - да възпитат децата си, за да станат такива, каквито те са искали да станат, но не са успели. Ние сме пристрастени към неща, които ни отклоняват от истинската ни любов, от истинския ни дом и от щастието ни с Бога. Ние сме пристрастявани към неща, които ни пречат да навлизаме още по-дълбоко в Бога.

Ще изглеждаме слепи и смешни, ако претендираме, че пристрастеността към парите не е силна. Еврейският ум знае това. Поради това Исус говори за парите повече, отколкото за всяко друго нещо. Той казва, че парите са духовна заплаха, пред която бледнеят другите духовни заплахи. Според него няма по-страшна духовна заплаха от парите. В 10% от стиховете в евангелията на Матей и Марк се говори за пари. За евангелието на Лука този процент е 12, а за посланието на Яков – 20%. Тъй като редовно четем тези текстове, **трябва да се вслушаме в казаното от Марк Твен,** който твърди, че за разлика от хората, които се тревожели заради стиховете от Библията, които не можели да разберат, **той се тревожел от стиховете, които разбирал, поради което предпочитал да не ги чете!** Нищо не е обсъждано толкова често в Библията като парите, защото няма друго нещо, което да е толкова голяма духовна заплаха.

Даже сексът не е толкова опасен. Само глупав човек може да отрича, че секса може да е духовна заплаха. Но какво да правим, когато напоследък започнахме да се тревожим от достъпа на децата ни в супермаркета до лъскавите снимки на провокативно разголена жена, която рекламира Ферари? Ние се възмущаваме от пристрастеността към порнографията, съжаляваме човека, който е жертва на тази пристрастеност и му казваме, че не трябва да остави нито един камък необърнат в търсене на помощ, преди вътрешния му живот да бъде тотално объркан, външния му живот да не се превърне в позор и самият той да се самоунищожи.

А какво трябва да правим, когато срещнем човек, който се е пристрастил към кредитните карти? Миналата седмица един познат християнски съветник казал на наскоро оженен мъж, който очевидно бил пристрастен към кредитните карти, да обяви банкрут. По този начин щял да избегне плащането на дълговете на своите кредитори и само след 6 месеца банката щяла да му издаде нова кредитна карта!

Един мъж и 10 годишния му син се разхождали по Куийн Стриит и момчето подминало една монета от 1 цент на тротоара. Бащата веднага му се скарал (**той самият ми каза**), с цел да го научи за стойността на парите. Той му казал: “Знаеш ли кога можеш да си позволиш да подминеш 1 цент на тротоара? Само когато дадеш на касиера в банката 99 цента и той ти даде 1 долар. Само тогава.” **Сърцето ме заболя, като чух това.** **Такова ли трябва да бъде отношението към парите, което това църковно семейство е научило тук под моето ръководство?** Единствено милостта може да победи някое пристрастяване. Единствено милостта може да накара този баща да каже на сина си: “Знаеш ли кога можеш да си позволиш да подминеш 1 цент на тротоара? Само когато никъде няма гладни хора, само когато няма бездомни хора, само когато няма нито един човек, който да не познава светлината, истината и живота на евангелието, благодарение на което ще стане дете на Бога. Само в такъв случай можеш да си позволиш да подминеш 1 цент!”

Някои хора ще кажат, че не могат да подминат 1 цент поради друга причина. Ипотеката е голяма. Аз съм последният човек, който ще каже, че ипотеката не е обременителна. Въпреки това, трябва да се имат предвид две неща.

Първо, размерът на ипотеката се определя от размера на дома. От колко голям дом имаме нужда? (След малко ще кажа нещо повече по този тема.)

Второ, в нашата църква семейство с двама работещи родители има най-общо по-висок доход отколкото семейството от Мисисауга. Около 4% от тамошните семейства живеят с годишен доход под 8500 долара; 9% от тях – с доход до 16000 долара; 17% - с доход до 24000 долара годишно и 27% - с доход под 35000 долара годишно. Никога не съм отричал, че и при нас има семейства, които живеят с такива доходи. **Но въпреки това, като цяло, членовете на нашата църква са много по-задоволени от хората в Мисисауга.**

А сега няколко думи за размера на домовете. От дълго време се чудя защо жителите на Мисисауга си купуват къщи с площ стотици кв.м., когато в нея живеят 2-4 човека, като двама от тях през целия ден са извън къщата. **Защо хората купуват много по-голяма къща, отколкото им е нужна?** Веднъж един счетоводител ми разясни: голямата къща е най-доброто средство за укриване на данъци. Веднага разбрах колко глупав съм бил. Аз живея в къща с площ 110 кв.м. в съседство с една от най-големите в света фабрики за производство на храна за кучета. Къщата ми е неефективна като средство за укриване на данъци, **но аз винаги съм считал, че къщата е средство за укриване от лошото време, а не от данъците.** Ще продължавам да мисля така, защото ако си променя мнението, аз знам, че сърцето ми ще се изсуши. А няма укритие срещу изсушеното сърце, така както няма укритие от Бога, което да ни предпази заради нашето неверие, нашата немощ и смърт **и от неминуемата ни среща със съдията в деня, който той е определил.**

А християните от Македония не са постъпвали така. Те научили за тежкото положение на християните в Ерусалим. Павел ни казва, че християните в Македония са били ужасно бедни. Но въпреки това, когато научили за нещастieto в Ерусалим, те не си казали: “Не ни молете за помощ. Самите ние сме бедни.” Обратното, те настояли Павел да им позволи да дарят пари. Забележете: Павел не ги е тероризирал или подлъгвал да даряват. **Те са го молели да им позволи да направят дарение.** С вълнуваща простота Павел казва, че те са дарили “*доброволно според силата си и даже във от силата си*” (2Кор.8:3).

Защо са постъпили така? Защо са искали да дадат повече, отколкото им е било възможно? **Защото са знаели, че каквото и да направят, то ще е несравнимо по-малко от онова, което Исус вече е направил за тях.** Какво би представлявало онова, което даряват, независимо от жертвите, с които е свързано, в сравнение с онова, което вече им е дарено? **Ето в това се състои същината на християнското служение!** Хората, които са били победени от спасението, което Христос е изработил за тях; хората за които това е най-важното нещо – мотивацията на такива хора няма нищо общо с укриването на данъците и с трупането на пари.

Ние трябва отново да се замислим за “отблъскващата сила на новата привързаност.” Трябва да проверим какво има в сърцата ни и да се запитаем: **“Имаме ли достатъчно любов към Господа, за да отблъснем нещо?”** Ние трябва да се приведем в хармония с онова, което обичаме най-силно. Ние сме пристрастени към различни неща, които непрестанно и неуморно ни отклоняват от Бога и тази пристрастеност може да бъде победена единствено от милостта.

Всичко това ни довежда до най-важната част от днешната проповед. Когато правят отчет за дейността си през годината, проповедниците винаги казват, че най-важното нещо е членовете на църквата да даряват пари. **Но такива проповедници грешат!** Най-важното нещо за църквата не е да получава пари, **най-важното нещо е ние да даваме.** Даже ако някой богат човек подари на църквата ни 1 мил. долара, **ние ще трябва да продължаваме да даряваме пари.**

Защо? **За да показваме, че парите нямат власт над живота ни.** Когато е казал, че не можем да служим едновременно на Бога и на мамона, Исус е искал да каже, че ние служим или на единия или на другия. Тогава ние на кого служим? Как разбираме, че наистина служим на Бога? Как другите хора разбират, че ние сме се отрekli от властта на парите? **Само когато демонстрираме, че не се подчиняваме на властта на парите.** Парите са сила. Те подкупват, те говорят, те запушват устата, те пораждат компромиси, те потискат и те гласуват. Даже когато са използвани за изцяло законни цели, парите продължават да оказват огромно влияние върху умовете ни и извращават сърцата ни. Ние даряваме като знак на неподчинение пред парите. Най-важното нещо на църквата относно парите, **е нуждата християните да даряват.**

Помислете си за жената от евангелието на Лука, която изляла скъпия парфюм върху краката на Исус. Дали е направила това, защото те са имали нужда от дезодорант? Даже ако краката на Христос са ухаели като бебешка пудра, **тя пак е имала нужда да дари годишната си заплата.** Лука ни казва, че преди това Исус ѝ е опростил голям грях и ѝ е дал велико освобождение, поради което сега сърцето ѝ било препълнено от любов. Когато наблюдаващите я упрекнали заради “пилеенето на парите,” Исус им казал: **“Вие сте хора с изсушени сърца и не сте чули за огромната прошка и освобождение. Не е чудно, че нямате любов в сърцето си.”**

Но ние имаме нужда не само да даряваме пари. Много пари са нужни за да се поддържа сградата на църквата. Заслужава ли си да се харчат пари за мястото, където е поклоняме на Бога? Преклонението е най-важното нещо, което извършваме тук! Публичното възхваляване на Бога е изключително важно и е олицетворение на живота на църквата. Поради това не трябва да се пестим средствата, които са нужни за облекчаване на това хваление.

Освен това, ние трябва да участваме в работата на Божието царство, които излизат извън границите на нашата църква. **Имам предвид програмата за подпомагане на други църкви.** През последните години средствата, които отделяме за тази цел намаляват и аз се страхувам, че ако тази тенденция се запази, това ще покаже, че болестта на църквата е много сериозна. **Когато се грижим само за себе си, тогава сме в голяма опасност!** Когато човек е прекомерно вгледан в себе си, той започва да живее във все по-малък свят, докато накрая започне да мисли само за себе си и тогава казваме, че е заболява от “нарцисизъм,” а това заболяване е неизлечимо! Това заболяване е много лошо, но още по-лошо е нарцисизмът, при който прекомерното концентрираният човек е изцяло завладян от въображаемите си болести. Това състояние се нарича “хипохондрия.” Хипохондрият е човек, който се е фокусирал изцяло в здравето си и търси да открие някакъв проблем в тялото си, за да каже: “Ето, нали ти казах!” Помощта за другите църкви никога не трябва да се спира. Нуждите на християните по света са по-големи от нашите. Освен това, аз не искам да се превръщаме в нарцистични хипохондрици.

Искам да ви кажа още едно нещо. Не трябва никога да позволяваме на сегашните ни разходи да играят решаваща роля в живота на църквата ни. Спомнете ли си трудния период между 1988 и 1990, когато църквата ни се измъчваше от онова, което ставаше в нашата деноминация? Вероятно си спомняте, че тогава твърдах, **че никога не трябва да позволяваме на ставащото в нашата деноминация прекомерно да обсебва вниманието ни и да ни отклонява от работата ни в служба на Божието царство.**

Когато бях 9-годишен, един много пиян мъж спря баща ми една неделя, когато отивахме на църква и го помоли да му даде пари. По принцип баща ми носеше много малка сума пари в себе си, **защото майка ми управляваше парите в къщи.** **Тя плащаше сметките и даваше на баща ми по 5 долара седмично.** С тях той си плащаше трамвайните билети за отиване и връщане от работа и веднъж седмично си купуваше дебелият неделен брой на вестник Ню Йорк Таймс, където специално четеше рецензиите за издадените книги. Когато човекът му поиска пари, баща ми бръкна в джоба си и извади 5 долара. Тогава една от сестрите ми каза: “Татко, той веднага ще ги пропие!” А баща ми отговори: **“Възможно е да ги пропие,” но въпреки това даде на човека 5-те долара.**

В продължение на много години бащата на баща ми много пъти беше затварян в затвори в САЩ и Канада, защото беше пияница и водеше безреден живот, докато накрая, благодарение на служението на църквата, повярва в Бога и в трезвеността. При тази среща с пияницата, **баща ми припомни на мен и на сестрите ми, че някой, всъщност много хора, са поддържали живота на баща му, когато той е бил безработен, болен, неприятен и даже отвратителен.** В продължение на години някой му беше давал пари, повечето от които дядо ми беше прахосвал, докато един ден благодарение на верността на църквата, евангелието събуди вярата в него. **Така баща ми дари единствените си 5 долара в тази неделя.**

Не знам как баща ми отиваше до работното си място през следващата седмица, нито какво чете вместо Ню Йорк Таймс. Но знам, че когато умря през 1967 и секретарката му събра документите от бюрото му, **ние открихме, че той беше спестявал всяка седмица по 1 долар, за да подари на мама съдомиялна машина.**

Да беше поживял по-дълго, той щеше да види, че миенето на чинии на кухненската мивка ще продължава да бъде място на страсти, но от много по-различен вид. Разбира се, баща ми отдавна знаеше за “отблъскващата сила на новата привързаност.”

Отново благодарен

Втор. 26:1-11; 2Кор. 9:6-15; Лука 17:11-19

Авторът на “Притчи” ни казва, че има 4 неща, които са толкова чудни, че не могат да бъдат разбрани: пътят на орел в небето, пътят на змия по скала, пътят на кораб в морето и пътят на ерген с девойка. Тези 4 неща са удивителни. Но съм убеден, че авторът не е ограничил броя на чудесата във вселената единствено до тези 4 неща. Създанието е толкова богато и толкова разнообразно, така че вселената е препълнена с чудеса.

Колкото необятно и богато да е създанието, самият Създател може единствено да е още по-необятен и по-богат. **Днес, на Деня на Благодарността,** аз съм изпълнен с удивление, благодарност и възхита, докато размишлявам за вселената, която е създадена от Божията ръка.

Замислете се за навигационния инстинкт на птиците. Аз самият имам много лошо чувство за ориентация. Разчитането на пътната карта е почти непреодолимо предизвикателство за мен, въпреки че пътните карти би трябвало да направят ненужно чувството за ориентация. Чувството ми за ориентация е толкова лошо, че ми е трудно да разпозная нещо на улицата или сред природата, които съм видял само 5 часа по-рано. **А летящия към дома си гълъб винаги стига до дома си!**

Най-добрите навигатори в морето са птиците, а най-добра от тях е буревестникът. Един буревестник бил взет от гнездото си и бил откаран на разстояние около 3200 мили (около 5000 км), след това го пуснали на свобода и той се прибрал у дома след 12,5 дни. С други думи, птицата е летяла със средна скорост 10,5 мили/ час (17 км/ час) денонощно, в продължение на 12,5 дни и открила пътя до гнездото, от което била взета. *(Коментар: Наскоро съобщиха, че пъстроопашат крайбрежен бекас е прелетял повече от 12 000 километра от Аляска до Нова Зеландия. Д.Пр.)*

Пчелите не са птици, но също са прекрасни навигатори. За да се ориентират, на пчелите им е достатъчно видят само най-малкото късче от синьото небе. Разбирате ли, светлината от небето е поляризирана. **(Поляризираната светлина има различни свойства в различните направления, докато светлината, която прониква до земята през облаците не е поляризирана.)** Дотогава, докато имат **достъп до поляризирана светлина от ясното небе**, пчелите никога няма да изгубят пътя си до дома.

А сега да поговорим за мозъка. Удивлява ме сложната клетъчна структура на човешкия мозък. Но още по-удивителна от структурата **е функционалността на мозъка**. Мозъкът е свързан с мускулите посредством нервите. Нервите, мускулите и мозъкът работят заедно по такъв начин, че когато пожелаваме да направим нещо, ние го правим!

А още по-удивително е царството на мисленето. В светът на създанието не съществува мислене без мозък. Въпреки че не е продукт единствено на мозъка, мисълта не е просто някакъв измислен термин за обозначаване на електрическо свързване между мозъчните клетки. **На съзидателно ниво мисленето, разумът, никога не се случва без да има мозък, но разума никога не се ограничава единствен до наличието на мозък.** След смъртта на Айнщайн мозъкът му бил нарязан на тънки “филийки” и бил изследван с микроскоп. Оказало се, че мозъкът му не се различава от мозъка на другите хора. Но въпреки това, мисленето на Айнщайн било напълно различно от мисленето на другите хора. Защо? Как? **Никой не знае.** *(Коментар: Само Бог знае. Д.Пр.)*

Изследователите на мозъка ни казват, че една част от мозъка се занимава с чуването, обоняването и виждането, а друга част – с движенията на тялото. Това се потвърждава лесно, когато някой получи мозъчна травма. Областта на нараняването е свързана със загуба на чувствителност или със загуба на движение. **Но даже най-сложните изследвания на мозъка не са в състояние да разкрият точното място, където се намира съзнанието или как функционира то.** Ние знаем, че съзнанието е свързано с мозъка и разума на човека, **но не знаем нищо за това, как органът (мозъка) е свързан с онова, което е неорганично (съзнанието).** Ежедневието ни дава безброй поводи да се удивляваме над проявите на съзнанието.

Аз почти изгубвам способността си да говоря всеки път, когато се замисля за звездния мир. Само в нашата галактика съществуват около 100 000 000 000 звезди. Както знаем, всяка звезда всъщност е слънце. За разлика от планетите, звездите светят. “Нашето” слънце, без чиято светлина и топлина нямаше да има живот на земята, се намира на разстояние 92 мил. мили от земята, което всъщност е много близко за вселенските мащаби, тъй като следващата най-близко разположена звезда е на разстояние, което е 270 000 пъти по-далече (т.е. 270 000 x 92 000 000 мили.) Единствената причина, поради която “нашето” слънце ни изглежда много по-голямо от другите звезди е, че то е много по-близо до нас. *(Коментар: Вижте „Факти за неограничените способности на Бога“ на <http://methodist.bg/resursi/knigi/> Д.Пр.)*

Може би си представяте, че слънцето е солидно, като някаква вулканична скала. Но слънцето всъщност е газ, чист водороден газ, който се задържа и не се разпръсква поради гравитацията. Независимо, че ние си мислим, че водородът е лек и се издига нагоре, водородния газ на слънцето **е тежък и е с толкова висока плътност, че човек не би могъл да носи 4-литров бидон, пълен с този газ, тъй като той ще тежи около 400 паунда (180 кг.)** Ние знаем, че земята се върти около слънцето, но и самото слънце не стои неподвижно, а се върти около един център в нашата галактика, **като прави по един оборот на всеки 220 мил. години.** Не трябва да мислим, че слънцето е най-ярката звезда. Друга звезда от нашата галактика, Орион, е 18 000 пъти по-ярка от слънцето, но гледана от земята ни изглежда много слабо светеща, защото се намира на 545 светлинни години от нас *(Коментар: Скоростта на светлината е 300 000 км/сек. За една година тя изминава приблизително на 10 000 трилиона километра. Д.Пр.)*. До сега не сме говорили за звездите извън предела на нашата галактика. Но ако разгледаме съседната галактика, ние ще открием голям брой звезди, които са милиарди пъти по-ярки от “нашето” слънце.

Но богатството на Бога е толкова голямо, че той е направил нещо по-удивително от небесната твърд: **той е направил вас и мен и безброй други хора.** Отдавна съм установил, че другите хора ми придават сили.

Не е нужно да познавам тези хора; имам нужда само да съм около тях. Не знам по какъв начин ми придават сили, но си мисля, че това е свързано с чудното разнообразие на човешките същества, които в края на краищата са короната и славата на Божието създание. В старата история за създанието, описана в Бит.1 ние четем, че след като създадял нещо, **Бог казвал, че то е “добро.”** Но когато създал човека, се случили две уникални неща:

първо, Бог благословил мъжа и жената – благословил ги с това, че единствено те са били създадени по неговия образ и подобие и са били предназначени да живеят във връзка и приятелство с Бога;

второ, Бог казал, че това, което е направил е “*много добро*.” (Бит. 1:31)

Хората, тълпата, навалищата ми придава сили; за мен те са безименни, но за Бога със сигурност те не са безименни. **Те са короната на Божието създание.** Всеки от тях е получател на саможертвата на нашия Господ. Той ни обгръща с ръцете си, по които личат белезите от гвоздеите, с които е бил прикован на кръста. За сега хората могат да пренебрегват тези ръце, но накрая няма да могат да се откажат от тях. Отново и отново хора, които въобще не познавам, са повод за мен да благодаря на Бога.

Освен това съществуват и тези, които са още по-специални за мен: **децата.** Няколко пъти съм пътувал по света, за да присъствам на международни конференции. Когато през август 1998 отидох в Корея, за срещата на Международния конгрес на Изследователския институт “Калвин,” трябваше да пристигна там 2 дни преди започване на срещата, защото нямаше по-удобен самолетен полет. Чувствах се самотен. Чувствах се самотен по същия начин, по който се чувствах, когато веднъж пристигнах в Стокхолм и друг път във Франкфурт, където присъствах на конференции на Световния съвет на църквите. В Корея направих това, което се бях научил да правя по време на другите ми пътувания в чужбина: **отидох да потърся децата.**

В 13 милионния Сеул не е трудно да се намерят деца. Те са като децата навсякъде по света: нетърпеливи, енергични, не обръщащи внимание на много от нещата, които карат възрастните да са предпазливи или преситени, или цинични, или нерешителни. По време на едно мое още по-ранно посещение в Германия със Световния съвет на църквите аз се чувствах самотен в началото на престоя ми. Все още не бях се запознал с никой от участниците в конференцията и винаги изглеждаше, че те се познават помежду си от предишни конференции и само аз бях нов и непознат.

Отидох да се поразходя в Арнолдшейн, едно предградие на Франкфурт, с надеждата, че ако мога да вида деца, няма повече да се чувствам самотен и чужд. Веднага попаднах на деца. Група червенобузи четиригодишни деца се пързалиха по заснежено баирче. Някои от тях хвърляха снежни топки. Други махаха с ръце на майките си, докато тръгваха за следобедни занимания в училището. Две от тях спореха ожесточено помежду си. А аз се намирах далеч от дома, в чужда страна, сред деца, които говореха по-зле английски, отколкото аз говорех немски. Но въпреки това, те бяха деца. Те олицетворяваха обещанието, така както Исаак е олицетворил обещанието на Бога за Авраам и Сара и както Йоан Кръстител е олицетворил обещанието на Бога за Захарий и Елисавета. Те са били очаквани. Родителите са броели дните, които остават до раждането на детето им и сега считат, че на света няма нищо по-ценно от тяхното дете. Внезапно установих, че вече не съм самотен. За мен да бъда сред онези, които са очаквани и са носители на обещанието, означава отново да разбере колко много самият аз съм очакван и какво обещание олицетворявам.

Има мъже и жени, с които се срещам по начини, които ме карат да се изумявам. Например, бях изключително удивен, когато присъствах на едно погребение в Храма Синай, една синагога в Торонто. Тъй като пристигнах там 45 минути по-рано, влязох в един еврейски ресторант, за да изпия чаша чай. Вътре имаше надпис: “Моля, настанете се.” Забелязах две неща. Първо, нямаше свободни места. Второ, аз бях единствения гологлав мъж. Всички други мъже носеха едни малки шапчици, наречени “ярмулк” или “федора.” Очевидно се намирах в крепост на ортодоксалния юдеизъм и стоях в антрето като единствения неверен в помещението.

Изчаках 1 минута, тъй като не знаех какво да направя, после отидох в дъното на ресторанта, където един възрастен и слаб еврейин с най-топла усмивка и лице на ангел стана от мястото си, покани ме с ръка и каза: “**Има място и за двама ни!**” Сърцето ми се разтопи. Бях впечатлен от двойното значение на фразата, която той произнесе: “Има място и за двама ни.” Седнах до него и започнахме да си говорим. Оказа се, че по-голямата му сестра го довела в Канада преди началото на Втората световна война. Единствено те оцелели от цялото им семейство. Попитах го как е изкарвал прехраната си и той ми каза, че е работил като дребен амбулантен търговец, който обикалял от врата на врата и продавал покривки за маса, чаршафи и калъфки за възглавници. Сега вече бил стар и всеки ден идвал да обядва в този ресторант. Каза ми, че сутрин чистел дома си така, както всеки мъж го чисти, (през това време очите му закачливо проблясваха), а не както една жена може да почисти. Попитах го къде е израснал. В едно селце в югоизточна Полша. След това ми каза, че колкото и незабележително да е било това селце, в него имало един прочут равин, най-прочутия по това време в Полша. Обясни ми, че в миналото по традиция равинът оставал в селото, където е

започнал да работи. Сега всеки равин може да отиде където бъде изпратен. Но въпросният равин останал в своето малко селце, въпреки че можел да отиде навсякъде, защото за него спазването на традицията е означавало нещо повече от парите, а освен това обичал много съселяните си.

Преди това не бях казал на стария човек, че и аз съм свещеник. Не забелязах той да има някакви психически отклонения, защото разсъждаваше трезво и с дух. Все едно, че сърцата и на двамата ни туптяха в хармония. Тогава му казах, че съм свещеник и той ми отговори: “**Аз вече знаех това**” – все едно че нямаше нужда да му казвам.

С оглед на факта, че думите “Божий служител” и “християнин” са свързани с преследвания на евреите, които са продължавали много векове в Полша, имате ли някаква представа каква милост се изливаше от сърцето на този старец, за да бъде в състояние да ми каже “Има място и за двамата ни”? **Той знаеше, че аз представлявам институцията, която в продължение на векове беше измъчвала и преследвала сънародниците му.**

Когато се наобядва и аз изпих чая си, той ми каза, че е имал най-прекрасната баба в Полша. Всяка вечер по време на детството му тя му задавала следните два въпроса: “**Помоли ли се на Бога?**” и “**Днес работи ли?**” Повече няма да видя този човек до деня, в който Исус Христос отново ще дойде, но до края на живота си ще продължавам да благодаря на Господа за срещата си с него.

И ако хората, с които съм се срещал даже веднъж са повод да благодаря на Бога, какво да кажа за приятелите си? А още повече, какво да кажа за онези 1-2-3 човека, които са ми душевни приятели и ме познават даже по-добре, когато мълчим и ме обичат даже тогава, когато съм отвратителен? Днес сърцето ми прелива от благодарност към Бога за хората, с които ме е срещнал, независимо дали идват от голям град или от малко село в югоизточна Полша и за душевните ми приятели, които никога няма да изоставя.

Нито пък самият аз ще бъда изоставен от нашия Господ. Апостол Павел възкликва: “**Да благодарим на Бога за неговия неопишуем дар!**” (2Кор.9:15) Ясно е, че този неопишуем дар е Исус Христос. Той е неопишуем, тъй като неговата саможертва на кръста ни дарява с достъпа на самия Отец и лицето на Исус отразява като огледало лицето на Отца, с цел да ни даде познание за славата на Бога. (2Кор.4:6)

Аз се възхищавам от необятността и богатството на създанието. Но в същото време съм наясно, че създанието, което първоначално е създадено от Божията ръка не е точно същото създание, което виждаме сега, **защото сега създанието съществува в епохата на Грехопадението.** Няма съмнение, че се наслаждавам на всичко, което ми дават децата. Но в същото време всеки знае, че да бъдеш сред деца, независимо дали като родител или като учител, **означава да се отърсиш от всички съмнения относно учението да произхода на греха.** Разбира се, аз съм обогатяван от хората, чийто живот просмуква през мен като осмоза. Но същевременно аз не се заблуждавам относно човешкото сърце и не съм забравил, че току-що завършилият 20 век беше най-смъртоносният век в историята на човечеството. Природата е красива, но в пропадналият свят и тя е кърваво червена.

Дарът на Исус Христос е неопишуем, просто защото той е единственият дар в живота на всеки човек, който не е опетнен от Грехопадението. Този дар няма своята сенчеста страна, за получаването му не се изисква никакъв ценз, той е достъпен за всеки човек и никой не е лишен от него по какъвто и да е начин. Давайки ни най-скъпото, което притежава – своя вечен Син – Бог ни дарява със себе си.

А ние имаме съвсем смътна представа за цената, която е платил, но все пак знаем, че е невъзможно тя да бъде пресметната, така както и самият дар не може да бъде описан. Павел нарича този дар “*неопишуем*”, защото има богат опит с този дар. Той е знаел, че когато възкресеният Господ влязъл в живота му, от там изчезнали объркванията и противоречията. Павел вече не считал, че преследвайки другите хора, християните отдават почит на Бога. Вече не считал, че само евреите са хора на Бога. Не считал, че благосклонното му положение пред Бога е нещо, което сам трябва да постигне, че може да постигне или че вече е постигнал. Той опознал прегръдката, която го е освободила, за да се откаже от погрешно насочената си ярост. **Много пъти в живота ми различни хора са ми прощавали, грижили са се нежно за мен, очаквали са ме, отказвали са да ме отхвърлят или да ме унижат, когато са имали печелившата позиция да ме презират или да престанат да се занимават с мен.** Направеното от тези хора ме направи да осъзная, че съм благословен неопишуемо много. Освен това знам, че онова, което са направили за мен е отражение на още по-големите благословии, които те са получили от Бога. Когато пише с удивление: “*Който ме възлюби и предаде себе си за мен.*” (Гал. 2:20), Павел използва само няколко думи, защото знае, че е невъзможно да бъде описано това, което е неопишуемо.

Дарът не може да бъде описан, **но можем да го съхраняваме в сърцето си.** Той може да се превърне в истината, която тихо да ни променя и да ни води през останалата част от живота ни. Той може да се превърне във фундамента, който да ни държи през живота ни и с когото ще се срещнем, когато умрем. “*Който ме възлюби и предаде себе си за мен.*”

Да познавам този дар, означава да знам, че той е отпечатан върху мен, докато Бог завърши доброто

дело, което е започнал в мен (Фил. 1:6). Да познавам този дар, означава да знам, че Бог наистина ще излекува създанието си, което въпреки че сега е пропаднало, все пак навсякъде демонстрира своето пишно великолепие.

Познавайки Онзи, чийто дълбочини са неизмерими и чийто дар е неописуем, аз изпитвам още по-голяма благодарност заради хората, чието богатство е неизчислимо и заради вселената, чийто чудеса са безкрайни.

Относно обичта ни към Бога

Пс.42: 4; 84:2; Марк 12:29; 1Кор.2: 9

Аз никога не съм получавал сърдечен или мозъчен удар. Една от последиците на някои удари е, че пострадалият не може да каже онова, което иска да каже и не може ясно да съобщи онова, което се стреми да произнесе. Онези, които се грижат за пострадали от удар, са принудени постоянно да гадаят какво иска да им каже такъв човек. Понякога ми се струва, че не мога да ви кажа онова, което искам да кажа, поради което хората постоянно трябва да разгадават думите ми.

Някои може би считат е, че аз се опитвам да подобря моралният тонус на обществото. Няма съмнение, че бих бил щастлив, ако моралният тонус на обществото е по-добър. Аз едва ли бих могъл да бъда поддръжник на разврата и на неморалността. **Но в края на краищата, аз не съм моралист, който е загрижен за това, обществото да живее съобразно някакво правило. Аз съм служител на евангелието на Исус Христос.**

Други може би считат, че съм загрижен за това, повече хора да посещават църковните служби. Няма съмнение, че ще се радвам да виждам повече посетители в църквата. Разтревожен съм, че в списъка на членовете на църквата има толкова много хора, които никога или много рядко посещават богослуженията. **В същото време самият Исус ни напомня, че пътят е прав и стръмен, че вратата е тясна и че хората, които преминават през нея и упорито продължават да вървят по пътя, са наистина малцина.**

Трети (основно хора, които не са свързани с църквата) може би считат, че аз се занимавам с обезпечаване на някакви консултантски услуги. Няма съмнение, че ще бъда щастлив, ако мога да предложа каквото и да е, за да помогна на всеки страдащ човек. Но въпреки това истината е, че аз не съм психолог.

Тогава какво се опитвам да направя тук? Поради риска отново да говоря като пострадал от удар, който не може ясно да произнесе онова, което иска да каже, аз ще направя друг опит: **ЩЕ СЕ ОПИТАМ ДА СПОМОГНА И ДА ПОДХРАНЯ ЛЮБОВТА КЪМ БОГА.** Опитвам се да накарам всеки от нас да обича Бога. Нали знаете, че никога не съм изпускал от погледа си *“най-важната заповед”* според думите на самият Исус. Когато го попитали: *“Коя е най-важната заповед?”*, Исус отговорил: *“Да възлюбиш Господа, твоя Бог, с цялото си сърце, с цялата си душа и с всичкия си ум ... А втората ... е: “Обичай ближния си като себе си.”* (Мат.22:37, 39) **Тези две заповеди никога не трябва да бъдат разделяни.** Нито пък първата заповед може да бъде принижена до нивото на втората или пък първата заповед може да бъде противопоставена на втората. Когато обичаме ближния си, това не е доказателство, че ние обичаме и Бога. **Бог настоява да бъде обичан заради самия себе си, т.е. да бъде обичан заради това, че е Бог. Първата заповед винаги си остава първа: ние трябва да обичаме Бога.**

Всъщност на нас не ни е заповядано “да обичаме Бога;” **на нас ни е заповядано да обичаме “Господа, нашият Бог.”** **Разликата е от решаващо значение.** В Тората правилното име на Бога е “Господ Яхве.” Еврейското име Яхве се изписва без гласни букви, **а дума без гласни букви не може да бъде произнесена, а дума която не може да бъде произнесена, не може да бъде преведена, нито да бъде заменена с нещо друго.** Яхве, Господ, не може да бъде преведена като “Зевс” (древният бог на гърците) или като Висше Същество (божеството на съвременността). Това име не може да бъде заменено с името на някой от боговете, на които хората постоянно се покланят: американският начин на живот, канадският национализъм или даже с такова недодялано нещо като неприкрития мамон. Нито пък Яхве може да бъде приравнен с най-високите културни достижения (колкото и големи да са те) или с най-задълбочените грижи за опазването на околната среда (колкото и нужни да са те). Името на Бога се пише без гласни букви, то не може да бъде произнесено, нито да бъде преведено. То няма конкуренти, нищо не се доближава до нивото му и нищо не може да го замени. Ние не трябва **да обичаме Бога по принцип, изобщо, който и да е,** т.е. не трябва да обичаме някакво неясно божество. **Ние трябва да обичаме Господ Яхве, нашият Бог.** Единствено той е създателят; той е направил един народ да бъде светлина на останалите народи; той е разговарял с Моисей и е жигосал върху него онези неща, които вечно ще останат валидни за хората; той е изпращал пророците и им е внушавал

какво да говорят и накрая, той се е превъплътил в Исус от Назарет. Единствено Яхве е Бог и той не може да бъде избран от който и да е или от нещо. Него трябва да обичаме.

Но защо? **Защо трябва да обичаме Бога?** **Защото сме му благодарни.** Несъмнено благодарността ни към него ни прави да го обичаме. Той ни е създал и винаги се грижи за нас. Това е достатъчно основание, но не това е началният мотив на юдейският разум, за да обича Бога. **Основната причина на юдея да обича Бога не е свързана със сътворението, а с освобождението:** Бог ни е спасил. Юдейското сърце винаги се вълнува повече, когато размишлява как сме освободени благодарение на Божията ръка. **Спомнете си за Десетте Заповеди.** Те не са някакъв абстрактен морален кодекс, нито пък са съобразени с някакъв друг, по-рано съществуващ кодекс. Десетте Заповеди описват формата, образецът, указанието и свободата на живота на този мъж или жена, която знае, че Бог я е освободил и поради това е вечно благодарна на Бога. Решаващо важен е уводът към Десетте Заповеди: *“Аз съм Йехова, твоят Бог, който те изведох от Египетската земя, от дома на робството”* (Втор.5:6) Освобождението, ето това е, което ни оставя без дъх. Ако сме стояли, изпълнени с благоговение пред кръста, тогава знаем, че сме спасени от неминуемото унищожение. Тогава благодарността ще ни мотивира да поискаме живота ни да възприеме формата, да заприлича на образца и да се подчини на указанията, които нашият Спасител ни е дал. Ние трябва страстно да обичаме Бога, тъй като благодарността ни към него разтваря всяко притеснение или въздържание.

Но ние обичаме Бога **и по друга причина:** Божията любов към нас **създава в нас и собствената ни любов към него.** Аз обичам децата си, които сега са зрели хора и съм извънредно радостен, защото установявам, че и те ме обичат. Искане ми се да считам, че бих могъл да продължа ги обичам даже ако те не ме обичат и даже ако те отговарят на любовта ми с арктическа хладност. Но колко трудно би ми било, защото в такъв случай сърцето ми би се разкъсвало от мъка. Аз искам моята любов към тях да създаде в тях и да ги стимулира и те да ме обичат. Тогава тяхната любов към мен ще умножи моята любов към тях, а моята умножена любов към тях на свой ред ще увеличи тяхната любов към мен и по този начин спиралата на любовта ще става все по-стръмна и все по-прекрасна.

Преди малко казах, че ми се иска да считам, че бих продължил да обичам децата си, даже ако те не отвърщат на любовта ми, но не съм сигурен, дали бих могъл; поне не съм сигурен, че вечно бих могъл да го правя. Но Бог може и го прави. Божията любов към хората не отслабва, въпреки че има безброй хора, чиито сърца остават студени и твърди като камък. Тези хора не са разбрали, че са създадени да обичат Бога. Те ще бъдат най-истински хора, най-богати хора и най-благородни хора, ако изоставят безразличието си или откритото си неподчинение на Бога. Защото тогава ще установят, че Божията любов е започнала да създава в тях любов към Бога, чрез която най-ясно и пълно ще изявят себе си.

Очевидно е, че тук говорим за самоосъществяването на човека. Трябва да сме внимателни, когато говорим за самоосъществяването, защото онова, което сега се нарича самоосъществяване, в дълбочината си е егоистично осъществяване. Когато хората се оплакват, че не са се самоосъществили, обикновено това означава, че не са получили онова, което са искали да получат. Има курсове, в които хората се обучават на методи за самоосъществяване и биват снабдявани с инструменти, чрез които да могат да достигнат онова, към което се стремят. Нищо повече, тъй като съм грешно същество и поради това съм управляван от грешните си желания, осъществяването на греховната ми същност ще доведе единствено до още по-греховен резултат. Но истината е, че обичта към Бога е единственото и истинско осъществяване на моята личност, тъй като да обичам Бога, това означава да опозная лекарството, чрез което да се излекувам от греховното си его.

Псалмистът е прав, когато пише: *“Както еленът пъхти за водните потоци, така душата ми въздиша за Теб, Боже. Жадна е душата ми за Теб, Боже.”* (Пс.42:1-2) За да задоволим жаждата и съкровеното желание на душата си, ние несъмнено трябва да се осъществим по най-добрия начин. Тогава не трябва да се изненадваме, че се чувстваме най-осъществени, когато най-жертвоготовно обичаме Бога. Та нали сме направени по образа и подобие на Бога, а Йоан ни казва, че Бог е любов. **Следователно, ние сме създадени от любовта, за да обичаме.**

Отговорът на въпроса: “Защо трябва да обичаме Бога” е доста дълъг. Но дължината на отговора е нищо в сравнение с дълбочината на реалността: ние трябва да обичаме Бога, понеже Бог, който е любов, ни е създал и ни е спасил. Освен това той ни е оформил по такъв начин, че ние можем да станем такива, каквито сме създадени да бъдем, единствено когато се оставим изцяло в ръцете му и го обичаме с възхищение, което е отражение на възхищението на неговата любов към нас. Парадоксално е, че когато обичаме Бога, който не е продължение на собствената ни личност, тогава най-ясно и пълно изявяваме себе си.

На следващият въпрос може да се отговори по-кратко. Този въпрос е: **“Как трябва да обичаме?”** Отговорът е: **С цялото си сърце, душа, разум и сила.** Пасторите с богато въображение могат да произнесат цяла проповед, основаваща се на тези четири думи. Но истината е, че тук не се говори за 4 различни неща, а

само за едно нещо. **На иврит думите “сърце, душа, разум и сила” са синоними!** Смисълът на всяка от тези думи е един и същ. Когато Исус казва, че ние трябва да обичаме Бога със сърцето, душата, разума и силата си, той постоянно увеличава напрежението, докато разберем, че трябва напълно да обичаме Бога с всичко в нас. **Трябва да обичаме Бога безрезервно, без притеснение, без уговорки и без да правим сметки.** Любовта ни към Бога с цялото ни душа, без в нея да остава място за друг съперник на Бога. Когато казваме, че трябва да обичаме Бога с всичко, което имаме и такива, каквито сме, това не означава, че не трябва да обичаме нищо друго и никой друг. Има други неща, които трябва да обичаме и най-вече своя ближия. Трябва да обичаме децата, родителите (**в Библията се казва, че е сатанинско да не се обичат родителите**), съпругът или съпругата. Трябва да обичаме много неща, но нито едно от тях не трябва да обичаме повече от Бога. Любовта ни към Бога задължително трябва да е на първо място.

Тъй като най-често употребяваната метафора за вярата е бракът, подходящо е да кажем, че ние обсъждаме любовта си към Бога така, както говорим за брака. Всеки знае (или би трябвало да знае), че изключителността е същината на брака. Независимо от прекомерната ангажираност на нашето общество с премахването на изключенията, изключителността си остава същината на брака. Отношенията, които имаме със съпругата или съпруга си не трябва да са същите, като отношенията с всеки друг човек. Жена ми заема в сърцето ми такова място, което не може да бъде заето от никой друг. Но това не означава, че в сърцето и в живота ми няма място и за други хора. Има достатъчно място! Истината е, че мястото, което другите заемат в сърцето ми (а понякога това става даже поради настояването на жена ми), не може да навлезе и да заеме мястото, заемано от жена ми.

В старите брачни клетви се съдържат думите: “... и изоставяйки всички други.” Тези думи не означават, че новобрачната двойка изоставя абсолютно всички останали хора: роднини, приятели, нуждаещи се хора и от тук нататък трябва да заживее в една мизерно малка вселена, състояща се само от тях двамата. “Изоставяйки всички останали” означава, че младоженците се отказват да имат този вид отношения с другите хора, които сега ще имат един към друг. Изключителността е същината на брака. Там, където има съмнение или отричане на тази истина, бракът е унищожен.

Ако сте разбрали тази истина, тогава сте разбрали какво са имали предвид пророците и апостолите, когато ни казват, че Бог е ревнив. Твърдейки, че Бог е ревнив, ние не казваме, че Бог е несигурен или подозрителен, подобно на несигурен и подозрителен съпруг, който се вбесява, ако види, че жена му разговаря с друг мъж. Казвайки, че Бог е ревнив, ние признаваме тази изключителност като най-важна част от любовта ни към Бога. Нашите израелски праотци във вярата, които винаги са естествени в изразяването на духовната си вяра, обичали да казват: “Израел започна да се покланя на фалшиви богове!” По този начин те казват, че израелтяните са насочили към други неща тази любов, която трябва да имат единствено към Бога. Правейки това, те са нарушавали даденото в завета с Бога обещание и така са ставали изменници. А правейки това, те са намалили собствената си стойност. Ако най-пълно извисяваме себе си когато обичаме Бога, то когато се отклоняваме от първата си любов към Бога и започваме да обичаме нещо друго или някой друг, който и да е, ние се принизяваме, обезценяваме и променяме природата си. На нас многократно ни се казва, че Бог е ревнив Бог. Ако отказваме да признаем изключителността на връзката ни с него, ние унищожаваме тази връзка.

А какви са резултатите от любовта ни към Бога? Ние вече подробно говорихме за един от тези резултати: до степенята до която отговаряме с любов на любовта, която ни е създала и ни е освободила, до същата степен ние се приближаваме до образа, с който Бог ни е създал. Друг резултат е, че ние започваме да обичаме другите християни, които подобно на нас, се стремят да обичат Бога без никакво колебание и резерви. В 1Йоан се казва: *“Всеки, който вярва, че Исус е Христос, е роден от Бога; и всеки, който обича Родителя, обича и Родения от Него.”* (1Йоан 5:1) Няма съмнение, че трябва да обичаме ближния си (всяко страдащо човешко същество, според притчата за Добрия самарянин). Но въпреки това, ние сме длъжни специално да обичаме своите братя-християни, които също обичат Бога.

През 1663 превъзходният английски пуритански писател Томас Уотсън написал една малка книжка, озаглавена “Сърдечно предчувствие.” Тя е била написана с цел да ободрят християните, които са били отчаяни поради варварското им преследване в Англия. В нея Уотсън описва 14 теста на любовта към Бога. Един такъв тест на любовта към Бога е любовта към всеки друг християнин, който има “хубаво лице с белег от рана.” Уотсън казва: **“Ако не можете да обичате другия човек заради недостатъците му, как ще накарате Бог да ви обича?”** Аз подчертавам изискването да обичаме своя брат-християнин, защото знам, че обезкуражаването изобилства в живота на християнина; защото знам, че трудностите изобилстват в живота на църквата; защото знам, че отчаянието се нахвърля върху нас подобно на настинка; защото знам, че уединяването ни обдухва с ледения си дъх и още преди да разберем какво се е случило, някой човек отпада от нашата църква. Едно от доказателствата, дали обичаме Бога е, дали обичаме хората, които обичат Бога.

Трети резултат от нашата вяра към Бога е, че ние се радваме да виждаме, че името на Бога е

прославяно и истината на Бога е възвишавана. Веднъж при мен дойде една жена от църквата и ми каза, че иска да направи нещо, за да ми помогне в работата ми, че е готова да направи всичко, на което е способна, за да ме освободи от работата ми, защото според думите ѝ, онова което се казва от тази катедра прославя Бога. Вярвам, че това е така, но вярвам и в още нещо: чрез работата, която извършва тази жена в служба на Бога, самата тя още повече прославя Бога. Самият аз се радвам когато наблюдавам и чувам Бог да се прославя, евангелието да се коментира, неговата истина да се подсилва, неговата любов, милост и вярност към нас да се признават и ние да се обичаме взаимно.

Друг резултат от любовта ни към Бога е, че ние, неговите хора, се смиряваме. Един ден чух разговор между един мой приятел и една жена. Жената спомена, че била помолена да направи нещо в служба на църквата, а после добави, че според нея тази работа била под достойнството ѝ, защото била твърде дребна и незначителна. Приятелят ми кротко ѝ каза: “Това което казваш доказва, че не си достатъчно голяма.” Божията любов, излята върху нас, никога не ни унижава. Божията любов ни прави значими, достойни и големи. Всъщност толкова големи, че никаква служба в полза на него и на хората му никога няма да е твърде малка за нас. Любовта ни към Бога ни смирява, без да ни унижава. Няма служение и работа, които да са под нивото ни. В края на краищата, ние обичаме онзи, чиято любов към нас измива мръсните ни крака и който издържа презрението на кръста.

Последният резултат от любовта ни към Бога е следния: любовта ни към Бога ще бъде доведена до край от онова, което Бог е подготвил за всички, които го обичат. Павел казва, че онова, което Бог е подготвил за онези, които го обичат е толкова славно, че не може да бъде описано и не можем да си го представим. Любовта ни към Бога ще бъде коронована толкова славно, че когато го видим, няма да можем да произнесем даже една дума от възхищение. Но любовта, която Бога вече е влял в сърцата ни, със сигурност подсказва какво ще видим в бъдеще. Поради това сега с увереност можем да чакаме да видим пълният блясък на онова, което Бог е подготвил за нас, защото вече сме вкусили и сме се насладили на любовта, която Бог е събудил в нас.

Това означава, че трябва да продължим да обичаме Бога. Ние знаем защо трябва да го обичаме. Ние знаем как трябва да го обичаме. А знаем ли колко много да го обичаме? Прочутият мислител и писател Бернард Клерво казва: “**Мярката на любовта ни към Бога е да го обичаме безмерно.**”

Покаяние

Ис. 30:15; Йер. 24:7; Марк 1:14-15; Рим. 2:4

Някои думи от християнския речник са придобили славата, че са “лоши”, защото, **след като бъдат споменати, предизвикват отрицателни асоциации.** Такава е думата “покаяние.” За много хора тази дума е неприятна поради представите, свързани с покаянието: изпаднал в отчаяние, човек се удря в гърдите, плаче, самообвинява се и сам се осъжда. Общоприето е да се счита, че покаянието прилича на бъркане с греб в дълбоките и скрити дълбини на духовното блато, за да извадим от там на онова, което е попаднало в гриба и безсмисленото да го разглеждаме.

Счита се, че покаянието е лоша дума **и защото често пъти тя се свързва с преувеличеното чувство за вина.** Всички сме чували проповеди, в които се правят опити **за ускоряване на кризата на покаянието чрез изкуствено усилване на представата за вината.** Пламъците на вината се подклаждат дотогава, докато покаянието се излее, за да ги потуши. По съвпадение съм забелязал, че експертите по духовното здраве са подозрителни към “религията”, а в повечето случаи даже открито ѝ се противопоставят. От дълго време считам, че антирелигиозното отношение на тези експерти се подхранва от болните хора, които ги посещават като лекари и им дават основание да стигат до заключението, че страданията на болните са причинявани от разпадането на религиозните им емоции.

Много често покаянието е обърквано с угризението на съвестта. Несъмнено човекът, който има угризение на съвестта се чувства ужасно. Обаче угризението е мотивирано от съжалението по повод на нещо, което човекът е направил или поради последиците от онова, което е направил. Както сега ще разберем, **угризението на съвестта е свършено различно от покаянието.**

Лесно е да разберем, че “покаянието” е дума, която обществото ни предпочита да забрави. На никого няма да бъде помогнато чрез използването на нещо, което навира носа ни в купчината от собствения ни боклук или чрез изкуственото създаване в нас на усещане за вина, или чрез потапянето ни в депресията.

Но ние, християните, никога не премахваме “покаянието” от нашия речник. Ние знаем, че Исус Христос е дошъл, за да ни направи цялостни, почтени, здрави и да ни помага, но е приканвал хората да се покаят. **Господ иска от нас не само да се покаем, но и да се покаем веднага.** Той казва: “Не отлагайте

покаянието за после. Какво чакате? **Не разбирате ли, че това е лекарско предписание?** Не разбирате ли, че повече от всичко друго се нуждаете от покаяние?" Призивът към покаяние е един от основните строителни камъни във фундамента на служението на Господа. Ако отстраним този камък, служението на Исус ще стане неразпознаваемо.

Но в същината си покаянието **не е ровене** в купчината боклук. **Покаянието е коренна промяна на начина на мислене, която води до промяна на начина на живеење.** Има нужда и от двете промени. Ако има само промяна на начина ни на мислене, това би приличало на форсиране на двигателя на кола, когато амбреажът е изключен от скорост: **чува се оглушителен шум, но няма никакво движение.** (Коментар: "Всичката пара на локомотива отива в свирката." Д.Пр.) Спомням си, че веднъж в 3 часа през нощта седях до един страдащ пиан алкохолик. Той знаеше какъв е проблема му. Болката му беше силна и непрестанна. Той знаеше докъде щеше да го доведе пианството му и какви ще бъдат последствията за него и за семейството му. Многократно му беше казвано на каква помощ може да разчита. От другата му страна седеше един негов приятел, бивш алкохолик, който от няколко години беше престанал да пие. Докато страдащият му пиан приятел напълно нереално твърдеше, че е променил начинът си на мислене, трезвият мъж го питаше: **"Но как ще приложиш в живота си тази промяна?"** Колата няма да помръдне от мястото си, ако моторът се форсира, а скоростната кутия е изключена. Промяната в начина на мислене, която не е придружена от промяна на посоката на житейския път **се дължи на липсата на покаяние.**

Същото толкова безполезно е и когато променяме житейския си път, **но това не е предшествано и придружено от промяна на начина ни на мислене, което означава, че само привидно се подчиняваме на външния натиск, но вътре в нас нищо не се е променило.** (Коментар: "Пременил се Илия, погледнал се, пак в тия." (в старите си дрехи) – нар. Поговорка. Д.Пр.) Веднага щом настъпи промяна в средата около нас, поведението ни отново ще се промени, **но вътрешно ние ще си останем непроменени.** Това хамелеонско поведение очевидно не е покаянието, към което ни призовава Исус. Той казва да променим начина си на мислене, за да започнем да мислим в хармония с него, а след това да променим и поведението си, за да бъде в хармония с поведението на Исус. Истината е, че **покаянието е обръщане към Бога.** Според разбирането на Стария Завет, **обръщането всъщност е връщане при Бога.**

Когато израилтяните чували, че пророците ги призовават да се покаят, те веднага си представяли трите живи картини, които пророците обрисували пред тях.

Първата картина е картината на невярна жена, която се връща при съпруга си. Тя е нарушила брачният договор със съпруга си. Тя е опетнила себе си и е унизила съпруга си. Тя е превърнала брака им в обект на жестоко присмиване и на лоши подигравки. Даже ако хората не ѝ се присмиват публично, те тайно я одумват, че е измамница. Но въпреки това, обичта на съпруга ѝ към нея, колкото и дълбоко да е наранена, не намалява и търпението му не се изчерпва. **Когато се връща при него, тя се връща при дълготрайната любов.**

Втората картина, която рисуват пророците от Стария Завет е картината на идолопоклонници, които се връщат, за да се поклонят пред истинския Бог. На езика на Стария Завет, думата означаваща "идоли" има и друго значение – "нищо." Идолите са буквално нищо: безсмислени и маловажни. Но все пак **"нищо" никога не е просто "нищо."** В известен смисъл "нищо" винаги е "нещо." Парадоксалното е, че то е нещо, което притежава ужасна сила. **Замислете се за вакуума.** По дефиниция вакуумът е нищо, **но въпреки това той притежава ужасна сила, която засмуква в себе си всичко, което е около него.**

Замислете се за лъжата. По дефиниция лъжата е нищо. Лъжата е твърдение, което кореспондира с нищото, **но въпреки това, лъжата притежава огромна сила.**

Замислете се за клеветата. Клеветата е твърдение, което подронва репутацията на някоя жена, проваля бъдещето и съдбата ѝ, въпреки че всъщност това твърдение е изцяло безсмислено и глупаво нищо. Но причиненият ущърб не е нищо; **това нищо причинява страшни разрушения.**

Или си помислете за твърдение, което не е клевета, но просто не е вярно. Например, ако в тази проповед спомена, че приближава силна снежна буря, много от хората тук ще престанат да слушат проповедта и ще започнат да правят планове как да се приберат у дома. Някои веднага ще станат и ще напуснат църквата. Други ще отидат, за да изкарат колата си от паркинга и да я спрат на улицата, за да не попадне в снежна преспа. Всички ще започнат да се оплакват, че не са си обули зимните ботуши, когато са идвали тук или ще си напишат бележка, че утре трябва да си купят друг чифт. С други думи, всички ще ориентираме живота си съобразно твърдението, че се очаква страшна снежна вихрушка – **а всъщност това твърдение е лъжа.** **Пророците от Стария Завет са знаели, че нищото никога не е просто нищо.** Нищото – вакуумът, празнотата – **това е странно "нещо", което притежава ужасна разрушителна сила.** (Коментар: "Сборът от нули е страшно голямо число." Това е формулата на тоталитарната държава – една единица и огромен брой нули след нея. Това е страшна военна сила, която е лишена от всякаква човечност. Събрани на едно място и ако имат възможност да упражняват власт и влияние, сборът от некадърници и хора с посредствени възможности е страшна сила. Д.Пр.) Когато идолопоклонниците се обърнат от идолите към истинския Бог, те се връщат при истината, при реалността,

при същественото, при солидното и при трайното. Накратко казано, те се връщат при благословията, която е толкова авторитетна, че нищо не може да я възпрепятства, да я осуети или да я пропиilee.

Третата картина от Стария Завет е картината на въстаници поданици, които се връщат при законния си цар. Да се въстава срещу законното, подобаващото и уместното управление винаги означава да се върви от порядък към хаоса. Трябва да знаем, че беспочвен бунт е бунтът срещу законната власт, а не срещу деспотичната власт. Деспотичната власт не е нищо друго освен грубо насилие, подкрепено от оръжието или тоягата. **А истинската и подобаваща власт се грижи да добруването на народа си.** Когато въстаниците се разбунтуват не срещу тиранично управление, а срещу истинската и подобаваща власт, те се потапят в безпорядък и хаос. А когато се връщат при законния си цар, те се връщат при заслужаващата доверие мъдрост, която гарантира тяхната благословия и тяхното добро.

Следователно **да се покаем, означава да се върнем при дълготрайната любов, при истината и при законната власт.** Ние можем да знаем това или поне да сме наясно с това в главите си, но да продължаваме да не сме наясно кои са онези конкретни области в живота ни, в които имаме нужда да се върнем при Бога. А тъй като не сме наясно от какво се нуждаем сега, колкото и да се вглеждаме в себе си, това няма да ни каже от какво се нуждаем. **Ние имаме нужда от някой друг, който да ни каже, някой на когото вярваме, някой, от когото можем да чуем истината за себе си без да избухваме, без да отричаме и без да отмъщаваме.**

От години считах, че имам привилегирован достъп до себе си. Иначе казано, **аз считах, че не само знам повече за себе си, отколкото знае за мен който и да е друг, но че аз по дефиниция знам повече за себе си,** за това какво е поведението ми при всички обстоятелства без изключение, **отколкото някой друг знае за мен.** Дълги години се придържах **към тази илюзия и глупост.** Но стъпка по стъпка, изпитвайки болка и не по-малки обществени притеснения, аз започнах да разбирам, че въпреки че има някои ситуации, при които аз знам повече за себе си отколкото който и да е друг човек, **има много ситуации, в които другите хора ме познаваха по-добре, отколкото аз самия се познавах.** Имаше ситуации, при които едно 5-годишно дете ме познаваше по-добре, отколкото аз се познавах. **Накрая се отказах от илюзиите си и разбрах истината, че нямам привилегирован достъп до себе си.** Никой от нас няма такъв достъп.

Поради тази причина ние имаме нужда от някой друг, на когото се доверяваме, за да държи огледалото пред нас, някой, чиято нежна дума не е атака срещу нас; **нуждаем се от такава личност, за да ни помогне да разберем какви сме, което никога не бихме могли да разберем без чужда помощ.** Тази личност ни казва: “Защо продължаваш да се подиграваш на жена си, когато тя всъщност се нуждае от твоята подкрепа и утвърждаване?” “Защо се отнасяш толкова сурово с децата си вкъщи, а пред хората се преструваш, че ги обичаш?” И тъй като огледалото се държи от някой, на когото вярваме, ние няма да “избягаме в крепостта си”, откъдето ще можем да стреляме с всичките си оръдия. Вместо това ние трезво ще признаем онова, което се отразява в огледалото: длъжни сме да се обърнем, за да погледнем в очите истината за себе си и призова на нашия Господ към нас, както и вечната му любов, която непрестанно ни огрява.

Кое ни кара да се покаяваме? Защо човек с радост прави обратен завой в житейския си път? **Милостта и добротата на Бога ни мотивират да се покаяваме.** В писмото си до християните в Рим, Павел пише: **“Не знаеш ли, че Божията доброта има за цел да те отведе до покаянието?”** (Рим. 2:4 – мой превод)

Йоан Кръстител говорел много за покаянието. Мотивът му за това нещо е бил **страхът, откровеният страх.** **“Брадвата е поставена при корена на дървото. Плявата ще бъде изгорена в огъня. Покаянието е единственият път до спасението.” Това е голяма заплаха.**

Но ние бихме фалшифицирали Исус, ако твърдим, че той никога не е заплашвал. **Истината е, че той е заплашвал.** Между другото, Исус не е ли казвал, че подкрепя безрезервно служението на братовчед си Йоан Кръстител? (Мат. 11:7-19) И въпреки това, Исус се различава от Йоан по едно важно нещо: **за Исус решаващият мотив за покаянието е всепобеждаващата, всеобхватна и неразбираема милост на Бога.** Ние с радост се покаяваме, когато Божията милост ни залее. В Лука 15 Исус разказва три незабравими притчи: за изгубената монета, за изгубената овца и за изгубеният син. **Всяка от тях завършва с радостно покаяние.**

Мисля, че нашите предци или поне някои от тях, може би са грешили, когато са считали, че голямата заплаха отвежда човека до покаянието. **Истината е, че голямата заплаха не променя сърцето на човека.** Несъмнено голямата заплаха принуждава хората да са толерантни, даже когато мразят този, който ги заплашва. Колко от присъстващите тук възрастни хора са били емоционално принуждавани като деца и юноши да имат поведение в обществото, което да съответства на представата за хора от средната класа, заради което са мразели родителите си? И колко от присъстващите възрастни хора са израснали, изпитвайки същата омраза и към Бога?

Нашите религиозни съвременници правят грешка, когато считат, че покаянието е искрено, само когато първо унижим себе си или прочистим себе си, или се докараме в някакво необичайно умствено състояние. Да считаме, че трябва да преминем през някакво изкуствено създадено психо-религиозно състояние,

означава да оклеветяваме Божията милост и да се пропиваме от безпокойство, дали ще съумеем да се справим с това упражнение. **Исус никъде не е предписвал, че ние трябва да се самоподценяваме и сами да се подготвяме за покаянието.** Той просто застава пред нас и ни уверява, че ръцете му, които носят белезите от разпъването му на кръста, прегръщат всеки човек без изключение, без поставяне на предварителни условия и без притеснение. **Неговата милост е проста, дълбока, всепроникваща и ефикасна.**

Исус казва, че покаянието идва до нашия разум така, както блудният син, докато се намирал в далечната страна, се вразумил, когато си мислел за баща си, който го очаква. **Исус казва, че покаянието означава да станеш отново дете, защото детето приема всяко нещо като дар.** Исус казва, **че покаянието няма за цел унизяването на човека,** а е покана за празнуване и танци.

Искам да завърша днешната проповед с един поглед към историята на трима от нашите предци, които правилно за разбирали смисъла, който Библията влага в думата “покаяние.”

Първият е Мартин Лутер (1483-1546). На празника “Вси светии” през 1517 Лутер заковал на вратата на църквата си във Витенберг, Германия, своите “Двадесет и пет тезиси.” **По онова време е било обичайно човек да обявява публично всяка тема, която призовава да бъде обсъждана в обществото.** Лутер имал много неща, които считал, че трябва да бъдат обсъдени публично. Списъкът на тези неща включвал поне 95 тези. А коя е била първата теза от този списък? Първата теза на Лутер е била следната: “Когато Библията казва “Покай се” това означава, че животът на християнина е ежедневно и продължаващо цял живот покаяние.” Да казваме, че животът на християнина е ежедневно и продължаващо цял живот покаяние, означава да казваме, че всяка сутрин, когато краката ни стъпят на студения под, ние отново ориентираме себе си към истината, която е пред нас. Всяка сутрин ние повторно проверяваме курса си, за да се уверим, че не сме се отклонили от правилната посока. **Всяка сутрин ние вземаме решение, че през този ден ще живеем като хората, които са преориентирали себе си към настоящата любов, към истината и същността, и към правдивият цар.** **Животът на християнина е ежедневно препотвърждаване на това.**

Вторият човек, за който искам да си помислим **е Джон Калвин** (1506-1564), друг реформатор от 16 век. В своя “Коментар на Второзаконие”, когато обсъжда Десетте Заповеди, Калвин убедително твърди, че формата, в която идват при нас Божиите Заповеди всъщност е покана. От една страна, заповедта да се покаем е просто заповед. От друга страна, в светлината на всеобхватната Божия милост, **тази заповед не прилича на заповедта на армейския “старшина”, а е очарователна покана.** “Защо не се покаеш? Не е ли по-добре да промениш посоката на живота си? Твоят Отец те очаква, за да празнувате заедно.”

Третият човек всъщност **е група от хора: Пуританите от 17 век.** **Пуританите са твърдели, че всичките Десет Заповеди са скрити обещания.** Те са вярвали, че всичките Десет Заповеди са замаскирани обещания. Несъмнено Бог ни е заповядал да се покаем и да се върнем при него. Но в същото време чрез своя Дух Бог гарантира изпълнението на своята заповед. Ако въобще се съмняваме, че можем да се покаем и то да се покаем правилно, единственото, което трябва да направим, е **да погледнем към нашия Господ, който се подчинил на Йоановото кръщение на покаянието не защото той, Исус, се е нуждаел от покаяние, а защото ние се нуждаем.** Иначе казано, ако се съмняваме дали ще можем да се покаем правилно, трябва да се вкопчим с вяра в Исус Христос, защото така ставаме едно с онзи, който събира нашите дефектни покаяния в своето достатъчно и ефикасно покаяние и по този начин гарантира, че и нашето покаяние е подходящо. Всички заповеди на Бога са скрити обещания.

Марк ни казва, че Исус е отишъл в Галилея с много просто послание към хората: **“Божие царство, управлението на Божията милост, е на прага ви. Тогава защо не се покаете, защо не се обърнете към Бога и защото не се подчините на най-добрата новина, която някога сте чули.”**

Тогава защо да не направим това?

Помиряването

Пс. 133; Еф.2: 11-16; 2Кор.5: 16-21; Йоан 10: 7-17

Не е нужно да учите детето да е скъперник или да е зло. Не е нужно да учите детето да е грубо или да изпитва удоволствие от това, че постъпва жестоко. Не е нужно да учите детето да се подиграва на някой, който е облечен необичайно или говори с малко по-различен акцент. Единствено глупавите романтици **(които никога не липсват)** **си мислят, че децата са невинни, чисти и неопетнени.** В греховния свят на грешните хора антагонистичното поведение се счита за нещо свършено естествено.

Но не трябва да считаме, че така е само с децата. **Възрастните не са по-добри от тях.** Но ние, възрастните се опитваме да прикрием това, което децата демонстрират открито. Това само доказва, че ние, възрастните сме жестоки и потайни. Истината е, че това което се пени неприкрито в децата, шупти непрестанно и във възрастните хора. Всичко това е добавка към истината, в която християните не се

съмняват: **че в греховния свят враждебността се среща по всяко време и на всяко място**, заедно с отчуждението, което тази враждебност поражда и увековечава.

Фактът на **предубеждението** играе ролята на неопровержимо доказателство за всичко това. Не нужно човек да бъде обучаван как да бъде предубеден. Всеизвестно е, че няма никакво основание да сме предубедени. По дефиниция предубеждението е нелогичен страх от някакъв вид хора, от класи, националности, раси или от някои социални групи. Разбира се, предубеждението е доказателството от което се нуждаем, за да се убедим, че пълното отчуждение е вкоренено в липсата на логика и противоречи на разума, който всички хора считат, че притежават в големи количества. От гледна точка на здравия разум отчуждението е напълно неоснователно. Да кажем, че отчуждението е неоснователно от гледна точка на разума, означава че то е нелогично и неразбираемо. Но това не означава, че отчуждението е абсолютно неоснователно. Защото истината е, че предубеждението и безпричинното отчуждение са вкоренени в нашето дълбоко скритото състояние на грешни хора.

Преди няколко седмици ние направихме едно изследване на особено важни думи в християнския ни речник и разгледахме думата “грях.” **Тогава отбелязахме, че отчуждението е една от последиците от греха.** Ние сме отчуждени от Бога, отчуждени сме от истинската си същност и сме отчуждени един от друг. Признавам, че не всички видове човешко отчуждение изглежда, че са вкоренени в неразбираемата мистерия на греха. Някои видове отчуждение изглежда, че да вкоренени в грях, който е изцяло разбираем. Защо съм се отчуждил от моя братовчед? Защото той ми завижда заради новия ми дом. Защо сте се отчуждили от началника си? Защото той ви понижи, за да повиши сина си. Истината е, че хората се отнасят подло с нас. Те ни лъжат или ни предават, или ни експлоатират, или ни унижават. В тази ситуация пропадта, която се отваря между тях и нас, отчуждението, което не отминава, няма нищо общо с предубеждението. То е свързано само със събитията, които са неопровержими и незабравими.

Когато ние или други хора са експлоатирани, мамени или оклеветявани, ние се ядосваме и то основателно. **Исус многократно се е ядосвал (според евангелията – ежедневно по време на земното си служение.) Ядосвал се е**, когато е виждал как са експлоатирани беззащитните хора. **Ядосвал се е**, когато е виждал как искрените хора са били насочвани погрешно от религиозните водачи. **Ядосвал се е**, когато е виждал **как хората са били ограбвани**. Той не само се е ядосвал в такива ситуации, **той очаква и ние да се ядосваме в подобни ситуации**. Човекът, който е безразличен в ситуация, в която нашият Господ се ядосва е човек, чието безразличие е по-добре да не наричаме “миролюбие.” **Да бъдеш безразличен, когато другите хора са обиждани, експлоатирани или ограбвани, означава, че има нещо сбъркано в човечността ти.**

Но сега ние изследваме евангелското значение на примиряването. Дали гневът, колкото и да е основателен и праведен, не усилва отчуждението? **Дали гневът, колкото и да е уместен, просто не пречи на примиряването?**

Дали тук може да ни помогне Апостол Павел, чиято страст към примиряването във всяка област на живота е на фронтната линия на неговата битка и работа? Той казва: **“Гневете се, но не вършете грях; не позволявайте на слънцето да залезе, докато сте ядосани.”** (Еф. 4:26 - мой превод) **С други думи, от една страна е грях да не се ядосваме, когато виждаме демонстрация на експлоатация или на насилие, но от друга страна е грях, ако позволим на този гняв да се превърне в устойчиво състояние на кипящо недоволство и на гнойна горчивина.**

Един стар християнин, на когото евангелието беше попило в кръвта му, веднъж ми каза: “Викторе, гневът на християнина **е уместен и плодотворен единствено, ако е придружен от тъга.**” Ако съм ви наранил по някакъв начин, вие можете и трябва да сте ми ядосани. Но само ако в същото време сте натъжени от моята нечувствителност; с други думи, единствено ако виждате нещо достойно за съжаление в моето поведение, е уместно да сте ми ядосани и това няма да се превърне в гнояща горчивина. Ние можем и трябва да се ядосваме на човека, който открадва 10 долара от кесията на някоя възрастна жена. Но ако искаме нашият гняв да не е просто някаква добавка към кипящия казан на насилието по света (частица от който е и престъплението на този човек), **ние сме длъжни да изразим съжаление за положението на този примерно 20-годишен младеж, който е толкова извратен и чието бъдеще няма да е добро.** Ако нашият гняв към този младеж, колкото и да е основателен, не бъде придружен от нашата тъга, тогава гневът ни е толкова осъдителен, колкото е осъдителна и неговата кражба.

Истината е, че в този греховния свят винаги има многостранно отчуждение, предизвиквано от онези неща, които разбираме (преднамерено и обмислено лошо отношение), както и от неща, които никой не може да разбере (тайнството на греха в нашето обезправено състояние.)

Независимо от вида на отчуждението, обаче; независимо от степента, до която отчуждението може да бъде разбрано, **по своята природа евангелието примирява.** Тогава, когато евангелието е ръководено от силата на Светия Дух, тогава има примиряване. Тъй като обичаме Онзи, който е примирителят, Бог, ние искаме да бъдем примирители по нашия си начин. Последното нещо, което искаме да направим, е да

престанем с опитите си помирението да стане по нашия начин или да дискредитираме неговия начин. Поради това трябва да се научим как се побеждава отчуждението. **Трябва да се научим как се дава път на истинския мир, а не на натрапването безразличие.** Ние научаваме това единствено когато сме пропити от Божието примирение към нас и разбираме как то се случва. Как Бог прави примирението? Какво прави той? Как става това нещо?

Павел пише: *“Когато бяхме врагове на Бога, ние бяхме примирени с него чрез смъртта на неговия Син.”* (Рим. 5:10 – мой превод)

Първото нещо, на което трябва да обърнем внимание тук е, че наранената страна (**в този случай – Бог**) е поел инициативата за помирението. Ние сме го наранили. Но въпреки това, той ни примирява със себе си. Установил съм, **че за хората няма по-трудно нещо** от това за разбиране. Ние винаги очакваме да се случи обратното и **инициативата за примиряването да бъде предприета от нараняващият, а не от пострадалия.** Според нашата логика, нали нараняващият е причинил кръвопролитие? Нали нараняващият е превърнал добрите отношения в скарване? Ние казваме: “След като е така, тогава нека нарушителят да възстанови мира!” Ако жена ми ме обиди по някакъв начин и в интимните ни отношения се появи пропаст с размерите на Големия каньон в САЩ, тогава несъмнено тя е отговорна да възстанови щетите от скарването, тъй като тя е причинителят. А през това време аз **считам, че мога единствено да чакам, докато тя възстанови повредите, които е причинила.** И си казвам: **“Ще чакам, колкото и дълго да се наложи да чакам.”** Ето това е логиката на разсъждение на греховния свят; но според евангелието такова поведение е нелогично. Защото според Библията, самият Бог се стремеше да ни примири със себе си тогава, когато ние изцяло заслужавахме да бъдем обвинени за отчуждението.

Нужно е време, за да се извърши обрат в логиката на света и ние да възприемем логиката на евангелието. Но след като логиката на евангелието попие в нас, ние разбираме защо тъкмо наранената страна трябва да поеме инициативата за помирението. Виновникът, този който е причинил обидата и пръв е нарушил мира, **може даже да не разбира какво е направил.** (Спомнете си, че ние с вас бяхме грешни хора в продължение на дълги години и после разбрахме, че сме грешници. В продължение на дълги години ние **разкъсвахме сърцето на Бога, без въобще да сме осъзнавали, че сме му причинявали това.**) Нещо повече, ако виновникът разбира какво е направил, той съзнателно ще се извини или несъзнателно ще осмисли враждата, която е причинил. Вероятно той може да приведе 10 оправдания за обидата, която е причинил. Виновникът счита, че е постъпил правилно и ще оцени, че всеки негов опит за помирение би бил проява на слабост. Ето така мисли и действа пропадналият свят. Но не така мислят и действат християните, които живеят в хармония с примиряващата дейност на Бога.

Второто нещо, на което трябва да обърнем внимание е подобно на първото: **цената за помирението се плаща от наранената страна в конфликта, а не от виновника.** Библията ни казва: *“Когато бяхме врагове на Бога, ние бяхме примирени с него чрез смъртта на неговия Син.”* Ние обидихме Бога. Тъй като се намирахме под властта на благовидните причини за неблагодарното си поведение, ние се бяхме подготвили да живеем с последиците от отчуждението ни от Бога. Но Бог не можеше да живее по този начин. Той, нараненият, не можеше да живее отчуждено и потърси примирение с нас. И на каква цена? Цената беше поразителна: той пожертва своя Син – иначе казано, той пожертва себе си. Бог плати цената и понесе болката на примирението ни с него. Той понесе болката от нашето престъпление и понесе страданието, плащайки цената за да се върнем у дома при него. **Никъде няма такова нещо, като безплатно примирение.** Отчуждението разяжда. Враждебността действа като киселина, която ни разяжда отвътре, като същевременно разяжда и човека, с когото сме във враждебни отношения. Разбираемо е, че корозията само ще се влошава, докато отношенията ни отслабват и накрая съвсем се прекъснат. Онова, от което се нуждаем, за да победим тази корозия и да стигнем до помирението, не може да бъде купено на пазара. Да кажем, че примирението ни с Бога е платено от него чрез смъртта на Сина му, означава да кажем че нито вие, нито аз някога ще можем напълно да си представим колко висока е тази цена. Но ние можем да разберем достатъчно, за да знаем, че примирението винаги се плаща с огромна цена. В процеса на плащането на тази цена наранената страна, която вече е пострадала, сега доброволно отново се подлага на страдания, за да обезвреди антагонизма, да постави край на безизходната и да победи отчуждението. Цената, която плащаме, болката която понасяме, са истински даже когато не са драматични. Поради липсата на драматизъм, другите хора може да сметат, че цената и болката са незначителни. Но те никога не са незначителни, даже когато липсва драматизъм. Може би това, което се изисква от нас, за да настъпи помирението е следното: ние ще трябва да се противопоставим на изкушението да даваме външен израз на обидата, която ни е била нанесена. Ясно е, че дотогава докато говорим за нанесената ни обида и за болката, която ни е причинена, сърцето ни е далече от примирението. Следователно, за да стигнем до помирението, от нас като наранена страна, която вече е била ужилена, се изисква да поемем риска още веднъж да бъдем ужилени.

Някой може да възрази: “Чакайте малко. Всеки, който съзнателно си подложи втората буза, след като вече е бил ударен веднъж, е глупак.” **Съгласен съм, такъв човек е глупак.** Но според Библията има два вида глупаци: едните са глупави, защото им липсва мъдрост, а другите – защото са много по-мъдри и **точно поради това са “глупави с цел прослава на Господа.”** Всеки човек, който търсейки примирението излага себе си на риска да бъде наранен, винаги изглежда като глупак. Но алтернативата на това поведение е да нападнем с оръжие човека, който ни е обидил. А това никога не води до помирение. **Нали кръстът е тъкмо демонстрация на Божиата наранимост пред света.** Какво друго е кръста, освен предприето от Бога, изпълнено с мъка и болка деяние с цел примирението му с хората, които са го обидили?

Малцина от нас са били физически измъчвани, но всички ние сме психически измъчвани. Всички сме били потъпквани, поваляни, публично унижавани и поставяни в смешно положение. **Но каквато и болка да ни е била причинена, Библията настоява, че ние, жертвите, трябва да направим първата стъпка към помирието.** **А Библията е Божието Слово и то е предназначено за хората, с цел да ги промени.** Да казваме, че ние сме получателите на евангелието, означава да казваме, че Божието Слово ни е променило дълбоко, за да заживеем в хармония с Божието сърце и да се отнасяме към другите хора така, както Бог се е отнесъл към нас. Още когато бяхме негови врагове, Бог ни примири със себе си, като проля кръвта на Сина си.

В огромната тема за враждебността и примирението има едно нещо, което трябва да изясним. Това нещо е обсъдено от Павел в писмото му до църквата в Ефес (2:11-22), в което той казва, че в Исус Христос е съборена разделящата стена на враждебността между евреите и езичниците. В древността най-високата стена (всъщност толкова висока, че никога не е можела да бъде прескочена), е била тъкмо разделителната стена между евреите и езичниците. И тъй като тази разделителна стена на враждебността е била напълно непреодолима, тя е олицетворение на всяка друга по-ниска стена, която разделя хората едни от други, независимо от критериите по които става това разделение. Павел казва, че чрез жертвата си на кръста, Исус е съборил точно тази стена, която не може да бъде преодоляна от хората. Сега тази стена вече не съществува и на мястото на двете враждуващи групи от хора Бог е създал една нова личност в Христос. **И ако тази най-висока стена е съборена, значи са съборени и всички останали по-ниски стени, които тя олицетворява.** И кой разбира това? Християните. Ние знаем, че в Исус Христос Бог е оформил нова личност на мястото на двете враждуващи групи от хора.

Тогава какво означава, ако твърдим, че сме последователи и ученици на Исус Христос, но продължаваме да живеем така, все едно че разделителната стена не е съборена? Какво означава, ако се държим така, все едно че за нас разделителната стена на враждебността ще продължава вечно да съществува? Означава ли това, че сме объркани? Или може би че сме тесногръди фанатици? Какво ще кажем, ако срещнем човек, който твърди, че на магистралата има огромна разделителна стена и неговата работа е да се грижи тази стена да не бъде съборена? Дали ще кажем, че този човек се е объркал или е фанатик? Не, ние просто ще кажем, че той е луд. **Чуйте: ако произнасяме името на Христос, а след това твърдим чрез думи или действия, че има разделителни стени, които съществуват и трябва да бъдат поддържани за да не паднат, това означава че сме духовно луди.**

Знам, че враждебността е част от реда в греховния свят, в който живеем. Но нали ние, християните, живеем в Христос. Ние живеем в Онзи, в който стената на враждебността е била съборена; ние живеем в Онзи, в който са съборени всички разделителни стени. Казано с други думи: **с единия си крак ние стоим в единия свят, а с другия крак – в другия свят. Но ние не разпределяме тежестта си по равно между двата си крака, а винаги поставяме по-голямата част от тежестта си върху крака, който стои в света на примирението.** Ние не искаме да отразяваме обратно в света враждебността, която виждаме в него и по този начин още повече да влошаваме положението. Ние искаме да отразяваме реалността на помирието в Христос, за да достигне то и в най-тъмните ъгълчета, където помрачените хора продължават да считат, че разделителните стени на враждебността продължават да се издигат. Ние искаме да призоваваме хората към Божието помирение с нас и да се стремим да сме в мир с другите хора.

Знам, че някой може да каже, че усилията ни за помирение не винаги дават резултат. Има ситуации, където ние не претендираме за “правата“ си, преглъщаме болката си и отново и отново рискуваме да бъдем наранени, а в отговор на всичките ни усилия получаваме “юмрук в лицето.” Отношенията, които се надяваме да възстановим си остават мъртви и на външен вид има всички признаци, че вечно ще е така. Тогава какво трябва да правим?

Трябва да помним, **че Бог никога не е искал от нас да сме успешни, а да сме ВЕРНИ.** Единствената ни отговорност е да сме верни представители на помирието, като изживяваме в ежедневието си истината на примирението, на което се наслаждаваме в Христос. И да оставяме на Бог да се погрижи за плодотворността на усилията ни.

Бог е обещал, че независимо от плодотворността, която не виждаме, ако с живота си свидетелстваме

за Бога, това никога няма да остане безплодно. За сега може да не виждаме плодове от усилията си, но не трябва да се съмняваме в тяхната плодотворност, когато настъпи определения от Бога момент. Уверени в това, ние още сега можем да потвърдим радостта на псалмиста, който пише: *“Ето, колко е добро и колко е угодно, когато братята (както и сестрите) живеят заедно в единство.”* (Пс. 133: 1 – мой превод)

Помогни на нашето неверие

Марк 9:14-29

Скорошните спорове в най-голямата протестантска деноминация в Канада предизвикаха остри несъгласия и силна болка. За християните такива спорове са неизбежни. В първото си писмо Петър ни казва, **че ние винаги трябва да сме готови да даваме израз на своите основаващи се на евангелието убеждения, когато те са поставени под съмнение**. По време на мисионерските си пътувания Петър много пъти е посещавал пазарите или църковните сгради и е защитавал истината и същността на Исус Христос. Не трябва да считаме, че той е спорел безсрамно, че се е ядосвал или че се е държал надменно или саркастично. Но трябва да знаем, **че той е бил подготвен да спори от името на онзи, който го е завладял** и който е светел толкова ярко в него, така че никой не е можел да го отрече.

С други думи, **Петър е бил готов да говори и да защитава евангелието на Бога, когато то е било оклеветявано, изопачавано или просто е било погрешно разбирано**. Тогава, когато в нашата собствена деноминация имаше случаи на противоречене на евангелието, ние знаехме какво трябваше да направим – трябваше да проговорим и да спорим, но да направим всичко това по начин, който няма да опетни самото евангелие. А когато постъпим по този начин, около нас се събира тълпа. Когато съм участвал в спорове, аз съм имал случаи да говоря пред много по-големи аудитории, отколкото в други случаи. В допълнение на това, присъстващите по време на споровете репортери на вестници и списания гарантират, че много други хора ще прочетат онова, което е казано. **Бог е заповядал, че трябва да има място за обсъждане**. Гръцката дума DIALOGIZOMAI от Новия Завет има следните значения: разговарям, обсъждам, споря, разсъждавам, задавам въпроси, твърдя.

Но въпреки, че има определено от Бога място за тези неща, това не е крайната цел, средство и решение. Споренето и обсъждането с уважение към евангелието не са сами по себе си краят на всичко. Павел не е спорел по пазарите, защото е бил склонен да спори или защото е бил раздразнителен; **ниито пък защото е изпитвал удоволствие да спори и е изпитвал наслада да побеждава някого в словесния двубой**. **Павел е спорел единствено в защита на евангелието**. Същото правим и ние сега с единствената цел за разсеем погрешните разбирания за евангелието и да премахнем всяко препятствие, която вероятно пречи на вярата на нашите слушатели. Крайната цел на нашия спор в защита на евангелието е да отидем отвъд спора с цел слушателите ни да прегърнат евангелието, т.е. да ги накараме да се вкопчат в Исус Христос със същата сила и желание, с които Спасителят ги държи в ръцете си.

Когато четем в Марк, че учениците на Исус са спорили с книжниците, ние разбираме **защо** са спорили и защо са били **длъжни** да спорят. Ние разбираме също защо около тях се е събирала тълпа: защото тълпите обичат споровете. Но когато Исус се появил, хората забравили за спора и се струпали около него. Марк ни казва, че те направили това, защото са били удивени от него. Веднага щом го видели, хората се удивлявали от властта и силата, които излъчвал. Веднага щом го видели, те разбирали, че той може да направи за тях това, което никой друг не може да направи. Един човек завел болният си син при учениците, защото предполагал, че там, където са учениците, там е и силата на Исус. Той търсел помощ за болния си син. Веднага щом Исус се появил, бащата разпознал, че това е човекът, когото е търсел.

Хора от “тълпата” идват и на нашата църковна служба. Наскоро няколко от тях дойдоха, защото бяха чули, че тук има спор. В същото време тук бяха дошли и други хора, защото наскоро са станали родители и бяха отрезвени от новите си отговорности; или пък защото бяха загубили обичан човек и имаха въпроси, на които сами не можеха да си отговорят или пък имат болки в сърцето си, които не могат да успокоят; те идват след някоя от безбройните шокиращи нещастия в живота ни, когато не знаят какво да правят или след които се отдават на скръбно пиянство. Идвайки тук, идвайки сред нас като ученици на Исус, те считат, че се приближават до самият Исус. Те предполагат, че намирайки се между хората на Христос, на тях ще им бъде дадено онова, от което имат нужда или най-малкото – онова, което търсят и което единствено Господ може да им даде.

Понякога те идва само за да си заминат с усещането, че тук липсва онова, което са очаквали да намерят. Обаче някои от тези хора продължават да идват в църквата достатъчно дълго и нашият Господи им се явява. В този момент, подобно на тълпата от миналото, те веднага разбират, че той е **онзи**, който има

власт. Те се изумяват, когато видят това, което не могат да опишат с думи, но въпреки това те знаят. Независимо дали са били привлечени от доводите на нашата църква или това е бил само претекста, сега те разбират, че споровете никога не са крайната цел, а винаги се водят за да са в полза на онзи, който е заблестял пред тях и те за разбрали, че той ги обича.

Страданият баща от нашата Библейска случка довежда сина си при Исус. Момчето има пристъп, гърчи се и от устата му излиза пяна. Ясно е, че е болно от епилепсия. Болните хора, които са били довеждани при Исус по време на служението му на земята, със сигурност са страдали от тежки болести. В същото време тези болести са били белези на друг, по-дълбок и по-труден духовен проблем, който е измъчвал човечеството. Замислете се за слепите хора, които са били отвеждани при Исус. Слепотата е страшно нещастие. Да бъдеш лишен от възможността да виждаш светлината, това със сигурност означава да си жертва на злото. Тъй като се е противопоставял на злото, когато се е срещал с него, Исус възстановявал зрението на слепите хора.

Но както ни показват историите от Новия завет, слепотата освен това е символ на духовното състояние на човека. Ние сме слепи за истината за себе си, слепи сме за истината за природата на собствената си извратеност и за ситуацията, в която се намираме пред Бога, справедливият съдия.

Когато възстановява физическата слепота, Исус разширявал обсега на помощта си и се справя и с духовната слепота от която страдаме всички ние. Сигурно сте забелязали, че в описанието на срещата на нашия Господ с Никодим, Исус му казва: *“Истина, истина ти казвам: Ако не се роди някой отново (да се роди от Бога), не може да види Божието царство и не може да влезе в него”* (Йоан 3:3-7). С други думи, само когато истината и властта на Бога проникне в нас, ние ставаме духовно възприемчиви и виждащи.

Едно епилептично момче било доведено при Исус. Епилепсията му се нуждаела от лечение и е била излекувана. В същото време, епилепсията на момчето е била симптом на духовното състояние на човечеството. Първо: момчето е било нямо и не е можело да говори. Което означава, че човечеството не отдава почит и възхвала на Бога. Това е потресавашо, тъй като на нас ни е заповядано да възхваляваме Бога. Една от отличителните черти на Бога е, че той е Бог, който говори. Бог ни говори и очаква да ни предизвика и ние да говорим. Липсата на искрена и сърдечна възхвала на Бога е признак за духовна безмълвие и поради това е признак за нашето духовно разстройство, тъй като липсата на искрена и сърдечна възхвала на Бога е първата последица от духовното ни разстройство. Само когато се извърши възстановителната работа на Бога в нас, ние получаваме способността свободно да славим Бога с цялото си сърце.

На второ място, поведението на момчето го е правело неприятно за гледане и е отблъсквало хората. Никой не претендира, че е забавно или приятно да се наблюдава епилептичен пристъп. В този пристъп няма нищо красиво. Нито пък нашият грях ни прави привлекателни. Греховното ни състояние подчертана онези вътрешни изблици, които наричаме с думата “грях.” Ние нито за миг не си представяме, че тези вътрешни изблици сами се възпроизвеждат. Вътрешните изблици, които ни обезобразяват, са плод на духовното състояние, което се намира толкова дълбоко в нас, че остава скрито за всички, с изключение на хората, чието духовно разбиране е събудено. Независимо от това, дали разбират корените, от които се поражда греховните ни прояви, те са видими както за вярващите, така и за невярващите.

Не е възможно някога да бъде създаден пълен списък на греховете, тъй като дълбоко прикритата ни греховност постоянно се вълнува и добавя нови грехове. Въпреки това на различни места в Библията срещаме откъслечни списъци на греховете. Когато Исус говори за корените на нашата греховност и за нейните външни проявления, на първо място той поставя злите мисли, похотливите желания, кражбата, убийството, прелюбодейството, ламтежът, злонамереността, измамата и лъжата, безнравственият и разпуснат начин на живот, завистта, оклеветяването, гордостта и глупостта. Той се ограничава само с тези грехове само защото счита, че е изяснил какво иска да каже. От своя страна Павел също говори за: алчност, злоба, завист, убийство, съперничество, измама, клоки, оклеветяване, омраза към Бога, нахалство, обиждане на родителите, глупост, безсърдечност, безпощадност. Той спира до тук единствено защото трябва да спре, за да си поеме въздух. Всеки от нас може да добави поне още 50 други грехове. Целта е следната. Когато разглеждаме трезво тези непълни списъци, никой от нас няма да отрече, че тези външни прояви на греха са неприятни за гледане. Факт е, че това са обезобразяващи петна. Факт е, че с оглед на целта, с която Бог ни е създал, тези прояви на греха са отвратителни и обезобразяващи. Исус казва, че тези обезобразявания са последица от духовното състояние на човека.

Поведението на стоящото пред Исус епилептично момче е разкривало саморазрушителното му състояние: болестта му често го е хвърляла в огън и вода. Грехът е разрушителен за човека. Няма съмнение, че грехът убива и води до духовно унищожение. Това също е част от състоянието на човека. Когато бащата на момчето бил попитан от колко време боледува сина му, той отговорил: “От детинство му. Той е в това състояние още от малък.” Аз знам от кога боледувам от собствената си греховност, знам и вие от кога боледувате от вашата греховност: от детинството ни. Преди няколко години някой ме помоли да произнеса

проповед за грехът по рождение. Аз направих и произнесох такава проповед и сега тя е на разположение на читателите в моята малка книжка, озаглавена “Намиране на смисъла на християнската вяра.” Аз няма отново да произнасям тази проповед. Достатъчно е да се каже, че изразът “от детството” не е преувеличение.

Описанието на човешкото състояние, което нашият Господ прави, е точно. Но само малцина му вярват, защото считат, че образованието, доброто материално състояние, съвременните средства за възстановяване и подобрените грижи за здравето ще променят същността на човешкото състояние. Но това не може да стане. Единствено докосването на Господ Исус Христос прави това.

Бащата довежда момчето си при Исус и казва: “Ако можеш да направиш нещо, смили се над нас и го направи.” Исус го попитал: “Вярваш ли, че мога?” Тогава бащата изплакал: “Но аз изглежда не мога да вярвам достатъчно! Направи нещо за неверието ми!” Веднага след това Исус възстановил здравето на момчето. Ние с вас не сме по-различни от бащата на момчето. Ние наистина вярваме, че нашият Господ е спасител. Ние не сме любители на пожелателното мислене. Ние наистина вярваме, че единствено Исус може да се справи с греховността ни, която е изворът на духовното състояние на всеки човек.

Но въпреки това, когато изследваме сърцето си, когато изследваме заобикалящия ни свят и когато открием какво се намира там, а след това погледнем обратно в сърцето си, **ние приличаме на Петър**, който излязъл от лодката с минимално количество вяра, а скоро след това погледнал към вълните, които бушували около него и установил, че започва да потъва. С други думи, всеки път, когато казваме: “**Аз вярвам**” ние сме докарвани до състоянието да извикаме: “**Аз изглежда не мога да вярвам достатъчно!**” Казвайки тези думи, ние признаваме, че самите ние не можем бъдем извор на вярата. Ние не можем да бъдем завладяни от силна вяра чрез силата на волята или желанието си или като създаваме благоприятни възможности за нещо вътре в собствената ни психика. Не съществува някаква магическа формула, някакъв метод за вглъбяване, някакъв трик на гуруто или някаква тайнствена магия, с помощта на които ние да сме в състояние да произведем вяра от собствените си ресурси.

Ние можем да бъдем завладяни от по-голяма вяра единствено, ако престанем да се вглеждаме в себе си и в своите слабо вярващи сърца **и се фокусираме в Бога**, който е обещал да увеличи даже вярата, която е с големината на синапено зърно. **Единствено Бог може да направи това**. Следователно ние трябва постоянно да се фокусираме в Бога, защото само когато престанем да гледаме към себе си и погледнем към него, ние ще получим пълната увереност, че нашият Господ може да възстанови както нас, така и другите хора.

Учениците станали свидетели на възстановяването на момчето. Те били изненадани от собствената си безпомощност. Бащата отвел момчето си при тях, защото считал, че самите ученици на Исус притежават това нещо, което техният учител е демонстрирал и е давал на последователите си. Сега учениците се отрезвили, защото осъзнали собствената си духовна бедност. Те се питали: “Защо изглеждаме безпомощни пред лицето на състоянието и нуждата на човека?” Тогава Исус ясно им отговорил: “Този проблем се решава единствено чрез молитва.”

Казвайки, че този проблем се решава единствено чрез молитва, **нашият Господ не иска да каже, че трябва да произнасяме някаква религиозна формула или на някаква неразбираема “абракадабра.”** Точно обратното, става въпрос да отправяме сутрешни и вечерни молби към Бога, чрез които да усиляме вярата, която той ни е дал. По този начин ние упражняваме вярата си, **като се фокусираме все повече и повече върху възкресеният Господ**, който е до нас по време на всички бури в живота ни. Чрез молитвите си ние даваме израз на задоволството си от истината на евангелието, но без да унищожаваме себе си с представата, че бъдещето ни в Божието царство зависи от успеха, с който защитаваме собствената си теза. Чрез молитвата ние признаваме, че вземаме участие в Божията победа единствено когато участваме и в неговото страдание. Молитвата винаги означава, че не трябва да бягаме или да объркваме изпитанията в пустинята, на които сме подлагани, а да осъзнаваме, че преминаваме през тези епизоди с цел самите ние, подобно на Исус, да чуем, че нашият небесен Отец ни говори с нова яснота.

Всичко това е събрано на едно място в думите, които Исус е казал на учениците си: “**Духовната автентичност се намира в онези, които се молят.**”

Портрет на един член на църквата

Фил. 2:25-30; Мат. 9:37; Марк 3:31-35; 2Тим. 2:3

Какво знаете за Епафродит? Какво означава името му? Нека се вгледаме в името му: Еп-афродит. Звучи много близо до Афродита, нали? То е било създадено с тази цел. **Родителите на Епафродит са го нарекли с име, което е мъжкия еквивалент на името на богинята Афродита**, защото са вярвали в тази богиня. В древността Афродита е била олицетворение на обожествения секс. В света винаги е имало хора,

които обожествяват секса, поради което тази богиня има много почитатели. Поклонниците на секса ѝ построили храм, който се извисявал на върха на един хълм с височина 500 м над град Коринт. В него служели 1 000 жрици, в задълженията на които се включвало и религиозно проституиране. Считало се, че по време на сексуалният акт с жрицата, поклонникът се съединява с духът на Афродита. Нощем храмовите проститутки слизали от хълма и обикаляли улиците на Коринт, за да търсят клиенти. По този начин поклонниците на Афродита можели да ѝ се покланят, без да се налага да се изкачват на 500 метровия хълм. Заслепената от греха мръсотия на тези занимания е била неопишуема.

Епафродит се е родил и е бил възпитан в семейство, което е било просмукано от тази мръсотия. Родителите му са имали толкова високо мнение за това, в което са вярвали и практикували, че даже наименували сина си с това име и така го насочили към техния начин на живот.

Но тогава се случило чудото на милостта – освобождението – когато Епафродит чул евангелието с ушите и със сърцето си. Той станал християнин и член на църквата във Филипи, и заживял по начин, който изцяло се противопоставял на начина, по който живеели глупавите му и заслепени от греха родители. Хората от църквата във Филипи го ценели и обичали.

Когато апостол Павел, обичаният и ценен високо приятел на църквата във Филипи се оказал в затвора в Рим, кого мислите, че е изпратила църквата във Филипи, за да му занесе подарък от тях и да се погрижи за възрастния човек? Те изпратили Епафродит, младият християнин, на когото имали доверие.

Епафродит бил изключително смел. В края на краищата той е бил приятел и личен помощник на Павел, който чакал да се яви на съд и да получи смъртно наказание. Еди Грийнспан не е бил наблизко, за да защити апостола, поради което, когато цялата тежест на римската империя щяла да падне върху Павел, тя щяла със сигурност да го унищожи, както и младият човек, който го придружавал. Следователно фактът, че Епафродит е останал до Павел в този момент е доказателство, че младежът е бил изключително смел.

После Епафродит се разболял и то толкова сериозно, че очаквали, че ще умре. Но когато успял да се справи с болестта и оздравял, Павел решил, че за младия човек е по-добре да се върне у дома и в църквата във Филипи. На първо място, Павел не искал повече да поставя в опасност младежа. На второ място Павел е знаел, че хората от църквата във Филипи са информирани за заболяването на Епафродит и искал лично да се убедят, че младежът е оздравял. На трето място, самият Епафродит опознал добре столицата Рим и сега искал да се върне в малкия си град и в църква, която го обичала. На четвърто място, Павел искал да изпрати писмо (всъщност малък теологичен трактат) до църквата във Филипи и ако то бъдело отнесено от Епафродит, това щяло да гарантира безопасното му доставяне до получателите. Решението било взето: Епафродит ще трябва да се върне във Филипи.

Въпреки че християнското му приятелство с хората от църквата във Филипи е било силно, топло и без големи проблеми, Павел е знаел, че въпреки това, в църквата има две-три “змии”, които разпространявали слухове и клюки, примесени с емоции. Тези двама-трима човека злословели, че Епафродит е страхлив и малодушен човек и се връща във Филипи единствено защото не се е оказал достоен да помага на Павел в Рим. Павел е знаел, че трябва да напише в писмото си недвусмислено, че Епафродит не е страхливец и малодушен човек, с цел да накара да замълчат горчивите клеветници. Поради това Павел подчертава в писмото си до църквата, че Епафродит е бил негов брат, съработник, другар по оръжие и е обслужвал нуждите му.

Брат. Гръцката дума, означаваща “брат” е *adelphos* и в буквален превод означава “произлязъл от същата утроба.” Братята и сестрите произлизат от същата утроба, от същия източник, имат един и същ произход. Павел написал на църквата: “Имайте за Епафродит това високо мнение, което имате за мен, защото и двамата с него притежаваме едни и същи духовни гени.” Когато през първия век хората ставали християни, често семействата им се обръщали срещу тях и се отказвали от тях. В денят, в който Епафродит прегърнал с вяра Исус Христос, семейството му се отказало от него, считайки, че той е религиозен екстремист, който не е останал верен на семейството си и на неговите традиции.

По време на земното служение на нашия Господ, семейството му също не го е разбирало. Веднъж те отишли, за да го вземат и да го отведат у дома, с надеждата така да сложат край на тревогите и притесненията, които причинявал на семейството си. Докато Исус проповядвал, някой от слушателите му казал: “*Майка ти и роднините ти те чакат отвън. А Исус казал: “Майка ми? Братята ми? Сестрите ми? Кои са те? Тук е моето семейство. Който ме чува и върви след мен; който върши волята на Бога, той е мой брат, моя сестра и моя майка.”* (Марк 3:32-35) Марк харесвал много тази случка и я включил в евангелието си, защото искал да утеши читателите си, които 30 години след смъртта на Исус са били изгонени от семействата си в деня, когато са обявили, че обичат Исус и са лоялни към него. Тези хора намерили ново, много по-голямо семейство в обществото на християните, които с вяра се държали за по-стария си брат Исус Христос.

Епафродит е бил брат на Павел така, както Павел е бил негов брат. Връзката, която ги е свързвала

заедно е била по-здрава от всяка друга връзка в живота им. Нещо повече, последното нещо, което Павел, най-известният от апостолите, е искал да покаже е, че тъй като Епафродит е занесъл писмото му до Филипи, за него младежът е просто едно момче за изпълнение на поръчки и е незначителен човек. Епафродит е брат на апостола и е произлязъл от същата духовна утроба, защото е роден от същия Дух на Бога. “Имайте за Епафродит това високо мнение, което имате за мен”, казва Павел на онези хора, които може би са били склонни да подценяват Епафродит.

Брат. Моят приятел Реджинал Милър сега е пенсионер. Той е служил като редови моряк на английски боен кораб по време на Втората световна война. Сигурно сте чували за традицията на Кралския военен флот да цени високо твърдата и непроменима линия, която разделя офицерите от моряците. Но Милър обичаше да ми разказва, че е имало едно изключение: **другарството между християните – офицери и моряци – на борда на кораба, когато са в морето.** Военноморският ранг не е означавал нищо, когато желязната традиция се е разтопявала от топлината на евангелието. В ерата на ранната църква робите са били роби, а свободните хора са били свободни. Микроскопично малката църква не е могла да направи нищо, за да се промени законодателството в римската империя. **Но в рамките на църквата, робите често пъти обучавали свободните хора на основите на евангелската вяра и са ги окуражавали да живеят с нея.**

Най-високата и най-мъчно преодолимата стена е била стената между евреите и останалите хора, но в посланието си до църквата в Ефес Павел казва, че Исус Христос е съборил и този стена. Поради това евреите-християни и неевреите-християни протягат ръце един към друг и се прегръщат там, където преди се е издигала непреодолимата стена между тях. Тези, които си мислят, че тази стена продължава да се издига, независимо дали са евреи или са неевреи, увековечават безизходицата. Нека да не забравяме, че Павел е бил евреин, чиято морална строгост е била безупречна, а Епафродит е бил неевреин, който се е научил на безразборността преди да се е научил да чете. Но Павел напомня на тези, на които трябва да бъде напомнено, че Епафродит е негов брат. **Апостолът въобще не се е считал за по-високопоставен и е настоявал за равенство и единство с младия човек, тъй като Епафродит е притежавал същата вяра и любов към същия Господ. Брат.**

Съработник. Съработник в каква работа? В правенето на палатки? (Ние знаем, че Павел е изкарвал прехраната си като е шиел палатки.) Не. Ние не знаем каква е професията на Епафродит, но наричайки го свой “съработник” Павел е имал предвид работата, за която е говорил Исус, когато казал: **“Баща ми още работи и аз работя.”** (Йоан 5:17) Тук нашият Господ има предвид енергията, страстта и дейността, които разширяват Божието царство. Веднъж Исус срещнал тъпци от хора, които били духовно слепи: те се лутали, препъвали се и изпадали в духовни нещастия. Тогава учителят се обърнал към учениците си и им казал: **“Виждате ли? Жътвата е изобилна, но работниците са малко. Затова се молете на Господаря на жътвата да изпрати работници на жътвата си.”** (Лука 10:2)

Има орди, които са гладни за хляба на живота, но твърде малко хора се грижат да ги нахранят. Тълпите се препъват сяпко, поради което имаме нужда от повече хора, които могат да ги хванат за ръката и да ги отведат при Онзи, който дава зрението. С други думи, работата, която Епафродит е вършил толкова добре, че Павел го е нарекъл свой “съработник” е работата за Божието царство, свързана със представянето на хората на Исус Христос, с подхранване растежа на вярата им, с инструктирането им как да вървят по пътя на вярата и с подкрепата им, когато вярата им е подложена на изпитание.

С това не искам да кажа, че работата на Епафродит е била точно същата като работата на Павел. Павел винаги е искал да проповядва евангелието там, където преди не е бил. Няма доказателства, че Епафродит е счел, че това е неговото призвание. Ние не знаем каква работа е вършил младия човек в служба на Божието царство. Със сигурност той се е молил. Може би е приличал на Варнава, чието име “Син на утешението” ни каква какъв човек е бил. Може би Епафродит е имал необикновено познание относно плановете на Бога за някои от членовете на петте домашни църкви в Рим. Може би той е бил толкова открит за светлината на евангелието, че е играел ролята на маяк, който показвал на подхвърляните от бурята на живота хора, че във възкресения Исус има спасение. Очевидно една от чертите на работата му в служба на Божието царство е била да помага на Павел по време на пребиваването му в затвора. Епафродит никога не е бил наречен апостол, но въпреки това принцът на апостолите не се е притеснявал да го нарече свой “съработник.”

И наглед най-незначителният член на църквата си има своя уникална работа. Неговата работа не е моя, така както и моята работа не е неговата, **но както неговата, така и моята имат еднаква тежест и важност за нас.** В една обикновена неделна утрин преди няколко години, когато не очаквах да се случи нещо изключително, с мен се случиха две неща, които никога няма да забравя. След края на службата една по-възрастна от мен жена, която отскоро идваше в нашата църква, ме погледна в очите с този поглед, който прави двамата човека да станат прозрачни един за друг, все едно че с помощта на рентгенови лъчи всеки виждаше като на длан сърцето на другия. Тя ми каза само няколко прости думи, които подобно на повечето

прости думи, имат необикновена тежест: **“Викторе, тази сутрин се молих за теб. Всеки ден се моля за теб.”**

Съработник! Само няколко минути след това друга жена, чиято любов към Господа е толкова силна, че в сравнение с нейната, моята любов изглежда анемична и хилава, поговори с мен, докато пиехме кафе. Тя ми подаде един плик и каза: **“Използвай тези пари за публикуване на следващата си книга.”** Без тя да знае, няколко дни преди това аз се бях съгласил да бъде преиздадена книгата ми **“Мисли и се моли.”** Дарените от нея 500 долара бяха съществена помощ за покриване на разходите по отпечатването на тази книга. Съработник.

Другар по оръжие. Войнишката служба е свързана с конфликти. Евангелието неизбежно влиза в конфликт с порочния свят. Исус ежедневно имал конфликти. Когато бил духовно инертен духовник, Джон Уесли нямал конфликти. Но след като сърцето му **“Странно се затоплило (на 24.05.1738) и тихо осъзнал истината на евангелието, той затънал до колене в конфликти, които продължили през оставащите 53 години до края на живота му:** конфликти с епископите, със съдиите, с тълпата, с ленивите свещеници, с теологичните си опоненти, с производителите на спиртни напитки, с bankerите, които отказвали да дават заем на хората му, за да започнат дребен бизнес. Божие царство се сблъсква със същия свят, който ще трябва да откупи. **Единственият начин, чрез който християните могат да избегнат конфликта е да престанат да бъдат християни. Със сигурност тук никой не предпочита Юда пред Исус!**

Ясно е, че да бъдеш другар по оръжие означава винаги да бъдеш другар по оръжие, тъй като работата в служба на Божие царство винаги ще води до конфликти с греховния свят. И подобно на войнишкия живот в нашия свят, служението на Господа винаги е свързано с трудности, страдания и даже жертви. Замислете се за момент за ужасите на 20 век, който наскоро приключи. **Този век е започнал с масовите убийства и геноцида на арменците, после продължил с екзекуциите на Ленин и Сталин и т.н. и завърши с етническото прочистване в Хърватия, където бяха изнасилени 20 000 жени.** Тези конфликти бяха безобразно видими – конфликти между класи, нации, раси, икономики и култури – но са само частична демонстрация на невидимият духовен конфликт, който бушува непрестанно и обхваща всичко по света. И ако решим високомерно да се дистанцираме от всичко това, ще трябва да си припомним думите на руският писател **Александър Солженицин, който казва, че разделителната линия на духовният конфликт, който противопоставя народите, минава и през сърцето на всеки човек.**

Светът, чиято отличителна черта е конфликта, не посреща радушно евангелието. Когато бъде издигнато евангелието, онези които го подкрепят незабавно се оказват въввлечени в конфликт. И какво правят след това? Дали капитулират? Дали правят компромиси? Дали се отричат от този, който е собственикът на евангелието? Или поемат своя дял от лишенията, страданията и саможертвата, които са неразделна част от съдбата на всеки войник, така както Павел напомня на младият Тимоти? *(Коментар: “Съучаствай в страданията като добър войник на Исус Христос.” (2Тим. 2:3) Д.Пр.)*

На църквата във Филипи Павел препоръчал Епафродит като свой другар по оръжие. Епафродит е бил всичко друго, но не и кръшкач.

Накрая Павел казва, че Епафродит **“е обслужвал нуждите му”.** Какви по-точно са били нуждите на Павел, които Епафродит е обслужвал? На нас не ни е казано какви са били те. Вероятно той е донасял храна на Павел, която е била по-добра от храната, давана на затворниците, които са очаквали смъртната си присъда. Несъмнено Епафродит е бил компаньон на Павел и е облекчавал самотата му, донасял му е новини за триумфа на евангелието, тъй като то се е разпространявало все по-широко сред невярващите и е прониквало все по-дълбоко сред вярващите.

Считам, че една от причините Павел да не ни съобщи по-точно какви негови нужди е обслужвал Епафродит е, че той не е искал ние да знаем. Всеки от нас има нужди, които не разгласява не защото се срамува от тях, а защото те са твърде лични и са толкова близки до сърцето ни, че единствено най-близките ни приятели могат да ги задоволят, поради което само на тях позволяваме да ги видят. Аз знам за какво говоря, защото благодарение на Божията милост имам интимни приятели, които ме познават отблизо и ме обичат толкова силно, че задоволяват нуждата, за която другите не знаят и няма да узнаят. Павел не е съобщил на филипяните, че всеки християнин в Рим е обслужвал нуждите му. Той им е казал, че това е правел Епафродит. **Всеки от нас играе ролята на обслужващ нуждата на другите християни, които са му близки приятели.** Поради това ежедневно трябва да благодарим на Бога за хората, които са ни дарили с привилегията да имаме достъп до тях, както и да му благодарим за другите хора, които ние сме дарили с привилегията да имат достъп до нас.

Павел се е радвал от общуването си с Епафродит благодарение на Божията милост. Тъй като не се намирал в сферата на влияние на Афродита и на култа на нейната религия, Епафродит е познал новият господар и ценял високо новия стил на живот. Павел е обичал младия човек и е искал да е сигурен, че и църквата във Филипи ще продължи да го обича. **“Брат, съработник, другар по оръжие и обслужващ нуждите ми.”** Това не е ли описание на нашите братя и сестри в Христос? Което означава, че това е

портретът на члена на църквата в Рим, или на църквата Филипи, или на която и да е църква по света, на този мъж или жена, на които ние с вас сме призвани да служим в името на Исус Христос.

Почти “християнин”

Деян.26:28

Мнозина известни проповедници са проповядвали на темата за човека, който е “почти християнин.” И ние разбираме защо. В края на краищата, в църквата винаги е посещавани от хора, които са “почти християни!” На пръв поглед изглежда, че те са на върха на Божието царство. Те са искрени, разпалени, загрижени и обвързани, въпреки, че онова, към което са обвързани е нещо по-малко от евангелието. Защото ако бяха обвързани към евангелието (т.е. към Исус Христос, за когото е написано евангелието), те нямаше да бъдат “почти християни.”

Няма съмнение, че прочути проповеди на тази тема, произнасяни от прочути проповедници, са използвали Деян. 26:28, където цар Агрипа казва на Апостол Павел: “*Още малко и ще ме убедиш да стана християнин!*” **Значението на този гръцки текст е двусмислено.** Съвременните преводи са доста по-различни. Например, английският превод в Ревизираната Стандартна Версия на Библията се казва така: “*Ти си мислиш, че за кратко време ще ме направиш християнин.*” Тук смисълът на твърдението **е съвършено различен**, защото не се казва, че Агрипа е “почти убеден.” Точно обратното, той звучи предизвикателно, непреклонно и може би даже малко подигравателно: “Кое те кара да считаш, че ще направиш християнин от мен?”

Контекстът на този текст е такъв. Павел е изправен на съд пред Римският управител Фест. Павел се защитава и му разказва за своето призвание и за мисията му към езичниците. Разказва му как е бил сграбчен от Божията ръка на пътя за Дамаск. Когато Фест чул всичко това и по-специално за случката на пътя за Дамаск, той му казал: “*Павеле, ти си луд.*” После Павел се обърнал към цар Агрипа, “куклата на конци,” която управлявала тази римска провинция. В представянето си на евангелието, (за което Агрипа вече бил чувал), Павел твърдял, че Исус от Назарет е изпълнение на казаното от еврейските пророци. След това попитал Агрипа: “*Вярваш ли на пророците?*” Павел е знаел, че с този въпрос поставя Агрипа “в ъгъла.” Ако каже: “Не, не вярвам в пророците”, Павел би му отговорил: “Не вярваш ли? Ти си евреин и не вярваш в пророците? Тогава какъв евреин си ти?” Обратното, ако Агрипа отговори, че вярва в пророците, Павел би му казал: “Ти ми казваш, че вярваш в пророците и чу разсъжденията ми, че Исус е изпълнение на казаното от пророците; следователно ти трябва да вярваш и в Исус. **Тогава защо ме съдите?**” Агрипа е знаел, че е поставен в ъгъла. Уморено, даже малко подигравателно, той казва на Павел: “*Ти си мислиш, че за кратко време ще ме направиш християнин.*”

Оказва се, че добре познатите проповеди на темата “почти християнин” **често пъти са призив към погрешно** разбиране на текста на Деян. 26:28. Но това няма значение! Независимо от начина, по който текста може да бъде тълкуван погрешно, много хора са “почти християни.” Самият Исус Христос е казал същото на един искрено търсещ човек: “*Не си далеч от Божието царство.*” (Марк 12:34) Не си далече от Божието царство, но все пак не си вътре в него!

Днес ще проповядвам за това, за което ме помолихте: за “почти християнина.” Престанете да мислите за стиха Деян. 26:28 и се замислете над текста от Марк 12:34: “*Не си далеч от Божието царство.*” Несъмнено това означава: “Ти си почти християнин.”

Кои са хората, които са “почти християни?”

На първо място, това са хора, които считат, че евангелието е надежден водач по пътя към личен морал. Според тях личният морал е най-важното нещо в живота на всеки човек. Те знаят какво връхлита обществото, в което е подценен личния морал. Това общество бива обхващано от хаос. Милиарди долари бяха налети в градовете на САЩ и сега те са наричани “бетонна джунгла.” Въпреки прахосаните милиарди долари, в тях почти няма какво да се покаже. Грабежи, убийства, изнудване, трафик на наркотици – тези неща растат и даже процъфтяват. Да не говорим за подкупите и за неописуемото насилие. И никой не знае как да се справи с тези неща.

Американските градове? Последният път, когато бях в съда, съдията осъди двама 19-годишни младежи, които бяха допрели нож до ребрата на друг младеж и бяха му откраднали едно яке с емблемата на “Чикаго Булс.” **Когато произнасяше присъдата, съдията каза на двамата насилници, че са презрени и отвратителни.** Изпращайки двамата младежи в затвора, съдията изсъска: “Ние не искаме да живеем в общество, в което човек ще бъде физически заплашван и психически травмиран, просто защото е облякъл някаква дреха, която някой друг иска да има.” Но това е обществото, в което ще живеем, когато има

упадък на личния морал на хората.

Моралистите са прави, когато ни напомнят какво се случва, когато личния морал бъде изхвърлен извън полезрението на обществото. Тогава на никой не може да се вярва, всичко се проваля и обществото се разрушава. В примитивното общество мъжът често пъти е имал повече от една жена. **Но независимо от това, колко жени е имал, на него не му се е разрешавало да има жената на друг мъж.** Даже в най-примитивното общество хората са знаели какво ще се случи в обществото, ако се разреши на мъжете да имат сексуални отношения с чужди жени.

Измамата по време на изпит дали е дребна работа? Ако мислим, че е дребна работа, тогава трябва да се подготвим, че в съда ще бъдем представлявани от адвокат, който не знае нищо, или пък че ще бъдем оперирани от хирург, който не може да направи разлика между артерия и око, или че ще ни бъдат продавани лекарства от фармацевт, който има голяма вероятност да ни отрови, или пък че ще караме колата си по мост, който е построен от инженер, който строи срутващи се мостове. **Да казваме, че е дребна работа вземането на изпити с измама,** това в най-добрия случай означава, **че за нас не е важна професионалната компетентност.** Подобно отношение е не само странно, то е смъртно опасно. (Стриктно казано, тези съображения даже не са свързани с морала, а буквално са свързани с това, дали ще живеем или не. От морална гледна точка вземането на изпит с измама е неправилно.) Моралистите, които гледат на евангелието като на заслужаващо доверие водач по пътя към личния морал **не са далече от Божието царство.**

Кои са “почти християни?” **Тези, които считат, че евангелието е програма за социално подобрене на обществото.** Несъмнено е, че високото качество на общественото образование е основен фактор за подобряване на положението в обществото. Егертън Рееарсън, който е проповядвал миналия век от тази катедра, е бащата на образователната система в Онтарио и аз считам, че той е свършил прекрасна работа. Той е предвидил всички деца да получат качествено образование, а не само децата на богатите или на членовете на Англиканската църква. Той е предвидил обществено образование, което съвсем не е по-долу от образованието, получавано в частните училища и е достъпно за всички, независимо от имотното им състояние или религиозните им пристрастия. Това образование трябвало да се заплаща от всички данъкоплатци, тъй като то е в изгода на цялото общество.

Аз знам, че има проблеми с нашето здравеопазване. Но въпреки това се възхищавам от прерийният методизъм, който е дал качествено здравеопазване за всеки жител на нашата провинция и останалите провинции в Канада скоро последвали нашия пример. **Дали някой иска да се върнем към времето, когато сметките за обслужването в болниците станаха толкова големи, че се превърнаха в най-голяма заплаха за семейния бюджет? Майка ми имаше сърдечен удар и лежа в болницата в продължение на 75 дни. Даже ако трябваше да продаде всичко, което притежаваше (и след това да се превърне в бреме на държавата), тя пак нямаше да може да плати разходите си за лечението. Или някой иска да каже, че доброто здравеопазване трябва да е на разположение само на богатите хора?**

“Почти християните” осъзнават, че тъкмо евангелието е причината жените да заемат мястото в обществото, **което им е било отказано в древна Гърция и Рим.** Те осъзнават, че евангелието е разпалило онези хора, които са водили битки на толкова много фронтове в обществото, като например за ограничаването на детския труд и за подобряване на условията за работа в мините и фабриките.

Кои са “почти християните”? Сред тях са тези, които осъзнават християнското вдъхновение в изкуството. Когато разглеждам някоя картинна галерия, в която са изложени картини от миналото, **аз съм изумяван от многообразието на евангелски теми, обрисувани в тях.** Как на Мария ѝ е било известно, че ще трябва да роди Исус; как момченцето Исус “затруднило” свещениците в храма; разпъването на кръста; завръщането на блудния син. Любимото ми музикално произведение е ораторията “Месията” на Хендел. Малко след това са “Реквием” и “Месите” на Моцарт. А скулпторите на Микеланджело? А евангелските теми, включени в безброй романи? “Почти християните” знаят, че евангелието е вдъхновило тези художествени произведения, без които ние щяхме да сме бедни откъм човечност.

“Почти християните”, тези които не са далече от Божието царство, това са хора, които са схванали една или друга отличителна черта на евангелието и оприличават цялото евангелие с тази единствена черта. Несъмнено, по този начин те изкривяват евангелието и поради това са близо до Божието царство, но още не са вътре в него.

Тогава как “почти християните” да престанат да са “почти”? Как ставаме граждани на Божието царство?

(а) Първо, трябва да разберем, че същината, ядката на това, което е Христовата църква, **е живата личност на самия Господ Исус Христос.** Няма съмнение, че моралния кодекс е важен. Всички ние искаме съседите ни да са морални, а не неморални хора. Но въпреки това, един кодекс, един правилник, колкото и да е морален, е качествено различен и категорично се различава от живата личност на възкресения Господ Исус Христос. Често пъти пропускаме да разберем тази истина, тъй като биваме подвеждани от думата

“вярвам.” В ежедневиият език “вярвам” означава “потвърждавам истината на едно твърдение.” “Вярвате ли в това, което прочетохте във вестника?” означава “Вярвате ли в истинността на твърдението във вестника?”

От друга страна, “Вярвате ли в Исус?” **означава нещо много повече** от “Вярвате ли в твърдението за Исус?”. Нашият Господ никога първо не е призовавал хората да вярват в някакво твърдение за него, колкото и вярно да е това твърдение. **Той първо е призовавал хората да го последват, да живеят в него, да го обичат, да го опознаят и да му се доверят.** Ударението тук е “**в него**”; в неговата жива личност; в нищо друго, в нищо по-малко. Марк ни казва, че целта, заради която Господ е призовал учениците е била “**за да бъдат с него.**” Какъв е бил смисъла да бъдат с него? Няма никаква **добавка** към целта учениците да са с него. С оглед на това, което той е, **да си с него – това е целта!**

Все едно някой да попита: “Каква е целта да обичаш съпруга или съпругата си?” С оглед на това, което е съпругата ми, да я обичам – това е целта. Тук не става въпрос, че целта на обичта ми към съпругата ми е да получа нещо повече освен това да я обичам. Ако се стремя към нещо друго, освен да я обичам, това означава, че въобще не я обичам. “Почти християните” считат, че християнството е по някакъв начин и в някои случаи е полезно. Но християните не мислят на първо място за ползата от християнството; **на първо място ние мислим за истината.** Християните знаят, че самият Исус Христос е реално съществуващ, че ни обича, че копнее за нас и че ни кани в компанията си. След като попаднем в компанията му, ние научаваме, че живота с него не се нуждае от друго оправдаване на греховете, така както да обичам жена си не означава нищо друго и не се нуждае от никакво друго оправдание.

(б) Всичко това може да се каже и по друг начин. От “почти християни” ние ставаме християни когато започнем да разбираме, че същественото в живота **не са правила, планове или артистични вдъхновения, а взаимоотношенията;** когато започнем да разбираме, че да вярваш, **това просто означава да живееш в жива връзка с Исус Христос.**

Често си мисля, че сме объркани от различните значения на думата “вяра.” “Вяра” означава “това в което вярвам, истината под която се подписвам” или “това в което е нашата постоянна увереност, любов, лоялност и подчинение.” Когато в края на богослужението свещеникът казва “Апостолското Кредо”, обикновено преди това той казва: “Нека да станем и да повторим историческото определение на вярата.” Тук под “вярата” се разбира “представата, идеята, гледната точка под която хората са призовавани да се подпишат.” Обаче ние знаем, че всеки човек може да се подпише под всички правилни идеи, даже да потвърди устно, че те са верни, **но въпреки това вътре в сърцето си да е далече от Бога.** (Коментар: “Едно е да знаеш, друго е да можееш, а трето и четвърто е да го направиш” – нар. пог. Д.Пр.) Та нали самият Бог е казал чрез пророк Исаия: “**Тези хора се приближават до мен с устата си и ме почитат с устните си, но сърцата им са далече от мен и страхът им от мен е човешка заповед, която са научили механично.**” (Ис.29:13) А в друг превод на този стих се казва следното: “**Тези хора се приближават до мен с устата си и ме почитат с устните си, но пазят сърцето си от мен и преклонението им пред мен е човешка заповед, която са научили механично.**” Хората на Исаия се използвали правилни религиозни изрази, но въпреки това нито са се страхували от Бога, нито са го обичали. Да, те са ходели на църква, но тяхното (така наречено преклонение) пред Бога е било единствено “**човешка заповед, която са научили механично.**” Те не се покланяли пред Бога, защото са считали, че са завладени от Бога. Те са се покланяли пред Бога поради човешка заповед, която са научили като папагали, а не защото тя е написана в сърцата им. Апостол Яков казва, че дяволите възприемат безукорната и изцяло православна теология, но въпреки това си остават дяволи.

Ако наистина искаме да разберем какво представлява “почти християнинът” и как от “почти християнин” се превръщаме в “християнин”, ние трябва да правим разлика между двете значения на думата “вяра.” В края на краищата, за човека, който може да се подпише под всичко, което се казва в “Апостолското Кредо” се казва, че притежава силна вяра, а за онзи, който не може да се подпише – че притежава по-слаба вяра. Но истината е, че и двамата може да не притежават вяра, въпреки че и двамата могат да се подпишат под правилните идеи, но да им липсва доверие в нашия Господ, да нямат обич и подчинение. **От “почти християнин” човек става “християнин”, когато започне да обича Господа, да го почита, да му се доверява, да се страхува от него, да мисли за него и да му се подчинява.** Ние все повече се покоряваме на Господа, когато опознаваме себе си толкова, колкото опознаваме него. И ако за известно време има неща в православно изразяване на християнската вяра, относно които имаме някакви несъгласия, тогава можем да почакаме, когато се справим с тези несъгласия, но не трябва да чакаме, а да се покоряваме все повече на Господа, докато го опознаваме.

(в) Всичко това ни отвежда до нещото, за което споменавах няколко пъти през последните минути: **подчинението.** Исус казва, че това е основната отличителна черта между псевдо учениците и истинските ученици. Представям си как със характерната си смесица от раздражение и тъга, Исус казва на някои “почти християни”: “**Защо ме наричате Господи, Господи, а не изпълнявате това, което ви казвам?**” След това продължава с притчата за човекът, който си построил къща върху скала, която издържала на

наводнението (наводнението е библейският символ на хаоса) и за другия човек, който си построил къщата върху пясък и тя се срутила при наводнението. Онова, на което трябва да обърнем внимание и да запомним е, че **подчинението прави разликата между израстването и умирането.**

Някога чували ли сте за писателя и поета Джордж Мак Доналд? К. С. Луис пише следното за този шотландец от 19 век: “Едва ли познавам друг писател, който да е бил толкова близо и то толкова продължително време до Духът на самия Христос.” Мисля си, че Луис е бил прав. Да четете човек написаното от Мак Доналд, това означава да получава влечение към Духът на Христос. А какво казва Мак Доналд за подчинението и за неговата роля за превръщането ни от “почти” в истински християни? Той казва: **“Подчинението е ключ към живота.**” Това завинаги трябва да се запечата в мозъка ни. И продължава: “Този който живее (иска да каже, истински живее), трябва да престане да бъде роб и да стане дете на Бога. По средата на пътя, който имаме да извървим няма почивен дом, **където да си губим времето с безбожността и да флиртуваме с нея,** защото това е съдбоносно. Когато един младеж се оплакал, че не разбира, когато Исус му нареждал да направи едно или друго нещо, Мак Доналд обяснява: **“Ако този младеж беше изпълнил това, което Господ му беше казал, той скоро щеше да започне да разбира.** **Подчинението отваря очите.** Абсурдно е да казвате, че вярвате или даже, че искате да вярвате в Господа, ако не вършите това нещо, което той ви е казал. Да казваме, че можем да не се подчиним и от това няма да ни стане по-зле, означава да казваме, че “не” може да е “да” и че светлината понякога може да е тъмнина.”

(г) А последното нещо е свързано с **жертването.** Както видяхме до сега, от “почти християни” ние ставаме християни тогава, когато отредим първото място в сърцата, в главите и в мотивациите си за Исус и тогава разбираме, че живота се състои от взаимоотношения и преди всичко във взаимоотношения с него и започнем да гледаме на вярата като неразривно свързана с подчинението. Тогава подчинението извървява пътя, за който говори Исус, когато казва: **“Който не носи своя кръст и не върви след мен, не може да бъде мой ученик.”** (Лука 14:27) С други думи, истинското ни жертване е признакът, че вървенето ни след Исус е безрезервно и от цялото си сърце, а не някаква лесна работа или пикник. Ако сме истински ученици на Господа, това означава да носим ежедневния си кръст и то без да се оплакваме. Това е истинска жертва, която извършваме с радост заради онзи, който пръв пожертва всичко заради нас.

В този момент “почти християнинът” става истински християнин. Нашият Господ казва, че в този момент на небето започва неопишуема радост. А да не говорим за радостта в сърцето на ново повярвалия последовател на Исус Христос.

Праведният никога няма да се поклати

Пс. 112:6

Няма по-голяма твърдост от твърдостта на фарисейството. Няма по-голяма ограниченост от ограничеността на човека, който счита, че е по-свят от другите хора. Няма по-голяма непреклонност от непреклонността на хората, които считат че са прави, че са очевидно прави и винаги прави. Дали псалмистът е имал предвид тези неща, когато е написал: **“Праведният никога няма да се поклати.”**(Пс. 112:6 – мой превод)? Ние знаем, че твърдите и безкомпромисни хора винаги са твърдели, че такива текстове се отнасят за тях, защото жадуват за представят твърдостта си като достойнство.

Преди няколко години, когато гадостта на апартейда все още действаше в Южноафриканската република, в един град било намерено изоставено бебе. Смайването беше всеобщо и хората се питаха, дали бебето е негърче, азиатче или е бяло. Смайването нарастваше, защото от отговорът на този въпрос щеше да се предопредели къде ще живее детето, в какви училища ще се учи, а това от своя страна ще определи какви ще бъдат перспективите му за развитие в обществото и във финансово отношение, и разбира се за кого ще се ожени, когато порасне. Белите расисти, които поддържаха апартейда бяха изцяло непреклонни. Те считаха, че са прави и праведни, и че твърдостта им е достойнство. Трябва да кажем, че апартейда в ЮАР не изчезна, защото фарисеите се разкаяха, а защото се оказа невъзможно той да продължи да съществува пред лицето на световното мнение и на международната икономика. Трябва да добавим, че на твърдостта, поражда от самоувереността навсякъде по света се гледа като на сила, **докато всъщност тази твърдост е слабост, поражда от страх, неконтролируем страх.**

Когато пише: **“Праведният никога няма да се поклати”** псалмистът иска да каже нещо напълно различно от твърдостта на самоуверения и на страхливия човек. Псалмистът има предвид **истината, че атаките срещу живота отвън и отвътре няма да разрушат или да пречупят хората на Бога.** Несъмнено в живота ще се случват неща, които ще дразнят и ще разтърсват хората на Бога, ще ги нараняват и ще им причиняват болки. Но тези житейски трудности няма да ги унищожат пред погледа на Бога и няма да ги превърнат в нищожества. Думите, казани тук от псалмиста са думи на Божието обещание, че неговите хора

няма да бъдат отделени от него. Тези думи са и думи на предизвикателство, на нашето предизвикателство. Чрез тях ние казваме, че няма да се считаме, че сме нещастни и беззащитни, че сме жертви, чийто стъпкани останки са единственото нещо, което е останало от достойнството им. Казаното от псалмиста е обещание от страна на Бога и е предизвикателство от наша страна.

В живота си ние се нуждаем както от Божието обещание, така и от това предизвикателство, защото има много неща отвън и вътре в нас, които се опитват да ни пречупят и да ни заблудят. През живота си досега няколко пъти съм се лекувал както в големи, така и в малки болници. Най-малката имаше само 19 легла, поради което в нея имаше много малко медицински сестри. Случи се така, че там се лекувах най-дълго време (35 дни) и това ми даде възможност добре да ги опозная. Медицинските сестри и от трите смени влизаха в стаята ми, за да изпълняват задълженията си, но често пъти се промъкваша при мен за да си говорим и за неща, които не бяха свързани с медицината. Бях изумен от ударите, които те трябваше да понасят.

Една от сестрите, чийто съпруг беше загинал при домашен пожар, всяка вечер, когато беше на работа в болницата, получаваше обаждане по телефона от синът ѝ, който бягаше от полицията. Полицията искаше да го арестува, защото задиряше деца, с цел да ги изнасили. В стаята на медицинските сестри до тази майка седеше друга сестра, която неволно чуваше голяма част от разговора им и нейният съпруг беше полицаят, който преследваше момчето, за да го арестува! Трета сестра, която беше родена и израсла в Германия ми разказа, че е била в Берлин, когато в края на Втората световна война руските войски влезли в града. Със своя трудно разбираем английски тя ми разказа, че руските войници изнасилвали всички млади германки, които можели да хванат, включително и нея самата. Освен това, тя трябвало да се грижи за баща си, който бил изтезаван, като бил принуден да стои часове наред потопен до кръста в ледено студена вода. Скоро след като бях преместен в болница в Торонто, съпругът на друга медицинска сестра от малката болница беше убит при промишлена експлозия. И всичко това се случи на медицинските сестри в болница с 19 легла!

Тези жени знаеха, че аз бях сериозно ранен; но в същото време знаеха, че аз се обучавам да стана свещеник. Оставяйки настрана за момент професионалният протокол, те разговаряха с мен, след това спираха за малко и ме поглеждаха с очи, които ме питаха: “Какво ще ни кажете от вашата гледна точка? Дали сме смачкани, но сме твърде вцепенени, за да разберем това? Дали тайните или открити удари, които сме понесли в живота си означават, че сме толкова осакатени колкото изглеждаме, дали бъдещето ни пред Бога е така черно както е миналото ни в ръцете на света?” Надявам се, че бях достатъчно мъдър да говоря с тях кратко и с деликатността, която притеждавах тогава на 23 години. Столетия по-рано мъжът или жената, които са били по-мъдри от мен, са казали: “Праведният никога няма да се поклати.”

Убедил съм се, че най-впечатляващата черта на житейските удари не е болката, а загубата на ориентация и объркването, което придружава болката. Загубата на ориентацията и объркването се понасят много по-трудно от болката. Нещо повече, така както имаме различен праг на поносимост на болката, така имаме и различен праг на загуба на ориентацията. Поради това е жестоко да се каже за някоя жена: “Онова, което ѝ се случи не би трябвало да я “изкара от релсите.” В края на краищата, самият аз съм понесъл много по-силен удар, но не се пречупих!” Винаги е жестоко да се твърди, че някой, който не е на нашето ниво в някакво отношение, е слаб, глупав или (най-лошото от всичко друго), е недостоеен да бъде християнин.

Очевидна загуба на ориентация се среща често там, където болката е слаба. А понякога, когато се намира в непозната среда, като например в Канадската национална изложба, човек може да загуби ориентация без въобще да изпитва болка. Вероятно някои от вас са влизали в някои от тези забавни лабиринти от стаи по панаирите, в които подът е наклонен, таванът е наклонен и стените не се срещат под прав ъгъл с пода и тавана. Стаята е неподвижна, но след като човек влезе в нея, в продължение поне на няколко секунди се чувства объркан и губи чувството си за ориентация. Ако липсваха указателните надписи, които показват посоката към изхода, след няколко минути не бихте могли да излезете от там. В живота се случват ситуации, в които не могат да бъдат открити познатите форми и конфигурации, поради което загубата на ориентацията е неизбежна. Ситуацията, която описахме може да изглежда изкуствено създадена и невъзможна на онези, които не са изпадали в подобно положение. Но въпреки това е крайно безполезно – и нещо по-лошо от безполезно – да кажем на човек, който е попаднал в такава ситуация: “В сравнение с неприятностите, преживени от някои хора, ти просто беше помилван!”

Аз често си напомням, че колкото и да сме подготвени и да очакваме разволя на събитията с разума си, ние никога не ги очакваме със сърцето си. Колкото и да размишляваме за нещата, които още не са ни се случили, ние пак не знаем как ще реагираме, когато те ни се случат. Колкото и да си напомням за това, аз установявам, че се опитвам да си представя, например, какво означава да си безработен. Какво означава да установиш, че семейството ти е останало без пари? Какво означава да разполагаш изцяло с времето си? Какво означава да имаш много малко неща за вършене или даже да избягаш от грижите, които те разяждат и гризат непрестанно? Какво означава да живееш в общество, което измерва стойността на човека по

постиженията му, а да не можеш да си намериш доходна работа? Какво означава всеки ден да си затруднен, а някой, опитвайки се да бъде полезен весело ви казва: “Защо не дойдете заедно с жена си в Стратфорд заедно с нас на вечеря?” и вие да промърморите с приведена глава: “Ние нямаме пари за Шекспир”?

Преди да стана свещеник, аз се чудех защо от свещеника се очаква да посещава болните хора. Свещеникът не е лекар и не може да накара болните хора да се чувстват по-добре. Но след като станах свещеник разбрах, че това се изисква заради основната болест, която измъчва хората толкова много, че те остават с усещането, че са обърнати с краката нагоре и се чудят дали някога ще са в състояние отново да стъпят на краката си. **Всяко боледуване е повод човек да се замисли за неизбежната смърт** и тя се появява като космически присмехулник, който кара хората да се чудят дали всичко, за което са се трудили в живота си е безполезно и дали всички понесени от тях страдания не са безсмислени.

Отдавна се научих никога да не питам хората защо са направили това, което са направили, **просто защото те не знаят** защо са го направили. По този повод датският философ Киркегор стига до следното мъдро заключение: **“Всеки, който твърди, че разбира даден грях, всъщност ясно показва, че няма никакъв опит с този грях.”**

Следователно, независимо дали сме нападани отвътре или отвън, ние имаме нужда да чуем отново нашият древен приятел, който е бил в нашата ситуация и знае, че праведният никога няма да бъде поклатен. Ние няма да бъдем разкъсани пред погледа на Бога и няма да бъдем превърнати в нищожества, независимо от начина, по който се чувстваме и по който изглеждаме.

Но кои са тези праведници, които никога няма да бъдат поклатени? Това не са фарисеите и самоуверените хора, това не са хората, които се стремят към превъзходство над другите в която и да е област в живота ни, независимо дали това превъзходство е истинско или въображаемо. **Праведни са тези хора, които са вкоренени в Исус Христос.** Праведни са хората, които са правилно вкоренени в онзи, който е единственият праведен, в когото трябва да бъдем вкоренени. Нашият Господ също е бил изкушаван и измъчван, той също е страдал, той също е загубил ориентация, когато е бил в Гетсиманската градина по начин, който ние с вас никога няма да можем напълно да разберем. Но въпреки това, неговото възкресение е утвърдено и той ни е даден като единственият, в който хаосът, който живее в хората му е премахнат и ние сме в безопасност. Даже когато ставащото в живота ни изглежда, че противоречи на тази истина, даже когато имаме усещането, че твърдението на древният псалмист и победата на Възкресението на нашия Господ са много далечни от нас и не ни засягат, даже в тези случаи тази истина си остава истина: праведните, тези хора, които са вкоренени в праведността на Исус, никога няма да бъдат поклатени.

Апостол Павел ни разказва за различните преживяния, които е преживял: корабкрушения, побоища, оклеветяване, опасност от отхвърляне, глад и жажда. Всички тези неща ни се струват смъртоносни и действително са смъртоносни. Но въпреки това, във 2Кор. той признава, че нещо още по-лошо му се е случило в Азия, което е било толкова ужасно, че той не може да го опише и една успява да принуди сам себе си да спомене за това. Той пише: **“Искаме да знаете за бедите, които ни сполетяха в Азия. Бремето върху нас бе толкова тежко и непоносимо, че дори бяхме загубили всякаква надежда за живот. В сърцата си чувствахме, че смъртната ни присъда вече е произнесена.”** (2Кор. 1:8-9) И какъв е бил резултатът? Той ни казва, че този епизод отново потвърдил факта, че собствените му сили са напълно недостатъчни и че той не трябва да разчита на себе си, а на **“Бога, който възкресява от смъртта.”**

Въпросът, който сега бихме искали да зададем на Павел е: “Когато житейските удари те удряха така, както с чук се набива кол в земята, какво означаваше за теб да се осланяме на Бога, който възкресява от смъртта?” За да получим неговия отговор на този въпрос, трябва да отворим писмото на Павел до Колосяните, където той пише: **“Животът ви е скрит с Христос в Бога.”** (Кол. 3:3) Тук трябва да схванем нюанса в неговата убеденост. Да се осланяме на Бога, който възкресява от смъртта, означава да се осланяме на Бога, който е възкресил своя Син. С огледа на факта, че Исус Христос е бил възкресен и повече не е подвластен на смъртта и на предвестниците на смъртта (болести, разочарование, нещастни случаи, насилие, умствени увреждания); с огледа на факта, че Исус Христос е бил възкресен и е станал недостъпен за смъртта и на мъченията на смъртта, нашият истински живот, неприкосновеният ни живот е скрит в Христос; а тъй като е скрит в Христос, той е познат на Бога, тъй като Бог познава сина Си и всички, които са включени в него.

Истинският ни живот **не е това, което виждаме**; истинният ни живот **не това, което искаме да вярваме за себе си**; истинският ни живот **не е това, което чувстваме в момента** или в който и да е друг момент; нито пък истинският ни живот е нещо друго, което си представяме, че е. **Истинският ни живот е идентичността ни, която е скрита дълбоко вътре в нас и е оформена от хватката, с която Христос, нашият Господ ни държи.** Истинският ни живот е поддържан от силата на хватката на Христос и е запазен във вечността, защото Христос и всичко в него се намират в сърцето на Бога, който е възкресил Сина си и никога няма да го изостави. Ние сме скрити в Божието сърце, и не само сме скрити, защото от време на време на нас ни е

позволено да го разгледаме и един ден всичко това ще бъде извадено на показ пред всички, за да го видят и да разберат. **Нашият живот е скрит с Христос в Бога.**

Кол. 3:3 е бил един от любимите стихове на Мартин Лутер. Неговият живот е бил изпълнен с такива неспирни приключения и страдания, тъй като е се е сблъскавал с неразбиране и погрешно разбиране, с хули, предателство, с опити да бъде убит, поради което той е вярвал неотклонно в истината, че живота му е скрит с Христос в Бога. Когато се опитвал да възстанови библейското определение за греха, той получавал присмех и подигравки че е твърде добросъвестен; когато разкривал и обяснявал логиката на евангелието и християнството било обхванато от размирици, той се чудел дали е постъпил правилно, след като е предизвикал такива вълнения; **когато съвременниците му, като например Еразъм Ротердамски, който притежавал брилянтен интелект, но в духовно отношение е бил повърхностен, се смеели над извращенията и отстъпленията на църквата от Библията и не искали да се опитват да се противопоставят,** Лутер се вкопчил за този стих като за свой спасителен пояс. *“Животът ви е скрит с Христос в Бога.”* Когато хората, които го подкрепяли го изоставили и тъмните гласове в него самият го принудили да се съмнява в себе си; когато 14-годишната му дъщеря Магдалена умряла в ръцете му, а другата му дъщеря Елизабета умряла като 18-месечно бебе в люлката си, той можел да разчита само за този стих, че е опора в живота му, въпреки че в мъката си едва ли е можел да изрече текста му наизуст.

По време на Втората световна война забелязали, че обучаващите се летци рядко страдали от въздушна болест, докато да разлика от тях шурманите често страдали от нея. Оказало се, че причината е следната. Шурманът седял приведен над картата, която се намирала на 50 см от лицето му. Когато въздушните вихри се удряли в кабината на самолета, **друсането пречело на шурмана да се фокусира в картата.** Поради тази постоянна смяна на гледната му точка, причинявана от вибрациите на самолетната кабина, шурманът за минути се зашеметявал и получавал пристъпи за повръщане. Пилотът се намирал в същата кабина на самолета, **но винаги гледал към хоризонта.** Поради това гледната точка и фокуса на пилота оставали постоянни. **Фактът, че той е гледал далеч пред себе си и далеч от средата, в която се намирал, че е гледал към нещо постоянно, го стабилизиращо.**

Авторът на книгата Евреи ни призовава и ние да правим същото. В английският превод на Библията от Филипс се казва: *“Очите ни трябва да се вперени в Исус, източникът и целта на нашата вяра.”* (Евр. 12:2 – мой превод) Тук авторът ни призовава да фокусираме погледа си в Исус, ката както са правели великите мъже и жени на вярата: Авраам, Моисей, Рахав, Самсон, Давид. Авторът на Евреи е подредил снимките им пред очите ни, с цел от време на време да виждаме тези гиганти и те да ни окуражават. **Но колкото и дълго да се вглеждаме в тях, ние не трябва да фокусираме погледа си в тях!** (Коментар: Велика истина! Ние трябва да се фокусираме и да се надяваме единствено на Спасителят Исус Христос, а не да очакваме помощ даже от тези гиганти на вярата или от Дева Мария, или от Св. Петър, в Св. Иван Рилски – застъпникът на българския народ или от който и да е друг. В евангелието се казва, че Исус е лозата, а ние сме пръчките. Д.Пр.) Тъй като сме вкоренени в Христос, единственото разумно нещо е да се *“фокусираме в Исус, източникът и целта на нашата вяра.”* Тъй като праведните са вкоренени в него, единственото логично нещо е очите ни да бъдат фокусирани в него, каквото и да се случва в живота ни.

Бог, който познава Сина си и знае всички хора, които са включени в него; този Бог Исаия нарича *“скалата на убежището ни”* (Ис. 17:10 – мой превод) И наистина, праведните са *“привързани към скала, която не може да се помръдне”*; те са *“вкопани здраво и дълбоко в любовта на Спасителя.”* Поради това праведните никога няма да се поклатят.

Празникът на Реформацията и сведения за Уилям Тиндейл (1494 –1536)

Втор. 6:1-9; Пс. 19:7-10; 2 Тим. 2:9; 3:10-17; Марк 12:18-27

Всяка неделя ние четем текстове от Библията. Но защо четем Библията, а не например някое от модните списания, в което всеки намира нещо за себе си, като например “Рийдър Дайджест” или “Добро поддържане на дома”? Защо не правим това? Нека да поразсъждаваме и за нещо друго. Има библейски изрази, които са ни станали толкова познати, че ги знаем толкова добре, колкото знаем собственото си име. Те са написани с прости думи, които са лесни за запомняне, например: *“Моят грях е по-тежък, отколкото мога да нося”, “Блажени са миротворците”, “Ще стана и ще отида при баща си”, “Безплатно си получил, безплатно давай”* и *“О, малOVERCI.”* Кой е написал тези изрази? Как те са станали част от нас? В продължение на колко години са били съхранявани в английския език?

Уилям Тиндейл не е бил човек, който създава проблеми само защото е бил склонен да създава проблеми. Нито пък по характер е бил раздражителен като бодливо прасе. Нито пък е изпитвал наслада от

споровете, противопоставянето и кавгата. **Но колкото и да се е стараел да избягва враждебността и да живее в мир, той не е успявал.** На определен етап от живота си той се скарвал с много от известните англичани през 16 век. **Ан Болейн**, една от многото съпруги на крал Хенри VIII, парадирала с разюздените си сексуални връзки и Тиндейл я обвинил за това. **Томас Уолси**, кардинал на църквата, който се бил заклел да води безбрачен живот, станал баща на поне 2 незаконни деца и с това принудил Тиндейл да го обвини публично. **Томас Мор**, който познаваме от пиесата “Човек на всички сезони”, която е написана специално за него, пропагандирал идеи, които Тиндейл вярвал, че противоречат на Божието царство и застрашават спасението на мъжете и жените – и Тиндейл го опровергал публично.

Уилям Тиндейл завършил Оксфордския университет през 1515 и след това се преместил в университета в Кеймбридж, защото искал да продължи образованието си и да защити докторска степен. **По онова време Кеймбридж е бил разсадникът на Лютеранската теология и на Реформацията.** Тъй като бил пленен от истината и силата на евангелието, за които Библията свидетелствала по уникален начин, Тиндейл осъзнал призванието на живота си: **Бог го бил призовал да бъде преводач.** **Той трябвало да преведе Библията на говорим английски, за да могат хората да я четат лесно и да извличат полза от нея.** Тогава имало крещяща нужда от такъв превод, защото Англия била потънала в най-дълбока библейска неграмотност и поради това била лишена от вярата, подчинението и утехата, които единствено евангелието предоставя. **Духовниците също били неграмотни,** но още по-лошото било, **че това въобще не ги смущавало.** Тиндейл се заклел, че ако животът му бъде запазен, **той ще доживее времето, когато фермерът ще знае Библията по-добре, отколкото са я познавали духовниците по времето,** когато се заклел.

Но църквата не била съгласна с него. Църковните власти забранявала всякакъв превод на Библията на английски с надеждата да продължи незнанието на хората и по този начин да се удължи тиранията на църковните власти над тях. Тиндейл искал единствено да има тихо и безопасно място в Англия, където би могъл да започне работата си. **Но нямало такова място.** Наложило се да напусни страната. През 1524 той отплавал за Германия и никога вече не се върнал в Англия.

Скоро започнал превода на Новия Завет в Хамбург. Един благоразположен печатар от Кьолн започнал да отпечатва превода на части, веднага след като успявал да разчете ръкописа на Тиндейл. Обаче шпионите на църквата били навсякъде и много скоро печатницата била атакувана. Тъй като бил предупреден навреме, Тиндейл успял да избяга, отнасяйки със себе си това, което можал да вземе. Следващата му спирка била в **Уормс, един германски град, в който М. Лутер водил яростен спор само 4 години по-рано,** по време на който казал: **“Това е моята позиция. Не мога да направя нищо друго. Бог да ми помага.”** В Уормс Тиндейл успял да завърши превода на Новия Завет **и били отпечатани 6000 копия.** **От тях само 2 оцелели,** тъй като английските епископи ги конфискували веднага, когато новоотпечатаните преводи на Новия Завет пристигнали в Англия. През 1526 епископът на Лондон запалил копията, които успял да събере и ги изгорил по време на една своя проповед, в която оклеветил и охулил Тиндейл.

Тъй като Уормс бил твърде опасно място за работа, през 1534 Тиндейл се преместил в Антверпен, където английските търговци, живеещи в този белгийски град му казали, че ще го пазят (към този момент той вече бил завършил превода на цялата Библия.) Но през май 1535 един млад англичанин, който се нуждаел от огромна сума пари, за да плати дълговете си, които натрупал от хазарт, го предал на белгийските власти. Тиндейл веднага бил изпратен в затвора, който бил построен по подобие на прочутата Бастилия в Париж. Килията му била постоянно влажна, тъмна и студена през зимата в Белгия. Тиндейл изкарал 11 месеца в затвора, преди делото му да започне за се разглежда от съда. Срещу него били повдигнати дълъг списък от обвинения. Първите две от тях били следните: (а) **че твърдял, че чрез вяра грешниците са оправдавани и правени праведни пред Бога;** (б) **че за да бъде спасен, човек е достатъчно да прегърне с вяра милостта, предлагана в евангелието.** Само тези две обвинения са достатъчни, за да докажат колко слепи и настроени против евангелието са били враговете му.

През август 1536 той бил осъден като еретик. Наричайки го “еретик,” властите се опитвали да го унижат публично и да го пречупят психологически. **Но той не се пречупил.** После бил изпратен за още 2 месеца в затвора. След това бил отведен на градския площад и бил приканен да се отрече от твърденията си. Но вместо да се отрече, Тиндейл извикал: “Господи, отвори очите на краля на Англия.” Прокурорът веднага наредил да му бъде запушена устата, да бъде завързан за един стълб на кладата и веднага запалили огъня под краката му.

Но работата на Тиндейл не можела да бъде убита и изгорена и тя процъфтяла. **Скоро след това краля на Англия одобрил превода на Тиндейл и през 1539 (само 3 години след изгарянето му на кладата)** от всяка църква в Англия се изисквало да има под ръка поне едно копие от неговия превод на Библията, за да могат вярващите да го четат.

Преводът на Тиндейл е в основата на King James Version of the Bible. Неоченима е важноста на този превод за англоговорящия свят. **Евангелието проникнало в английския народ, в неговите политики и в английската литература.** Нортроп Фрей е нарекъл този превод на Библията “Великият код”, който отключва съкровищницата на английската литература. **Фрей твърдял, че ако му липсвало познаването на Библията, бъдещият студент по английска литература не би могъл даже да започне да се обучава.** Но още по-важното е, че превеждането на Библията на говоримия английски език се превърнало в средство, **чрез което евангелието завладяло милиони хора.** Така се изпълнила клетвата на Тиндейл: “Ако бъда спасен, аз ще видя как обикновените хора ще знаят повече за Божието Слово, за Божията истина и за Божия път, отколкото знаят сегашните духовници.” Несравним е приносът на Тиндейл в историята на англоговорящия свят.

Защо Тиндейл е направил това? Дали защото е бил празнодумец, който думка барабана на Библията и ви отблъсква толкова успешно, колкото отблъсква и мен? **Но той съвсем не е бил такъв.** Дали е вярвал в някакви странни чудатости, свързани с Библията, като например Джоузеф Смит, основателят на основателят на сектата на мормоните, **който е твърдял, че “Книгата на Мормоните” води началото си от златни плочи, сътворени от Бога?** Джоузеф Смит твърдял, че седял под едно дърво, когато в краката му паднали от небето златни плочи, на които е била написана “Книгата на Мормоните”. Тиндейл съвсем не е имал подобни вярвания за Библията.

Тогава защо той е бил готов да пожертва живота си заради тази книга? **Защото е знаел две неща: първо, че интимното познаване с Исус Христос е по-важно от всичко останало; и второ, че Библията е от решаващо значение, за да придобием такава интимност с нашия Господ.** Самият Тиндейл не е бил нито фанатик, нито глупак, нито неуравновесен човек. И така, Библията се четяла всяка неделя във всяка църква **и станало традиция християните да четат Библията ежедневно.** Това не означава, че християните четат единствено Библията и нищо друго. Ние четем много други неща и извличаме полза от тях. Но колкото и да са полезни другите книги, те не изместват Библията. И защо е така? Защото Библията се остава законният свидетел за Божието присъствие и за Божията работа. “Законният” означава “стандартът”, “мерилото”, “еталонът.” Законният означава първият по важност и еталонът за всичко останало, което претендира, че е важно.

Ако Библията е такъв свидетел, ако тя е еталонът за всичко в християнската вяра и поведение, тогава как работи Библията? Как функционира Библията? Предлагам ви да се върнете в представите си назад във времето до дните на земното служение на нашия Господ. Представете си, че сте един обикновен мъж или жена, който живее в Палестина през 30 г.н.е. Във вас няма нищо необикновено, необичайно или странно. Вие сте чули за този мъж, Исус от Назарет. Чули сте, че привлича тълпите навсякъде, където отиде. Чули сте, че може би си струва да го чуете. Следващият път, когато той е във вашето село, вие решавате да отидете да видите какво представлява. Сега сте един от любопитните наблюдатели от многолюдната тълпа, които слушат младия мъж от Назарет, който говори на всички, които искат да го чуят.

В началото ви се струва, че той е един от многото пътуващи проповедници, а вие сте чували много от тях, защото в Палестина има всякакви проповедници. Но въпреки това, докато продължавате да го слушате, вие установявате, че неговото учение е по-добро от учението на другите проповедници. То успява да проникне в сърцето ви и е изпълнено с истина. Малко по малко скептицизмът ви се изпарява. **Въпреки че не казвате нищо на глас, вие се улавяте че мълчаливо си казвате: “Да” и “Той е прав. До сега не съм мислил за това. Да, това което казва е вярно.”** Никой не ви насила да казвате това, но вътрешно в себе си вие сте притеснен да кажете “да”, независимо че сте съгласен с него.

Тогава се случва още едно нещо. До този момент вие сте се смесил безопасно в тълпата и чувате това, което чуват и другите хора, но си оставате скрит като всички останали. Внезапно Назарянинът поглежда втренчено във вас. В началото вие се оглеждате около себе си, считайки, че той по грешка гледа във вас. Но не, той гледа точно вас. В същото време той ви говори. **По-точно, той ви кани да станете негов последовател.** Много хора вече са станали негови последователи. Вие знаете това, независимо че сте отишли да го слушате без нагласата самият вие да станете негов последовател. Но сега той ви пита. Поради причини, които никога няма да позволите някой друг да научи, защото самият вие не ги разбирате напълно, **вие правите стъпка напред и излизате от тълпата и преминавате в неговата компания,** като се присъединявате към онези, които вече са негови последователи. Какво от това, че няколко човека ви поглеждат насмешливо? Вие даже не ги чувате. Всичко, което знаете е, че сега сте убеден в едно нещо: **животът в обкръжението на Исус Христос обещава да е по-добър, отколкото, ако не сте с него.**

Сега ежедневно живеете в компанията на Христос и получавате много повече от това, което сте си представяли. Вие получавате стоманено здрава увереност в него, в неговите думи, в неговите обещания, в неговия път и в неговия Дух. Той приканва още повече хора в компанията си и броят на последователите му нараства.

След като Исус беше убит и след това беше възкресен, нищо от това не е изгубено. Възнесянето на нашия Господ на небето не означава, че онези, които го познават толкова интимно, сега са оставени с изпепеляваща празнота и с разрушени илюзии. Точно обратното, тези които са стояли в обкръжението му по време на земното му служение, продължават да са с него. **Когато казваме, че той се е възнесъл на небето, това не означава, че той е изчезнал и сега го няма.** Когато казваме, че той се е възнесъл на небето, това означава че той сега е достъпен до всеки, нещо което не е било възможно в дните, когато хората не са могли да намерят Исус във Витлеем, когато по това време той се е намирал във Ерусалим. Но въпреки това има една важна разлика по начина, по който Исус Христос е бил познат след своето възнесение. По време на земното си служение Исус сам е говорил за себе си, а след възкресението и възнесението му говорителите на Христос проповядвали в неговото име и винаги насочвали хората към него. **Те не са Исус и те не претендират, че са Исус.** Никога не трябва да бъдат считани погрешно, че те са Господ. Те само свидетелстват и посочват към Господа.

Но тогава се случва нещо чудно. Когато тези говорители насочват хората към Исус и свидетелстват за него пред тях, **Бог си присвоява тяхното свидетелство и Духът му го подсилва.** Докато Бог отдава почит на свидетелството към своя Син, самият Исус Христос предпочита да бъде просто този, към когото сочат. **Когато към него се посочва, самият той се намесва; той се появява и говори, призовава, убеждава и възлага задачи на хората си така, както е правил по време на земното си служение.** На този етап хората в Рим, в Коринт и в Ефес, хората които са нямали шанса да се срещнат с Исус по време на земното му служение, защото никога не са посещавали Палестина; сега те се срещат с него, опознават го, обикват го и тръгват по неговия път с него така, както са правели учениците му във Витлеем и Ерусалим преди много векове.

Отново ще повторя. Апостолите не са нашия Господ. **Апостолите са говорителите на нашия Господ, които ни насочват към него, а не към себе си.** Подобно на Йоан Кръстител, те не ни насочват към себе си, а сочат към Исус. Те са само свидетели. И по някакъв тайнствен, но въпреки това реален начин тяхното свидетелстване за него се превръща в средство, чрез което самият Исус сам съобщава за себе си. Хората, които са слушали проповядването на апостолите и са осмисляли казаното от Петър, Яков и Йоан, **са били изумявани, когато са разбирали, че Онзи, за когото са говорели Петър, Яков и Йоан сега е сред тях и сам говори за себе си.** Внезапно те разбирали, че са поканени и призовани към същата интимност и подчинение, утеха и задоволство, които Петър, Яков и Йоан са познавали от години. С други думи, разликата между **чуването за Исус Христос и срещата с него вече е отпаднала.** Поради това Исус казал: **“Който слуша вас (апостолите), мен слуша; и който отхвърля вас, мен отхвърля.”** (Лука 10:16)

Но разбира се, апостолите не живеят вечно. Когато станало очевидно, че историята ще продължи да се разкрива и след като те ще поемат последната си глътка въздух, тяхното свидетелство е било записано. И тъй като е записано, сега то е ценено. **Записаното им свидетелството ще продължи да действа по точно същия начин, по който е действало устното им свидетелстване.** С други думи, тъй като сега записаното свидетелство на апостолите е притежавано и подсилвано от Бога, **съвременните хора, които го четат за себе си или го чуват изречено в църквата, установяват че се запознават със същия Исус Христос.**

Библията не е книга за биологията или за астрономията. Тя е свидетелство на пророците и на апостолите за Исус Христос. Христос е личност, а Библията е книга, един предмет. Личностите и предметите се различават коренно помежду си. В същото време, въпреки че познанието за книгата и интимното познаване с личността на Исус Христос са две различни неща, те никога не могат да бъдат отделени. Може би в този момент, когато празнуваме Денят на Реформацията, ние трябва да си спомним за нашия стар приятел **Мартин Лутер.** Той е обичал да казва: **“Библията е яслата, в която е поставено бебето Христос.”** От една страна, никой не обърква сламената ясла с човешкото същество. От друга страна, казва мъдрия Мартин Лутер, **ако искате да разберете детето, вие трябва да отидете до яслата, тъй като това е единственото място, където това дете може да бъде намерено.**

Яслата е направено от слама и не е впечатляваща. Яслата е разхвърляна и даже може да мирише на нещо. Но детето, което лежи в тях е онзи, който ще отиде до ада и ще се върне обратно заради нас и поради това е онзи, **за когото трябва да се държим в живота и в смъртта си.** Ясно е, че ако презрем яслата, ще се лишим от детето. **Да пренебрегваме Библията, това означава да се изпусне шанса за интимно запознаване с нашия Господ Исус Христос.**

В края на живота си апостол Павел написал писмо до младия Тимоти, с цел да го окуражи в служението му на Господа. Павел напомнил на Тимоти онова, което Тимоти вече знаел: че Павел е в затвора заради проповядване на евангелието. Павел му писал: **“Аз съм окован като престъпник, но Божието слово не е оковано с вериги.”**

И наистина е така. Тиндейл може и да е бил в затвора, да е бил вързан и изгорен на клада. Но Божието слово не може да бъде ограничено, или да бъде убито, или да бъде изгорено. То си остава свободно и не може да бъде оковано във вериги.

Невъзможно да си представим начина на английския живот след Тиндейл без неговия превод на Библията. И нещо още по-важно, **нашият живот в Христос е невъзможен без Библията**, защото тази книга, законното свидетелство за Исус Христос, винаги ще напомня за яслата, в която е поставено детето.

Призивът на евангелието да четем

2 Тим. 4:13

Павел казва: *“Познавам един човек в Христос, който преди 14 години беше занесен до третото небе ... и този човек чу неща, които не могат да бъдат изречени, които на никой не е позволено да изговори.”* (2Кор.12:2-4) Кой е този човек, който Павел познава? **Това е самият Павел, той говори за себе си!** Той е бил занесен до третото небе. **“Третото небе” е древният начин за изразяване на най-интимното, най-живото и най-силното присъствие на Бога.** В този момент, преди 14 години, Павел не е гледал в “мътно огледало” (1Кор.13:12), а е бил окъпан в блясъка и величието и едновременно с това е замръзнал от удивление. Внезапно той се вкаменил от чистотата на Бога, бил съборен на земята от огромността на Бога и е бил заслепен от блясъка на Бога.

Тогава не е ли странно, че човек, чийто опит от общуването му с Бога е бил толкова богат, че той даже не можел да говори за него, пише на младия Тимоти **и го моли за книги?** *“Донеси ми ... и книгите, особено пергаментите.”* Книги? Защо са му били нужни тези книги? Какво може да му помогне някаква книга? Изживяното от Павел преди 14 години не е било просто време, през което той е имал наелектризираща среща с Бога. Три години преди момента, когато е бил занесен до третото небе, той е бил съборен на земята, когато възкръсналият Господ го сграбчил. Освен преживяното на пътя за Дамаск, по време на сън на Павел се явил един човек от Македония, който го помолил да отиде там с евангелието. Друг път, докато се молел в транс в храма в Ерусалим, един глас му казал да напусни Ерусалим. **Общуването на Павел с Бога постоянно е било живо и действено.** Тогава защо се е нуждаел от тези книги. В сравнение с това, което е преживял при общуването си с Бога, четенето на книги е твърде обикновено, просто и даже скучно. Но въпреки това, той искал книги! А сега внимателно чуйте следното обяснение: **Очевидно Павел счита, че необикновено близката му връзка с Бога не прави излишно той да чете книги.**

Четенето на книги е важно. Хората, които четат книги, са много по-различни от хората, които не четат книги. **Общество, което чете книги е много по-различно от общество, което не чете.** В прочутата си книга “1984”, Джордж Оруел описва общество, живеещо в условията на жесток тоталитаризъм. **Според Оруел, една от чертите на това общество е забраната на книгите.** Тиранът потиска жертвите си по много начини, един от които е забраната на книгите. Алдус Хъксли в романа си “Храбрият нов свят” казва, **че не се страхува от общество, в което книгите са забранени, а от нещо още по-лошо: от общество, в което книгите не са забранени,** просто защото никой не иска да ги чете. Искаме ли да прочетем една книга? Искаме ли да прочетем много книги? Някои хора, които са живели векове преди нас и са наши предци във вярата, са искали да четат.

Такива са били евреите, в чиито домове християните са били добре приети. **През 799 год. Карл Велики бил коронован като Император на Святата Римска Империя.** По време на коронацията той трябвало да напише името си на един документ. **Той не знаел да чете и да пише,** но запомнил, че е виждал името си написано на латински: CAROLINUS. Спомнил си, че една от буквите в името му (**U**) имала две вертикални черти. Поради това Карл Велики взел перо и изписал несръчно две вертикални черти на документа. **А по онова време 100% от евреите са били грамотни.** В чии домове са гостували християните? Нашите предци във вярата са били Авраам и Сара, *(Коментар: Т.е. - евреите. Д.Пр)*, **а не император Карл Велики.**

По-късно наши предци са били пуританите. Не вярвайте на хората, които ги хулят злонамерено! Когато преследваните пуритани напуснали Англия и се заселили в Северна Америка, в Нова Англия, на всеки пуритански свещеник били дадени по 10 лири, с които да започне създаването на църковна библиотека. **Между 1640 и 1700 год. процента на грамотните хора сред населението на Масачузетс и Кънектикът е бил около 93%,** докато през същото време **само 40 % от населението на Англия е било грамотно!** **Сред жените-пуританки в Новия свят 62% са били грамотни,** докато само 10% от жените в Англия са били грамотни. Шест години след пристигането на първите заселници с кораба “Мейфлауер” (което станало през ноември 1620 година), **те гласували да се дадат 400 лири за изграждането на училище или колеж.** **Това “училище или колеж”, което е било построено през 1636, е Харвард.**

Към 1650 във всички градове в Нова Англия е имало училище. Тъй като в тях хората са научавали да четат, влиянието на печатното слово било огромно. Хората били освободени от господството на непосредственото и на местното. **Хората които не четат,** живеят в много малък свят, свят на непосредственото (във времето) и местното (в пространството). Книгите са средства, които ни пренасят в

друга ера, в друга история, в друга география, в друга култура. **Книгите ни освобождават от господството на незабавното и местното.**

Дали се срамуваме от родителите си? Срамуваме ли се да сме духовни потомци на пуританите? Аз не се срамувам. **Да, непосредствените духовни корени на нашата църква в Стрийтсвил са в Методизма.** Несъмнено **Джон Уесли е бил като нас, методистите.** Но въпреки това, **същината на методизма е преди всичко пуританска.** От 50-те книги на “Християнската библиотека” на Уесли (списък от книги, които Уесли е очаквал, че всеки от последователите му трябва да прочете), **32 са били от пуритански автори.** Аз не се срамувам нито от пуританските, нито от еврейските си предци.

Днес единствения най-голям противник на четенето е телевизията. Но докато четенето е свързано с задълбочаване, телевизията е повърхностна и плитка. **Четенето стимулира критичното мислене, а гледането на телевизия – безкритичното възприемане на всичко видяно.** Четенето ни принуждава да мислим, а гледането на телевизия ни приковава към глупавата баналност. **Четенето ни дарява с идеи, които трябва да осмисляме и оценяваме,** а телевизията ни предлага бързоменящи се образи, **чиято цел е да ни забавляват.** Когато някой политик се появи по телевизията, онова което казва не е важно; важно е как изглежда той. Дали вратовръзката му е добре завързана? Ако тя не е добре завързана, той няма шансове да бъде избран. Медийните съветници на Менахем Бегин му казали, че трябва да престане да носи ризи с прекомерно големи яки, тъй като ризата с прекомерно голяма яка прави човека да изглежда смъртоносно болен. Медийните съветници на Джон Търнър му казали, че трябва да се откаже от навика да си облизва устните. Те го поправяли презрително: “Кой би гласувал за човек, който прилича на мравояд по време на пикник?” **Телевизията окуражава не мисленето, а емоциите.** Тя превръща човешкото страдание в забавление. “Доброто” телевизионно предаване не завършва с критична оценка, а с глупаво аплодиране. Четенето ни представя аргументи, които трябва да осмислим и оценим, а телевизията ни представя образи, които ние просто забравяме.

Телевизията ни показва природно бедствие в Чили, после горяща къща в Бъфало, после резултата от някакъв бейзболен мач, после прогноза за времето и накрая реклама за паста за зъби – **и всичко това само в рамките на 5 минути.** Ефектът от тази бъркотия върху човешкия разум и сърце е унищожителен. Не забравяйте, че **осреднената продължителност на една телевизионна новина е само 45 секунди.** За този кратък период е невъзможно да се предаде на зрителите сериозността на най-значимите събития, особено когато след такова значимо събитие бъде показано повторение на някои от моментите от снощния футболен мач.

Дали трябва да четем или с часове трябва да седим пред телевизора и безучастно да възприемаме всички глупости, които ни се сервират от там? Не трябва да се изненадваме, че апостолът е написал: “Донеси ми книгите.” Но какви книги трябва да четем?

Биографиите са едни от любимите ми книги. *(Коментар: Четенето на биографии на известни хора ни помага много да разберем истината за историческите събития, която обикновено е деформирана така, че да се харесва на управляващите власти. Д.Пр.)* Когато четем нечия биография, ние разбираме, че не сме сами в християнското приключение. В книгата “Евреи” ни се казва, че ние сме **“забиколени от голям облак свидетели.”** Облакът от свидетели живее и тези хора ни подхранват.

Когато бях на 19 години, почетох биографията на Уилям Едуин Сангстер, английски методистки проповедник, преподавател, писател и евангелизатор. Той умря през 1959 на 59 годишна възраст и то мъчително от една неврологична болест, наречена “прогресивна мускулна атрофия.” Подобно на всички нас, “общопрактикуващите” служители на Бога, Сангстер беше и пастор. Веднъж една обезумяла жена на средна възраст му се обадила по телефона и му каза, че току-що получила съобщение, че дъщеря ѝ, млада жена на около 25 години, е ослепява. Попитала го дали иска да посети дъщеря ѝ? С вдървени крака той се довлъкъл до болницата, без да знае какво ще каже на младата жена. Той стоял с парализиран език до леглото ѝ в продължение на няколко минути и после тя изплакала: “Бог ми отнема зрението!” Това бил отвратителен момент. С пресъхнало гърло той ѝ казал: “Не му позволявай. Не му позволявай да ти го отнеме. **Сама му го дай.**” *(Коментар: Велика мъдрост е да не се опитваме да задържим за себе си това, което не можем да задържим, за да можем да вземем онова, което никой не може да ни отнеме – спасението и вечния живот в Господа. Йов е казал: „Господ даде, Господ взе; да бъде благословено Господното име“ (Йов 1:21). Д. Пр.)*

Когато бях млад свещеник в затътената провинция Ню Браушвик, веднъж трябваше да се обадя на Ема Нолан. Ема беше правоспособна медицинска сестра и дълги години беше работила в Ню Йорк. Често ѝ се обаждах, просто за да разговаряме за градския стил на живот. Поради професионалния си опит на медицинска сестра Ема винаги ме придружаваше, когато се налагаше да транспортирам с колата си психично болни селяни до провинциалната психиатрична болница в Кампбелтън. Вече бяхме направили няколко такива пътувания заедно, които бяха свързани с голямо страдание за нас самите.

През последните няколко седмици тя не се чувстваше добре и отиде в болницата в град Сейнт Джон, който беше на около 300 км от нас, за да премине през обстоен преглед. След прегледа ѝ казаха, че не ѝ

остава много време да живее. Ема беше живяла труден живот: оскърбителен и алкохолизиран съпруг, непокорни и неблагоприятни деца, няколко години вдовишки живот. Когато се върна от Сейнт Джон, аз отидох да я видя. Тя говореше нервно за най-различни неща и очевидно се стараше да избегне разговора за предстоящата ѝ смърт, но в един момент внезапно избухна в плач: “Бог ще ми вземе живота!” Какво можех да ѝ кажа? “Не му позволявай. Не му позволявай да ти го отнеме. Сама му го дай.”

Или **Чарлз Колсън**. Знаех за непоколебимата му преданост към Президента Ричард Никсън и за ролята му в аферата “Уотъргейт.” Колсън ръководеше комитета за преизбиране на президента. **Той се хвалеше, че с радост би прегазил баба си, ако това ще гарантира преизбирането на Никсън.** После той беше арестуван, разпитван, обвинен и изпратен в затвора. Там той беше арестуван **отново, но този път от Онзи, който векове по-рано беше арестувал Павел на пътя за Дамаск.** Когато беше публикувана биографията му **“Роден отново,”** (*Коментар: Превел съм тази книга на Колсън и още няколко други негови книги. Можете да ги намерите на <http://methodist.bg/resursi/knigi/> Д.Пр.*), аз си я купих, очаквайки, че това ще се окаже някаква долнокачествена религиозна книга. **Но се оказа, че съвсем не е така. Оказа се, че Колсън, който беше прекрасен адвокат, е и мъдър човек.** След това той написа повече от 10 книги. **Няма друг човек в Северна Америка, който да има по-добро разбиране от него за мисията на църквата, както и за неизпълнението на тази мисия от страна на църквата.**

Биографиите ни показват, че ние сме заобиколени от облак от свидетели. Не забравяйте историята. Богата е християнската традиция. Ние не сме първото поколение от вярващи хора. Нито сме първите хора, които са объркани, измъчвани, погрешно разбирани или пренебрегвани. Знаенето на историята ни предоставя мъдрост, до която ние сами никога няма да достигнем. Историята описва капани, които ние никога не бихме могли да избегнем, ако не познаваме историята. **Честертън е казал, че традицията разширява привилегиите, давайки възможност на мъртвите да гласуват. Когато се отнасяме сериозно към историята, ние даваме възможност на мъртвите да се произнасят по проблеми, които ни вълнуват сега.**

Често гледам на историята от друг ъгъл. Човекът или институцията, които не знаят историята приличат на човек, болен от амнезия, т.е. от пълна загуба на паметта. Загубата на памет е лошо нещо, но още по-лоша е онова, което върви след загубата на паметта: загуба на идентичност. **Да нямаме памет означава да нямаме идентичност, а това означава да сме като дърво без корен или като яхта без баластен кил: първата буря ще ни преобърне.** Хората без памет не са неприятни, но проблемът им е, че са непредсказуеми донкихотовци, непостоянни, винаги подвластни на модната прищявка и им липсва представа към какво се стремят в живота си.

Всички основни деноминации в Северна Америка постоянно демонстрират такова поведение, защото са избрали да пренебрегват историята. Те считат, че историята или няма на какво да ги научи или ни учи на неща, които е по-добре да не бъдат изучавани; за религиозните спорове и за политическите интриги от миналите векове, които нямат място в църквите от новия свят. А последицата от пренебрегването на историята е, че църквите в Северна Америка в теологично отношение са донкихотовски и подвластни на капризите на модата. Да сме запознати с историята, означава да извличаме от традицията това, което позволява на мъртвите да гласуват. Не можем да си позволим да им запушваме устата. Познаване на историята ще ни предпази да не ставаме жертва и да не превръщаме други хора в жертви на амнезията.

А какво да кажем за фантастиката? Много хора считат, че четенето на фантастична литература е чиста загуба на време, защото описваното в тях не е истина. Но кой е казал, че то не е истина? Защото това, че те не са истина от фактологична гледна точка не означава, че от **човешка** гледна точка те не са истина. Помислете за притчите на Господа. “Един сеяч отиде да сее”, “Някога един човек имал двама сина” и “Чули ли сте за земеделеца, който една сутрин се събудил и открил, че някакъв злосторник е посял плевели в нивата му?” **Всяка от тях е чиста измислица!** Опонентите на Исус му се подигравали, че тъй като учениците му са неинтелигентни, на него му се налагало да илюстрира проповедите си с такива истории. **Християните знаят, че тези притчи са измислени, а не истински, но въпреки това са пълни с истина.** Лекарят и проповедник Джон Уайт, който все още проповядва, твърди, че добрият автор-фантаст (който не е задължително да е християнин) разбира много по-добре човешкото сърце отколкото най-добрите изследователи на обществото. И той е прав.

Има книги, които ни обучават да бъдем ученици на Господа. Квакерът Ричард Фостър е написал най-добрата книга за молитвата и друга книга за духовното възпитание, които чета през последните 10 години. Жак Елил (който почина само преди 3 месеца и поради това все още е гласуващ член на нашата църква), юрист и професор във Франция, **чиито предупреждения за опасностите и за дехуманизиращото влияние на технологията трябва да ни държат нащрек.**

Ричард Джон Нюхауз, лютерански пастор, чиято книга за служението е прекрасна.

Англичанинът Джон Стот, (*Коментар: Превел съм няколко негови книги. Можете да ги намерите на <http://methodist.bg/resursi/knigi/> Д.Пр.*), който е писал почти за всеки аспект от християнския живот. За него се

твърди, че е бил най-влиятелният англичанин на 20-я век. Ние няма да живеем достатъчно дълго, за да възприемем всичко, написано от тези хора. “Донеси ми книгите” – поръчал Павел на Тимоти.

Но има нещо, за което Павел най-много е настоявал: “*а особено пергаментите.*” **Пергаментите са били свитъци с текстове на Стария Завет.** Книгите са важни, **но най-важна е Библията.** Неуморно трябва да е обучаваме в разбиране на Библията. Но от къде да започнем? Започнете от малката книжка на Джордж Кейрд. През целия си живот той е преподавал в Оксфордския университет. Преди години той написа кратък коментар на Евангелието на Лука. Когато ми попадна в ръцете, на мен ми се стори, че се намирам на нова планета. Книгата е скъпоценна. Има десетки такива книги.

От време на време си припомням метафорите, които различните автори използват, когато говорят изобщо за Библията:

Храна – за новородените, която е задължителна, ако искат да израстват.

Огледало – позволява ни да се огледаме в нея така, както в никоя друга книга.

Огън – светлината му ни предпазва да не се препъваме и да не падаме по пътя си.

Чук – тя разчупва даже коравата като скала съпротива и нежелание.

Меч – тя прониква там, където нищо друго не може да проникне.

Сега не разполагаме с достатъчно време, за да изследваме подробно природата на властта на Библията.

Ще приключа с една история, разказана от англичанинът Чарлз Спържън, превъзходен проповедник от 19 век. (*Коментар: Превел съм няколко негови книги и един том с негови проповеди Можете да ги намерите на <http://methodist.bg/resursi/knigi/> Д.Пр.*) Когато хората питали Спържън как може да са сигурни в силата на Библията, а от там и в нейната власт, той им отговарял с една притча за лъва. “Представете си лъв в клетка. Някой може да изтъкне всевъзможни аргументи, с цел да убеди зрителите за природата на лъва, за неговата сила, решителност и т.н. **Но има само един сигурен начин да убедите всеки човек в могъществото на лъва – пуснете лъва от клетката.**”

Аргументите в полза на Библията могат да убедят някои хора, а други може да не бъдат убедени. Много по-добре е всеки ден от седмица да отваряте Библията. Когато тя бъде отваряна, Божието Слово пронизва сърцата на читателите с единствената цел да ги излекува.

“Донеси ми книгите и особено пергаментите.” Книгите са важни, но е важно да бъде пуснат от клетката Лъвът на Юда, както Йоан нарича Исус Христос, нашия Господ.

Притчата за “богатия глупак”

Лука 12:13-21

През последните 10 години чуваме, че правителството на нашата провинция трябва да продължава да намалява разходите си. Болниците, училищата, университетите и общините може би ще получат малко повече пари отколкото получаваха от предишното правителство, но съкращаването на разходите е повсеместно, защото сега провинцията ни **ежечасно** разходва по 1 мил. долара в повече от това, което произвежда и получава като приходи. **Синекурната дерайлира** и правителството се надява, че жителите на провинция Онтарио ще разберат, **че не можем да потребляме повече отколкото изработваме и печелим.** (*Коментар: Кога ли и ние, българите, ще осъзнаем тази истина и да се освободим от „синекурата“? Д.Пр.*)

Но даже когато признаваме, **че влакът на незаслужено спечелените пари е катастрофирал**, ние трябва да признаем, че в него никога нямаше толкова пари, колкото ни се искаха или пък ни внушаваха, че има. От десетилетия ние, канадците прахосвахме много повече пари за себе си, отколкото бяхме спечелили. Колективно, като общество, в продължение на години, ние живяхме не според възможностите си и според доходите си.

Казвайки това, аз не твърдя, че цялото материално благополучие, от което се ползвахме дойде при нас единствено, защото живеехме не според доходите си. Преди няколко години нашите “възможности” най-общо казано бяха по-големи. Например, в продължение на години 20% от Брутният вътрешен продукт на Канада идваше от развитието на невъзобновяемите ресурси, като добива на медна или никелова руда. **Аз подкрепям такова развитие.** **Медната руда е непотребна на никой, докато остава в земята.** Ние бяхме прави да я изкопаваме и да я продаваме. Същевременно трябва да осъзнаем, че след като рудата бъде изкопана, тя повече няма да се възстанови. Медната руда не се възобновява в земята така, както житото се възобновява на нивата или кравите се възобновяват в обора.

Тогава дали живота на децата ни ще бъде по-беден, отколкото е нашия живот? Най-общо казано, да.

Разбирате ли, от установяването на Конфедерацията през 1867, всяко канадско поколение е било около 2 пъти по-богато от предишното поколение. **Аз съм два пъти по-богат от родителите си, а те са били 2 пъти по-богати от техните родители.** Ако се следва тази тенденция, нашите деца би трябвало да са 2 пъти по-богати от нас. **Но тази тенденция е нарушена.** Социолозите ни казват, че следващото поколение няма да бъде 2 пъти по-богато от нас. За пръв път в историята на Канада следващото поколение ще бъде по-бедно от нашето поколение. Това не означава, че следващото поколение ще страда от недохранване или пък че ще му липсват дрехи и покрив над главата. Това означава, че следващото поколение ще установи, че разполага с по-малко пари за дреболии, за дрънкулки и за играчки.

Дали това е лошо? Лошо ли е да имаме дреболии, дрънкулки и играчки? Всъщност, **за повечето канадци по-малкото пари ще изиграе ролята на духовна благодат.** В евангелията Исус ни напомня, **че материалната презадоволеност е заплаха за духовността.** Той ни учи, **че материалната презадоволеност е много по-опасна за духа, отколкото бедността.** Всъщност, **Господ твърди, че материалното презадоволяване е най-голямата заплаха на духовността.**

Колко гибелна е тази заплаха? От какъв вид е тази заплаха? Исус отговаря на нашите въпроси в притчата, която поколенията след него са нарекли “Притчата за богатия глупак.”

Притчата започва така: *“Нивите на един богат човек родиха преизобилно и направиха богатия човек още по-богат и богатият човек, който сега стана още по-богат, размишляваше в себе си ...”* Какво означава, че е размишлявал в себе си? За “размишлявам” в оригинала е използвана гръцката дума DIALOGIZOMAI, от която е произлязла думата “диалог.” Свръхбогатият човек е водел диалог със себе си, той е дебатираше със себе си; той е обсъждал със себе си; той е претеглял всички съображения и е оглеждал положението от всички възможни гледни точки. Този негов диалог е бил толкова напрегнат, че вниманието му е било изцяло обсебено от тази тема. Той не е можел да мисли за нищо друго, освен за новопридобитото си богатство. **Той не си стараел да мисли за нещо друго.** На него през ума му даже не е минавало, че може да има нещо друго, за което трябва да мисли. Кое точно е това нещо, което е обсебвало вниманието му? Занимавал го е един единствен въпрос: **“Как да съхрани само за себе си всичко, което е попаднало в ръцете му?”**

(а) Първото нещо, което забелязваме в този човек е, **че онова, което е притежавал го е поглъщало изцяло.** Той можел да мисли единствено за това, което е негово: как да го измери, как да го преумножи, как да го запази, как да го защити и как да го увековечи. Това е човек, който обича да трупа запаси и да не дава нищо. В него няма капка великодушие поради простата причина, че той не се интересувал от нищо друго, дотолкова погълнато е било сърцето му.

(б) Второто нещо, което забелязваме в този човек е, **че той е егоист.** Само в няколко изречения от притчата, той 8 пъти употребява местоимението “Аз.”

(в) Третото нещо, което забелязваме в този човек е, **че той мисли само за материалните неща.** Неговият свят се състои единствено от материалното, от човешкото и от ограниченото. В неговия свят няма вертикално измерение, няма място за нищо друго освен за хоризонталното. Материалното, парите и човека. Човешката история не познава нищо друго освен неспирната борба за социално превъзходство. Богатият човек от притчата не гледа на забогатяването като нещо **много важно**, за него това е **единственото** важно нещо, защото според него смисълът на живота се състои **единствено** в богатството.

Все едно, че богатството щяло да трае вечно. Все едно че животът му, който се съобразявал само с хоризонталното измерение, щял да трае вечно! Все едно, че материалистичният му светоглед е единствено възможната гледна точка за всеки човек, ако той притежава даже капка интелигентност! Все едно? Но материалистите никога не казват “все едно,” просто защото никога не им хрумва, че техният едноизмерен свят може да се окаже просто тяхна измислица; просто защото никога не им идва на ум, че тяхното схващане може да е спорно, повърхностно и невярно. Човекът, за който разказва нашият Господ в притчата, е погълнат от материалното, той е егоист и е имал проблем. Самият той е разбирал, че има проблем. Според него, единственият му проблем е следния: “Сега аз, който бях богат и станах още по-богат, как трябва да задържа увеличеното си богатство и общественоеикономическото си превъзходство над другите хора? Сега съм финансово облагодетелстван. Как мога да увековеча това предимство за себе си?” Човекът е имал проблем и е считал, че това е единственият му проблем. Разбира се, много скоро Исус Христос ще ни каже кой е истинският проблем на този човек. И кой е истинският му проблем? Човекът въобще не може да се досети кой е истинският му проблем.

Притчата продължава: “Но Бог му каза...” **“Но Бог му каза...”** Неговият истински проблем е, че Бог е говорил с него. Внезапно вертикалното измерение на живота (той никога не си е представял, че съществува вертикално измерение на живота) го притиска отгоре. Разбира се, това вертикално измерение винаги е съществувало. Сега то го погледнало в очите. Сега то станало неотклонимо и невъзможно да бъде сбъркано. **“Но Бог му каза...”** и очевидно Бог е говорил гръмогласно. Внезапно се оказало, че светът на този човек е

твърде малък, твърде ограничен, твърде повърхностен, твърде анемичен и твърде плосък. Когато Бог проговори, вселената внезапно се разширява до огромни и неизмерими граници и то толкова сигурно, колкото самият Бог е неизмерим. И това не е ли просто “новото измерение”, вертикалното измерение, което е било добавено към представите на богатия човек за живота. Все едно, че когато Бог проговори, всичко в живота коренно се променя.

Спомнете си за жената от Йоан 4, която срещнала Исус край кладенеца. Тя го срещнала и в началото се шегувала с него, задявала се с него, даже флиртувала с него. Тя се наслаждавала на това, но никога не е очаквала разговорът им да стигне до шокиращите думи на Исус: “*Иди повикай съпруга си и ела тук.*” (ст.16 – мой превод) Тогава тя се втренила в него, разбирайки, че той вижда през преструването ѝ. Исус разрушил всичките ѝ отбранителни линии, които тя дълги години усъвършенствала. И всичко това Исус направил само като ѝ говорил. “*Иди повикай съпруга си и ела тук.*” Тя се осмелила само да му отговори: “Нямам съпруг. Трябва ли да говорим за това?” **Когато жената срещнала Исус край кладенеца, тя считала, че има проблем, който се състоял в това, че нямала една кофа вода за домакинските си нужди.** За това отишла на кладенеца. **Но когато Господ ѝ заговорил, тя разбрала, че проблемът ѝ е в нещо много по-дълбоко.**

Богатият човек от притчата чул, че Бог му проговорил. И какво му казал?

“*Глупако!*” В съвременният английски език с думата глупак се нарича човек, на който му липсва здрав разум. Но дали на този човек му е липсвал здрав разум? Не. Но трябва да кажем още нещо. По-стария смисъл на тази дума е “луд, безумен.” Луд е този човек, чиято способност за оценяване на реалността е силно увредена. “*Но Бог му каза: “Ти си луд.”*” На този човек не просто му е липсвала способността да прави разумна преценка; неговата оценка по отношение на реалността на Бога е била толкова силно увредена и изопачена, че за него Бог не е съществувал. Онова, което той винаги считал за очевидно (едноразмерният му свят), се оказало, че е невярно. Онова, което му се е струвало, че е реалност (живот, чиято единствена цел е все по-голямо и по-лесно добивано богатство), сега се оказало, че е илюзия. От друга страна онова, което винаги му се струвало, че е илюзия (Божията истина, всеобщата власт на Бога и това, че човешкото сърце се намира в Божията ръка) сега се оказало, че е истина.

“*Глупако!*” Той не е ли бил глупав? Със сигурност той е бил неблагодарен. Когато му се родила преизобилна реколта, на него въобще не му хрумнало (просто да си помисли) за онзи, който поддържа вселената и ни изпраща време за сеене и време за жътва. Нещо повече, главата и сърцето на този богат човек съвсем се объркали. Той решил да задържи цялата реколта за себе си, глупаво считайки, че богатството няма нищо общо с душевния му живот.

Нещо повече, **той планирал да заживее лесно и никога повече да не работи.** И най-важното, той не обръщал никакво внимание на работата в полза на Божието царство, за онези неща, които е имал предвид Исус, когато казал: “*Длъжни сме да работим, докато все още е ден, защото идва нощта, когато никой няма да може да работи.*” (Йоан 9:4 – мой превод) Човекът не е мислил въобще и не е искал да работи за Божието царство. Но след “*Глупако!*” Бог му е казал още нещо: “*Тази нощ ще умреш.*” Човекът никога не се е съобразявал със своята смърт, когато е планирал живота си. Ако някога въобще си е помислял за смъртта, той е отхвърлял тази мисъл веднага, щом се появяла в главата му. Той бил твърде зает да планирането как да задържи за себе си богатството и нямал време да се занимава с това, че ще умре. Поради това той всъщност е бил два пъти по-глупав. Но Бог му казал още нещо: “Всичко това, което си натрупал в живота си, с което си увредил сърцето си, сега кой ще го вземе? Ако си живял заради богатството, ти си живял напразно, защото сега ще трябва да го изоставиш.” Поради това, този човек е бил три пъти по-глупав.

(г) Не е нужно да казваме, че целта да научим в какво отношение този богат глупак е бил глупав е, самите ние да не постъпваме като него. Целта е да научим, че в това, в което той си е мислил, че е богат, се оказало, че е беден и целта на това научаване е самите ние да станем богати. Самият Исус завършва притчата с призива да “*богатеем в Бога.*” С други думи, за наше собствено добро е да сме богати в Бога.

Самият аз жадувам за такива богатства. Аз продължавам да жадувам поради 2 причини.

Едната е, че както се казва в Пс. 34:8, аз “*вкусих и видях, че Бог е добър.*” Вкусът, който усетих и на който сега се наслаждавам, не е вкусът на апетитно парченце месо, опитано с върха на езика. Вкусът, който усетих ме задоволи толкова добре, че ме накара да очаквам и да търся навсякъде и да не се стремя към нищо друго. И колкото пъти след това да вкусвах от Бога, вкусът от него ме караше да се стремя да го вкусвам все повече. Въпреки че винаги се чувствах задоволен, аз никога не бях задоволен, въпреки че винаги ми беше на разположение, аз никога не се преситих. През всичкото време никога не се съмнявах, че трябва вярвам на Бога, а не на моето въображение. Как разбирам, че съм с Бога? Срещата с Бога сама удостоверява своята достоверност. Тъй като Бог е такъв, какъвто е, над него няма нищо друго, чрез което той да може да докаже себе си (или да бъде опроверган). Защото няма никой, който да е по-велик от Бога.

Много пъти съм казвал в проповедите си, че една от характерните черти на Светият на Израел е, че той ГОВОРИ. (*Коментар: Препоръчвам ви да прочетете книгата „Той е там и Той не мълчи“ от Франсис Шейфър. Можете*

да я намерите на <http://methodist.bg/resursi/knigi/> Д.Пр.) Не че той дрънка глупости, нито че бърбори, нито че дърдори или че клюкарства. А дали е говорил на мен? Да. Много пъти и то различни неща. Понякога ме осъжда за някой мой грях и това ме кара да плача с разбито сърце, подобно на Петър, с изключение на това, че когато аз плача около мен няма никой, за да ме види как плача, даже жена ми. Той ми е казвал думи на опрощение, на окуражение, на напътствие и на ободряване. Псалмистът казва на Бога: “... *отдясно на Теб – винаги веселие.*” (Пс.16:11) и аз съм установил, че псалмиста е стократно прав. Една непреклонна дума от него, един призив, на който установих, че не мога да не се подчиня и е неизбежен, откакто бях на 14 годишна възраст – ето това е моят стремеж към служение.

Тъй като “*вкусих и видях, че Бог е добър*”, аз не се съмнявам в него, единствено искам повече от него. Това е една от причините да се стремя да бъда богат в Бога, така както Исус ни призовава да бъдем.

Втората причина е, че аз бях въввлечен в сърцата и главите на няколко човека, които бяха толкова дълбоко потопени в Бога, че го излъчваха. Самият факт, че срещнах тези хора ми даде да разбера, че те не заблуждаваха себе си и нямаше да заблуждават другите хора около себе си. Когато те ми говореха за Бога, те говореха естествено, неегоистично, без превземки и преструване, без изкуственост и лицемерие.

Един от тези мъже беше покойният Роналд Уард, професор по Новия Завет в Университета в Торонто, един американец, които ми помагаше да усвоя тънкостите на гръцкия синтаксис. Когато се отбивах при него, винаги бях готов да бъда изпитан за седемте употреби на инфинитива или за петорното значение на подчиненото наклонение, но той наистина ми помагаше. После той се облягаше назад в стола си и понякога, напълно несъзнателно, ме завладяваше с невероятната си интимност с нашия Господ. Веднъж той ме попита: “*Знаеш ли, защо сега повечето проповедници не искат да проповядват по-дълго от 10 минути?*” И сам си отговори: “*Защото могат да разчитат, че връзката им с Христос няма да е по-дълга от 10 минути.*” Ако Роналд Уард можеше да разполага с 100 години време, за да ме запознае с изживяванията си с нашия Господ, това нямаше да е достатъчно дълъг период.

В това отношение Уард приличаше на апостол Павел. Въпреки, че речникът на Павел не е бил беден, той все пак не е можал да опише огромните богатства на Христос. Поради това, когато апостолът нямал какво повече да каже, той употребявал думите “неразгадаеми, неизследими” или “неизмерими.” Например: “*неизследимото Христово богатство*” (Еф.3:8) или “*неизмеримите богатства на своята благодат*” (Еф.2:7 –мой превод) Не е чудно, че Павел е можел да говори за себе си и за другите вярващи като за хора, които “*нямат нищо, въпреки че притежаваме всичко.*” (2Кор.6:10) Да бъдеш охарактеризиран пред мъжете и жените по такъв начин, това означава да жадуваш за богатствата в Бога.

Онова нещо, което никога не бих искал да направя е да внушавам, че всички тези неща са запазени само за пасторите. Фактът, че аз говоря за тези неща от катедрата не означава нито за миг, че вие, като слушатели сте изключени от достъпа до Божиите богатства. Точно обратното, аз говоря, знаейки, че хората, които ме слушат ще отговорят по същия начин, по който същата истина ще отекне вътре в сърцата им.

Приятелите и Приятелят

Пр. 18:24; Йоан 15:1-16; 2Йоан 12

Преди една година, по случай навършването на 12 години, откакто съм пастор в тази църква, една жена от църквата ни ме попита какво съм правил тук в продължение на тези 12 години или какво си мисля, че съм направил, или каква е била целта ми. Отговорих й, че повече от всичко исках да придобия интимно отношение и приятелство за себе си и да призовавам и другите да придобиват интимно отношение и приятелство с Бога и с другите хора. С това не искам да кажа, че съм прекарал 12 години в чувствена безсмисленост. Просто казвам, че независимо от интелектуалния ми вид, *целта на моята интелектуалност никога не е била за да се показвам колко съм велик. А колкото повече разбираме Бога, толкова повече можем да го обичаме; а колкото повече го обичаме, толкова повече можем да го разбираме*, тъй като разбирането и интимността проникват взаимно помежду си и спираловидно ни отвеждат още по-дълбоко в сърцето на Бога. Същото се отнася и за взаимоотношенията помежду ни като хора.

През целия си живот съм се стремил към интимност и този стремеж не е бил напразен, защото интимността никога не ми е липсвала. Но искам да кажа, че това, че тя никога досега не ми е липсвала не изключва вероятността тя да ми липсва, защото когато на стремежът ни за интимност бъде отговорено с интимност ние сме задоволени, но никога не напълно. Ние може да сме дълбоко задоволени, но никога не сме напълно задоволени. Преди години моят стар приятел Роланд Уард, (свещеник от Англиканската църква, великолепен познавач на гръцкия език и човек, чиято святост е както повод за моето отчаяние, че не мога да я достигна, така и моята надежда), ми каза, че апостол Павел е мечтал за още по-голяма интимност със своя Господ, просто защото животът му в Христос е бил неопишимо богат.

Малко преди да умре, Исус Христос отвел настрана най-близките си последователи и им казал: *“Не ви наричам вече слуги, защото слугата не знае какво върши господарят му; а вас наричам приятели, защото ви изявявам всичко, което съм чул от Своя Отец.”* (Йоан 15:15) Обичайната гръцка дума за слуга е *“diakonos.”* Обаче в цитирания текст е използвана думата *“doulos”* – роб. Така текстът придобива следния смисъл: *“Не ви наричам вече роби-слуги, защото робите никога не се ползват с доверието на собствениците си.”* Ние знаем, че робите просто правят това което им е заповядано да направят, **без да знаят** защо трябва да го направят **и докога**. Робът-слуга е просто един безмозъчен инструмент.

Но не е такава положението с приятелят. Нашият **приятел** (за разлика от нашия **познат**) е човек, с когото споделяме какво ни е в главата и в сърцето. В горната стая, по време на последната вечеря преди смъртта си, Исус споделил с учениците си какво знае за своя Отец. В началото на своето служение Исус казал: *“Никой друг не познава Синът освен Отца, и никой друг не познава Отца освен Синът и онзи, на когото Синът избере да открие Отца. Елате при мен всички, които сте обременени и отрудени ... и аз ще дам почивка и ще ви възстановя.”* (Мат.11:27-28) Обаче по време на вечерята в горната стая учениците, колкото и да са били отрудени и обременени, скоро щели да научат, че има още по-голяма отруденост и обремененост. В горната стая Исус ги нарекъл свои приятели. Тяхното ново ниво на интимност с Господа им дало достъп до опознаването и установяването на интимно отношение с Отца. Това щяло да ги поддържа в трудните периоди от живота им, през които им предстояло да преминат **и не само да ги поддържа, но и да ги възстановява**.

Тъй като Исус Христос е превъплътеният Бог, да бъдем приятели с него, това означава да бъдем приятели с Бога. Двама човека от Стария Завет са били наречени “приятели на Бога”: **Авраам и Моисей**. Авраам е праотец на всички вярващи, той е праотецът на всички хора, които се доверяват на Бога. Доколко Авраам е вярвал на Бога? Когато бил призван от Бога, Авраам изоставил семейството си и познатите си и поел риска да отиде в земята, която Бог казал, че ще му даде. Авраам рискувал всичко за Бога и живял в условията на крайна несигурност и липса на безопасност, която достигала до пълна нелепост. Когато бил призван от Бога, Авраам тръгнал накъдето му било казано, без да знае какво бъдеще го очаква **с изключение на убедеността му, че бъдещето му е в ръцете на Бога**, който го е призвал, който му е обещал и му е казал, че ще бъде верен приятел на Авраам така, както Авраам е негов верен приятел.

Била ли е подлагана на изпитание вярата на Авраам? Разбира се, много пъти, но най-голямото изпитание е било в денят, когато гласът на Бога му казал: *“Взemi сега единствения си син, когото обичаш, сина си Исак ...”* (Бит.22:1-13). Вие знаете тази история, която е любимата ми история от Стария Завет. **Вярата на Авраам е останала желязна до края, даже когато основанията за тази вяра станали неразбираеми**. Вярата на Авраам останала желязна, даже когато подчинението му на заповедта на Бога да принесе в жертва сина си Исак влязла в противоречие с обещанието на Бога (че потомците на Авраам ще бъдат безбройно много, колкото безбройно много са песъчинките по морския бряг). **Вярата на Авраам останала желязна даже когато от човешка гледна точка не е имало решение на това противоречие**. Вярата на Авраам го превела през болката и неразбирането и го мотивирала да произнесе думите: “Йехова Ирe” – *“Бог ще достави.”*

Моисей също е наречен “приятел на Бога.” Моисей е донесъл Тората, този “път”, който придава форма и структура, цялостност и идентичност на подчинението на Божиите хора. **Въпреки че повърхностно мислещите християни погрешно считат, че Тората е подкрепа на законничеството, истината е, че подчинението на Тората е подчинение, което вярващият дължи на личността на живия Бог**. Дължни сме винаги да помним, че когато в горната стая Исус казва на учениците си, че от тук нататък те са негови приятели, той добавя: *“ако вършите онова, което ви заповядвам.”* (Йоан 15:14)

Така както повърхностните християни погрешно считат, че Тората е подкрепа на законничеството, когато всъщност тя е подкрепа на праведността, така те погрешно считат, че Тората подкрепя робството, докато всъщност тя подкрепва свободата. **Истината е, че точно защото Тората изисква Израел да се подчинява, тя дава свобода**. В средновековието равините са обичали да казват: “Когато Тората влезе в света, свободата влезе в света.” Разбира се. Да се подчиняваме на Бога, това означава да си спестим да робуваме на греха; да се подчиняваме на Бога, това означава да живеем в хармония с истинската си природа. Та нали Исус е казал: *“Ако Синът ви освободи, ще бъдете наистина свободни.”* (Йоан 8:36) *(Коментар: Ние не можем никога да бъдем абсолютно свободни. Не съществува абсолютна човешка свобода. Във всеки миг от живота си ние се подчиняваме или на Бога, или на Сатаната. Д.Пр.)*

Подобно на Авраам и Моисей от миналото, подобно и на учениците на Исус от времето на земното му служение, ние също сме приканвани да бъдем “приятели на Бога.” Когато хората в древността чуели думата “приятел”, в съзнанието им се явявали следните три образа:

А) Първият е образът **“приятел на царя.”** В дворците на ориенталските царе, “приятелите на царя” са имали достъп до него по всяко време. На тях им е било позволено да влизат в спалнята на царя даже на разсъмване. Иначе казано, царят е говорел с “приятелите” си **преди** да е започнал ежедневната си работа, преди да се е потопил в ежедневните дилеми, **преди** да е започнал да се занимава с онези трудни неща,

които безпокоят всеки управник. Царят давал достъп на приятелите си до себе си, **преди** да е говорил с генералите за състоянието на военните действия, **преди** да е разговарял с държавниците за държавните дела и **преди** да е разговарял с някои от посланиците на другите държави.

Когато царят Христос казал на учениците си, че от тук нататък той ще ги счита за свои “приятелите”, той им е казал, че от тук нататък те получават достъп до него и ще се познават интимно с него. Да бъдем приятели на Христос не означава просто, че той ще ни доверява смисъла на работата, която ни възлага да правим (нали си спомняте, че робът не е знаел смисъла на нито едно от нещата, които е вършел). Да бъдем приятели на Христос, това означава, че той ни дава достъпа до себе си и да бъдем в интимни отношения с него, **преди** да ни е възложил да свършим нещо. В края на краищата, интимното отношение с някой приятел съдържа смисъла за съществуването си в самото отношение. **Целта на това отношение не е някаква изгода.** Спйката между двамата приятели и на тяхното безпрепятствено разбиране един за друг е толкова хубаво и славно нещо, че не се нуждае от каквото и да е оправдание извън себе си за своето съществуване.

Б) В древността думата “приятел” е имала и друг смисъл. **“Приятелите на Цезар”** са били войници, които са дали доказателства за своята безупречна преданост. И как са давали тези доказателства? Като не са отстъпвали нито крачка назад пред атаките, лишенията и страданията. Те не са напускали бойното поле, не са се бунтували, не са търсели друг лидер, нито пък са се оплаквали, когато по време на войните, водени от Цезар са страдали и са били са в опасности, ранявани са и даже са умирали. **“Приятелите на Цезар” са считали, че е висока почит да воюват редом до Цезар,** поради което за тях никоя война не е била непосилно тежка и нито една беда не е била непоносима.

Колкото и да се смущават днешните членове на църквата от тези военни сравнения, факт е, че има много подобни сравнения в Библията, включително и съвета на Павел към Тимоти: **“Вземай участие в страданията като добър войник на Исус Христос.”** (2Тим.2:3)

В) Сред евреите думата “приятел” е имала трето значение. **За евреина “Приятелят”** е най-почетния човек, който присъства на сватбата му. Ясно е, че той е в близки отношения с младоженеца. Но не само това, **“приятелят” помага на младоженеца и е свидетел на сватбата** от страна на младоженеца.

Тук образът, взет назаем от сватбата става доста сложен. Библията казва, че църквата е невестата на Христос, който е младоженецът. Разбира се, трябва да разбираме, че църквата като събирателен образ на християните от всички деноминации е “невестата на Христос.” Всеки християнин поотделно, независимо дали е мъж или е жена, е сватбеният “приятел” на младоженеца. **Всеки от нас е поканен и е определен да помага в работата му и да свидетелства за неговата истина.**

Дали нашият Господ има нужда от нашето свидетелстване? Неговите приятели или правят това, което Исус е казал, че трябва да направят на земята, или то въобще няма да бъде направено. (Спомнете си казаното от Св. Августин: “Без него (Господ) ние **не можем** да направим нищо, а без нас Господ **не иска** да направи нищо.”) Що се отнася до свидетелстването, ние трябва да сме наясно, че в Библията се поставя толкова голямо ударение върху тази задача, защото ние можем и трябва да свидетелстваме за истината, даже когато не сме успели да убедим хората да повярват в нея.

В началото на проповедта аз казах, че 12 години се стараех да подсилвам интимните ни отношения с Бога и с другите хора. Убеден съм, че приятелството ни с другите хора е също такава рядкост, каквото е приятелството ни с Бога. Но онова, което произтича от приятелството между хората в по-голямата си част е нереално. Онова, което произтича от приятелството е смес от повърхностно другарство, удобството на дружба, плюс деликатно експлоатиране на взаимната полезност.

Истинското приятелство е общуване с друг човек, при което опознаваме този човек (не просто външния му облик или ползата от него). А какво означава да познаваме другия човек? Тук трябва да спомена още веднъж еврейският мислител Мартин Бърбер, за който вече много пъти съм говорил от тази катедра. Разсъждавайки за логиката в Библията, Бърбер правилно казва: **“Това, което знаем за другия човек е различието, което този човек е предизвикал в нас, промяната, която той е осъществил в нас.”** **Онова, което аз знам за моя “приятел” е промяната,** която **се случи в мен през време на приятелството ми с него.**

По отношение на приятелството ни с хората аз осъзнавам нуждата ни от физическа близост. Много ми харесва края на две от най-кратките книги от Библията: 2Йоан и 3Йоан. **“Макар да имам още много да ви пиша, предпочитам да не използвам хартия и мастило за това. Надявам се скоро да се видим и да си поговорим очи в очи, за да бъде така щастието ни пълно.”** Няма заместител на виждането на другите хора очи в очи. Нито писмата, нито факсовете, нито телефонните разговори, нито електронната поща може да замени виждането очи в очи с другия човек.

Пръв Дитрих Бонхьофер привлече вниманието ми до тези заключителни стихове от 2Йоан и 3Йоан. В своята книга “Живот заедно,” Бонхьофер казва, че християните изпитват огромна радост от физическото присъствие да своя брат. Бонхьофер е написал тази книга по времето, когато е бил водач на нелегална семинария в Финкенвалд. По това време нацистите управлявали в Германия. В националната църква, която

била държавна, се избягвало проповядването на евангелието. В държавната църква работели 18 000 свещеници, но само малцина свещеници служели в църкви, които се придържали стриктно към евангелието. Евангелските църкви полагали неимоверни усилия да намерят пастори, на които могат да се доверят, че ще проповядват евангелието на Исус Христос и няма да го заменят с псевдорелигиозната версия на управляващата идеология. С нарастването на гоненията и наказанията от страна на държавата над поддръжниците на евангелската църква, тя ежедневно се смалявала. И доколко се смалила църквата? Бонхьофер е бил единственият преподавател в тази нелегална семинария и преподавал всички дисциплини, включени в учебния план. *(Коментар: Превел съм книгата му „Цената на ученичеството. Можете да я намерите на <http://methodist.bg/resursi/knigi/> Д.Пр.)* Той подготвял пастори за евангелските църква, въпреки че те са знаели, че ще бъдат предавани, ще бъдат арестувани и ще бъдат подложени на мъчения, които не могат да си представят. В този контекст Бонхьофер твърди, че физическото присъствие на приятеля-християнин носи такава радост, каквато по друг начин не може да бъде усетена.

Нищо в живота ми не може да се сравни с изпитанията, на които е бил подлаган пастора от евангелската църква в нацистка Германия. Въпреки това и в моя живот е имало тежки периоди, включително и тук, в тази църква, когато имах нужда да се видя с приятел очи в очи и това ми беше напълно достатъчно. И благодарение на Божиата грижа, винаги имах такъв приятел.

Когато казвам, че в продължение на много години съм се стремил към интимност, аз не искам някой да си помисли, че това начинание е лишено от рискове. Несъмнено, няма никакъв риск по отношение на интимността ни с Бога, но не е така по отношение на интимността ни с другите хора. Признавам, че бях благословен преизобилно с моите приятели. Имах приятели с които се чувствах толкова близък и добре, че считах че приятелството ни е здраво като стомана. Но тези приятели изчезнаха от живота ми по неразбираем за мен начин. Но това не е важно! Онзи, който върши винаги всичко прекрасно не само, че никога не ме остави без своето успокоение и утешение. Той никога не ме остави и без това човешкото утешение и успокоение, което е отражение на Божиите вечни ръце. (Втор.33:27) През цялото време аз никога не се разколебах в своята убеденост в истината, изречена от Мартин Бъбер преди 50 години: “Срещите с хората са единственото реално нещо в нашия живот.”

Какви са заключителните ми думи в хилядната ми проповед към моята скъпа църква? Приятели християни, по Божиата милост, която единствено ни отвежда до вярата, единствено благодарение на тази милост ние получихме достъп до дълбочините на разума и сърцето на нашия Господ. Ние сме едно с Авраам и Моисей в това рисковано пътуване към Бога и се радваме и се подчиняваме на онзи, който ни откупи. Ние по всяко време и при всички обстоятелства имаме достъп до царя на царете и се стремим да бъдем намерени, че сме безупречно верни. Нашият Господ ни е дарил с честта да ни нарече “най-добрият мъж” или “най-добрата жена”, когато ни е разрешил да му помагаме и да свидетелстваме за него.

Всичко това е добавка към радостта и любовта ни един към друг. (Йоан 15:1-16) Защото въпреки, че сме благословени с приятели и искаме да бъдем приятели, Той е този приятел, който винаги ще ни бъде по-близък и от брат. (Пр.18:24)

Проповед за ангелите

Съд.6:19-24; Лука 2:8-14; Марк 1:13; Евр.13:2

Докато бях по-млад, аз изпитвах затруднения с ангелите. Чудех се как е възможно едно момче да претендира, че е здрав и силен мъж, и в същото време да вярва в съществуването на ангели? А и какво по-точно трябваше да вярвам за ангелите? Че са духове, които вършат добри дела? Казвах си, че всички истерични хора вярват в духове и само глупаците се надяват, че някой ще направи нещо добро за тях. През по-голямата част от годината въобще не се сещах за ангелите, тъй като те не се намесваха в живота на църквата. Но на Рождество Христово и Великден особено се притеснявах, защото по време на тези празници ангелите играеха толкова важна роля. Сега, когато вече съм стар, притеснението ми беше заменено от удивление и благодарност. Сега не искам да живея без ангели. А какво е вашето мнение към ангелите?

Първо: Значението **на гръцката дума “ангел” е “пратеник.”** В някои случаи авторът от Библията е имал предвид самият Бог, който е действал като свой собствен пратеник. Ключът за разбиране на смисъла на употребата на думата “ангел” в израза “ангелът на Бога” не е “ангел” или “ангели,” а “**ангелът на Бога.**” Ако изследваме случаите на употреба на този израз в Библията, ние ще открием, че в тях има нещо общо. Някой се бори с ангелът (Яков на брега на реката), или спори с него, или бяга от него, или му крещи, или трепери пред него, а след 1-2 дни човекът разкрива, че е спорил или се е борил **със самият Бог.** Преди това

мъжът или жената не са знаели с кого са се борили, а след време разбират, че са се противопоставяли на самият Бог. Следващото общо нещо е, че когато противопоставящият се човек разбира, че се е борил с Бога, това преживяване оказва толкова голямо влияние върху човека, че той или тя никога не се съмнява, че се е срещал с Бога и това завинаги променя живота му. “Ангелът на Бога” е еврейският начин да се каже: “Аз бях сграбчен от живият Бог. Тогава не знаех, че това е той, но после разбрах, че се срещнах с Бога. Това страховито преживяване не ми остави възможност за избор или да се върна обратно към начина, по който живеех преди да го срещна.” “Ангелът на Бога” е самият Бог, който действа като свой пратеник и се разкрива и поставя печата си толкова изненадващо и ясно върху човека, че след тази среща той завинаги ще носи този печат върху себе си. Този човек никога няма да обърка Бога с някой, който се представя, че е Бог.

Нека да не правим грешка: около нас винаги има неща, които претендират да заемат мястото на Бога. **В древния Израел такъв претендент е бил златния телец.** Духовно глупавите хора са коленичили пред златния телец. Но дали те наистина са коленичили пред златния телец? Всъщност нито един израилтянин, колкото и духовно глупав да е бил, не е посочил към парчето метал и да е казало: “Това е моят бог.” Израелтяните са се покланяли пред онова, което е представлявал златния телец. Парчето метал е олицетворявало много неща. То е оприличавало някакво божество, което хората могат да контролират. То представлявало божество, което е направено според техния образ. Поради противоречието между първоначалният образ, с който са били създадени и онова, в което след това се превърнали, хората не считат, че са направени по образ на Бога и че ще бъдат съдени от Бога. Сега вече те се сдобили с бог, който бил направен по техния образ, който бил покорен, безопасен и даже може да бъде манипулиран.

Златният телец играел ролята на етническо предимство. Околните народи, хетите, амонитите, филистинците и другите са имали своите божества, за които твърдели, че ги даряват с изключително предимство. Очевидно било, че Израел не трябвало да остане по-назад от тях. Нещо повече, израелтяните били твърде радостни, защото така можели да заменят суверенният господар на цялото творение с поддръжник на техния етнос. В най-лошият случай златният телец щял да им даде предимството, от което се нуждаели, за да доминират над съседите си.

А какво правим ние, съвременните хора? Ние казваме: “Той се прекланя пред колата си, а тя се прекланя пред дома си.” Но разбира се това е само една метафора. Нито мъжът се покланя буквално пред колата си, нито жената – пред къщата си. Мъжът се покланя пред социалното чувство на превъзходство, което е олицетворявано от колата му, а жената – пред 150 м² жилище, което я издига по-високо от съседите ѝ. **Това е белег на обществено превъзходство, т.е. на човешко превъзходство.** Мъжът не се прекланя пред колата, която струва 80.000 долара, а пред това, което тя олицетворява. Защото само преди две поколения дядо му е газел в говеждата тор, а сега 32-годишният внук се хвали с колата си като доказателство за житейския си успех. Само си представете, **когато мъж на 32 години е постигнал всичко в живота си сам и никой не му е помагал, тогава той отдава почит на самия себе си.** Когато бях юноша, моят пастор ми каза: “Викторе, представи си, дядо ти беше зидар, а сега братовчед ти е уролог!” **Но дали защото е експерт в областта на урологията, братовчед ми е по-богат, по-свят и в някакъв смисъл по-добър от дядо ми, който беше зидар?** Дали като станах пастор, аз лиших семейството си от високопоставено положение в обществото? Ние харесваме боговете, които приличат на нас. Те представляват онова, на което сме се посветили ние и ни възнаграждават с онова, към което винаги се стремим. Единствено мощното нападение на Бога е в състояние да разбие боговете, които ние сме си създали и така да ни лиши от илюзиите, с които се самозаблуждаваме. Мощното нападение върху човека, което го лишава от шанса да се съмнява или да отрича дни след това, че се е срещнал с Бога – ето това в Библията се нарича “ангелът на Бога.”

Проф. Пол Витц преподава психология в Университета в Ню Йорк. Преди няколко години той забелязал, **че психологията е престанала да бъде описание на начина, по който функционира човешката психика и започнала да се обожествява, издигайки се до нивото на религия.** Психологията се превърна в златно теле. Хората се прекланят пред нея и ѝ оказват почит. **Сега психологията се превърна в крайна инстанция, която оценява кое е истина и е добро.** Да бъде прегледан от психиатър, това означава човек ангажира най-висшата реалност. Психологията си има своите първосвещеници и своят “свят език.” Тъй като по онова време все още не е бил християнин, Витц се тревожел, но знаел коя е причината за тревогата му. Когато една-две години по-късно повярвал в Исус Христос (основно под влияние на книгите и статиите на К. С. Луис), *(Коментар: Превел съм неговата книга „Обикновено християнство“ и още 1-2 други статии, които можете да намерите на <http://methodist.bg/resursi/knigi/> Д.Пр.)* той разбрал, че през цялото време го е тревожел ангелът на Бога. От този момент нататък животът му изцяло се променил. Препоръчвам ви да прочетете книгата му “Психологията като религия.”

Един от приятелите ми е израснал и възпитан като атеист. Като юноша той осъзнал, че някакъв нереалистичен ореол обкръжава онова, което повечето хора наричат “съществено и важно.” Той продължил все по-задълбочено да се занимава с този проблем, докато стигнал до заключението, **че има едно нещо,**

което е по-важно отколкото изглежда: **злото, очевидното зло, абсолютното зло.** Тъй като не се съмнявал в това, той започнал да счита, че живее в свят, който е непоносим. Така линеел в тъмната нощ и си мислел, че тя никога няма да свърши. (В края на краищата, да бъдеш убеден единствено в съществуването и неограничената разпространителна способност на злото, означава да живееш в много тъмен свят; а когато в юношеската си възраст си убеден в това, тогава онова, което ще срещнеш в зрялата си възраст е още по-лошо.) **Накрая търсенията му го отведоха до срещата с Бога, който чрез своя Син е триумфирал над злото.** Оказало се, че през целия период на тъмните дни, когато приятелят ми е считал, че се бори единствено със злото, той всъщност се бори с ангела на Бога. Накрая осъзнал това и сега не се съмнява, че се е борил с Бога **и като последица от тази борба той винаги се е променил.**

Второ. Сега, когато имате представа за значението на израза “ангелът на Бога,” т.е. че не някакъв ангел, а самият Бог оставя отпечатъка си върху нас, искам да ви кажа, че това значение на думата “ангел” не е най-често срещано в Библията. **В Библията най-често думата “ангел” означава ангел.** Най-често “ангел” не означава самия Бог, а някакво създание, което е направено от Бога, т.е. не Бог, а нещо различно от него. Онова нещо, което веднага ни става ясно от Библията относно ангелите е, че те са многобройни. В Библията се говори за “небесно множество,” т.е. за безброй ангели. **Друга отличителна черта на ангелите е, че те са изцяло духовни създания и не притежават материални тела като нас.** Подобно на нас те са създания, а не божества. Но за разлика от нас, те не са от плът. Забеляваме и друго нещо: задачата им е да свидетелстват за Бога, като изпълняват ролята на слуги на Бога. Благодарение на неизменната им служба на Бога, те винаги свидетелстват за Бога.

Какъв извод трябва да направим от казаното до тук? Очевидно е, че количеството на “небесното множество” е много по-голямо от онова, което можем да си представим. Очевидно е, че Божието създание е преди всичко духовно. Повечето хора не са съгласни с този извод и настояват, че видимият свят е материален. Няма съмнение и християните никога не са отричали, че материалния свят съществува. Дървета, планини, сгради и мостове – това не са въображаеми неща. Но въпреки това, християните твърдят, че има и духовно измерение на Божието създание, което е много по-дълбоко от дърветата и планините.

Някои хора твърдят, че царството на естетиката е по-реално от реалността на материалния свят. Музиката на Моцарт, поезията на Робърт Фрост, картините на Том Томсън, танцът на Вероника Тенент – всички тези неща са океани, които са по-дълбоки от дърветата и камъните. Но колкото и да са дълбоки тези океани, ти не са достатъчно дълбоки: **истински най-дълбоката дълбочина в Божието творение не е естетичното, а духовното.** Следователно всичко, с което се срещаме ежедневно има огромно духовно значение, просто защото небесното множество, ангелите, обкръжават всичко и по всяко време. Обърнете внимание на гостоприемството. В Евр.13:2 се казва: **“Не забравяйте гостоприемството; понеже чрез него някои, без да знаят, са приели за гости ангели.”**

Поради ограничената си възможност да разбираме, ние проявяваме склонност да считаме, че гостоприемството, т.е. нахранването на някой у дома си в събота вечер – означава да се задоволят физическите му нужди (за храна), социалните му нужди (за компания) и психическите му нужди (за обмяна на мисли с други хора). Но ако вселената преди всичко в огромната си част е духовна (и това е изводът от наличието на множество ангели), тогава гостоприемството е пълно с духовно значение. В края на краищата, нашето гостоприемство е акт, извършван пред очите на Бога; то засяга хората, които са създания на Бога, които Бог бленува да опознае и да благослови, когато те на свой ред го опознаят.

Поради това гостоприемството ни има обредно значение и е използвано от Бога по незнание за нас начини, когато Бог тайно прониква в живота на онези, които сядат на нашата трапеза. Ние не можем да контролираме, да измерваме и даже да видим веднага тайнството на Божието проникване. Но според казаното от апостолите, гостоприемството предоставя шанс на тайното проникване на Бога в живота на хората. Помнете, че да се говори за наличието на ангели, това означава да се признае, че вселената преди всичко има духовно измерение.

Помислете за конфликта.

Марксистът твърди, че човешкият конфликт е пораждан от икономическите противоречия между богатите и бедните в обществото. Аз не отричам икономическото измерение на човешкия конфликт.

Психоаналитикът твърди, че човешкият конфликт е пораждан от важни вътрешни мотиви, които превръщат разума ни в бойно поле. Аз не отричам психоаналитичното измерение на човешкия конфликт.

Екзистенциалистът твърди, че човешкият конфликт е пораждан от съперничеството на хората, защото всеки човек иска да управлява и да владее. Аз не отричам и това измерение на човешкия конфликт.

Във всички тези твърдения има известна истина, но нито едно от тях не е достатъчно задълбочено и не представя цялата истина. **Човешкият конфликт**, включително вътрешният ни конфликтът, **е духовен проблем.** Трябва да обърнем внимание, че на два пъти по време на ужасни изпитания Исус е бил подкрепян от ангели: когато е бил изпитван в пустинята и когато се е молел в Гетсиманската градина. В тези случаи в

него се е водела вътрешна борба, имало е конфликт, но той не е бил икономически, психоаналитичен или философски, **а несъмнено е бил духовен конфликт.**

В пустинята той е бил изкушаван да подкопае Божието царство и да се поддаде на измамата, че има бърз и лесен път до Божието царство, **но истината е, че такъв път няма**; да повярва в лъжата, че триумфът на неговия Отец може да бъде спечелен без болка, но истината е, че това е невъзможно.

Какъв е бил залогът при неговите изпитания? Залогът е бил спасението на всички хора, **даже на последния човек.** Ако тогава Исус не беше издържал, ние завинаги щяхме да бъдем изгубени. В Гетсиманската градина Исус е бил изкушаван да избегне кръста и изоставянето от Отца. Но истината е, че това щеше да е проява на липса на вяра. **Изкушение е на първо място Исус да мисли за собствената си сигурност, за своят комфорт и за своето удобство.** **Но истината е, че това е чисто непокорство.** Изкушение е да изостави хората, заради чието спасение е дошъл. **Но истината е, че това е чисто предателство.** През това време учениците му са спали, защото считали, че нищо не се е случило, но всъщност в душата на Исус се е водела жестока духовна борба. Борбата е била толкова тежка, че той имал нужда от подкрепа, за да издържи – така както издържал и в пустинята 3 години по-рано. Когато Библията ни съобщава, че ангели са му помогнали, това означава, че изпитанието на което е бил подложен е духовно и е било необикновено тежко.

Ако си мислим, че нашите изпитания и конфликти нямат духовен характер, това означава, че разсъждаваме повърхностно. Вече говорих за ангелите, когато говорих за Божието царство. Божието царство е там, където волята на Бога се изпълнява перфектно. Всеки ден ние се молим с думите: **“Да дойде царството ти, да бъде волята ти както на небето, така и на земята”** (Мат.6:10). Сега волята на Бога се изпълнява перфектно на небето. В Библията се говори за небесно множество, което свидетелства за Божието царство. С други думи, Бог е притежавал безброй свидетели на небето, преди да е имал даже един свидетел на земята.

Ние знаем, че Божието царство е дошло на земята в личността на Исус Христос, защото в него Божията воля е изпълнявана безпогрешно. Безброй ангели са свидетелствали за царството, което Исус е донесъл на земята. Това означава, че Бог винаги ще има безброй свидетели на земята, **даже ако на хора като вас и мен ни липсва количество и качество.** Аз изпитвам огромно успокоение в библейските текстове за ангелите. Колкото и много да греша, моят Господ е на мястото си и свидетелства, че в царството, което е донесъл със себе си, има други същества освен хората, чиято служба и свидетелство винаги ще са перфектни.

Поради това Божието царство ще се наложи над земните царства и ще ги завладее. Чуйте казаното от превъзходният **теолог Карл Барт**, който е от калибъра на **Августин, Лутер и Калвин.** Той казва: “Поради свидетелстването на ангелите за Божието царство, ние никога няма да можем да оценим като непоносимо или безнадеждно, очевидно тревожното състояние на нещата на земята.” Барт написал това няколко години след края на Втората световна война. Непосредствено преди началото на войната той бил арестуван докато преподавал в Бонския университет в Германия и веднага бил върнат в родината му Швейцария. Веднага след края на войната с Германия започнала студената война със Съветския Съюз. Въпреки че Швейцария не участвала нито в горещата, нито в студената война, **Барт никога не е твърдял, че швейцарците са необикновено добродетелни и с готовност признавал, че страната му извлича печалби от приемането и съхраняването на пари, спечелени по нечестен начин** (позорните анонимни банкови сметки в швейцарските банки) **на най-презрените престъпници от цял свят.**

Докато говорехме за Божието царство в нашия объркан свят, вие сигурно сте забелязали, че двете най-наситени с ангели събития от Новия Завет са Рождество Христово и Великден, превъплъщението и възкресението. Наистина е така! Превъплъщението е навлизането на Бога в този свят, който той обича толкова много, въпреки че хората непокорно не му се подчиняват. Достатъчно е само да погледнем към Ирод, за да разберем колко голямо е непокорството на света. **Ирод заповядал да бъде убит Йоан Кръстител, който свидетелствал за идващото Божие царство.** При възкресението на нашия Господ се появили множество ангели, заради победата, която Бог е спечелил, когато е възкресил своя Син, и така е триумфирал над силите на смъртта и това е трябвало да стане известно и за него да се свидетелства навсякъде във вселената. В заключение искам да спомена накратко за три неща:

Първо. Тъй като небесното множество ни напомня, че навсякъде и винаги в ежедневието си ние се срещаме с духовното, **единственото и най-важното нещо, което всеки от нас може да направи е да се моли.** Тъй като имаме работа с духовното във всяка област от ежедневието си, най-важният човешки акт е да се молим.

Второ. Тъй като ангелите винаги свидетелстват за Бога и винаги посочват към онзи, на когото служат, най-важната черта от природата на ангела се съзира в поведението на Йоан Кръстител. Той е живеел само за да премества вниманието на хората от себе си към Исус Христос. Йоан нито е искал да получи някакъв обществен пост или почит, да бъде възхваляван или около него да се вдига специален шум. Единственото

нещо, което той е искал е да насочи вниманието на всички хора към своя Господ, казвайки: “*Той трябва да расте, а аз трябва да се смаявам*” (Йоан 3:30)

Трето. Поради това, че ангелите умножават Божиата слава на земята, самата земя, светът и човешката история никога не са изцяло черни. Несъмнено те са задвижвани от злото, несъмнено хората не могат сами да се спасят. Но въпреки това, нашият велик Бог и Спасител цени високо създанието си и поради това, че ангелите умножават Божиата слава на земята, нашата ситуация никога няма накрая да пропадне. Защото тази слава, която ангелите ни откриват винаги, когато ни се дадат очи да видим тук и там и която ние също ще видим един ден в Божието царство, но сега е скрита, ще стане видима във всичко.

Когато следващия път прочетете думата “ангел,” вие ще знаете, че това или се отнася за “ангелът на Бога” т.е. за самият Бог, който действа като свой пратеник и поставя печата си върху нас, за да ни промени завинаги; или пък думата “ангел” се отнася за духовно същество, чието свидетелстване за Бога е недвусмислено, просто защото неговата служба на Бога е неумолима. Тогава трябва да си мислим за небесното множество, което ни заобикаля отвсякъде особено когато силите ни са недостатъчни и да вярваме, че ще ни подкрепи само онзи, който е подкрепил Исус.

Трябва да помним, че каквато и да е борбата ни, тя е духовна и това ще продължава до деня, когато хората повече няма да се тревожат и Божието царство завинаги ще затъмни земните царства.

Проповед за гнева

Изх. 23:1-9; Еф.4: 25-32; Мат.5:21-24; 43-48

Първо. Какъв ли е бил онзи ден в храма, когато Исус изплел един бич (**сигурно му е отнело около 10-15 минути, за да оплете бича, поради което е ясно, че яростта му е била преднамерена и обмислена**)? Какво е станало, когато очите му са започнали да излъчват пламък, а гласът му е накарал кожата на хората около него да настръхва от страх, докато е ритал и преобръщал масите и е разпилявал парите на търговците? Но **още по-важно е да разберем, че това не е единственият път, когато Исус се е разгневявал.** Имало е и много други подобни случаи. Той е живял в епоха, когато е наблюдавал как религиозните амбулантни търговци скубят беззащитните хора. Тогава църковните лидери са карали вярващите хора да се препъват, а е имало и други безсърдечни хора, които ни най-малко не са съжалявали съвременниците си, които от много години страдали от недъзи и заболявания.

От гледна точка на факта, че Исус се е разгневявал в много случаи, **аз съм изненадан, че църквата твърди, че всеки изблик на гняв е лош, неправилен и греховен.** От гледна точка на църковното изопачаване на представата за това, какво означава да вървим след Исус, аз вече не се изненадвам от нечувствителността, която се шири навсякъде в обществото ни. Вече не се изненадвам, **че сега даже се парадират, че най-лошата проява на безчувственост, която призовава към понасянето на мъчения, вече се счита за достойнство.** Никога не съм се съмнявал, че нашият Господ е превърнал водата във вино, но също толкова силно вярвам, че църквата редовно превръща виното във вода, най-вече, **когато не успява да схване природата на гнева на нашия Господ и по този начин подхранва лъжедостойнството на нечувствителността.**

В същото време, колкото и да се ядосва нашия Бог, не понякога, а ежедневно, както понякога ни се струва, **въпреки това той е готов да умре заради всеки човек, който някога го е ядосал.** Трябва винаги да помним това и да го пазим в сърцето си, що се отнася до собствения ни гняв. Разгневяването на Нашия Господ на някои хора **никога** не му пречи да ги обича. Той е готов с радост да жертва живота си заради същите хора, които са го ядосали. Въпреки че основателно се е ядосвал на тях, той пак никога не ги презира, не ги пренебрегва, не ги прогонва и не ги отписва като по-малко достойни същества, за които не заслужават да пилее времето, вниманието и енергията си.

До последния си дъх Исус ще обича хората, които са го ядосали. От примера на нашия Господ е ясно, че безчувствеността е неизвиним грях за всеки християнин. В Библията ясно се показва, **че на християните е заповядано да се ядосват, когато ситуацията го изисква.** Апостол Павел казва на читателите си: “*Гневете се, но не вършете грях. И нека гневът ви се стопи, преди слънцето да е залязло*” (Еф.4:26). Можем да се гневим, но не трябва да извършваме грях в яда си.

Ясно е, че гневът може да прерасне в грях. **Но кога се случва това?**

Второ. Гневът се превръща в грях, **когато даде път на отмъщението.** Отмъщението ни тласка към кръвопролитие. Отмъщението се стреми към възмездие. Трябва да помним, че гневът на Господа към хората никога не стига до възмездие. Когато Джон Кенеди беше избран за Президент на САЩ, един журналист го попита, защо той и братята му толкова рядко дават видим израз на яда си. Кенеди отговорил: “**Ние от семейство Кенеди никога не избухваме гневно, ние просто отговаряме на удара с удар.**” Преди да решим, че хората от семейство Кенеди са покварени, а ние сме добродетелни и достойни, **трябва да разберем, че всеки може да започне като добродетелен и да завърши като порочен човек.**

Схемата е ясна. Ние биваме въвличани в орбитата на нещо, което ни дава основателни причини да се ядосаме. Но ако не сме духовно нащрек, нашият гняв срещу несправедливостта се превръща в благоприятна възможност за изкушението да отмъщаваме. Сега гневът ни, който беше породен от несправедливостта, **се изражда в наслада от перспективата за отмъщението**. Ние започваме да подхранваме гнева си и да обмисляме начини, чрез които да си отмъстим. Вследствие на това разгневяването се превръща във вкоренен навик и в отличителна черта на характера ни.

Винаги има издайнически признаци, които показват, че хората са попаднали в категорията на подхранвания гняв (**който вече е грях**), **който вече се е превърнал в тяхна отличителна черта**. Първият признак е, че на тях им се привиждат слабости там, където ги няма. Те се считат за “чувствителни” хора, но всъщност съвсем не са чувствителни. Те просто са “докачливи” хора. Истински чувствителните хора, подобно на Исус, **се вълнуват от несправедливостта, която превръща в жертви други хора, а не тях самите**. “Докачливите” хора мислят единствено за себе си. Когато реагират гневно на проявите на несправедливост, чувствителните хора забравят да мислят за себе си, а “докачливите” хора се фокусират единствено върху себе си в своя неспирен “нарцисизъм.”

Друг признак за гняв, който е прераснал в стремеж към отмъщение и поради това е се е изродил в грях, **е пресилената реакция**. Не сте ли виждали как някой разпалено крещи: “Чухте ли това? Към мен се отнесоха непочтено?” Със сигурност в този случай има обида, но тя е относително слаба. Докато се разхождахме, някой, поради невнимание, но не преднамерено, се сблъсква с нас. В отговор на това ние изпращаме самолетносач. Или пък бяхме убодени с безопасна игла и в отговор на това изваждаме 4-метрово копие с отровен връх! А когато сред колегите, или сред съседите се разчуе, че Г-жа “Х” избухва лесно и поради това всички около нея трябва да ходят на пръсти, най-очевидната характеристика на г-жа “Х” не е ли, че тя избухва лесно за дреболии? Много скоро тя започва да съобщава на всеки, че каквото и да я ядоса, то е било направено преднамерено, за да я засегнат, поради което всичко, което ѝ се случва е плод на някакъв заговор срещу нея.

Когато ядът ни отдели от подчинението на заповедта на Бога, за да подхранваме дявола, **когато гневът се превърне в наша характерна черта, ние демонстрираме унищожителното пришпорване**, което психоаналитиците казват, че дреме дълбоко във всеки от нас. Психоаналитиците казват, **че в голяма част от хората дреме стремежът да унищожаваме**, при който човек несъзнателно изпитва задоволство тогава, когато може. (*Коментар: Всички сме виждали по улиците вандалски счупени пейки, кошчета за смет и заслони. Д.Пр.*) Преди психоаналитиците да забележат тази склонност, Библията го е извадила на показ и даже е дала примери за нея. Като съвременни хора, ние отричаме да притежаваме тази склонност и си казваме, че за нас това вече е отминал етап. **Но разбира се, никакво развитие на културата, колкото голямо и да е то, не може да промени нищо от онова, което е станало причина за Грехопадението.**

За мен ходенето на кино е двойно по-забавно. Самият филм ме забавлява, но ме забавлява и реакцията на зрителите в киносалона. Веднъж гледах един филм, на който показваха един младеж, който свиреше на електрическа китара. По едно време връзката между китарата и усилвателя се прекъсна и настъпи пълна тишина. За кратко музикантът продължи да свири, като ставаше все по-яростен. Накрая хвана китарата за грифа, замахна с нея като с брадва, удари я в пода и я разби на парчета. **В този момент зрителите в залата се засмяха гръмогласно, все едно че се беше случило нещо много смешно.**

Психоаналитиците твърдят, че една от причините за този смях е, че е казано или направено нещо, което възбужда друго нещо, което е дълбоко вътре в нас, което не можем да обсъждаме и да признаем в учтива компания. Смяхът е димната завеса, зад която можем да извадим от нас онова, което е дълбоко в нас, но не е приемливо за обществото, нито е обичайно обсъждано в учтива компания. Това е причината, поради която се смеем над долнопробни или расистки шеги, или над хора, демонстриращи унищожителен гняв. Подхранвания от гнева стремеж да се унищожават, протича дълбоко в покварената човешка природа. Демонстрирането на този стремеж не е обществено приемливо. Поради това се търсят обществено приети средства, за да прикриват този стремеж към унищожение и смяхът е едно от тези средства.

След като гневът бъде трансформиран от правилен отговор на несправедливостта в утвърден навик, ние изпитваме желание да го поддържаме, защото гневът също ни храни. **Много лесно гневът се превръща в омраза**. Преди много години аз наивно **и не подчинявайки се на Библията** имах много по-голяма увереност, че политическото развитие може да промени положението на хората. Първо се лиших от илюзиите си относно десните политици и станах привърженик на левите, а след това за щастие се лиших от илюзиите си и по отношение на тях. От левите политици се наслушах на бомбастични изказвания относно загрижеността им за бедните и за солидарността им към онеправданите. Но не забелязах наистина голяма загриженост към бедните **нито пък каквото и да е желание да пожертват нещо свое за тях**. Открих, че изпитват огромен гняв и завист към богатите.

Все още не съм срещнал социалист, който да не е прикрит капиталист. Срещал съм много хора, които

твърдяха, че са заклетии социалисти, но в същото време се оплакваха, че доходите им от акции не расте според очакванията им. Гневът е умствена настройка, тлееща ярост, която се стреми към отмъщение, която неизбежно ще ни превърне в хора, чийто демонстративен стремеж към справедливост е просто маскировка, носена от омразата.

Трето. Тогава как да се отървем от адската яма, в която неугасимо тлее вкорененият гняв? Ние излизаме от ямата само чрез поглеждане нагоре, към Онзи, който е светлина, любов и живот. А когато гледаме към Онзи, който е светлина, любов и живот, и следователно е истина, ние трябва да позволим на неговата истина да ни изследва изцяло и безмилостно.

А) Трябва да позволим да бъдем разпитани, за да се подчиним на Божията заповед да не търсим възмездие. Дали наистина сме чули Божията заповед? Наистина ли искаме да ѝ се подчиним? Знаем ли, че на еврейски думата “подчинение” има граматическа форма означаваща внимателно слушане? (**С други думи, ако не се подчиняваме, тогава ние никога не сме слушали внимателно, независимо от това, което казваме, че сме чули.**) Отмъщението **завинаги** е забранено за християните. Бог казва: **“Не отмъщавайте за себе си, скъпи мои, а оставете това на Божия гняв, защото Бог казва в Писанията: “Мое е отмъщението. Аз ще платя”** (Рим.12:19). Ние въобще не трябва да се занимаваме с отмъщението **и да не изпитваме тайно задоволство от мисълта за него.**

Трябва просто да оставим всичко в ръцете на Бога. Тук има нещо много важно, което трябва да разберем. Когато Бог казва: **“Мое е отмъщението. Аз ще платя”**, той **не казва, че ние имаме право на избор да забравим за строгото възмездие** или не, защото той ще го извърши вместо нас и **че то ще бъде много по-болезнено, отколкото нашето отмъщение.** На нас ни е заповядано **изобщо** да забравим за отмъщението. Не трябва да оставяме отмъщението да бъде извършвано от Бога с **представата**, че той е безкрайно отмъстителен, **все едно че Божието сърце е покварено като нашето!**

В продължение на години наблюдавах как талантливия хокеист Боби Кларк от отбора на “Филаделфия фрайърс” използваше стика си като коса, за да поваля на леда противниковите играчи. Излишно е да казвам, че противниците му отвърщаха със силни удари със своите стикове. В такъв момент Кларк реагираше така, все едно че към него са се отнесли несправедливо и той е жертва на бруталната игра на противниковия отбор. Претендирайки, че е невинна жертва, Кларк даваше да се разбере, че идва ред на отмъщението. Но той самият никога не отмъщаваше, а предоставяше на други двама глупаци да извършват това вместо него: “Чукът” Шулиц и “Дивото куче” Боб Кели. Кларк спокойно и безопасно оставяше отмъщението да бъде извършено от двамата му съотборници, **които вършеха тази работа много по-добре от него.**

Но **не такова поведение** има предвид Бог, когато казва: **“Не отмъщавайте вие. Оставете ме аз да отмъстя.”** Винаги трябва да очакваме, че на Бог може да се разчита да постъпи от наше име по начин, който е съизмерим с нашата греховност. Божията заповед да го оставим той да отмъщаваше означава, че въобще трябва да забравим за отмъщението. **Трябва да занесем при Бога онова, което е предизвикало в нас мисълта за отмъщението и да оставим всичко там.**

От нас **не се иска да вярваме**, че Бог ще отмъсти от наше име, **а да вярваме, че по свой уникален начин Бог ще работи в полза на доброто в злата ситуация**, която дотолкова ни е вбесила, че сме прекрачили границата на разумното мислене и не можем трезво и непредубедено да я оценяваме. Трябва да вярваме, че Бог ще извърши нещо позитивно, добро и възстановяващо в ситуацията, в която ние, в своето раздражение, не можем точно да оценим и в яда си можем единствено да я влошим. Трябва да се откажем да отмъщаваме не с цел да позволим на Бога да отмъсти вместо нас и то много по-болезнено, отколкото нас. Ние се отказваме от отмъщението, защото като християни знаем, че Бог няма нашите наклонности. Там, където ние можем единствено да увеличим напрежението и нещастieto в света (независимо че твърдим, че от егоистичната ни гледна точка сме прави да постъпим така), **Бог по уникален начин намалява напрежението и нещастieto сред хората.** Поради това трябва да го оставяме той да отмъщаваше, да оставим всичко пред него и напълно да забравим за случилото си. Първото ни задължение е да чуем Божията заповед и да ѝ се подчиним.

Б) Второто ни задължение е да признаем, че сърцето ни е толкова покварено, колкото е покварено и сърцето на човека, който ни е обидил. Поради това ние също имаме нужда да бъдем освободени от развратните страсти. Ние не се нуждаем от навременни предложения или от пример, на който да подражаваме. Ние имаме нужда от освобождение.

Въпреки че може би сме дразнени или заблуждавани от хора, които използват изрази, в които се говори за “повторното раждане,” трябва да признаем, че обещанието за ново начало в живота, за вечно новото начало, (не просто за ново начало на потискащата стара каторга, а нещо напълно ново), е всъщност целта на евангелието. Въпреки че много хора се отнасят подозрително към всеки разговор за преживяването на християните и считат, че това е форма на разголване и често пъти е измамливо, нашите предшественици във вярата са говорили за онова, което наследниците им трябва да знаят и към което да се стремят. Исус (за

когато Калвин казва, че идва при нас облечен в обещанията си) говори постоянно, **че единственото от което се нуждаем като християни, е да обичаме враговете си:** *“Обичайте враговете си и се молете за онези, които ви преследват, за да бъдете деца на своя Баща, който е на небесата”* (Мат.5:44).

Йеремия казва, че народа на Израел трябва да се моли за добруването даже на вавилонците, които са ги пленили и които им се присмиват и постоянно ги заплашват. Моисей казва, че когато види, че вола или магарето на неговия враг са се отвързали и бягат от стопанина си, израилтянинът не трябва да си казва: “Нека този гад сам да си намери добичето, ако въобще съумее да го намери преди да си е счупило някой крак.” **Вместо това израилтянинът трябва да се нагърби с грижата да хване животното и да го върне на врага си.** По време на страданията си Йов е трябвало да изтърпи думите на приятелите си, които му казали, че след като страда, вероятно е направил нещо лошо. **Обаче Йов настоявал, че има един грях, който не е извършил: никога не се е радвал на нещастieto на своя враг.**

Петър казва, че когато Исус бил възкресен, той не е нахокал нито един човек. Павел ни казва, че когато бъдем съживени, ние също трябва да благославяме. Ако вършим нещо друго, това означава да демонстрираме пред хората, че все още не сме освободени от сърцето, което е студено, кораво и отровно, като сърцето на човека, за чието отношение към нас твърдим, че е неизвинимо. **От тук следва, че повече от всичко друго ние имаме нужда от освобождение.**

В) На трето място трябва да чуем и да се подчиним на заповедта да не позволяваме на слънцето да залезе, преди гневът ни да е отминал. **Не трябва да замръкваме ядосани.** Не трябва да замръкваме даже с този вид гняв, който подражава на гнева на Христос, даже с този вид гняв, отделени от който ще бъдем порицани заради безчувственост, даже този вид гняв не трябва да бъде открит в нас след залез слънце.

Според еврейския начин на мислене залезът на слънцето поставя край на много човешки дейности. Дневната надница на наетият работник е трябвало да се плаща при залез слънце. Заложените вещи трябвало да бъдат върнати при залез слънце. Трупът трябвало да се изгаря при залез слънце. Колкото и да е основателен, гневът не трябвало да се поставя на слаб огън, където бавно да “къкри” неопределено дълго време. **Залезът на слънцето поставя край даже на най-праведния гняв.**

В края на краищата, нали псалмиста ни напомня, че Бог *“Няма да избличава винаги, нито да държи гняв до века”* (Пс.103:9). Ако сърцето ни е в хармония със сърцето на Христос, тогава би трябвало да се ядосваме в ситуациите, в които и той би се ядосал. Но тъй като сърцето ни е в хармония с неговото сърце, ние не трябва да подхранваме собствения си гняв, не трябва да злорадстваме над него, не трябва да му позволяваме да работи в полза на злото и по този начин да увеличава нещастieto сред хората. Според думите на Павел, ние не трябва да даваме шанс на дявола. В коментара си по повод на това твърдение, **преди 450 години Джон Калвин** казал: **“Ако гневът остане в сърцето ви, тогава дяволът ще властва в него.”**

А чрез пророк Исаия самият Бог е казал: **“В изобилието на гнева си скрих лицето си от теб за един миг, но с вечна благодост ще се смиля над теб, казва Господ, Изкупителят ти”** (Ис.54:8). Бог не трябва да открие, че ние правим нещо по-малко или нещо повече.

Проповед за Еклисиаст

Има ли някакъв смисъл в живота? Заслужава ли си усилието да живеем? Защо да се тревожим, след като всичко в живота е “суета” и нищо друго освен “суета”? Думата “суета” се среща повече от 30 пъти в 12-те кратки части на Еклисиаст. А даже когато тази дума не е използвана, нейният смисъл и настроение се усеща навсякъде. Авторът на Еклисиаст казва: “Кой знае кое е добро за човека, докато изживява кратките дни на суетния си живот?” Замислете се над стряскащите твърдения: *“Аз считам, че мъртвите са по-щастливи от живите”* и *“Считам, че мъртвороденият е по-щастлив както от умрелият, така и от живият!”* (Екл. 6:12; 4:2-3; 6:3-5) Според Еклисиаст, човешкият живот не е цветя и рози. Животът на човека е безсмислен, а редът в обществото е обезкуражаващ. Да наблюдаваме обществото, **означава да установяваме, че несправедливостта се шири навсякъде, че подтисничеството е жестоко и че имаме малко основания да считаме, че порядъка в обществото някога ще се подобри.**

Еклисиаст е заглавието на една от книгите в Библията. Но преди да е име на книга, Еклисиаст е самоизследване на автора на тази книга. **На гръцки Еклисиаст означава “лектор” или “проповедник.”** Ние не знаем името на автора, но изглежда, че той е бил евреин, който е живял в Йерусалим или в неговите околности около 200 год. пр.Хр. Персийците завладели Йерусалим и по време на тяхната окупация животът на евреите в този град станал много труден. След време персийската окупация била заменена с гръцка. Гръцкото управление на Йерусалим било не само обременително, но и извънредно корумпирано. Животът на евреите станал още по-тежък.

Авторът написал книгата си на базата на разсъжденията си за човешкия живот в тези условия.

Книгата започва с думите: “*Суета на суетите, всичко е суета.*” На иврит “суета” означава: “**мимолетност**”, “преходност”, “ефимерен,” **което означава “да живееш кратко” или “да си отидеш бързо.”** Мимолетно, всичко е преходно, нищо не е трайно. Всичко идва, само за да си замине. При това положение е логичен въпросът: “Ако всичко е мимолетно, тогава има ли нещо реално? Няма съмнение, че ако нещо е нетрайно, то не може да е реално. Тогава има ли нещо, което си заслужава да се прави или всичко е безсмислено? Някои читатели считат, че Еклисиаст е адвокат на отчаянието и че тази книга проповядва отчаяние.

Но това не е вярно. Точно обратното, **в Еклисиаст постоянно се критикува светското и светската религия.** Авторът заема мястото на светския човек и говори от неговата гледна точка, с цел да заслужи доверието на светските хора както от неговата, така и от нашата ера. Авторът иска да се уверим, че той е схванал същността на светския начин а мислене. Същевременно лъчът на Божията светлина, който тук и там пронизва тъмнината на светското разкрива онова, към което е привързано сърцето на автора. Авторът ни казва, че докато светският човек живее в мрак и тъмнина, в мимолетното и преходното, самият автор е убеден, че животът не се състои в тези неща, а в интимното отношение на човека с Бога. Авторът твърди, че всички пътища водят към смъртта и безсмислеността, всички пътища, с изключение на един път и това е пътят, който води към живота (Мат. 7:14)

Еклисиаст посочва няколко причини за светското отчаяние:

(А) **Непрестанният кръговрат на нещата.** “*Поколение си заминава и поколение идва ...Слънцето изгрява и слънцето залязва и бърза към мястото от където изгрява. Вятърът духа на юг и се връща от север; така обикаля вятъра и в своите кръговрати се връща. Това, което е било, това ще бъде...*” Наистина неблагоприятна работа и бърхане! Еклисиаст ни казва, че живота е монотонна каторга. За да оцелеем, ние трябва непрекъснато да работим. Но ако се трепем, **просто за да имаме шанса да се трепем,** тогава какъв е смисълът на стремежа ни?

Най-известният откъс от Еклисиаст започва така: “*Защото всичко си има сезон и време за всяко нещо под небето: време да се родиш, време да умреш ...*” и т.н (Екл. 3:1-2 – мой превод) На пръв поглед звучи романтично и някои предприемчиви хора изписват тези стихове под сладникави снимки. Но по-нататък текста от Еклисиаст съвсем не е романтичен, а е пример за светското отчаяние, защото повтарящото се като припев “време за ...” **накрая завършва с въпроса:** “*И каква е ползата на работещият от труда му?*” Сигурно сте забелязали, че никой съвременен романтик не цитира края на този откъс: “Какъв е смисълът да се безпокоим за каквото и да е, след като непрестанният кръговрат е непрестанен? След като колкото и да се трудим, ние няма да можем да излезем от този непрестанен кръговрат?”

(Б) Друга причина за светското отчаяние е **безплодното търсене.** Светският човек счита, че чрез обучението ще достигне до задоволството на мъдростта (2:12) Той иска да придобие интелектуалната проникателност на философа и обширността на енциклопедиста. Естествено, в този стремеж няма нищо нередно, защото Бог ни е създал да сме мислещи същества и да го обичаме и с разума си. **Но е нужно нещо повече от самотното обучение, за да бъде задоволено човешкото сърце.** Не е чудно, че светският човек плаче отчаяно: “*Вложих разума си да издира и да изпитам чрез мъдростта всичко, което е направено под слънцето; и това е нещастно занимание...този, който увеличава познанието си, увеличава тъгата си.*” (1:13, 18 – мой превод) Аз съм последният човек, който би омаловажил образованието. Нещо повече, **аз не одобрявам интелектуалната посредственост и никога не се стеснявам да кажа, че тя е грях.** Но в същото време аз съм наясно, че интимното запознаване с Бога не произтича от чистото философстване. Знам също, че **интелектуалната вискателност и академичното майсторство не ни гарантират нищо по отношение на мъдростта.** В края на деня интелектуалното майсторство не ни се отплаща със задоволство. (Коментар: *Може би знаете поговорката: „Всеки учен човек си е малко прост.“ Учението не дава гаранция, че обучаващия се ще бъде мъдър човек. Д.Пр.)*

(В) Друга причина за светското отчаяние е **прекомерният стремеж към удоволствия.** Няма съмнение, че удоволствието е добро нещо и е за предпочитане пред болката. Но даже и най-благородните удоволствия, даже най-възвишените удоволствия в края на краищата не могат да задоволят човешкото сърце, нито да го променят. **Естетично финият човек не е по-близо до праведността от кръвожадният простак, който наблюдава корида.** Естетично финият човек не кара никой да се чувства набожен, нито пък съдейства за вътрешния му мир.

(Г) Друга причина за светското отчаяние е **лошото управление.** Авторът плаче, когато вижда как поробените хора са насилвани. “*Видях всички неправди, които се практикуват под слънцето. И съзрях сълзите на онеправданите и нямаше никой, който да ги утеши.*” (4:1 – мой превод) Навсякъде неправда. Насилието и мъченията са големи. Правителствата, умислено или случайно, постоянно измъчват поне част от хората, които би трябвало да защитават. Авторът плаче: “*Човек властва над човека, за да му наврежда.*” (8:6 – мой превод) Все пак той добавя, че някои управници са добродетелни, а други даже са полезни. Но въпреки това, **що се отнася до политическата власт, на нея не може да се разчита за нищо.** По всяко време обществото може да установи, че е попаднало в ръцете на политически управници, които са глупави, слаби

или разпуснати. Еклисиаст казва лаконично: *“Глупостта се е настанила в много високи места.”* (10:5-6, 16) Всички сме съгласни с това.

(Д) Друга причина е лошият късмет. Животът е подвластен на ужасни случайности. *“Както птиците са улавяни в примката на злото, така и човешките синове са улавяни в зло време, когато то внезапно ги връхлети.”* (9:12 – мой превод) Ние никога не можем да се живеем сигурно; никога не можем да бъдем защитени от всички рискове. Всепроникващият лош късмет може да ни прободне по всяко време. А ние не можем да се предпазим от това, което не можем да предвидим. Като че ли ни остава само да чакаме кога ще бъдем “смазани.”

(Е) Друга причина за светското отчаяние е смъртта. Разбира се, в живота ни има моменти, които са толкова славни, че нищо не може да ни попречи да утвърждаваме живота. Но от друга страна в Еклисиаст се казва, че живота е борба, в която участваме всеки ден, за да отблъскваме смъртта поне на една ръка разстояние от нас. Доказателства за това са посещенията ни при лекаря и аптекаря, когато се нуждаем от тях. Обаче борбата е тежка и ние ще трябва да се предадем и ние знаем, че ще се предадем. Еклисиаст казва, че животът е пътуване, човек идва гол на този свят и гол си отива. (5:15) Когато бъде оставена настрана цялата романтика, която обкръжава живота, живота се превръща в чиста нула.

Всичко това е много мрачно. Дали е невероятно мрачно? Или по някакъв начин мрактът може да бъде разсеян? Еклисиаст предлага няколко способа, които намаляват тъмнината.

(А) Един от тези методи са простите житейски радости. Простите радости подслаждат живота. Простите радости от храната, от виното и от брака (Еклисиаст казва, че брака облекчава житейските трудности); простите радости са оазисите за почивка, мир и плодовитост пред лицето на житейските трудности и напрежение. Тези прости удоволствия са ни дадени от Бога, поради което трябва да им се наслаждаваме с ясно съзнание: *“Иди, яж хляба си с наслада и пий виното си с весело сърце, защото Бог вече е одобрил това, което правиш.”* (2:25)

(Б) Друг метод е здравият разум. В гл. 7–12 авторът изрича много притчи: *“Търпеливият е по-добър от гордият.”* (7:8 – мой превод) или *“Не бързай да се гневиш, защото гневът живее в пазвата на глупаците.”* (7:9 – мой превод) Никой не е изненадан, когато чуе тези неща и не счита, че те спасяват живота. Но въпреки това всеки човек знае, че здравият разум допринася много да разхлабване на менгемето на житейската тъмнина.

(В) Друг метод за намаляване на житейската тъмнина е инициативността и активността. (11:1-6) Тъй като живота е много несигурен (в 6 стиха 4 пъти е употребен изразът “не знаеш”), ние трябва да правим всичко възможно, за да го стабилизираме. Докато животът е несигурен, има едно сигурно нещо: смъртта. Поради това трябва да правим всичко, което можем, докато все още имаме време да го направим. Защо да поддържаме житейската тъмнина, защо да я усилваме и да я правим по-трудно поносима, отколкото е?

В началото на проповедта казах, че Еклисиаст е пълен с критика на светското, поради което обрисова много случаи на житейско отчаяние. Същевременно авторът споменава няколко неща, които намаляват това отчаяние. А дали той има да ни каже нещо позитивно и мъдро? Има ли някакви добри новини в тази книга?

Наистина има, защото авторът ни насочва към истината и реалността на Бога, който скоро след това се превъплътил в Исус от Назарет. Последната глава от книгата започва така: *“Помни Създателя си в дните на младостта си”*, т.е. запомни Създателя си още докато си млад; винаги помни, че Бог е твоят Създател. По-конкретно, авторът настоява ние да помним, че Бог ни е направил да сме праведни. (7:29) Въпреки, че сега хората не са праведни, а са пропаднали и деформирани, ние не можем да обвиним Бога за това. Бог не е виновен за човешката порочност. Житейската жестокост е следствие от нашата порочност, а не на грешка на Бога. Ако опасното положение на човека се дължеше на грешка на Бога, тогава положението ни щеше да е безнадеждно, защото нищо, което е направено от създанието (т.е. от човека), не може да промени направеното от Създателят. Нашето положение щеше да е безнадеждно или ако Бог беше виновен за нашата деформираност, или пък ако ние сами сме си я причинили, а Бог ни е изоставил и не се интересува повече от нас.

Но положението, в което се намираме е друго. Ние сме виновни за пропадането си, а чудото на Божията милост е причината той да не ни изостави отвратен от нас или защото е загубил търпение да се занимава с нас, или защото е “вдигнал ръце” от нас поради нашето непослушание. Точно там, където ние сме с вързани ръце, Бог не е. Да “запомним” нашия Създател означава да направим действаща любовта и силата, която ни е създала в миналото, за да ни създаде отново в настоящето. Да “запомним” нашия Създател означава да установим, че Бог действа върху човешката порочност точно в областите, където човек е с вързани ръце. А това е добра новина, т.е. евангелие.

Следващата добра новина е, че Бог е съдия на всички. Много хора не вярват, че това е добра новина и считат, че е зловеща. Според тях да казваме, че Бог е съдия на всички означава да се чувстваме заплашени от лоша новина. Но фактът, че Бог *“ще докара на съд всяко дело”* (12:13) е добра новина, защото това

означава, че всяко дело е важно и има вечно значение. Трябва да си припомним, че в началото същият автор ни казваше, че от светска гледна точка всичко е безсмислено; но от гледната точка на истината – Бог ще докара на съд всяко дело – така че всяко нещо не само е съществено, но е вечно съществено. От светска гледна точка всичко е мимолетно и преходно, но от гледна точка на истината всичко има вечна важност.

Господ Исус Христос казва, че чаша студена вода, дадена на нуждаещият се - това просто дело - има толкова огромна важност, че никога няма да остане незабелязано и невъзнаградено от Бога (Мат. 10:24) Господ говори за онези, които обличат голите, които се грижат за болните, които утешават самотните и най-общо казано подкрепят нещастните хора в света, които светските хора наричат “губещи”; Господ казва, че всяко нещо, направено в подкрепа на тези хора е направено в полза на него самият и той ще се погрижи това дело да бъде възнаградено. Онова, което според светските хора е безсмислено, всъщност е пряко свързано с добруването във вечността на този, който го е направил.

Има още една черта на Божието отсъждане, което ще разгледаме. Преди малко аз казах, че трябва да намираме удоволствие в простите радости, тъй като Бог ни ги е дал. Казвайки това, авторът на Еклисиаст добавя: *“Но знай, че за всичко това Бог ще те доведе на съд”* (11:9) Това напомняне на Еклисиаст не означава да се откажем от простите удоволствия; целта на това напомняне е, знаейки за бъдещия съд, ние трябва да запазваме чисти удоволствията си и неопетнени радостите си. Да чуваме и да се подчиняваме на това напомняне означава отново да бъдем получатели на добрата новина.

Накрая, добрата новина на Еклисиаст се съдържа и в стих 12:13: *“Страхувай се от Бога и изпълнявай заповедите му, защото това е единственото задължение на човека.”* (мой превод) Добра новина ли е заповедта да се страхуваме от Бога? Да! Защото да се страхуваме от Бога означава да го почитаме, да го уважаваме и да мислим за него. Защо да правим това? Заради това, което е той. А ние знаем кой е той единствено въз основа на това, което е направил той за нас в нашият Господ Исус Христос. Той се жертва заради нас; той отиде в ада и се върна обратно заради нас; грижи се за нас без никакви резерви; обещал е, че никога няма да ни изостави или да ни забрави.

Трябва ли да го уважаваме, да го почитаме и да му благодарим за това? Само най-невежите биха отказали да направят това! Очевидно е, че заповедта да се страхуваме от Бога всъщност е покана да се изпълним с милостта, търпението и обещанието на Бога. Тогава дали е добра новина заповедта да изпълняваме Божиите заповеди, което според Еклисиаст е *“единственото задължение на човека”*? Да, това е добра новина.

Израел винаги е знаел, че животът е минно поле, което означава, че грешките в живота предизвикват експлозии, които осакатяват или убиват. Има няколко начина за предизвикване на такива експлозии:

(А) Начинът, по който се държат арогантните хора, които ходят наперено, считайки че това, което опропаства другите хора няма да опропасти и тях.

(Б) Да се впускаме напред в различни начинания, “да пробваме” смело тук и там, докато установим, че когато бъде докосната (преднамерено или непреднамерено), мината избухва. Например, всички сме виждали как млада жена, без да се грижи за безопасността си, първо пробва най-преднамерено онова, за което няма никаква представа дали е добро или лошо и дали е почтено или е непочтено. Тя първо го пробва и след това навлиза още по-навътре в него и изведнъж установява, че следващата ѝ стъпка ще е катастрофална.

Нашите Израелски предци са считали, че Божии заповеди ни показват къде в минното поле няма мини. Божии заповеди показват пътя, който е прав, праведен и почтен и минава през минно поле, което би ни разкъсало на парчета, ако напуснем този път. Поради това се оказва, че **Божии заповеди са кондензирана мъдрост**. Поради това заповедта да спазваме Божиите заповеди съвсем не е обременителна и огорчаваща, а е най-наслаждаващата добра новина. Това всъщност е най-топлата покана да процъфтяваме, подчинявайки се на Бога. Ако се съмнявате в това, спомнете си думите на Исус: *“Елате при мен всички, които се трудите до изнемогване и аз ще ви дам почивка.”* (Мат. 11:28 – мой превод) Казвайки, че спазването на Божиите заповеди е единственото задължение на човека, Еклисиаст иска от нас за разберем, че в добрата новина на Бога е включено всичко; тя е нашата привилегия и благословия.

В Еклисиаст не се описват Божията истина и светлина, а мракът, тъмнината и отчаянието на светския човек, като само от време на време това описание е прекъсвано от лъчът на Божията светлина. И въпреки че авторът доста рядко говори за Божията светлина, той прави това с цел светлината да изглежда още по-ярка в сравнение с тъмнината. Той знае, че Божията светлина блести по-ярко в тъмнината и че тази светлина е достатъчна за всеки човек.

Предсмъртните думи на великият немски поет и философ Гьоте са: *“Светлина! Повече светлина!”* Той не е имал нужда от повече светлина, защото неговата светлина е била силна. Но цялата светлина принадлежи на Бога и тя е достатъчна за всички хора. *“Страхувай се от Бога и изпълнявай заповедите му, защото това е единственото задължение на човека.”*

Единственото ни задължение е и единствената ни привилегия. Тъй като сме приканени да се страхуваме от Бога и когато наистина се страхуваме от него, ние ще намираме достатъчно светлина в заобикалящата ни тъмнина. И тогава ще възкликваме заедно с апостол Йоан: *“Бог е светлина и в него няма никаква тъмнина.”* (1Йоан 1:5)

Проповед за лицемерието

Мат.6: 1-6; 16-18; Як.1:19-27

“Лицемер!” Това обвинение се отправя възможно най-бързо към онзи, който публично обяви, че вярва в Бога, но после поведението му не съответства на думите му. Това обвинение се отправя само към хората, които обявяват публично вярата си. То никога не се отправя към хора, които казват нещо друго, независимо, че след това влизат в противоречие с онова, което са казали. **Например, то не се отправя към политиците.** Когато е факт някакво несъответствие, даже огромно несъответствие, между обещанието на политика и последващите му действия, **то се възприема от хората като нещо приемливо, защото е очаквано.** Но подобно несъответствие между думите и действията на християните нито е очаквано, нито е приемано. “Лицемер!” Не бихме могли да си представим, че има по-лошо прозвище от това.

Какво означава думата “лицемер”? Гръцката дума, означаваща лицемер е *hypokrites*. Тази дума означава актьор, който играе роля в някаква пиеса. В древногръцкият театър всеки актьор е играл по 4-5 различни роли в рамките на една пиеса. Актьорът е носел маска. Когато настъпвало време да влезе в друга роля, той се скривал за момент зад една завеса и сменял маската си. Всяка маска, която актьорът си е поставял, притежавала приспособление, което усилвало гласа на човека. Според съвременният език лицемерът е човек, който носи фалшиво лице и през цялото време говори със силен глас. Счита се, че лицемерът е актьор, участващ в религиозна пиеса, който на висок глас рекламира своята неискреност.

Дали лицемерието е преднамерено и обмислено? Възможно ли е да има неосъзнато лицемерие? Правилно ли е да поставяме този етикет на човек, който даже не е наясно за крещящото противоречие между думите и делата му? Нека да разгледаме тези въпроси един по един.

Всички сме съгласни, че съзнателното извършването на лицемерие е отвратително. Парадирането с пресметнатото двуличие, циничното експлоатиране на други хора, наглия стремеж към собствена изгода, това са неща, които заслужават порицание. Пример за такова поведение е литературният герой Елмер Гентри. **Той е пътуващ проповедник, който призовава за вяност към евангелието, но счита, че хората са търтей и поведението му преднамерено противоречи на евангелието.** Всеки човек с такова поведение основателно ни кара да се възмустваме.

Същевременно има случаи, когато противоречията между думите и делата не са осъзнавани от хората, които демонстрират такова поведение. Те не разбират, че експлоатират хората около себе си или че егоистично се грижат само за себе си. Но не трябва да забравяме, че има и хора, които са критично настроени и виждат единствено противоречието. Те не си правят труда да ни попитат, дали осъзнаваме своята непоследователност. Те не се стараят да установят коя е причината, която поражда тази непоследователност. Те просто презрително залепват етикета върху нас и след това ни изгонват. Ако не искаме етикета да ни бъде поставян незаслужено, тогава и ние не трябва да го поставяме на другите хора, защото може да се окаже, че е грешим. **Трябва да се отнасяме към другите хора така, както искаме другите хора да се отнасят към нас.**

Помислете си за ситуацията на страх. Няма съмнение, че страхът може да изкопае дълбока пропаст между думите и делата ни. Страхът обръква хората и ги принуждава да правят неща, които никога не биха направили, ако не са ужасени. Един следобед карах колата си в снежна буря в покрайнините на Ню Брауншвайг и попаднах в снежна пряспа, образувана от навят на пътя сняг в едно дефиле. Намирах се на тесен скалист скат с 6 метрови вертикални стени. Зад мен веднага се образува опашка от други коли. Снежната буря намаляваше видимостта почти до нула. Никой от намиращите се зад мен не можеше да ме заобиколи, поради това шофьорът на колата зад мен дойде и постави своите вериги за гуми на моята кола и сантиметър по сантиметър успях да се измъкна от пряспата и излязох от дефилето. Но когато излязох на откритото, аз се озовах в бяла вихрушка и можех да виждам само на половин метър пред колата си. Въпреки това успях да се движа напред. Очевидно шофьорът на колата зад мен не можеше да премине през пряспата и да излезе от дефилето, защото само аз имах вериги на гумите си. Продължих да карам бавно напред и се чудех как ще успя да върна веригите на собственика им.

Глупаво си помислех да ги оставя да висят на някоя крайпътна ограда, ако успя да стигна до следващото населено място (Вероятно след спирането на бурята собственика щеше да ги види, че висят там

и щеше да ги разпознае, че са неговите.) Междувременно аз бях изоставил останалите шофьори и въобще не си правех труда да мисля за тях. Поведението ми беше безчувствено и неизвинимо. Внезапно осъзнах какво правя. Спрях, демонтирах веригите и тръгнах пеша да се връщам, за да ги дам на собственика им, но само след няколко секунди се изгубих в бурята и не знаех къде съм. Не виждах и на 2 метра пред себе си. Знаех, че мога да умра от замръзване и се чудех за колко време ще стане това. След няколко минути се появиха двама мъже в един снегомобил. Те ме отведоха в дома си, който по някакъв начин успяха да открият в бурята. През тази вечер мислих много за това как изоставих блокираните шофьори, за това как откраднах веригите за гуми и са егоистичният ми стремеж да мисля само за себе си.

Изоставяне, кражба, мислене само за себе си, такова поведение не заслужава ли да бъде наречено “лицемерие”? **В този момент разбрах и как страхът манипулира хората.** Страхът обръква мисленето и променя облика на хората така, че никой не може да ги познае. Като пастор наблюдавам, че има хора, които на пръв поглед изглеждат, че постъпват лицемерно. Несъмнено има противоречие между думите и делата им. Някои хора бързат да ги посочат с пръст и да ги обвинят за това поведение. **Но в повечето случаи обвиненият човек не е хитър, безотговорен или егоист. Той просто е изплашен, ужасно изплашен.**

Един мой приятел, който е член на управата на Водоснабдителната компания в Ню Браушвик ми разказа как хванали служителка, която крадяла. Установили, че в един офис, където гражданите плащали сметките си за вода, ежедневно липсват малки суми пари – 18, 35, или 27 долара. В офиса имало 4 касиерки. Но коя от тях крадяла? Аз самият не знам в коя от тях първо да се усъмня. Приятелят ми извикал при себе си шефа на охраната на фирмата и се посъветвал с него. **Тъй като бил бивш полицай, шефът на охраната казал, че отговорът е много лесен: трябва да се потърси онази от жените, която е изплашена и има нужда от пари, за да заглуши страха си.** Той започнал незабелязано да разследва случая и научил, че една от касиерките, млада жена, наскоро била изоставена от съпруга ѝ. Тя не получавала подкрепа от бившия си мъж, а имала няколко деца. Тъй като се страхувала за себе си и за децата си, тя изпаднала в отчаяние и започнала да краде пари от касата. Никой не извинява поведението ѝ, но все пак колко голямо трябва да е наказанието на тази жена?

Страх. Не е ли вярно, че Петър се е страхувал, когато е бил в двора на първосвещеника и е предстояло Исус да бъде линчуван, а някои хора са го запитали: “Хей! Ти и Назарянинът имате един и същ акцент!”

Но не само страхът отваря пропаст между думите и делата. **Незнанието прави същото.** Когато действате, без да разбираме какво правим, ние ще бъдем обвинявани, че сме лицемери, независимо, че не сме искали да бъдем двуличници. Ако сме израсли и сме били възпитани в църква, която яростно се противопоставя на католическата религия, или в семейство, което мрази азиатците или негрите, тогава ние несъзнателно сме възприели предрасъдците, че католическата религия е гибелна, че азиатците са подли, а негрите са сприхави и избухливи. Всеки от нас си има своите слабости. Проблемът, свързан със слабостите ни е, че ние не знаем кои са нашите слабости, докато някой не ни нарече “лицемер” и ние се зачудим защо ни нарича така. Несъмнена истината е, че Исус Христос лекува нашето невежество и прогонва предрасъдците ни. Разбира се, това не става изведнъж, нито пък преди да осъзнаем, че сме лицемери.

Не само невежеството и страхът издълбават пропаст между думите и делата ни. Заразата на греха върши същото. Може би си мислим, че имаме решителен и издръжлив характер. Може да считаме, че сме силни. Няма съмнение, че сме силни, **но само в някои области от живота си, а не във всички. Всеки от нас си има своята Ахилесова пета.** Изкушението не “хваща” всеки от нас за едно и също място. То обикновено ни хваща за някое по-слабо място. Ние не сме еднакво духовно уязвими на едно и също място, **но всеки си има своето слабо място.**

Когато посочваме някого с пръст, ние забравяме, че сега неговото прегрешение е видно от всички, **а нашето прегрешение е тайно и си го знаем единствено ние.** Ако нашето прегрешение стане известно на хората (а това става само в ситуация, когато бъдем публично унижени), ние ще започнем да твърдим, че не трябва да бъдем наричани лицемери, защото деянието ни не е преднамерено. След това няма да сме толкова критични, когато станем свидетели на непостоянството на съседа си. Апостол Павел казва: “Ако някой от вас е завладян от някакво прегрешение, онзи от вас, който е духовен, трябва да го поправи, но нежно. **Внимавайте за себе си, всеки един от вас. Вие също може да бъдете подложени на изкушение.**”

Същевременно аз не твърдя, че всяко лицемерие е породено от страх, незнание или уязвимост. Хората, които в разглеждания откъс от Евангелието са били наречени “лицемери” от Исус, ежедневно са живеели двулично и по този начин са измамвали другите хора. Те преднамерено са мамели, с цел да печелят от измамите си. В техният случай разминаването между думите и делата им въобще не могат да бъдат извинени. Поведението им е било презряно и жалко. А какви сме ние? Има ли между нас някой, който е готов да каже, че никога не е бил лицемер? Не трябва да отричаме чернилката, която все още съществува в нас. Трябва просто да признаем, че понякога остатъците от порочността ни излизат на повърхността и става ясно, че ние също сме лицемери.

Второ. Истина е и не трябва да се заблуждаваме, че само защото твърдим, че вярваме в Исус Христос, ние сме имунизирани и няма да дадем основание да бъдем наричани лицемери. В светлината на това, какво трябва да правим?

А) На първо място трябва да се запитаме, дали се отнасяме сериозно към своето ученичество. Сериозни ли сме или просто играем някаква игра? Дали виждаме трезво противоречията между думите и делата си? Или просто преставаме да мислим за тези неща и се извиняваме с неубедителни оправдания като например: “Никой не е безгрешен”, “Правя най-доброто, на което съм способен”, “Все пак какво очакват хората от мен” или “А какви основания имат те да си мислят, че са по-добри от мен.” Това са дежурните оправдания на неискрените хора. Винаги трябва да се запитваме: “**Дали съм сериозен и искрен в стремежа си да бъда последовател на Христос?**”

Б) На второ място, не трябва да се измъкваме чрез опровергаване, отричане, или контраобвинения, когато някой ни каже истината за нас самите. Не благодарим ли на човека, който ни отвежда настрана и ни посочва грешката ни, или ни казва, че имаме остатъци от храна по лицето си, или белези от червило по зъбите си, или че ципът на панталона или полата ни е отворен? Ние благодарим на хората, които ни спестяват публичните неудобства по такива незначителни поводи. Колко повече би трябвало да благодарим на набожните хора, които искат единствено да ни спестят самоунижението и да ни придвижат напред в набожността. Оценката на тези хора за поведението ни почти винаги се разминава със собствената ни представа за себе си. Поради това винаги се изумяваме даже от най-внимателната и добронамерена забележка, която ни бъде направена. Веднъж една много любезна жена ме тръпна настрана и нежно и сериозно ми каза: “Викторе, сарказмът ти обезсмисля буквално всичко, което казваш. Поради сарказма ти, каквото и да говориш, ти изглеждаш злобен, надменен или превзет. Такова поведение не подхожда на свещеник.” **Само глупак би си помисли, че тази жена не ми е приятел.**

Цар Давид е бил женен. Един ден започнал да си мечтае за Батшеба, жената на Урия. Урия не е бил на нивото на царя, не е притежавал престижа на Давид в обществото, нито политическата власт на Давид, нито ласкателите около Давид. Урия с нищо не се е отличавал от останалите хора, които не са притежавали нищо, с изключение на едно единствено нещо – с красивата си жена. Давид видял Батшеба, докато се къпела. По това време Давид вече е бил женен за Михала, дъщерята на цар Саул, във вените на която течела синя кръв. Батшеба е била обикновена жена, но въпреки това е била чудесна жена. Давид наредил на командира на Урия по време на следващото сражение да го постави на най-опасното място и така Урия бил убит. Давид взел Батшеба при себе си, но въобще не споменал нищо на жена си Михала за това. Шокиращото в цялата тази случка не е само това, което е направил, а и факта, че той не е изпитал и най-малко неудобство от това, което е направил. Тогава пророк Натан поговорил с него насаме и го попитал: “Ваше царско величество, какво ще кажете за един богат земевладелец, който притежава 10 000 акра земя, огромен брой добитък, да не говорим за фризера му, който е пълен с месо, но откраднал, за клал и опекал на шиш единственото агне, което принадлежало на един беден съсед? Какво е мнението ти за този случай?” “Ще обеса това безчестно влечуго на най-високото дърво” – изръмжал Давид. А Натан му отговорил: “Тогава следващия път, когато минеш покрай някое огледало, погледни в него.” И как е реагирал Давид на това? Когато се възстановил достатъчно от този силен удар, за да е в състояние да проговори, той казал с прегракнал глас: “**Извърших грях срещу Бога.**”

Не когато сме атакувани подло, а когато срещу нас се изправи някой и ни каже истината за нас самите, в такъв момент не трябва да се изплъзваме с разпалено отричане. Не трябва да се опитваме да контраатакуваме. Трябва да приемем горчивата истина за себе си и да кажем като Давид: “Извърших грях срещу Бога.”

С) На трето място, трябва да помним, че истината, която сме чули за себе си в такъв момент е **предпоследната** истина, която е само на една крачка разстояние от окончателната истина. Окончателната истина за Божиите хора е, че нашата самоличност е вкоренена не в нас самите, а в Исус Христос. Накрая ние ще бъдем онези, които той нарича свои братя и сестри. Тъй като сме привързани към него чрез вярата, той ни притиска толкова здраво към себе си, че когато Отец види Сина, от който винаги е доволен, Отец вижда и нас включени в Сина. Калвин твърди, че ако имаме правилно виждане за Христос, ние ще виждаме и себе си включени в него. Според него, ако с окото на разума си се виждаме, че сме “тук”, а Господ е “някъде там”, това означава, че онова, към което гледаме не е Христос. Четейки Библията с забележително разбиране, Калвин неуморно повтаря: “Христос дойде единствено, за да ни направи свои хора.” Тогава кой е Исус Христос? Той е онзи, който никога не може да съществува без своите хора.

В края на земното си служение Исус казал на учениците си: “Наричах ви приятели.” Само това. С други думи, както и да ни наричат другите хора или както и самите ние да наричаме себе си, ние сме приятели на Христос. Това не означава, че на нас просто ни е поставен един нов етикет и една ново име. Това означава, че Господ ни казва, че ние сме в истината. Ние сме негови приятели. С това име той нарича

своите хора, в зависимост от компанията с която се събират. Ние принадлежим на Христос и живеем в неговата компания. Ръката му ни притиска към него толкова здраво, че той твърди, че ние сме част от него.

Когато Мартин Лутер бил атакуван от другите хора или е установявал, че сам се е нападал – с други думи, когато Лутер е имал най-лошо мнение за себе си – в такива мигове Лутер си припомнял любимият си стих от Библията: *“Животът ви е скрит заедно с Христос в Бога”* (Кол3:3). Кои сме ние, сред целия този непословителен свят, в който някои хора изпитват злобното удоволствие да ни сочат с пръст? Ние сме хора, чиято самоличност е вкоренена в Христос, а тъй като тя е вкоренена в Божия Син, самоличността ни е известна единствено на Бога. А тъй като е известна единствено на Бога, там тя е на безопасно място, там е неприкосновена и е запазена за вечността.

Когато се срещаме с човек, който е инвалид (например човек с увреждания на мозъка), ние казваме, че този човек не е това, което изглежда. Тялото му може да е изкривено, деформирано или даже обезобразено. Но въпреки това ние знаем, че нито едно човешко същество, никой човек не трябва да бъде осмиван заради физическия си вид. В края на краища ние няма постоянно да изглеждаме така, както изглеждаме сега. Накрая ние ще бъдем приятели на нашия Господ, който ни обича, който ни цени високо, който ни помага и ни пази. Тъй като се намираме в Христос, Бог знае, че ние сме в Христос, ние знаем кои сме в Христос, знаем че сме негови приятели и знаем, че той никога няма да ни изостави или забрави.

Г) Накрая, трябва вечер да се приспиваме с думите на Яков: *“Милостта тържествува над съда”* (Як2:13). Най-вероятно ние ще бъдем съдени от Бога за лицемерието, което виждаме и предстои да видим в себе си. Божият съд наистина е справедлив, но въпреки това е предпоследното нещо. Последното, окончателното нещо е Божията милост. Последната дума, която чуваме, че Бог произнася за нас, е дума на милост.

Милостта трябва да е и нашата последна дума, която произнасяме за другите хора. Това даже трябва да е последната дума, която казваме за себе си. *“Милостта тържествува над съда.”*

Проповед за мъдростта

Деян.7:22; Мат.10:16; Пр. 9:10; Пс. 111:10; Як. 3:13-15; 1Кор.1:18, 25)

В зоологическите градини в сегашен Израел живеят всички животни, за които се разказва в Библията. В една от тях на зрителите са показвани вълк и агне в една и съща клетка. Когато посетил тази зоологическа градина, моят приятел Рави Лари Енгландер попитал един от служителите как е възможно вълк и агне да живеят в една и съща клетка! Без да му трепне окото, служителят отговорил: *“Всеки ден – ново агне.”* Агнетата не могат да изтратят дълго сред вълците. Когато изпратил учениците си сред хората, за да бъдат негови мисионери, Исус им казал, че задачата им няма да е лесна. *“Ето, аз ви изпращам като овце между вълци.”* (Мат.10:16) А след това добавил предупреждението: *“Бъдете мъдри като змиите и невинни като гълъбите.”* (мой превод)

Всички ние живеем във вълчи свят и се нуждаем от мъдрост, за да оцелеем. Нужна е още по-голяма мъдрост, ако освен да оцеляват, хората и обществата искат да процъфтяват. Имаме нужда от още по-голяма мъдрост, ако искаме да видим Исус Христос, да му отдадем почит, да му се подчиним и да насочим невярващите към неговото царство.

Нека първо да се замислим за мъдростта, която е нужна, за да оцелеят хората и даже да процъфтят. Никога не трябва да считаме, че този вид мъдрост се среща само сред християните. Такъв вид мъдрост се среща сред различни хора във всяка епоха. Лука ни казва, че *“Моисей беше научен на цялата египетска мъдрост.”* (Деян.7:22) От тук стават ясни две неща: Първо, че египтяните са притежавали истинска мъдрост. Второ, че мъдростта, която Моисей е придобил в Египет, е намерила добро приложение, когато той е извел израелския народ от Египет и 40 години го е водил през пустинята. Библията твърди, че всяко общество има нужда от такава мъдрост, за да усъвършенства изкуството да управлява и да съди. Ако дадено общество не притежава такава мъдрост по отношение на управлението, то ще се срути в хаос. И тъй като обществото не може да живее в условията на хаос, хората ще започнат да търсят изход от хаоса, покорявайки се на тиранията. Тиранията може да не е приятно нещо, но поне позволява на хората да оцелеят. Накратко казано, **ако в едно общество няма хора, които притежават мъдростта да управляват, такова общество неизбежно ще стигне до тиранията.**

По същият начин в Стария Завет се твърди, че обществото има нужда от справедливост. Ако съдебната система в една страна не раздава справедливост, хората ще се опитат сами да вършат тази работа, вследствие на което животът на хората се превръща в постоянна борба за оцеляване и мнозина ще станат жертви в тази борба. Разбира се, нужна е мъдрост и тя може да бъде открита в различните култури по света

в много други области от живота, освен управлението и правосъдието. Китайците, африканците и американските индианци – всички те притежават мъдрост в някои области на живота, която очевидно липсва на белокожите жители на Северна Америка. Ние бихме били глупави, ако я пренебрегнем или ако не ѝ се доверим.

След като разбрал важноста на египетската мъдрост, която Моисей е придобил, **Джон Уесли** обичал да призовава последователите си методисти през 18 век “**да ограбват египтяните.**” Чрез този израз той казвал, че **здравомислещите християни ще бъдат благодарни за мъдростта, които получават от където и да е.** Няма съмнение, че трябва да приспособим в светлината на Исус Христос всяка мъдрост, която получаваме от където и да е. Тъй като мъдростта, която срещаме навсякъде в Библията ни учи как да живеем, ние **не трябва да презираме всяка помощ и съвет как да живеем, независимо откъде идва при нас.** Запомнете: когато Исус ни призовава да бъдем мъдри, той предшества призива си с предупреждението, че ние живеем във вълчи свят. С други думи, **липсата на мъдрост е фатална за нас.**

Докато размишляваме за мъдростта, ние трябва да разбираме, че още по-важна от мъдростта на египтяните е мъдростта, която се разкрива в указанията към ученици на Христос. Тази мъдрост започва със страхът от Бога. “**Страхът от Господа е началото на мъдростта.**” (Пр.9:10) Страхът е чувството за страхопочитание, на уважение, на признанието, че Бог е Бог и към него не трябва да се отнасяме несериозно. Бог е съзателят; той е оформил творението по такъв начин, с цел да можем да живеем в хармония с неговия план, цел и воля, но ние можем да се опитаме да живеем и срещу тези неща. Но ако се опитаме да живеем срещу тях, ние ще установим, че сме подложени на непрестанни трудности и това ще продължи, докато животът ни стане болезнен, труден, безсмислен и даже краткотраен. **Накратко казано, да се опитваме да живеем срещу волята, целта и планът на Създателя, това означава да умрем.**

На нас не ни е трудно да разберем всичко това във физическото царство. Онзи, който пренебрегва нуждата да се храни и не спи достатъчно, който се храни с храна, която разваля стомаха му, който излиза с лодка в ледено студентите води на морето без спасителна жилетка; на такъв човек, (който “сам си търси белята”) рано или късно ще му се случи нещо лошо и тогава ние поклащаме глава и казваме: “Какво друго очакваше да му се случи? Защо нямаше малко разум в главата си?”

Когато започнем да живеем в пълно подчинение на Бога, на нас ни се струва неразбираема неговата мъдрост и тя ни изглежда тъмна и черна мистерия. Това са глупости! Например, нашите древни еврейски предци са знаели, че Десетте Заповеди съвсем не са тиранични и ограничаващи, обременителни и потискащи. **Десетте Заповеди просто очертават границите, вътре в които има благославия, свобода и задоволство от живота,** а извън които има проклятие, робство и нещастия.

Проповедта на нашия Господ на Планината (Мат. 5–7) описва изискванията на Исус към учениците му. Това описание трябва да се запечата толкова дълбоко в нас, с цел това скрито в нас присъствие да ни направи да растем така сигурно, както с включването на електрическият ток коледното дърво става видимо за всички, благодарение на окачените по него електрически лампи. Тежестта и натискът на нашия възкресен Господ върху апостолите ги е принуждавало да говорят това, което е в неговия мозък и в неговото сърце. Поради това предписанията на апостолите относно начина, по който трябва да живеем разкриват разума на Христос. Например, авторът на “Еврей” казва, че **когато християните открият бурена на горчивината да израства вътре в тях, те трябва да го изскубнат с корена, защото иначе ще се осквернят.**

Миналата година през септември произнесох проповедта “Докоснати отново,” в която говорих за освобождението ми от няколко неща, които ме преследваха и измъчваха през последните 2-3 години. Едно от тези неща беше горчивината. Борбата, която ми костваше толкова много време, енергия и страдания малко по малко ме изпълни с горчивина. И тогава, благодарение на Божията милост, жена ми постави пръста си в раната, която аз не бях успял да видя. Няколко седмици след като произнесох тази проповед, поне 5-6 човека от нашата църква споделиха с мен, че в определен етап от живота си са се чувствали като жертви и как е трябвало да се борят с дълбоко скритата горчивина и негодувание, докато и те най-накрая били освободени (а някои хора ми казаха, че чак сега са разбрали, че трябва да се стремят към освобождение.) Да осъзнаеш, че предписанието на апостола относно горчивината съответства на онова, което е в разума и сърцето на Христос – това си е почти мъдрост, но не цялата мъдрост. Почти мъдростта се превръща в цялата мъдрост тогава и само тогава, когато се придвижим от осъзнаването на разума и сърцето на Христос **и му се подчиним.** (Коментар: “Едно е да знаеш, друго е да можеш, а трето и четвърто е да го направиш.” – нар. поговорка. Д.Пр)

В продължение на много години твърдя, че християнският живот не е сложен. Не казвам, че е лек, а че не е сложен, в смисъл че е ясен, прозрачен и е невъзможно да бъде сбъркан. Например, когато Павел говори, че зловещата неморалност е лишена от мъдрост, ние веднага отговаряме: “Разбира се.” Но когато в същото изречение той казва, че да си лаком е също толкова глупаво и със същите последствия, ние не казваме нищо! **Ние установяваме, че е далеч по-лесно да избягваме зловещата неморалност, отколкото да избягваме**

лакомията и пожеланието. Никога не съм казвал, че християнският живот е лесен; аз казвам че не е сложен, т.е. че като християни не можем да се оправдаваме, че не знаем какво се изисква от нас. Не можем да казваме, че не знаем какво означава да бъдем мъдри в този вълчи свят. Когато се страхуваме от Бога, ние ставаме истински мъдри и живеем в истината. За християните началната точка по пътя към мъдростта е страхът от Бога.

В Библията фокусирането върху мъдростта става още по-концентрирано. Там вече не се говори за живота изобщо, а за живота в църквата. В Библията мъдростта не е свързана с това как да живеем, а как да живеем заедно и още по-точно, как да живеем заедно като християни. Тъй като сме порочни хора, ние винаги можем да обидим другите хора преднамерено, а това означава да сме виновни за извършването на грях. Но даже ако не обидим другите хора преднамерено, ние ги обиждаме поради недоглеждане.

В много случаи хора се обиждат от нещо, което съм казал или направил и ми казват това, въпреки протестите ми, че не съм искал да ги нараня. Истината е, че да кажа, че не съм искал да ги нараня, не означава че не съм ги наранил, нито пък да претендирам, че съм безопасен. Да нямаш намерение да нараниш някого не означава, че си безгрешен.

Веднъж една жена ми каза, че е била засегната от саркастичното ми говорене. Аз ѝ казах, че не съм осъзнавал това и че не съм имал намерение да я нараня. Но тя продължи: “Аз не казвам, че вие сте направили това умишлено. Просто ви казвам, че ме наранихте и често постъпвате така, тъй като сарказма, с който украсявате изказванията си доказва, че самият вие се считате критикуван за нещо.” Замислих се и установих, че жената е права. Фактът, че не съм имал намерение да нараня някого не означава, че не съм го наранил. Нараняването е поради невнимание и аз съм виновен за греха толкова, колкото и ако го бях наранил преднамерено.

Но освен случаите, когато ние сме наранявали някого, ние самите сме се чувствали наранени тогава, когато всъщност не е имало никакво нараняване, нито преднамерено, нито непреднамерено. Някои от обидите са просто “въображаеми”. Но така или иначе, както въображаемите, така и истинските обиди оцветяват съвместния ни живот. Няма съмнение, че някои хора са по-зрели и по-спокойни от другите.

Но даже и най-зрелият и спокоен човек си има своята ахилесова пета на незрялост. Обикновено тя излиза случайно на бял свят. Когато това се случи, даже 90% зрелия и спокоен човек реагира точно така, както реагира незрелия и неспокоен човек. Разбира се! Героят от гръцката митология Ахил е можел да бъде наранен само в една много малка част от тялото си; но в тази малка част от тялото си той е бил изцяло наранен! Да бъдем наранявани единствено в нашата индивидуална ахилесова пета, това означава там да сме наранени така, както другите хора са наранени в по-големи части от тялото си. Поради това човекът, който не очакваме да се обиди, един ден, поради някаква неизвестна за нас причина, внезапно се ядосва или се намусва, или се отдръпва, или не иска на разговор с нас. В този момент ние – независимо колко голяма е групата, която съставя това “ние,” тръгваме по пътя на разцеплението.

Всъщност църквата в Коринт вече е била разцепена. Всеки от членовете на църквата е заставал зад любимия си лидер и различните групи са се препирали помежду си кой от лидерите е най-велик. Някои от тях пиели по толкова много вино по време на Господната Трапеза, че ставали неуправляеми. Други твърдели, че талантите им са по-висши от талантите на останалите хора в църквата. Павел казва, че всички християни трябва да се стремят към единство във вярата, да вървят към зрелост и да се стремят възможно най-много да приличат на Исус Христос. Ние се стремим към това, но все още не сме станали такива. Поради това Павел пише на коринтяните и ги моли с болка: “Няма ли сред вас някой достатъчно мъдър, който да спре препирните?” Мъдростта, която е нужна за преустановяване на препирните не е някакъв вид техника, двуличие или манипулиране.

Хората се ядосват най-много, когато чувстват, че са манипулирани. Те се ядосват, че към тях не се отнасят справедливо и се чувстват безсилни. Мъдростта, от която се нуждае живота в църквата не е някакъв технически метод; манипулирането на хората дава обратни резултати; лицемерието, когато бъде разкрито, само ще подсили разцеплението. Мъдростта, от която има нужда църквата е мъдрост, която кара хората, които са наранени, да престанат да се занимават с раните си и да започнат да гледат към работата в полза на Божието царство, в името на което са се заклели. Тази мъдрост е дар от Бога, която трябва да се намира в няколко от хората в църквата, в противен случай ще се превърне в сбор от хора, които вдигат врява, за да им бъдат превързани раните.

Аз знам, че имам дарби, които по Божията милост са полезни за Божието царство. Освен това знам, че други хора имат още по-големи дарби от мен. Знам, че в нашата църква има хора, които притежават дара на тази мъдрост, която кара църквата да процъфтява и то в много по-голямо количество от моята мъдрост. Всъщност относно този дар аз често пъти съм се чувствал като човек, който се опитва да си ремонтира часовника с дърводелска тесла. Защо да не позволим на умелите бижутери да ремонтират часовника?

Апостол Яков има най-много какво да ни каже по отношение на този вид специална мъдрост, която

поддържа църквата да върви напред в своята работа в служба на царството, без да тръгва по странични пътеки и без да бъде спирана от раздори и спорове. Със своята приземена практичност Яков казва, че има две големи пречки пред ефикасността на мъдростта в живота на църквата: “горчивата завист” и “егоистичната амбиция.” Тези две пречки създават духовен вакуум, който бива запълван с “бъркотия и всякакво лошо нещо.” Някои от вас са ми казвали, че думите ми са някак си преувеличени. Но “бъркотия и всякакво лошо нещо” не са мои думи. Дали това означава, че думите на Яков са пресилени? Според мен не са. Егоистичната амбиция и горчивата завист ще обезсилят мъдростта, която всяка църква трябва да притежава, ако иска да процъфтява. Доказателство за мъдрост е, че ние разпознаваме истината в това, което казва Яков и не се съмняваме в нея.

До сега говорихме за мъдростта от гледна точка на мъдростта, която трябва да прилагаме, за да живеем в хармония с Бога в този вълчи свят. Сега е време да поговорим за Божията мъдрост. Павел казва, че Божията мъдрост е демонстрирана на кръста. Кръстът е изливане на самия Бог, чрез което Бог примирява космоса със себе си и опрощава нашите прегрешения. Никой човек, нито в древността, нито в наши дни би счел, че отиването на бесилото е акт на мъдрост. Павел казва, че хората, които са с философски начин на разсъждение считат, че мъдростта е плод на дълбока философия. Хората с месиански очаквания считат, че някакво драматично събитие в световната история ослепително ще извади на показ вечната мъдрост. А Павел казва, че актът на Божието изливане чрез жертвата на кръста, понесеното унижение, което надвишава всички дотогава понесени от Исус унижения е тази мъдрост, в която е единствената надежда на света.

Павел казва и още нещо. Противоположното на това да си мъдър, е да си глупав. И като хора на Бога ни сме най-мъдри, но с Божията мъдрост и това се случва точно тогава, когато в очите на света ние изглеждаме безкрайно глупави и по-точно когато сме глупави заради каузата на Христос. А в това положение се намираме, когато се прилепваме за неговия кръст и същевременно поставяме на рамото си собствения си кръст. Колкото по-остарявам, толкова по-ясно осъзнавам колко голяма е жертвата на лидера на църквата. И аз съм понасял удари и унижения, които верните на Господа лидери на църквата са понасяли стотици пъти в живота си.

Но освен живота на църквата, аз съм наясно колко е тежко да се носи кръста, когато това се прави тихо и незабележимо, но в деня на повторното връщане на Господа ще се окаже, че това е било вършено много резултатно. Приятелят ми Боб Ръмбол в продължение на 35 години служи свещеник в църквата на глухите хора в Торонто. Той посвети целия си живот в служба на глухите хора и по-специално на глухите деца, които освен това са и слепи, или пък неми или са с увреден разсъдък. Веднъж едно от петте деца на Боб му каза: “Тате, не можем ли да имаме някои приятели, които могат да чуват?” После се сещам за хора, които срещнах чрез Коалицията на умствено болните хора, когато тази организация се опитваше да намери подслон за някои болните от шизофрения. Някои от хората, които подкрепяха тази организация бяха родители или роднини на болните. Болката, която са носили в продължение на години и то при положение, че са можели да си измият ръцете като Пилат от всичко това и например да се преселят да живеят във Ванкувър. Ние с вас никога няма да узнаем колко им е трудно на тези хора да носят кръста си.

Вълчий свят счита, че тези хора са глупави. И те наистина са глупави – но притежават глупостта на Онзи, чиято мъдрост изглежда като глупост, но всъщност това е гаранцията за възстановяването на създаването.

Когато с радост поставям на рамото си кръста, който ми е определен, когато с радост се отказвам и забравям за себе си и понасям униженията прощавайки, в такива случаи аз съм мъдър с мъдростта на Онзи, който беше мъдър преди мен и чиято глупост е единствената надежда за света.

Проповед за обръщането

Мат.8:18

Всеки човек е наясно, че думите променят смисъла си, когато бъдат употребявани ежедневно и им бъде придаван друг смисъл. Така например, според Оксфордският тълковен речник на английския език, да бъде човек ударен от камъни (*to be stoned*), това означава върху него да паднат камъни. Но според уличния жаргон същия израз означава да бъдеш опиянен от марихуана. Само преди няколко години думата *gay* (гей) означаваше “весел, радостен, игрив.” Сегашното значение на тази дума е напълно различно и няма нищо общо с предишното си значение. Нещо повече, сегашното значение на думата *gay* е толкова дълбоко вкоренено в съзнанието на хората, че ще са нужни много години, за да се възстанови първоначалния смисъл на тази дума.

Подобна промяна е сполетяла и думата *conversion*. Библейският смисъл на тази дума е “обръщане” и **още по-точно - „обръщане към Бога.“** Обаче днес тази дума се използва за психическо развитие и за емоционално преживяване. Според Библията тази дума е свързана с волята на човека. Сегашният ѝ смисъл е свързан преди всичко с чувствата. Библейското “обръщане” е изцяло отговор, с който Бог ни е снабдил, за да го правим и Той ни вдъхновява да го направим. Днешният смисъл е свързан с нещо, което започваме по своя инициатива и основавайки се на собствените си способности. Важно е да възстановим Библейското значение на думата *conversion*. Още по-важно е да действваме съобразно това ново значение.

Предлагам ви днес да разгледаме трите основни черти на думата “обръщане.”

Първо. На първо място думата “обръщане” е **“обръщане към Исус Христос.”** Преди да кажа нещо друго за обръщането към него, позволете ми да изразя възможно най-силно истината, която трябва винаги да помним: **ние можем да се обърнем към Исус единствено, защото в него първо Бог се е обърнал към нас.** Самият факт на превъплъщението, на това, че Бог е дошъл сред нас в образа на Исус Христос, демонстрира неговото обръщане към нас. Висшата степен на това негово обръщане е демонстрирано на кръста. **След като вече се е обърнал към нас, Бог никога няма да ни обърне гръб, няма да се отдели от нас, няма да ни изостави и няма да престане да се интересува от нас.** Срещайки ни сега в Исус Христос, Бог запалва в нас желанието да се обърнем с лице към него. Освен че разпалва в нас желанието да се обърнем към него, Бог подсилва способността ни да се обърнем към него. След това Бог ни кани просто да се обърнем към него. **Няма по-важен момент в живота на човека от мига, в който чуе тази покана и е застанал на кръстопът и трябва да реши по кой път да тръгне. Всичко в живота на човека зависи от този миг.** Нека да не правим грешка. Бог не се е обърнал към нас в Христос Исус, просто защото не е имал какво друго да направи. Той се е обърнал към нас точно с цел да ни накара да се обърнем към него. Няма по-критично стечение на обстоятелствата от това. Нашият Господ без всякакво притеснение твърди: **“Аз съм Пътят, Истината и Животът. Единствено аз и никой друг.”**

Думата “Път” подсказва за пътуване и за предприемане на смели стъпки, за стигането до крайната цел, за радостта при пристигането и за гарантираното достигане на целта на живота. **Господ ясно настоява, че отхвърляйки поканата му, човек се обрича на криволичене, залитане, препъване, колебливост и на всичко, което свързваме с изгубването на пътя.**

Думата “Истина” в Библията означава реалност. Да застанем с лице към Исус Христос, това означава да опознаем реалността, да оставаме в неговото присъствие, да бъдем пропити от Светия Дух, който Исус излива в нас и да живеем във връзка с неговия Отец. Ето това е реалността. **Очевидно е, че отхвърлянето на неговата покана означава да изоставям реалността и да живеем в света на илюзиите и лъжата.**

Думата “Живот” подсказва за отговорност не само към Христос, но и към тези хора, които вече са се обърнали с лице към него и към онези, които още не са се обърнали към него. Очевидно е, че отхвърлянето на поканата на Исус ни обрича на живот като изгонени и изоставени хора и на смърт. Като имаме предвид, че всичко в живота ни зависи от това, дали в отговор на обръщането на Бога към нас, ние ще се обърнем към Исус Христос, като имаме предвид, че резултатът от това обръщане е чисто благословение, **тогава как стана така, че думата “обръщане” получи такова лошо ново значение? Защо хората решиха да я свържат единствено с безкрайното отрицание?**

Думата “обръщане” придобива отрицателен смисъл, **когато църквата загуби увереност в способността на Христос да обръща хората към себе си, когато църквата започне да счита, че тя трябва да свърши работата на Христос вместо него и да създаде за него контактна точка с неповярвалите.** **Традиционната контактна точка между Исус и хората е вината.** Няма съмнение, че има вина, заради която хората задължително са виновни пред Бога, защото те наистина са виновни. Няма съмнение, че нашият Господ знае какво да прави с виновните хора и никога не пропуска да го направи. Далеч встрани от тази ситуация обаче, **е фалшивата вина, която е създадена чрез подбрани средства за манипулиране.** Нищо не е дискредитирало по-силно християнското учение от психологическото манипулиране на хората чрез внушаването на фалшива вина. Такова манипулиране не придава достоверност на евангелието. Трябва с радост да признаем, че единствено Исус Христос може да придаде достоверност на своята истина. А ако той не успее да убеди някой човек да се обърне към него, нашите ловки манипулации няма да помогнат. Нека да признаем веднага и за всичко, че да повярваш в Исус Христос, това означава да се довериш на неудържимата истина, която е той самият. Нашите емоционални клоунади могат да развеселяват или да натъжават другите хора, но в никакъв случай не повишават достоверността на нашия Господ.

Втората причина, поради която думата “обръщане” е придобила отрицателен смисъл е, **че тя е била ограбена от онези хора, които твърдят, че влизането във вратата става единствено по внезапен и драматичен начин.** Тези хора внезапно “са видели някаква светкавица,” за тях “изведнъж всички присъстващи са паднали на земята.” Те имат склонността да казват, че ако ученика не е започнал връзката си с Исус по този начин, това е доказателство, че той въобще не е повярвал в Исус. **Това не е вярно.** Има много начини за

достигане до вярата, така както има много начини човек да се влюби. Няма съмнение, че малко хора, много малко хора, се влюбват “от пръв поглед.” Много повече са хората, на които им е нужно доста по-дълго време, за да стигнат до извода, че са се влюбили. Повечето хора стигат до любовта чрез един продължителен процес, изпълнен с притеснения, съмнения, опасения, както и с ентузиазъм, страст и страдания.

Независимо от това, един ден те биват обхващани от яснотата, че наистина са се влюбили. Всеки, който им каже, че не са се влюбили, защото не са се влюбили изведнъж, би бил отпратен с махане с ръка, което заслужава. Никога не съм се съмнявал, че някои хора – малко на брой – стигат до вярата внезапно и драматично. **Имам само една молба към тези хора: да престанат да обсипват с клевети онези, при които вярата се е промъкнала тихо, но все пак сигурно, както разсъмването тихо засиява над все още тъмната нощ.** Не е важно колко време е нужно на човека, за да се влюби. Не е важен начинът, чрез който човек става ученик на Исус. Едно единствено нещо е важно: че ние започваме да се обръщаме към онзи, който вече се е обърнал изцяло към нас, важно е, че ние сме тръгнали (колкото и да е колебливо в началото) по пътя на ученичеството.

Второ. На второ място “обръщането” е **обръщане към църквата**. На много хора им е трудно да разберат това. **Те не виждат никаква връзка между Исус Христос и църквата**. Естествено е те да не виждат тази връзка, след като разбират погрешно природата на църквата. Църквата не е клуб, даже когато клубът е “сила, бореца се за доброто.” **Църквата – единствено църквата – е тялото Христово**. Да се обръщаме към Исус Христос означава винаги да се обърнем изцяло към него, както към главата, така и към тялото. Тогава да пребиваваме в Христос, означава да пребиваваме в неговото общество. Да го ценим високо, това означава да ценим високо неговите хора. Да го обичаме, това означава да обичаме неговите хора, колкото и да са обезобразени.

Но въпреки това, колко силно хората отказват да потвърдят тази истина. Помислете за поведението, което е подстрекавано и поддържано от телевизионните програми. В своето начало религиозните телевизионни програми бяха предназначени, за да се стигне до болните и обездвижени хора, които нямат възможност да идват в църквата. **Сега безсрамно се предлага тези програми да заменят публичните богослужения**. Човек си седи у дома и държи в ръката си дистанционното управление на телевизора. Така той не участва в богослужението, а позволява да бъде забавляван. В края на краищата, дистанционното устройство ви позволява да се местите от баскетбол на някакво шоу или на “сапунен” сериал (чиято главна тема е изневяратата), или на новини (чиято основна тема са домашните пожари, или на религиозно предаване!

Така човекът не се чувства отговорен пред своята църква. Обратното, той иска да гледа отдалече своя герой с пригладена прическа. Много по-лесно е да се възхищаваш на някоя телевизионна звезда, отколкото да изтъпяваш свещеника от своята църква! Ако по време на телевизионното предаване се случи нещо скандално, то може да бъде понесено несравнимо по-лесно, отколкото противоречащите на евангелието течения и безсрамните отклонения във вашата църква. Но въпреки наличието на тези неща, има една истина, която не трябва да се осмеляваме да забравяме: **Исус Христос не е разделен. Главата му не е отделена от тялото**. Ако трябва да се срещнем с него и да го прегърнем, тогава трябва да прегърнем всичко в него, главата и тялото му.

Защо ни е толкова трудно да го прегърнем по този начин? Заради шокиращото противоречие между главата и тялото. **Главата е хубава, а често пъти тялото е грозно**. Главата е блестяща, а тялото е дефектно. Обаче ние често забравяме, че всеки човек, който вярва в Исус Христос, **отива при Спасителя единствено чрез тялото, т.е. чрез църквата**. Ние с вас не сме първите християни. Кой запази за нас истината на Христос? Запази я бащите на църквата в Египет, въпреки че по онова време църквата е била измъчвана от политически интриги в сравнение с които днешните политически интриги изглеждат като детска игра.

Кой запази за нас истината на Христос? Запази я средновековните мислители, включително онези от тях, чието мислене често правеше неясно евангелието, въпреки че в същото време те го почитаха. Кой запази за нас истината на Христос? Запази я Протестантските реформатори, независимо че останаха неизвинимо слепи за онези мисионерски територии по цял свят, заради които римокатолическите йезуити проливаха кръвта си и жертваха живота си на кладата. Кой запази за нас истината на Христос? Запази я **Джон Уесли**, въпреки че е бил смешно ексцентричен и му е липсвала реална представа за себе си, което се потвърждава от неговия брак. Той се разстроил толкова силно от това, че жена му го напуснала, колкото се разстроих и аз, когато все още не бях станал християнин и Свидетелите на Йехова най-после напуснаха дома ми.

Кой ми донесе истината на Христос? **Дадох ми я пастори, които даже не можеха да водят философски разговори с мен**. Дадох ми я учителите от Неделното училище, чиято искреност не можеше да прикрие предрасъдъците им. Дадох ми я моите родители, независимо че ме ядосаха с неспособността си да разберат къде ме боли и защо. Да, често пъти тялото е деформирано и винаги е разчорлено, а понякога е

и позорно. **Въпреки това, единствено чрез тялото на Христос всеки човек опознава Спасителя.** Докато обмисляме факта, че Исус Христос не е бил обезглавен и може да бъде обичан единствено, ако обичаме и тялото му, ние трябва да прегледаме някои библейски истини, които сме склонни да забравяме.

Трябва да си припомним, че Бог иска хората за себе си. Той иска хората да повярват в Исус Христос и да бъдат прибавени към Божиите хора, т.е. към тялото Христово и тези две неща са неразделими помежду си. Трябва да си припомним, че в Библията и най-съкровено скритата вяра в Исус и най-шумно обявяваната вяра в Христос винаги са неразривно свързани. Там където няма публично признание за вярата (част от което е участието в публичното богослужение), там просто няма вяра. **Трябва да си припомним, че независимо от това, колко голям е таланта или дарбата на отделния човек, те да безполезни, ако не са прибавени към талантите на останалите хора от църквата.** Самотният музикант, свирещ на пиколо на затъмнената сцена на концертната зала е безполезен. Истинското обръщане към Исус Христос винаги е и обръщане към църквата. Ако потвърдим чрез вяра, че Исус е нашият Спасител, ние трябва да обичаме неговите хора.

Трето. На трето място, обръщането означава да се обърнем и към света. Анкетите ни съобщават, че в САЩ най-харесваният стих от Библията е Йоан 3:16 *“Защото Бог толкова възлюби света, че даде Своя Единороден Син, за да не погине нито един, който вярва в него, но да има вечен живот.”* Изглежда, че повечето читатели на този стих пропускат да забележат думата “света,” огромния и лош свят, който Бог обича. Знаем, че някой веднага ще поиска да ми припомни, че този текст противоречи на казаното от Яков: *“Не знаете ли, че приятелството със света е вражда против Бога”* (Як.4:4). Аз знам какво е казал Яков и съм напълно съгласен с него. Тук той говори за отношение към света, което се характеризира с безкритична възхвала на света, неосъзнато одобрение на порочния свят, наивно прехласване пред глупостта и безумието на света и с безчувствено съблазняване чрез покварата на света. **Яков е прав. Безкритичното приятелство със света води до духовна смърт.**

Обаче същността на казаното в Йоан 3:16 е, че христианинът трябва да е в хармония с Исус и да е критичен към хората тогава, когато Исус е критичен към тях, **но в същото време да ги обича така, както Исус ги обича.** Бог никога не позволява на хората си да обръщат гръб на света поради една неопровержима причина: самият Бог никога не обръща гръб на хората. Има два вида поведение към хората, които са забранени за христианина. Първият вид забранено поведение е да твърдим, че всичко в този живот е прекрасно или че много скоро ще бъде прекрасно и че журналистите от вестниците не са хора, които изпитват удоволствие, когато подхранват и засилват неоснователно страховете на хората. Вторият вид забранено поведение за христианина е да възприема отчаянието на хората. **Бог не позволява на хората си да възприемат отчаянието на света, защото самият Бог е предопределил света да има бъдеще,** което е много блестящо, отколкото хората въобще могат да си представят. **Това бъдеще е създаването да бъде излекувано и да стане явно Божието царство.**

Малко са книгите в Библията, които ме вълнуват така, както ме вълнува четенето на книгата Откровение. Винаги се удивлявам, когато я чета и стигна до описанието на най-яркият контраст, който човек може да си представи. От една страна са хората, за които Йоан казва, че страдат жестоко в ръцете на света, който Йоан нарича с най-страшните имена: “драконът”, “блудницата”, “звярът”, “кръвопиецът” и “убиецът на светиите.” От другата страна са хората, които страдат много в ръцете на безскрупулната жестокост и на които е забранено да изоставят света. **В Откр.1 Йоан казва, че христианиите са направени “свещеници.”** Библейското задължение на свещениците е да се застъпват неуморно за хората от света. В свещеническото им служение е включена молитвата, но не се ограничава само с това. **Те трябва да се застъпват за хората по всякакъв начин,** който е по силите им и да се намесват в света по всякакъв начин, **въпреки че светът ще ги презира и оскърбява.** В Евреи се казва, че свещениците имат друго задължение: те предлагат жертвоприношенията.

Какви са жертвоприношенията, които предлагат те? **Себе си!** Христианите са свещеници, които предлагат себе си в жертва заради света. Йоан казва, че христианинът може да направи това единствено заради истината, че Исус Христос е *“началникът на земните царе”* (Откр.1:5). Нашият Господ управлява света, а не някой друг. Не римският император Доминициан е управлявал света, когато Йоан е написал книгата Откровение, независимо че Доминициан си е мислил, че той управлява. Исус Христос е *“началникът на земните царе.”* Поради това христианиите трябва да служат като свещеници и да се застъпват за хората, защото Христос управлява света и нашата свещеническа служба не трябва да е безполезна.

Вие ме помолехте да произнеса една проповед за обръщането. Обръщането представлява обръщане към Онзи, който вече се е обърнал към нас. За да се обърнем към него, обаче, това означава да се обърнем и никога да не изоставяме всичко, заради което той се е пожертвал и по-точно: църквата и хората. Разбира се, църквата представлява демонстрация на Божия проект, първата част от онова, което той е планирал да

извърши за хората. По-конкретно това означава да възстанови непокорното създание и да му предостави това царство, в което без изключение ще бъде осъществявана волята на царя и самият цар ще бъде обичан безкрайно.

Проповед за по-старият брат

Лука 15:11:32

Хората с критичен дух обичат да казват: “Винаги можеш да познаеш какъв е даден човек, като знаеш с какви хора се събира.” Вие можете ли? Винаги? Сигурни ли сте, че това е общовалидно? Исус се е събирал с хора, които са били презирани или отхвърляни от останалите, като например прокажените. По негово време хората са гледали на прокажените с ужас и отвращение. Прокажените са били задължавани, когато вървят и срещнат някой човек, да викат високо: “Нечист! Нечист!” По този начин всеки се отклонявал от пътя си и така избягвал срещата си с тях. Когато четем, че Исус е общувал с прокажените, ние трябва да разбираме, че той преднамерено се е сприятелявал с хората, които най-силно са били презирани и отхвърляни. Начинът, по който се е отнасял към прокажените, е загатвал за начина, по който Исус ще се отнесе към нас самите на кръста. Имало е и други хора, които също са били презирани и отхвърляни, с които нашият Господ се е сприятелявал, като например нерелигиозните. Тези хора са били безразлични или даже са се отнасяли надменно към спазването на религиозните правила, но Исус се е отклонявал от пътя си, за да стигне до тях.

Сред презираните и отхвърляните са били и неевреите. Евреите по навик са гледали на неевреите като на хора, които са лишени от духовност и са етично изостанали и са отвъд границата на благоприличието. А Исус се отнасял сърдечно към тях, хвалел ги **и смущавал евреите, които го чували да казва, например, че римският стотник притежава по-силна вяра от всеки израилтянин, който познавал**. Исус се отнасял приветливо към такива хора и подсилвал достойнството им – на отхвърлените от обществото, на бедните, на необразованите, на хората, които по някаква причина са били считани за малоценни, на хората, които са били избутани до най-отдалечените краища на обществото. Но въпреки това има едно нещо, което Исус не е правил с тях: **той не се е отнасял към тях като романтик**. Защото в мнозина от нас сантименталността превъзхожда разумното мислене и ние имаме романтично отношение към този вид хора. Например, такова е отношението ни към бедните хора, когато по Рождество Христово понякога ги наричаме “горките бедняци.” **Исус никога не е имал романтично отношение към бедността**. Той е знаел, че бедността е нещо унижително, зло и лишавашо хората от правата им. Исус никога не е твърдял, че бедността по естествен начин смирява хората. Той е знаел, че много по-често бедността изпълва хората с горчивина и апатия.

Ние имаме романтично отношение към болестите. Писателите от викторианската епоха са представяли туберкулозните хора в романтична окраска. Днес ние имаме романтично отношение към болните от спин. Помислете си за пороят от книги, в които болните от спин са описвани като необикновени жертви и като олицетворение на смелостта, силата на духа и издръжливостта. Митологията, която обгражда болните от спин даже твърди, че по някакъв начин те играят ролята на колективна сила, която спасява света. Тъй като е далеч от всякаква форма на романтизиране на болестите, **Исус гледа на тях като на нещо, което трябва да бъде изкоренено**.

Ние романтизираме престъпността. Бони и Клайд. Ал Капоне. Великият грабеж на влака. Какво велико има в това? Несъмнено, извършителите на тези престъпления са толкова отвратителни, колкото е отвратителен страхливеца с нахлузен чорап на главата си, който пъха пистолет в лицето на продавача в магазина на ъгъла. Исус не покрива нищо с романтичен ореол, нито бедността, нито болестите, нито греха или грешните хора. Въпреки това, той винаги приема радушно грешните хора. **Той не вижда нищо романтично в самия грях, нито пък го е извинявал като нещо незначително**. Но в същото време Исус винаги е приемал грешниците като хора, при които е бил изпратен от Бога.

Всякакви хора са отивали при Исус. Той им е прощавал, когато са се оказали в ямата поради своя грешка, а когато причината не е била тяхна (като например, болните, бедните и отхвърлените от обществото), той им давал надежда и сили и даже ги е избавял от горчивината. И хората са го обиквали заради това. От други места в обществото, тези хора получавали обичайното презрение и отхвърляне. А в неговото присъствие те считали себе си за по-добри и можели да постъпват по-добре, просто защото интимната им връзка с Исус по някакъв тайнствен начин ги преобразявала и нито те можели да се противопоставят на това преобразяване, нито пък другите хора можели да оказват същото влияние върху тях, като влиянието на Исус.

Още по-удивително е, че срещайки се с Исус, превъплътеното в плът Слово на Бога, отхвърлените от света хора срещнали Онзи, в чиято компания те срещнали Светият на Израел. Сега те заживели радостно в

Бога, освободени от лапите на обществото, което ги осъждало. Те се радвали на новия си живот и обикнали Исус заради това.

Те се радвали; ето това е – наследяващите заедно с Христос са се радвали. **Но не всеки се е радвал.** Високопоставените и надменните хора станали нервни, когато видели свободата, радостта и щастието на Исус и на приятелите му. Високопоставените и надменните хора мразели онова, което видели и възнегодували, когато видели в другите хора това, което самите те не притежавали. Те протестирали, че някой друг може да притежава всички тези неща. Поради това обвинили Исус заради сприятеляването му с хора, които са били презирани от уважаваните първенци. Всяко обвинение жили и Исус е бил огорчен, поради което отговорил: “Не харесвате ли това, което правя? Възмутени ли сте от моите приятели? Тогава нека да ви разкажа една история.” **Притчата за двамата синове играе ролята на защита на самия Господ поради отпавените му обвинения.**

Често ние наричаме тази история “**Притчата за блудният син.**” В къщи е невъобразимо скучно. Бащата трудно или въобще не възприема изискванията на времето. Младият син има нужда от силни усещания, поради което казва на баща си “Тате, дай ми онова, което би трябвало да получа като наследство след смъртта ти. Имам нужда от пари, за да си поживея. Дай ми ги веднага, а не ме карай да чакам да умреш и лекарят да подпише смъртния ти акт.” **Онова, което синът счита, че е израз на рационално мислене, всъщност е неприкрито желание да види баща си умрял.** В сърцето си този младеж е убиец, независимо, че се е считал за много умен. (Добре е да си спомним, че Мартин Лутер мъдро е казал, че порочните и неразкаяли се мъже и жени се дразнят от претенциите и властта на Бога и биха желали Бог да е мъртъв. С други думи порокът се крие във всяко неразкаяло се сърце.) *(Коментар: Прочутият психиатър Ницие обявил, че Бог е мъртъв и това се харесало на доста хора. Но после Ницие прекарал 9 години от живота си в лудницата и там умрял. Този факт не се споменава от привържениците му. Д.Пр.)*

Синът заминал за “далечна страна,” толкова далечна в сравнение с дома, че не можело да бъде по-далеч. Там всяка нощ прекарвал с различна жена (нещо което по-стария брат скоро започнал да разказва на всеки срещнат). Там не му липсвали възможности да прахоса полученото богатство. В далечната страна липсвали всякакви ограничения и задръжки.

Парите скоро се свършили, младежът огладнял и с всеки ден гладът се засилвал. Отишъл в офиса на един работодател и помолил да бъде нает на работа – да слугува за неевреин! Тогава не е имало нищо по-унизително за един евреин отколкото това, да работи за неевреин. За това е имало много причини, една от които е била представата, че неевреите са неграмотни езичници, чиито морал е като морала на улична котка. Дали тази представа е била преувеличена? Апостол Павел не мисли така. В Посланието си до Ефесяните, той говори за нееврейският свят и го описва по начин, който според евреите съвсем не е преувеличен. Чуйте какво казва Павел за неевреите от неговото поколение: “**Както живеят езичниците, по своя суетен ум, помрачени в разума и отстранени от Божия живот поради невежеството си, което е в тях и поради закоравяването на сърцата им; които са изгубили всякакво чувство и са се предали на сладострастие, за да вършат ненаситно всякаква нечистота.**” (Еф.4:17-19)

Всеки евреин би се съгласил с това описание на начина на живот на неевреите. Как би се чувствал всеки от нас, ако бъде докаран до бедност (което само по себе си е унижително) и трябва да работи, за да изкара прехраната си, освен това да работи за работодател, когото всички познават като порочен, безбожен, безчувствен и стар мръсник? И всеки ден трябва да ласкаете и да угаждате на това “влечуго”?

Младежът не само трябвало да работи на един неевреин. **Той трябвало да пасе свине, символът на нечистота за евреите.** И не само трябвало да ги пасе, но и толкова много огладнял, **че даже храната на свинете започнала да му мирише апетитно** – но въпреки това неговия началник-неевреин по-скоро би го видял да умира от глад, отколкото да му даде да яде от храната на прасетата.

Младежът пропаднал дотолкова, че не можел да си представи, че положението му може да стане още по-лошо. Тъй като успял да съсипе живота си, той не считал, че притежава някаква нова любов към баща си; той не претендирал, че внезапно е осъзнал истината за себе си и за баща си. **Младежът просто бил отчаян.** Тъй като нямало накъде повече да пропада, той си помислил, че може би е добре да се върне у дома. Положението там не можело да е по-лошо, а може би щяло да е по-добре и кой знае, вероятно баща му щял да му позволи да печели прехраната си, като му възложи да почиства септичната яма.

Не е чудно, че младежът се смаял от начина, по който го посрещнал баща му. Нито дума не била казана за това, къде е ходил и какво е правил. Никакъв опит не бил направен да му се натрие носа в кашата, която бил забъркал, с цел да бъде публично унижен. Вместо това, той бил посрещнат радушно, без никакви квалификации, притеснения или резерви. Бащата прекъснал разкаянието на сина си и му дал връхна дреха, обувки и пръстен. **Значенията на тези три неща са следните:**

Връхна дреха (роба): В еврейската култура облеклото **е признак за принадлежност.** Сега всеки щял да знае, че синът е напълно приет в семейството. Той е част от семейството и е приет като син.

Обувки: Робите са ходели боси, а свободните хора, които не робували на никой и на нищо, и са се

наслаждавали на своята свобода и слава – **те са носели обувки.**

Пръстен: Това е бил пръстен с печат, който се употребявал, за да се поставя отпечатък върху запечатващия восък. Днес смисълът на този пръстен е заменен с правото да се подписват документи, да се упълномощава някой друг човек да има достъп до банковата сметка. **С този пръстен синът можел да изтегля пари от всички банкови сметки на баща си.**

И после започнало празненството.

Исус разказал тази притча, за да се защити срещу обвиненията, че е неподходящо да се събира с така наречените “нискостоящи”. Той ахнал възмутено: “Неподходящо! Как може да е неподходящо? Вижте промяната, която предизвика радушното ми отношение към тези хора! Те дойдоха, за да станат членове на Божието семейство. Сега те знаят това, те са благодарни и се радват за това. Сега са освободени от тиранията на собствените си грехове и от горчивината, която са им причинявали греховете на другите хора. Сега ежедневно се обръщат към Бога и поведението им потвърждава убедеността им, че Бог иска единствено да сподели богатствата си с тях. **Защо ме обвинявате, че това е грешка?”**

Тишина. Мъртва тишина. Противниците на нашия Господ нямат какво да кажат. Исус изпитва неудобство от тишината, която те несъмнено трудно понасят и накрая казва: “Тъй като вие, подли змии, не можете или не искате да ми кажете защо ме упреквате, аз ще ви кажа защо роптаете срещу мен, защо ме упреквате и защо ми се подигравате всеки път, когато ме видите да вървя с моите окъсани приятели, които вие отхвърляте. Аз ще ви кажа.”

И тук започва втората част от тази притча – историята за по-стария брат. Това е личност, която съществува във всяка епоха и се върти около Божия дом, но никога не става част от Божието семейство. **Това е човек, който работи упорито за църквата, но никога не е опознал Исус Христос.** Такъв човек дарява малка сума пари за поддържане на църквата, защото счита, че всяко село трябва да има църква, но никога не успява да разбере какво има предвид Павел, когато говори за “богатствата на Божията милост”, или за “неизмеримите богатства на Христос”, или за “богатствата на неговата слава.” **По-старият брат погрешно замества личното си познанство с Господ Исус Христос, който е собственикът на църквата, с близостта си до сградата на църквата.**

Ние виждаме колко често се случва такова объркване сред вярващите в сравнение с това, колко рядко се случва това сред невярващите. **Зрителите в хокейната зала никога няма да си помислят, че това, че присъстват там, ги превръща в играчи от Националната хокейна лига.** Хората, които изучават техниката на хващане на топката на прочутият бейзболен играч Роджър Клеменс никога няма да си въобразят, че това ги прави големи играчи на бейзбол.

Но когато става въпрос за познаването на Исус Христос, на обичането на Исус Христос, на подчинението ни на Исус Христос и на вървенето след Исус Христос, ситуацията е коренно различна. Това е причината, поради която често виждаме човек, който е бил кръстен на 15 месечна възраст и е потвърдил публично вярата си в Христос на 15 годишна възраст, след това да изчезне от църквата през следващите 15 години, но после отново да се върне, защото сега вече има свои деца и се безпокои, как те ще преминават през юношеската си възраст без да употребяват наркотици и без да забременеят (но не се безпокои заради неверието им). След преминаването на този период, същия човек отново изчезва и ако го запитаме защо, той ни отговаря, че “е загубил всякакъв интерес към религията.” Всеки християнин е виждал такива хора. **Същевременно всеки вярващ знае, че религията няма нищо общо с “неизмеримите богатства на Христос.”**

По-старият брат ругае баща си с думите: **“През всичките тези години аз ти работих и какво получих?”** Ясно е, че той си мисли, че взаимоотношенията му с баща му са такива, каквито са взаимоотношенията между господар и слуга, или между господар и роб, или между работодател и служител. **По-старият брат очаква да получи заплата заради труда си. А бащата през цялото това време е искал да има син, а не служител.** Бащата е искал да имат отношения, а не договор за работа. Когато огорченият по-стар брат говори за по-младия си брат, той съска срещу баща си, казвайки: **“Този твой син, (не “моят брат”, а “този твой син”).** Презрението му е очевидно и разкрива язвителното му сърце. “През всичките тези години аз ти работих и какво получих?”

Какво очаква да получи по-старият брат? Нещо? **Той не разбира, че когато отношенията са интимни, няма такова нещо, което може да бъде предложено като награда или заплата за интимните отношения.** Самите отношения са реалността, заплатата и наградата, ако въобще може да се говори за тези неща в интимните отношения. **Наградата са задълбочаването и засилването на интимността в отношенията.**

Няма нищо по-скъпо от взаимоотношенията. Не може да има награда или заплата за взаимоотношения, **когато връзката се изразява в най-задълбочена взаимна обвързаност.** Когато аз обичам жена си, доверявам ѝ се и когато вярвам в нея и намирам, че любовта ѝ към мен отразява моята обич към нея, тогава връзката и отношенията ни са реалност. Може ли да има нещо повече от това? Как е възможно да има награда за това? Ако след 29 години съвместен брачен живот аз кажа на жена си: “През всичките

тези години аз ти бях верен, не съм ти изневерявал, печелих пари, уважавах те по всякакъв начин. А сега какво ще получа за това?” **Ако кажа това на жена си, тя веднага ще разбере, че никога не съм я обичал.**

По-младият брат стигнал до положението да научи какво означава да бъдеш желан като син на баща си, а по-старият брат научил единствено какво означава да си разочарован служител. *(Коментар: А бащата научил, че тъкмо когато нещата в живота на едно от децата му се подредят, на някое друго от децата му положението се влошава. Такава е съдбата на родителя. Това е част от неговия кръст. Д.Пр.)*

Има много разновидности на синдрома “по-стар брат.” Когато наскоро проповядвах за умиращия престъпник, който беше разпънат на кръста редом до Исус, на когото му оставали само 5 минути живот и беше извикал към Исус: *“Господи, спомни си за мен!”*, аз си представях как недоволстват “по-старите братя”: **“Но това не е справедливо! От къде накъде на някой главорез, даже и да се е разкажал, да се дарява точно това, което се дарява на един светец, който е служил жертвоготовно на Бога в продължение на 50 години?”** Често пъти чуваме “по-старите братя” да хленчат: “През целият си живот съм живял праведно и почтено. Имах много възможности да си поживея. Имах много възможности да спечеля пари нечестно, но аз живях праведно и почтено. И какво спечелих от това? Някои хора сега са по-богати от мен.”

Игнатий Лойола, основателят на Йезуитския орден, предлагал на кандидатите да станат йезуити единствено труден живот в служба на Исус Христос. Лойола се молел така: **“Господи, научи ме да ти служа и да не пресмятам разходите, които правя за това, научи ме да страдам и да не обръщам внимание на раните си, научи ме да работя и да не питам за никаква награда, стига ми наградата да знаем, че върша твоята воля.”** Лойола е знаел, че най-славната награда на всяка истински интимна връзка, е просто засилването и задълбочаването на самата връзка.

По-младият брат е стигнал до положението да разбере това, а по-старият брат никога не успял да разбере това. Настоявайки да получи отплата за работата си, по-старият брат подминал онова, което по-младият брат успял да опознае и да му се наслади. Днешната проповед беше за двама братя. Днес е и Цветница. Пет дни по-късно, на Разпети Петък, Исус се озовал в компанията на двама престъпници. Поне по два признака тези двама престъпници са сходни с двамата братя от тази притча. Дватама престъпници са били като двамата братя: тяхното наследство е било като наследството, за което говори Павел в Посланието си до Римляните: *“Те са израелтяни и на тях принадлежи славата, заветите, даването на Божиите закони, богослужението, обещанията, патриарсите и Христос.”*

Наследството е едно и също за всички. Единият от двамата престъпници, подобно на по-стария брат, останал неразкаян, останал изпълнен с негодувание, горчивина и враждебност. Другият престъпник, подобно на по-младия брат, се вразумил, разбрал, че е бил в далечна страна (т.е. че е бил далече от Бога), осъзнал е колко е деградирал, докато е бил там и пожелал само да се върне у дома. На този човек Исус казал: **“Днес ти ще отидеш у дома на моя Отец, който ще бъде и твой дом и това ще е завинаги.”**

И точно това нещо, приятели мой, иска да каже нашият Господ на всеки от вас.

Проповед за постмодернизма

Мат.5: 43 – 6:4

Какво представлява постмодернизма? Преди да разберем какво е **“постмодернизъм,”** ние трябва да разберем какво е **“модернизъм.”** Някои хора считат, че модернизмът води началото си от Френската революция и нейния общопризнат атеизъм и с антирелигиозните ѝ становища. Други считат, че модернизма започва от епохата на Просвещението и свързаното с нея развитие на науката. **Трети, в това число и аз самият считат, че модернизма започва от Ренесанса и с появата на пазарния капитализъм, с развитието на международните банки и на националната държава.** *(Коментар: Превел съм книгата „Победа на разума“ от американския професор по икономика и християнин Родни Старк, който е изследвал влиянието на християнската вяра върху икономическото развитие на света. Можете да я намерите на <http://methodist.bg/resursi/knigi/> Д.Пр.)*

Прието е, че модернизма възниква от 1450 и продължава до 1945 год. Нека първо да поразсъждаваме за модернизма. Има няколко отличителни черти на модернизма, които веднага разпознаваме, когато бъде споменато за тях: например техническите науки. Помислете си как телеграфа беше последван от радиото, а след това се появили сложните телефонни системи, а след тях – сателитната комуникация и т.н. Разбира се, същият път е изминат от печатната преса до компютъра. Масовото производство е друга характерна черта на модернизма. В миналото стоките са произвеждани в така наречените “манифактури.” Жена, която е притежавала стадо овце, е предала вълната в хола си и е тъкала плат, а след това е шиела някаква дреха, която е продавала. При масовото производство изобретения тъкачен стан работел денонощно във фабриката и произвеждал много по-бързо и качествено вълнени платове, а това позволило да се използват много по-

производителни средства за производство и разпределение на огромни количества вълнени изделия. В миналото конските каруци се изработвали от 1-2 работници, които работели в продължени на седмици, за да направят една каруца. След изобретяването на автомобила, Хенри Форд изобретил поточната линия за сглобяване. Така започнали да се произведат огромен брой коли. Фабричният тъкачният стан и поточната линия не само ускорили производствения процес, но и намалили цената от изделията, което позволило на огромен брой от хората да си позволят да ги купуват.

Трябва да отбележим, че развитието на производителността на промишлеността създаде така нареченото от икономистите “реално богатство” и го разпространи по такъв начин, че средната класа се разрасна и се разви. Преди модернизма имаше две класи: малко на брой благородници или аристократи и многобройна селска класа. С други думи, имаше малко земевладелци и тълпи от бедни наемни работници. Малко хора притежаваха огромно богатство и власт, а мнозинството не притежаваше нито богатство, нито власт. **Индустриализацията, главната отличителна черта на модерността, довела до появата и разрастването на средната класа, която станала по-многобройна както от богатите, така и от бедните.** И разбира се, заедно с разрастването на средната класа се появила представителната демокрация, която толкова много ценим.

Националната държава е отличителна черта на модерността. Предназначението на държавата е да усмирява беззаконието, да наказва злосторниците и да подкрепя доброто за обществото. В края на средните векове установили, че хората, които имат общи интереси, могат да се обединяват в държави и по този начин много по-ефективно да допринасят за доброто на обществото. **В края на средновековието в Германия имало 300 херцогства, всяко от което се управлявало от херцог.** Очевидно било, че ако множеството немскоговорещи държавици се обединят в една държава, тя ще бъде много по-могъща и влиятелна отколкото всяко от херцогствата би могло някога да стане.

Мисля си, че най-отличителната черта на модерността е онази, която споменах на първо място: техническата наука. “Спестяващите труд изобретения” са само част от тази наука. Изделията, които сега приемаме за даденост не са спестявали само труда на работниците (трактор, който за един час изорава толкова, колкото един кон ще изоре за цял ден.) Техническата наука, от която сега се възхищаваме, е трябвала да се справя с ваксинирането и с хирургическите операции (например операцията на белия дроб е била невъзможна преди изобретяването на машината “изкуствен бял дроб.”) Техническата наука е обезпечила безопасност: радара, електронната навигация, метеорологичните прогнози. Тя създаде сортови пшеница и препарати срещу ръждата по пшеницата и главнята по царевичата, тя създаде изкуствени торове, които многократно увеличили добивите. Методите за транспортиране станаха по-бързи, по-безопасни, по-евтини и по-удобни. Модерността се характеризираше с вяра в прогреса, с демонстрирано господство на човека над природата и с всеобщо увеличаване на производителността и ефективността.

Второ. А какво е постмодернизма? Кои са неговите отличителни черти? Нека да започнем с тази, за която току-що говорихме: технологичната наука. Сега е налице широко разпространена загуба на увереност в техническата наука като благословия. Атомната наука произвежда по-ефикасно електроенергия, отколкото парните турбини, но същевременно е и източник на атомните кошмари (ежегодно в света се регистрират средно по 500 атомни аварии, **болшинството от които се скриват от обществото**). А що се отнася до атомните оръжия, ние навлязохме в студената война през 1945 и изглежда, че излязохме от нея през 1989, а сега като че ли отново навлизаме в нея. В апогея на студената война СССР и САЩ бяха насочили един срещу друг атомните си ракети с огромна разрушителна сила. Конвенционалните оръжия бяха използвани за спечелване на войните, а атомните оръжия гарантираха, че всички ще загубим войната. Но въпреки това атомните оръжия се разпространиха.

Развитието на електрониката беше посрещнато с въодушевление. **Електронните средства за наблюдение подкопаха правото на личен живот на хората.** Сега живеем в епохата на “Биг Бродър.” **Фармакологията започна да ни плаши.** Болкоуспокояващите лекарства са едно нещо, но какво да кажем за лекарствата, които не само успокояват болката и повишават настроението, които не само потискат възбудата, **но и променят самоличността на човека?** Ако лекарствата могат да променят самоличността, тогава какво наричаме “самоличност”? Тъй като самоличността е неразривно свързана с образа на човека, означава ли това, че образа е изчезнал? **Тогава какво остава от самия човек? Какво наричаме личност?** Съществува ли такова нещо? Ако личността и образа са свързани с характера, какво става с характера? **Говорейки за характера трябва да кажем, че в армията на САЩ са изобретени лекарства, които премахват чувството за страх. Смелостта е смелост само когато съществува страх.** Следователно лекарствата, които премахват страха, в същото време елиминират храбростта. Следователно нито един американец няма да има нужда да бъде награждаван с ордена “Пурпурно сърце”! **Стимулираната с лекарства смелост превръща човека в робот.** Роботите не се страхуват, просто защото не са хора. **Ето в това е проблема, че дрогираният войник вече не е човек.**

Онова, което по време на модернизма е било възприемано като прогрес, сега, по времето на

постмодернизма се възприема като всичко друго, **но не и като прогрес**. Къде е прогреса при увреждането на екологията, което е толкова голямо, че въздухът вече не е годен за дишане и водата – за пиене, а намаляването на озоновия слой ни подлага на риска да заболеем от рак на кожата? **Къде е прогресът в обучението, когато се установява, че студенти в университета не могат да пишат или да схванат текст, състоящ се само от 5 изречения?** Никой не е изненадан, че при постмодернизма е разпространена загубата на увереност в силата на разума. Можем да наречем съвременниците си циници или реалисти, но във всички случаи те гледат на човешкия разум като на огромна причина за създадената бъркотия.

Една от чертите на рухването на увереността в разума е изчезването на истината. Сега истината е **принизена до нивото на вкуса**. Постмодернизмът отрича, че има такова нещо като истина, както и че ние можем да имаме достъп до истината. Вместо да се стремим да опознаваме истината, ние казваме мнението си и предпочитанията си или се стремим да победим с цената на всичко. Истината? Какво е истината? А даже и да съществува, какво ни кара да мислим, че можем да я опознаем? А даже и да можехме да я опознаем, как ще разберем, кога сме я открили? Истината? **Вие си имате вашето мнение и аз си имам моето.**

Ясно е, че изчезването на истината води до си до изчезването на етиката. **Постмодернизмът не говори за етика и морала, той говори за ценности.** Всеки знае, че различните хора имат различни ценности, но това не означава, ценността на един човек е по-висша от ценността на друг човек. **Всеки човек сам решава какво да цени.** Никой не иска да му бъде казано, че ценностите му са дефектни или посредствени. В края на краищата, вкусовете не се обсъждат. Вкусовете, предпочитанията, мненията – каквито и да са те – оформят образа на всеки човек. Ако някой, раздразнен от тези разсъждения, каже: “Но не трябва ли мненията или предпочитанията ни да се основават в реалността?”, **на този човек трябва да се напомни**, че е безсмислено да се питаме дали те се основават или не в реалността, **когато никой не знае какво е реалността и как може да бъде разпозната.** Когато смисълът е поставен под съмнение, въпросът е безсмислен. Когато изразяваме съмнение относно ценностите или мненията на някой човек, това възбужда емоциите му, а всеки знае, че когато решаваме **дали да послушаме разума или емоциите си, разумът винаги остава на второ място.**

Друга черта на постмодернизма е слабостта на националната държава да се справи с призивите за етническа чистота, които стават все по-силни. **Националната държава е вътрешно фрагментирана рана, а външно все повече се превръща в пионка в ръцете на международните банки и корпорации.** Друга черта на постмодернизма е бурното разрастване на потребителския подход, който мотивира всички дейности. Този подход определя какво да предлага църквата, какво да се казва в проповедите, какви да са програмите на училищата.

Но истината е, че обществото има огромна нужда от религиозна светлина и ако църквата иска да оцелее, тя трябва да се противопоставя на потребителското поведение. **С други думи църквата трябва да престане да се придържа към своите догми и учения, а трябва да се придържа изцяло към Библията.** Ако се придържаме към потребителския подход, това означава, че идващите в църквата не са хора, които търсят Бога, а са клиенти, които определят какво трябва да чуят от амвона. **По същия начин на лекарите се казва, че те не обслужват болни хора, а клиенти, които купуват услуга.** Но истината е, че пациентите са болни хора, а клиентите са хора които купуват някаква услуга. Жена ми видяла три момичета, които пишели със спрей неприлични неща по една стена и незабавно се намесила. На следващия ден при нея отишла майката на едно от момичетата и казала: “За нещастие дъщеря ми се е подписала под онова, което е написала.” Жена ми отговорила: “Нещастieto не се състои в това, че дъщеря ви се е подписала и така се е издала, нито в това, че е написала нещо неприлично, нещастieto се състои в това, че мисленето и правенето на такива неща е грях.” **Но категорията “грях” не означавала нищо за този жена.** За нея вече не съществувало понятието “грях.” Ето това е типичното за постмодернизма. Като данъкоплатец тази жена купува услуги за детето си. **А тъй като клиентите поръчат на музиката какво да свири, сега те определят мелодията.**

Трето. Дали постмодернизма е изцяло лош? **Не.** Помислете си за нещо, което е познато на всички: за написването на историята. Ние изучаваме история в училище и си мислим, че тя отразява истината, но постмодернизмът ни казва нещо друго. Преди няколко години разговарях с членове на Съвета по образованието в Торонто. Засегнах темата за расизма и казах, **че училището е най-важният проводник на етническото разделение.** **Да, от 1850 година училищата в Онтарио са разделени за бели и черни.** Болшинството от членовете на Съвета съвсем не бяха запознати с това. После ги попитах **кога е затворено последното етническо училище в Онтарио и двама от тях в един глас ми отговориха: през 1965 г.** Те бяха прави и бяха цветнокожи. Цветнокожите учители знаят за етническите училища в Онтарио, **а белокожите никога не са чували за тях и бяха ужасени, когато научиха.** Да се запитаме кои хора пишат учебниците по история и дали се придържат към истината.

Моят професор по Стар Завет в Семинарията беше шотландец и ни разказваше, че по време на детството му в Шотландия, човек не можел да бъде назначен на работа в пощата, в банка или в училище, ако името му не фигурира сред членовете на шотландската църква, която сега е на изчезване. Тогава не се

изисквало човека да посещава църквата, да се покланя на Бога и даже да вярва в нещо. **Просто името му е трябвало да е в списъка. Това е отвратително.**

Дали постмодернизма е изцяло лош? Не. Разруши се увереността, че техническия напредък ще допринесе за добруването на човечеството. **Несъмнено техническият напредък води до по-ефективни изобретения, но те не винаги допринасят за доброто на човечеството.** Техническият прогрес е направил много за намаляване на физическия труд, за удължаване на човешкия живот и за намаляване на вероятността от внезапна смърт, но християните са наясно, че това не е направено с цел облекчаване и подобряване на човешкия живот. *(Коментар: Сега, през 2020, има прогнози, че след 30-50 години половината от работниците ще бъдат заменени от роботи и ще останат без работа. Тогава ще се превърнат в ненужно бреме на обществото и ще бъдат лишени от радостта да виждат плода от своя труд. Това прогрес ли е? Д.Пр.)*

Четвърто. Какво трябва да е мнението на християните за постмодернизма? Трябва да помним, че във всички случаи и при всички обстоятелства **“Господня е земята и всичко, което има на нея, вселената и тези, които живеят на нея”** (Пс.24:1). **Всичко принадлежи единствено на Бога.** Християните не са дуалисти. Ние не вярваме, че в космоса се води безкрайна битка между две равностойни и противоречащи си сили – Бог и зло – и нито една от двете не може да победи другата. Ние не вярваме, че Грехопадението е заличило доброто в човека. Вярно е, че Исус казва, че хората се намират в хватката на “принца на този свят.” **Но принцът е само принц и никога няма да стане цар. Земята принадлежи на Бога и на никой друг. В Йоан, Евреи и в Колосияни се казва, че целият свят е бил направен чрез Христос заради Христос.** Той е бил извършителят на създанието, **което е било създадено заради него самият.** Той е началото и краят. Той е основата и целта на създанието и никакво световно развитие няма да победи тази истина.

В Кол.1:16-17 се казва: **“Всичко бе сътворено чрез Христос и за Христос. Той съществуваше преди всичко друго и всичко се крепи чрез него.”** Колкото и бързо да се върти света, колкото и голямо да е насилието, **светът никога няма да се разпадне на части и хората винаги ще живеят на земята. Причината за това е, че всичко се крепи върху Господа.** Той поддържа всичко, което е създал. Древногръцките философи говорят за космоса, **а християните от първия век са знаели, че светът принадлежи и е поддържан от личността на Господ Исус Христос. А шепата му е толкова голяма, че в нея се побира буквално целият свят.** Небето няма никога да падне от мястото си.

Какво трябва да правят християните? Трябва да помним, че земята принадлежи на Бога и че ежедневно трябва да нарамваме кръста си. Много християни си мислят, че е важно да се отхвърлят тенденциите на постмодернизма. **Аз самият съм философ и съм съгласен с това, но в същото време разбирам, че има много малко хора, които са обучени и подготвени да правят това.** Обаче всеки християнин може да приема ежедневните предизвикателства, които се изправят пред него. Сигурно сте забелязали, че Исус не само е илюстрирал учението си с ежедневни дейности (напр. домакия, която помита къщата си, за да намери загубената монета). **Исус ни казва да гледаме на ежедневните си задължения като на шанс да демонстрираме своята вяра, подчинение и любов.** Поведението на ученици на Исус трябва да се демонстрира винаги, включително и в епохата на постмодернизма и ние винаги трябва да сме готови да се притичаме на помощ на нуждаещите се. Ние вярваме в нашия Господ и в неговата истина, ние сме гостоприемни, придържаме се към призива му да се подчиняваме, независимо че около нас хората демонстрират безразличие и неподчинение на заповедите на Бога. Ние различаваме приближаването на изкушението и му се противопоставяме. **Ние искрено прощаваме, когато ни обидят и това повишава увереността ни, че Бог също ни е простил.** Йоан казва, че трябва да сме изпълнители на истината. Ежедневно имаме безброй шансове да подкрепяме истината, да се подчиняваме и да вярваме, независимо от ставащото около нас.

Какво могат да правят християните в епохата на постмодернизма? Можем да възстановим християнската истина, че човешкото съществуване зависи от общуването. **Противно на Маркс (битието определя съзнанието), Бог ни е създал да бъдем създания, които на първо място зависят не от икономиката, а от отношенията.** Спомнете си, че Бог ни е създал по свой образ и подобие (Бит.1:27). Адам не е зависел от Ева, нито Ева е зависела от Адам. Те не са можели да взаимно да се ограничават, нито по нещо са си приличали. Но и двамата са били такива, каквито са само в отношенията си един към друг. Аз не мога да ограничавам жена си, децата си или родителите си в нещо. Аз не съм зависим от жена си, от родителите си или от децата си. Аз съм аз, аз съм неповторим и незаменим. Но въпреки това, образът ми се оформя изключително чрез взаимоотношенията си с хората.

Всеки човек е в диалог с Бога. Не всеки осъзнава това, не всеки се радва на това и не всеки е съгласен с това. Това не означава, че всеки човек е вярващ. Просто Бог ни е направил така, че да не можем да избягаме от него. **Бог не може опроверган.** Човекът може да откаже да има работа с Бога, може да презира Бога, може да не му обръща внимание, може да не го познава, може да се опитва да избяга от Бога, **но никога няма да може да избяга. Не разбирането на тази истина не намалява валидността ѝ.** Истинският живот са срещите и общуването. Липсата на срещи и общуване е смърт. Всичко извън срещите и

общуването е нереално и фалшиво.

Какво могат да правят християните? Трябва да се придържаме към онези неща, които несъмнено ни изглеждат в полза на човешкото и човечността. Обществото ни е заобиколено отвсякъде от деперсонификация. **Сега говорим за виртуална реалност.** Скоро ще седим срещу телевизора с приспособление на главата си, което ще ни позволи да имаме усещания за допир, мирис и вкус за ставащото на екрана. **Когато тези човешки черти могат да се предават по електронен път, тогава какво означава да си истински човек?**

В това отношение християните има какво да кажат и да направят.

Проповед за психопатите

Когато 15-годишно момче преминало с велосипеда си през ъгъла на ливадата пред къщата му, собственикът на ливадата го повалил на земята и му счупил крака. Друг път, когато играл голф, партньора му започнал да спори за резултата в играта до момента, поради което мъжът го ударил със стика си по лицето. **Но този мъж не винаги е така агресивен.** Той знае кога директната атака ще му позволи да получи това, към което се стреми и кога това няма да стане. **Когато знае, че атаката няма да му донесе успех, той става обаятелен.** Той е в състояние да очарова всеки човек и да го накара да направи всичко. Не е изненадващо, че той вече беше очаровал няколко емоционално нуждаещи се и наранени жени, за да направят това, което е по-добре да не беше правено. Разбира се, неговият чар е само една от чертите на изкусната му манипулация. Друг инструмент от манипулацията му е лъжата; откровената и нагла лъжа. Трети инструмент е изкусният плач; той може да направи така, че сълзите да текат от очите му или да спират така, както се пуска и спира чешма. А когато най-после той беше хванат и изобличен публично, той се оказа способен да напълни кофа със сълзите си, стискаше и мачкаше Библията си с треперещите си пръсти и се молеше да му бъде даден втори шанс да проповядва евангелието.

Аз бях секретар на комисията на нашата деноминация, която беше образувана, за да оцени способността на този човек да бъде Божий служител. **Много бързо стигнах до заключението, че той е психопат.** Би ли могъл някой да се съмнява, че той е психопат? Да. Няколко човека от комисията считаха, че той трябва да бъде възстановен на длъжността си. Те ми казаха, че се отнасям прекалено сурово към него. Аргументираха се така: “В края на краищата, никой не е недостъпен за Божията милост. Нещо повече, тъй като ти винаги говориш за милостта, защо не покажеш някаква милост към този човек?” Внимателно им отговорих: “Аз никога не съм твърдял, че той е недостъпен за Божията милост. Никога не съм твърдял, че той е по-голям грешник от всеки от нас. Никога не съм казвал, че той не може да е получател на Божията милост. **Но настоявам, че той е психопат. Той е опасен. Той е използвач и е безсъвестен човек. На него никога вече не трябва да му се доверява да ръководи църква.**”

Тъй като комисията счете, че оценката ми, че този човек е психопат е аматьорска, беше решено да потърсим съдействието на професионален психиатър. Той написа 2 страници със заключения, в които се луташе насам-натам, но в последните два реда беше написал следното: **“На този човек не може да се има доверие. Той не трябва да бъде възстановяван като Божий служител.”** Мислех си, че сега всички ще се съгласят. **Но се оказа, че не е така.** Един от членовете на комисията каза: “Стига да се разкае, ние бихме могли да му намерим друга църква, в която да служи!”

Какво представлява психопатията? Психопатията е един пример на състояние, което психиатрите наричат “личностна обърканост.” Хората с личностна обърканост имат огромна грешка в сърцевината на личността си. При психопатията тази личностна обърканост **е крещящо антиобществена.** Психопатите притежават много характерни черти. Те са импулсивни, например те подценяват и не зачитат контрола на импулсите си. Те не са способни да отлагат удоволствията, например, каквото им се иска, те искат да го получат сега, веднага. Те се стремят към все по-големи и по-силни стимули, поради това се нуждаят от огромен стимул, за да достигнат до посредствено екзалтиране. (Спомнете си за Пол Бернардо, който по обедно време отвлеche една жена от паркинга пред църквата и след това я изнасили, без да проговори нито една дума, само за да задоволи собствения си нагон.) Психопатите не изпитват съпричастие към другите хора; страданията на другите хора въобще не ги засягат. Те въобще не се интересуват за добруването или за щастието на другите. **Те са изкуствено очарователни и манипулативни. Те са безсъвестни, на тях им липсва чувството за вина и за угризение на съвестта. Освен това те са опасни.** Най-лошите психопати в Канада са държани затворени в специален затвор и се охраняват най-строго, защото са неизлечимо болни.

Как са стигнали до това състояние? Дали са безпомощни жертви на злото, което ги е пленило или сами са се превърнали в негови жертви посредством собствения си грях? Щеше да ни е по-лесно, ако можехме да намерим доказателство, че те са безпомощни жертви на някакво мозъчно заболяване. **Но**

науката не е открила такова доказателство. Разбира се, установено е, че психопатите имат психически зависимости (не причини, а зависимости). Например, те демонстрират намалени електродермални реакции. С други думи там, където нашите машинални отговори биха демонстрирали, че не сме издържали проверка чрез детектора на лъжата, психопатите се справят без никакви проблеми и показват резултати като на невинно новородено бебе. Те демонстрират намалени автоматични нервни реакции. С други думи, когато ние с вас се изчервим, когато бъдем обвинени основателно или когато пулсът ни се ускори, или когато пребледняваме, или в случаите когато се борим за глътка въздух, **те не демонстрират тези машинални реакции.**

Има ли някакви обичайни признаци за психопатията? Един от най-ясните признаци, че някой възрастен човек е психопат е, ако баща му е психопат, алкохолик или е човек, който мрази другите хора. Като загрижени родители, ние много бързо си припомняме случаи, в които порасналите ни деца може би са вървели по лош път. Ако 13 годишният ни син се прибере в 2 часа след полунощ; или когато се върне пиян; или когато се прибере с 21 годишна жена, която го прегръща през врата; в тези и в други подобни случаи **ние “избухваме.”**

Но за психопата е характерно, че е израснал в семейство, в което родителите не реагират по този начин. На тях им е омръзнало да се занимават с всичко, свързано с детето им. Но че той им е казал, че ще престане да ходи на училище? Какво от това, дали въобще е важно да ходи на училище? Но че е донесъл у дома стереоуредба, която струва 1000 долара, след като едва миналата седмица се е оплаквал, че няма пари? Лично негова работа си е откъде е намерил парите, за да я купи, нали? Но че е правил секс с 14 годишно момиче и то е забременяло? Какво да правим, момчетата винаги правят така.

Ясно е, че в такава среда няма нищо, което да окуражава възпитанието в морално и почтено поведение. Тогава не би трябвало да се изненадваме, че нищо такова не се създава. “Но във всеки човек няма ли поне остатъци, някакво неотменимо чувство за морал и от там – от някакви неотменими морални отговорности?” Да се задава този въпрос, означава просто да се пита: “Дали психопата е жертва на злото, което го е облядало, или самият той се е превърнал в такава жертва поради собственият си упорит грях?”

Нямам намерение да отговоря на този въпрос вместо вас. Вместо това ще ви разкажа какво ми каза веднъж приятелят ми, пасторът Боб Джулиано. Преди да стане пастор в Обединената църква в Ериндейл, той в продължение на 10 години служеше като пастор в затвор. Той ми каза, че когато започнал да работи там, той установил, че 10% от затворниците имат сериозни психопатични проблеми, а други 40 % - средни до незначителни психопатични проблеми. Когато 10 години по-късно напуснал работата си в затвора той установил, че 30% от затворниците имат сериозни психопатични проблеми, а останалите 70% - средни до незначителни психопатични проблеми. **Той стигнал до заключението, че тази промяна е признак, че обществото ни като цяло губи чувството си за морал и се плъзга към липсата на съвест.**

Според Боб това плъзгане е следствие от промяната в обществото ни: **хората вече не се интересуват кое е истина и кое е правилно. Още от детството си хората са погълнати от една единствена мисъл: “Как може човек да оцелее?”** Би трябвало да обсъждам тази тема с учители и полицаи. Веднъж, скоро след като се бяхме оженили и живеехме в Торонто, жена ми Морийн се прибра от училище след обяд, където работеше като учителка и забеляза, че парите от дарението в църквата, които беше занесла в къщи миналата вечер, бяха изчезнали. После забеляза, че на кухненската маса има ученическа тетрадка, на която е написано името на 9-годишно момиче от 4 клас и домашният ѝ телефон. Жена ми се обади по телефона на майката на момичето и ѝ каза: “Тетрадката на вашата дъщеря е оставена на кухненската ми маса. Мисля, че ще установите, че тя е откраднала парите на църквата.” А майката на момичето отговори така: **“Можете ли да си представите, че дъщеря ми е толкова глупава, че да си забрави тетрадка в дома ви?”**

Това беше майка, която не реагира правилно. Дали някой би се изненадал, ако дъщеря, израсла в атмосферата на такива неправилни реакции стане психопатка? Нека за проучим по-задълбочено какво представлява и как се формира съвестта. Първото нещо, което забелязваме е изумително: **В Стария Завет не се споменава нито дума за съвестта.** Докато ние, съвременните хора със западно възпитание казваме, че съвестта е единственият “морален регулатор” на човешките същества (**морален регулатор, който е независим от Бога**), **древните израелтяни са познавали единствено директния глас на Бога и директното обръщение на Бога към тях;** те са познавали единствено живият глас на живия Бог. Авторът на Второзаконие казва: **“Но словото е много близо до теб, в устата ти и в сърцето ти, за да го изпълняваш.”** (Втор. 30:14) Нашите израелски предци не са можели да разберат, че е възможно хората да са снабдени с независим морален регулатор; те са разбирали, че ние трябва сме в състояние да чуваме гласа на самият жив Бог. Неговото слово е **“живо, действено и по-остро от двустър меч.”** (Евр. 4:12)

Но въпреки, че в Стария Завет няма дума за “съвест”, навсякъде се говори за феномена “съвест” (**за лоша съвест или за разтревожена съвест, без тази дума да се споменава**). Когато братята на Йосиф най-после осъзнали огромния размер на жестокостта, с която се отнесли към Йосиф, те изплакаха: **“Наистина**

сме виновни за нашия брат, че видяхме мъката на душата му, когато ни молеше и ние не го послушахме; затова ни постигна това бедствие.” (Бит. 42:21) Когато най-после Давид осъзнал огромния размер на своя грях срещу Батшеба (прелюбодеяние) и срещу мъжът ѝ Урия (убийство), той заплакал пред Бога: “Смили се над мене, Боже, според милосърдието си; според множеството на благите си милости измий беззаконието ми и ме очисти от греха ми. Защото престъплението си аз признавам и грехът ми е винаги пред мен ... Сърце чисто сътвори в мен, Боже, и поставяй нов и праведен дух в мен.” (Пс. 51: 1-3, 10)

Векове по-късно думата “съвест” влязла в християнския речник, без съмнение защото християните вече говорели гръцки, а в гръцкия език има дума за съвест: *suneidesis*. Но въпреки това, гръцко говорещите християни не приравнявали съвестта с Божия глас. Те не твърдели, че “когато говори съвестта, това е Божият глас.” Нито пък са твърдели, че “когато Бог говори, съвестта ни се събужда.” Съвестта просто не може да бъде приравнена с Божия глас. Апостол Павел е знаел, че съвестта му може да не събудена и самият той да продължава да прави това, което е погрешно. Поради това той пише: “При все че съвестта ми с нищо не ме изобличава, пак това не ме прави невинен; защото Господ е, който ме съди.” (1Кор. 4:4 – мой превод) Фактът, че съвестта на Павел е чиста не го прави невинен. По същият начин, ако съвестта му беше разтревожена, това не би означавало със сигурност, че той е виновен.

Невротизираните хора имат тревожна съвест (т.е. те се чувстват виновни), когато всъщност не са виновни. От друга страна, нечувствителните хора нямат тревожна съвест, даже когато наистина са виновни. Тогава как да имаме точна и правилно настроена съвест? Как да имаме съвест, която да е нито невротизирана, нито нечувствителна? Как да имаме съвест, която отразява Божият глас? Дължни сме да се сдобием с това, което Павел нарича “ум Христов.” (1Кр. 2:16) Придобиването на “ум Христов” е всичко, което се опитваме да направим днес по тази тема. Умът на Христос трябва да проникне в нас, да ни насити, да се вкорени в нас и да дава плод в нас, когато ние мислим с ума на Христос.

Само тогава нашата съвест ще е правилно формирана. Само тогава съвестта ни нито ще е нервно чувствителна, нито ще е студено безчувствена. Умът на Христос не се придобива за един ден. Това става постепенно, чрез постоянното ни и последователно потапяне в писаните евангелия. Подчертавам в писаните евангелия, защото единствено от тях ние научаваме конкретните особености на ученичеството. От тях ние се научаваме какви ситуации могат да ни сполетят, как да реагираме веднага на тях, как да реагираме след това, как се очаква от нас да правим, да чувстваме и да мислим.

Сигурно сте забелязали, че болшинството от християнското проповядване се основава на писмата от Новия Завет. Причината за това е проста. Писмата съдържат кратки и сбити (но абстрактни) твърдения, които веднага обясняват темата на проповедта. Например, “Тъй като сме оправдани чрез вяра, ние имаме мир с Бога чрез нашия Господ Исус Христос.” (Рим. 5:1 – мой превод) Структурата на този текст веднага обяснява структурата на проповедта, колкото и абстрактна да изглежда проповедта. “Бог в Христос примири света със себе си.” (2Кор. 5:19) Това твърдение е вярно и даже е прославящо Бога. Но то няма да ви каже как примирения и оправданият човек трябва да реагира, да действа, да мисли и да чувства. За да научим това, ние трябва да отидем при писаните евангелия, където виждаме как умът на Христос действа сред всички житейски лукавства и бури.

Например, помислете за злото. Християните са призвани да се съпротивляват на злото. И ние се съпротивляваме! Та нали според Йоан целта на идването на Христос е да унищожи делата на дявола. Следователно трябва да се съпротивляваме на дявола. Тогава защо Исус казва: “Не се съпротивлявайте на злия човек”? (Мат. 5:39) Тук смисълът на “не се съпротивлявай” е забраната срещу “око за око и зъб за зъб.” Възможно е съпротивата ни като християни на злия човек да се окаже просто умело прикрито желание за отмъщение; справедливото ни противопоставяне на злото се превръща в греховна демонстрация на омразата ни срещу злосторника; склонността ни да се противим на злото се превръща в извинение за отмъщението. Ако това се случи, тогава нашата правилна и основателна съпротива на злото се превръща в пример за грях. Нещо повече, да бъдем прекомерно концентрирани в съпротивата на злото, това означава да загубим концентрацията си в Божието царство. Да станем прекомерно фокусирани в злото, това означава да придаваме по-голямо значение на злото, отколкото на самия Исус Христос. Да разберем всички сили, вземащи участие в този случай, просто да вложим това познание в сърцето си, това означава да придобием нещо от ума на Христос. Ученичеството и членуването в Божието царство изисква от нас да се отречем от себе си. Но даже когато Господ настоява да се отречем от себе си, той настоява да не се хвалим с това. (Мат. 6:16-18) Никога не трябва да си създаваме следния образ: “Знаете ли от какво се отказах заради царството? Знаете ли каква жертва направих?”

Исус казва: “Когато се отказваш от себе си заради Божието царство, което се изисква от всички ученици, прави го с радост. Не го разваляй. Не бъди мрачен, докато го правиш. Изглеждай така, все едно че не си се отказал от нищо. Всички други твои реакции биха означавали, че се опитваш да използваш своето така наречено самоотричане в интерес на религиозното си превъзходство над другите, а това би те

превърнало в духовен самохвалко.” Ние, съвременните хора, не внимаваме как говорим и считаме, че думите са просто празни звуци. Но Исус, притежавайки еврейски начин на мислене знае, че думата е събитие. Това е събитие, което веднъж станало, никога не може да се отмени. За разлика от нашето небрежно говорене, Исус казва: “В Съдния ден хората **ще бъдат съдени за всяка дума, която небрежно са произнесли**, защото според думите ви ще бъдете оправдани и според думите ви ще бъдете осъдени.” (Мат. 12:36-37) А в евангелията има и случки, които са просто това, което са – случки, а не учения. Замислете се за Исус и яденетата, които е ял, за домовете в които е влизал, за хората с които е ял. Кой приемаме в домовете си? Кой се храни с нас? С кого искаме да се храним? И какво означава всичко това?

Само когато се потопим в писаните евангелия, ние научаваме ума на Христос и придобиваме неговия ум. А само когато придобием ума на Христос, нашата съвест е правилно формирана. Няма съмнение, че християните трябва да имат това, което Павел нарича “**добра съвест**”. (1Тим.1:5-6) Но “добрата съвест” не е просто спокойна съвест, която ни дава да спим. Добрата съвест е нещо повече: тя ни мотивира да действаме не от страх, **а от любов**; тя ни мотивира да действаме от позицията на любовта на Христос към нас и на нашата обич към него и **от обичта ни един към друг**. Сигурно сте забелязали, че всички обсъждания на темата съвест в обществото и в психологията се основават на страха. Но когато говори да добрата съвест, Павел има нещо повече предвид от липсата на самоосъждане; **добра съвест е тази съвест, която разпознава и отговаря на задълженията на любовта**. В писмото си до Тимоти Павел говори за “**любов, изливаща се от чисто сърце, добра съвест и искрена вяра.**” (1Тим. 1:5 – мой превод)

Забележете как всичко е свързано: “любов, изливаща се от чисто сърце, добра съвест и искрена вяра.” А в 2Кор. 5:14 Павел казва: “**Христовата любов ни принуждава.**” Не страхът ни принуждава, а любовта на Христос, която събужда нашата любов към него и към другите хора. Иначе казано, **Исус Христос е съвестта на християните; той ни ръководи отвътре, когато започнем да разпознаваме задължението на любовта**.

Тогава какво да кажем за формирането на съвестта? Когато съвестта ни започне да се формира от ума на Христос, тя вече никога няма да може да бъде накарана да замълчи или да бъде пренебрегната. Нито пък ние трябва публично да мълчим, когато нехристияните упражняват насилие на християнската ни съвест. По-голямото прилежание във вътрешния ни живот и във външните му проявления ще направи много за обуздаване на промъкващата се психопатия в нашето общество.

Проповед за смирението

1Пет.5: 1-6; Фил.2: 5-13

Философът от 19 век Фридрих Ницше презирал християнството и казал, че то създава хора с робски манталитет. Според него най-лошата черта на робския манталитет на християните е, че те считат, че има нещо добродетелно и целомъдрено в тяхното поробване, поради което се стремят и копнеят за него. Той твърди, че християните си мислят, че има нещо добродетелно и целомъдрено в самоподценяването и в психологичното осакатяване, което е свързано с него. Ницше е презирал християнството, просто защото е усещал, че то подкопава самоувереността на човека. Християнството проповядва, че човека е психологично слаб и че това състояние на човека е достойно за уважение.

Дали Ницше е бил прав в преценката си? Да, поне до известна степен. (**Обърнете внимание, че тук ние не говорим за евангелието или за Исус Христос, а говорим за “християнството”, за религиозният израз, който Ницше ежедневно е наблюдавал.**) Например, психотерапевтите ни казват, че когато една физически или психически торможена жена започне да губи самоувереността си, самоувереността ѝ бива подкопана до такава степен, че тя вече няма смелостта и самоувереността да напусне мъжът, който я тормози. В това състояние тя се намира в капана на намалената сила на своето его. А ако самоувереността ѝ продължи да се разпада, тя потъва още по-дълбоко в блатото на неподвижността. Според психотерапевтите са нужни от 6-11 месеца интензивно лечение, за да бъде върната една измъчвана жена обратно до нивото, при което тя да има достатъчна самоувереност и смелост, за да избегне мъжът, който я е измъчвал.

Дали (така нареченото) християнство е отговорно за това? Да, много често. Нали на жената ѝ е било казано, че неин “християнски” дълг е да се покорява на мъжа си? Ницше твърди, че “християнството” подхранва пасивността в хората, че подхранва капитулирането, приспособяването и покорството на съдбата, че подкопава несъгласието, издръжливостта и агресивността и ги заменя с покорство, апатия и стеснителност.

Правилни ли са били твърденията на Ницше? Да, много често. Но трябва да подчертая, че тези неща се причиняват **само от деформираното “християнство,” но не и от самото евангелие.** Евангелието (т.е. самият Исус Христос) **никога не е подхранва самоподценяването, самооклеветяването и самопрезиранието, никога!** Вярното е, че евангелието твърди, че ние смиряваме себе си пред Бога, но това не означава, че

трябва да се въргаме в самопрезрението. Евангелието не изисква от нас постоянно да се самоунизяваме, нито да считаме, че сме посредствени.

Но това погрешно разбиране постоянно се повтаря. Аз разбирам как може да възникне това объркването. Много хора са отгледани в семейства, в които не се е гледало сериозно на детските проблемите, особено на страховете, тъгата и на болезнената чувствителност. Родителите им са считали, че възрастните хора имат право да се чувстват несигурни, но не и децата. Според тях възрастните са подлагани на ударите на живота, а децата никога не са изложени на опасност и не са наранявани. Те са считали, че болката на децата не ги наранява, че объркването на детето не го тревожи, че въпросите на детето не са важни, че мнението на детето не трябва да се взема предвид. Какво друго може да си помисли детето, освен че неговата тъга, объркване или неясната му нужда не е важна? Че самото то не е важно? Браздите, изорани в нежната психика на децата са много дълбоки и много трудно се заличават.

Други хора са израснали в семейства, в които съседите, роднините и колегите постоянно са били подценявани, одумвани и осмивани. В тези семейства е царяла атмосферата на презрение и на въображаемо превъзходство, което подхранва презрението. След като в продължение на 20 години те слушали как всички останали хора са били унизявани, подсъзнанието им се формирало като на унижени хора. А можело ли е да се случи иначе? Защо въобще да считат, че са изключение и не приличат на останалите хора?

Смирението, към което ни призовава евангелието няма нищо общо със самоподценяването, което изпепелява самочувствието на хората. Смирението, към което ни призовава евангелието няма нищо общо с робския манталитет, който подхранва презрението към себе си и стеснителността, за които говори Ницше.

Преди да определим в какво смирението, за което говори евангелието се различава от лошата представа за себе си и от смачканото самочувствие, ние трябва да определим отличителните черти на лошата представа за себе си и на смачканото самочувствие.

Една от отличителните черти на пониженото самочувствие е хваленето и саморекламата, които играят ролята на димна завеса, която прикрива дълбоко спотаената тревога на човека, да не бъде разкрита истинската му същност от другите хора и те да не сметат, че той не си важен.

Друга отличителна черта на пониженото самочувствие е насмешката и сарказмът. Скептичният човек по навик говори така, че да създаде в околните представата за себе си, че ги превъзхожда, тъй като се страхува те да не сметат, че той е посредствен и незначителен човек.

Друга отличителна черта на пониженото самочувствие е грубото и хулиганско поведение. Вътре в себе си всеки кавгаджия е изплашено, треперещо и дребно създание. Да, кавгаджията винаги е неприятен и често пъти е опасен; вярно е, че той в продължение на години се наслаждава на детинското си поведение, в стремежа си да не се съобразява с останалите хора. Но колкото и да е трудно да се общува с човек, който е кавгаджия, той си остава гротеска личност, защото чувството му за несигурност е очевидно и треперещите му колени са достойни за съжаление. Истината е, че скандалното му поведение е начин за прикриване на най-голямото му опасение: че губи всеки конфликт и всяка борба и поради това губи репутацията си. За него опасността да загуби даже един спор е равностойна на унищожение.

Всичко това са характерни черти за белези или маскировка на самочувствието на кавгаджията, саркастичният човек или на човекът който постоянно се хвали.

А какви са отличителните черти на смирението, което евангелието изисква да притежаваме? Къде можем да открием тези отличителни черти? Какво ще направят те за нас и за другите?

Петър пише: *“Смирете се под могъщата ръка на Бога, за да ви издигне, когато му дойде времето.”* (1Пет.5:6) Ключът се състои в смиряването под могъщата ръка на Бога. Ако просто се смиряваме (или се опитваме да се смиряваме), но не пред Бога, това ще доведе или до това, че ще започнем да се самоподценяваме или ще започнем да се фукаме и да се хвалим със себе си (защото сега ще намерим наслаждение във факта, че сме по-смирени от другите хора!) Единственото смирение, което е безопасно, е да смиряваме себе си под могъщата ръка на Бога. Защото единствено в този случай ние ще помним казаното от псалмиста, че Бог винаги се грижи за нас. Тъй като Бог винаги е на наша страна, нашето смирение под неговата ръка има само позитивни последици. Не само, че винаги е безопасно да смиряваме себе си под могъщата Божия ръка, това е нещо повече от безопасно, то е здравословно и води единствено до нашето преуспяване.

Припомням ви, че хората и животните са създадени в един и същи ден от Бога (Бит. 1:24-31). Ясно е, че животните са наши “братовчеди.” (Те не са наши братя и сестри, а наши братовчеди.) Смирявам се когато си спомня факта, че медицински експерименти, провеждани с животни, са в полза на хората единствено и защото между нас и животните има толкова много сходни неща. Например, храносмилателната система на алигатора, сравнена орган след орган, е същата като човешката. Има ли въобще някакъв аспект от психологията на животните, която да няма съответния аналог с психологията на хората?) Смирявайки се пред Бога аз не мога да твърдя, че животните не са страдали много от провежданите с тях медицински

опити, чиято цел е да бъде избегнато моето страдание. Смирявайки се пред Бога аз не мога да твърдя, че аз не се нуждаю от тяхното страдание, за да оцелея (а същевременно знам, че животните не се нуждаят от мен, за да оцелеят.)

Но смирявайки се пред Бога аз съм издиган, защото Бог е направил хората да са уникални **и псалмистът казва, че той ни е направил да сме малко по-малки от самия Себе си.** *“Кои са хората, че ти ги помниш, смъртни същества, че се грижиш за тях? Ти си ги направил малко по-нископоставени от Бога и си ги короновал със слава и чест?”* (Пс.8:4-5 – мой превод) Въпреки че Бог обича всички създания, той разговаря единствено с хората. Забележете: Бог обича както нас, така и животните, **но говори единствено на нас и ни е направил така, че и ние да му отговаряме.** Нещо повече, той не само ни е снабдил със способността да му отговаряме, **но и очаква от нас да го правим.** Смирявайки се пред Бога, ние биваме короновани непроменно със слава и чест. И нещо повече, смирявайки се пред Бога и живеейки в Христос, аз съм личността, с която Бог се оприличава в своя единствени и любим Син. Което означава, че когато Бог поглежда към своя Син, в когото е неговото вечно благоволение, той вижда и мен. Той не може да не ме види в същата светлина, тъй като аз стоя чрез вяра в Христос, неговия Син.

На второ място, **когато се смирявам пред Бога, аз опознавам себе си като грешен човек.** Въпреки че за моето израстване са били положени грижи, въпреки сегашната социална среда в която живея, въпреки трудностите, които съм преживял, въпреки лишенията на които съм бил подлаган, въпреки гените, които съм наследил от родителите си; след като за мен са били положени толкова грижи, някои от които се са ми напълно ясни, **въпреки това в мен остава това “аз”, което в Библията се нарича “грешен човек.”** В мен съществува извратеност, стремеж към греховността, който е както нелогичен, така и неизкореним и за който никой и нищо друго може да бъде обвинявано. Колкото повече изследвам сърцето си, толкова по-ясно осъзнавам неуловимостта и увъртанията на грешния човек.

Но въпреки това, **смирявайки се под могъщата ръка на Бога, аз съм издиган, защото в Христос аз съм оправдан грешник, когото Бог обича.** В Христос аз се оприличавам с Онзи, за който в Новия Завет се казва, че е безгрешен. Забелязали ли сте, че въпреки че Апостолското Кредо потвърждава факта за греха, то го прави някак между другото? В Апостолското Кредо се казва: “Вярвам в Бога, Всевишният Отец ... Вярвам в неговият единствен Син, Исус Христос нашият Господ ...” и т.н. Но никъде в Апостолското Кредо не се казва: “Вярвам в греха”, а се казва “Вярвам в **опрошението** на греховете.” Апостолското Кредо ни приканва да признаем, че сме грешници, **но в същото време твърди и то много по-подчертано, че ние сме оправдани грешници.** Да смирявайки се пред Бога аз признавам, че името “грешен човек” ми приляга, но аз съм издигнат и развеселен, защото в Христос името “праведен човек” е окончателната истина за мен, че това е характеризиращата истина за мен, че това съм аз в истинския си образ, независимо от всичките ми прояви и от цялата ми противоречивост. Винаги трябва да се стремя да се смирявам пред Бога, тъй като Бог ме издига във вечността.

На трето място, смирявайки се пред Бога, аз чувам как Исус казва на учениците си, че в края на всеки свои ден трябва да казват за себе си: **“Ние сме само безполезни слуги.”** И ако Яков, Вартоломей, Андрей и другите са се считали длъжни да казват това за себе си, **аз нямам намерение да казвам на моя Господ, че аз напротив, съм му много полезен слуга и той е забележителен късметлия, че съм в неговия отбор!**

Но въпреки, че сме безполезни слуги истината е, че Бог издига тъкмо безполезните си слуги. А като ни издига, Бог ни прави полезни за своето царство. **Бог използва единствено безполезните слуги.** Каква полза би имал Бог от слуги, които се хвалят, че Божието царство не би оцеляло без тях? Никога не трябва да считаме, че някога е имало “златен век” в историята на църквата, когато всичко е било покрито с цветя и рози и църквата е била съставена само от “полезни” слуги.

Никога не е имало “златен век.” Писмата от Новия Завет са били писани по повод на хора и събития в църквата, които са били всичко друго, но не и “златни.” Въпреки че проблемите в Коринт са се различавали от проблемите в Галатия, а проблемите в Солун са били различни от проблемите в Коринт и Галатия, в края на деня апостол Павел напомня на всички християни – даже от църквите с най-много проблеми – че те и единствено те са тялото на Христос; че тяхната работа и тяхното свидетелство придават видимост на управлението на Христос по света; че те са единствената демонстрация на Онзи, чийто триумф над силите на смъртта те възвеличават.

Очевидно е, че да бъде човек смирен пред Бога никога не означава само да бъде смирен. Да се смиряваме пред Бога означава, че същевременно ние ще бъдем и издигнати, просто защото Бог издига смирените. Ако просто се смиряваме (но не пред Бога), това може да създаде в нас робски манталитет, което правилно е било забелязано от Ницше. **Но да се смиряваме пред Бога винаги означава, че ще бъдем издигнати и поради това ще бъдем готови и желаещи да действаме в света така, както и самият Бог действа в света.**

Вярвам, че след като направихме това проучване, никой от хората, които са запознати с него, **няма да**

объркат смирението пред Бога със **самоподценяването или самооклеветяването**. Да смиряваме себе си пред Бога, това означава да имаме трезво и реалистично, но въпреки това позитивно разбиране за себе си. **Трезво**, защото самооценката ни не е направена под влиянието на емоциите. **Реалистично**, защото в Христос ние имаме свободата да признаваме всичките си слабости, без това да ни осакатява или убива. **Позитивно**, защото в Христос ние знаем, че Бог е с нас. Бог ни е направил да сме върхът на неговото творение, просмукал ни е със своята прошка, която разкрива вината ни единствено за да я заличи завинаги и ни е обещал да ни използва, за да работим за каузата на Божието царство, което никога няма да се разклати.

Всичко това води до огромна свобода, особено от прекомерното вглеждане в себе си. Нали смирението, което е свободно и радостно, означава човек да забрави за себе си. **Винаги трябва да помним, че самопрезиранието (което често пъти погрешно е считано за смирение), всъщност е прекомерно вглеждане в себе си и поради това е вид егоизъм**. Така нареченото “смирение” винаги е фалшиво и унищожително, а истинското смирение пред Бога винаги е свързано със забравата за себе си.

Ние виждаме това забравяне за себе си в поведението на нашия Господ Исус Христос. Властелинът на вселената се покорил на римските власти. Въпреки че е бил Спасителят на света, той всяка неделя е ходел в Синагогата и е слушал проповедника, който не е имал какво да му каже. Въпреки че е бил чувствителен към болката като всеки от нас, той се е молел Бог да бъде милостив към хората, които са го приковали към кръста. И какъв е резултатът от всичко това? Павел пише: *“Бог го превъзвиши и му подари името, което е над всяко друго име.”* (Фил. 2:9)

Ницше може и да е бил прав по отношение на така нареченото “християнство” и за религиозният израз на хората, които в най-добрия случай донякъде са разбирали евангелието. **Но по отношение на самото евангелие; по отношение на навлизането на Исус Христос в живота на християните – в това отношение Ницше е изцяло неправ**. Смирението, което евангелието изисква от нас не ни зарежда с робски манталитет, не превръща в добродетел самоизмъчването и не ни окуражава да сме пасивни, стеснителни и апатични. Смирението, което евангелието изисква от нас е обратната страна на нашето възвеличаване в Божията ръка. Това възвеличаване ни издига като синове и дъщери на Бога и като слуги, чието служение на царството е полезно и ние сме забравящи за себе си хора, които Бог вечно ще помни и ще обича.

Проучване на патологията на завистта

Пс. 73

Всяка зима хората се нараняват – някои от тях сериозно, а други – фатално – чрез подхлъзване на леда. Най-голяма е вероятността да се подхлъзнем, когато не виждаме леда и не сме в състояние да се предпазим по някакъв начин от подхлъзването. Ледът може да е покрит с тънък слой сняг или от захвърлен вестник. Още преди да разберем, че има лед, краката ни се плъзват настрани, ние падаме на земята и започваме да се чудим, дали болката, която усещаме в ръката, лакътя, рамото или в кръста е сигнал, че някоя кост е пукната или счупена. А ако сме ударили тилната част на главата си, ние въобще за нищо не се чудим, поне в началото. **Не е дребна работа човек да се подхлъзне неочаквано**.

Онова, което се случва, когато кракът ни се подхлъзне на леда, се случва и с нас самите в ежедневието ни. **Образно казано**, ние се подхлъзваме и падаме; падаме опасно, болезнено и понякога катастрофално. След като паднем, ние трябва да проверим какви поражения сме понесли и колко време ще ни е нужно, за да се възстановим.

Псалмистът ни казва, че е бил на косъм от катастрофално подхлъзване. Това се случило, **когато завистта нахлула в сърцето му**. *“Защото краката ми почти се бяха подхлъзнали. Защото завидях на аrogантните, когато видях благополучието на порочните.”* (ст.2 – мой превод)

Завистта е грях, който заплашва всеки от нас и от който всеки от нас се срамува. **Никой не се хвали, че завижда**. **Хората се хвалят с греховете си, но не и с греха на завистта**. Някои хора (предимно мъжете) се хвалят с любовните си завоевания. Те считат, че рекламирайки похотта си, те се издигат в очите на хората като расови жребци. Други се хвалят с избухливият си характер. Те си мислят, че рекламирайки яростта си се превръща в хора, които никой не може да пренебрегне и всеки трябва да се страхува от тях. Но никой не се хвали, че завижда. **Завистта винаги е прикрита и замаскирана**. На думи всеки отрича, че завижда, колкото и силна да е завистта, която го изяжда отвътре.

Завистта е неуловима. **Забелязали ли сте степената, до която завистта е замаскирана като социална справедливост?** (*Коментар: Доказателство за ширещата се завист сред българите е стремежът ни към социална справедливост. “Язе не сакам да съм добре, язе сакам Вуте да е по-зле от мен.” – шопска мъдрост. Д.Пр.*) От години съм забелязал, че често пъти изтикваната напред грижа за бедните е просто завист към богатите. Онова, което се

изтиква напред като опит да се издигнат нагоре много хора, всъщност е желание да се смъкнат надолу малцината богати, които са се издигнали. Не е нужно да казвам, че смъкването надолу на малцината няма да задоволи завистта ни, просто защото завистта никога не може да се насити – колкото повече завистта е подхранвана, толкова повече намалява способността ѝ да бъде задоволена.

Защо хората завиждат? Ние завиждаме, защото считаме, че непременно трябва да притежаваме всяко нещо, което е притежавано от някой друг човек. Вероятно никога няма да пожелаем онова нещо, което някой друг притежава, докато не забележим, че той го притежава. Внезапно фактът, че той притежава това нещо, а ние не го притежаваме, се превръща за нас в непоносимо тежък товар.

Ние завиждаме и поради друга причина. Ние отказваме да признаем, че има хора, които по рождение са по-талантливи, по-интелигентни или по-сръчни от нас. Ние считаме, че да признаем, че някой друг е по-талантлив, по-интелигентен или по-способен от нас, означава да декларираме, че ние сме неудачници, което разбира се съвсем не е вярно.

Въпреки че никой от нас не се нуждае от никакво окуражение за да завижда, ние отвсякъде сме подтиквани да завиждаме. Замислете се за рекламите, които слушаме по цял ден. Рекламите неприкрито ни подстрекават да поискаме да имаме нещо, което някой друг вече има. Ако той не притежаваше това нещо или ако не знаехме, че той го притежава, ние не бихме искали също да го притежаваме. Тук не говорим за задоволяване на естествените човешки нужди, а за нещата, които изкуствено сме съблазнявани да пожелаем. От всички посоки сме увещавани да пожелаем неща, от които нямаме нужда. Ние сме увещавани да ги поискаме, защото някой друг вече ги има. Оказваният върху нас натиск е ефикасен, защото ни казва, че ако не притежаваме тези неща, ние сме незначителни хора. Така ние всъщност не пожелаваме, а имаме очаквания. А когато очакването ни не бъде задоволено, пожеланието ни се заменя от гняв и възмущение. А от смесването на пожеланието, гневът и възмущението се поражда завистта.

Поради тази причина най-трагичната проява на завистта е отровата, с която тя инжектира приятелството. В нас нараства завистта към онези хора, с които считаме, че сме равни. Никой от нашата социална класа не завижда на Кралица Елизабета, въпреки че тя е най-богатата жена на света. Ние завиждаме на приятеля си, на човека, който ни е скъп, на най-близкият си приятел, който годишно примерно печели 15 000 долара повече от нас. Внезапно той ни става по-малко скъп. Струва ни се, че сега той показва такива черти от характера си, които преди или не е показвал, или ние не сме ги забелязвали. Но истината не е, че той наскоро е започнал да показва тези черти от характера си или че ние сега сме ги забелязали.

Истината е, че сега ние си въобразихме, че той притежава тези черти на характера си и даже успяхме да намерим доказателства, че това е така. И през цялото това време ние не осъзнаваме какво става в главата и в сърцето ни. Защото там става следното: веднага щом си въобразим, че в характера на приятеля ни има недостатъци, става ясно, че неговият късмет ни е направил да се чувстваме незначителни. Той никога не е имал намерение да ни омаловажава и всъщност това, че той получава 15 000 долара годишно повече от нас не ни омаловажава. Но считайки се за омаловажени, ние глупаво и същевременно злонамерено си мислим, че можем да възстановим себе си като важни личности, единствено ако смалим приятеля си. Завистта винаги има склонността да изравнява. А това слага край на приятелството.

Но завистта отравя не само приятелството ни, а и нас самите. Тъй като завистта ни прави постоянно да сме недоволни, това ни прави неспособни да се зарадваме. Завистта ни обезсърчава. Тъй като завиждаме на някой, който има онова, което ние нямаме, това ни кара да се възприемаме като губещи. Завистта ни кара да линеем в самоотхвърлянето. И нещо още по-лошо, тъй като завистта ни прави горчиви, колкото повече хората, на които завиждаме се опитват да ни обичат, въпреки завистта ни, толкова повече ние смразяваме всяко тяхно усилие в това направление.

Псалмистът казва: “Без малко щях да се спъна. Без малко щях да счупя двата си крака, гръбнака и главата си; без малко да се парализирам и да се умопобъркам, когато завидях на преуспелите, защото гледах арогантните и преуспелите.” Възможно е някои от преуспелите хора да са арогантни – поне някои от тях. Възможно е някои от преуспелите хора да са порочни – поне някои от тях. Но е възможно преуспелите хора да не са по-арогантни и по-порочни от останалите хора. На този етап завистта на псалмиста го прави да изглежда смешен. Той считал, че преуспелите хора нямат силни болки.

Вярно ли е, че преуспелите хора нямат силни болки и че не страдат? Вярно ли е, че те не са толкова ограничени, немощни и чувливи като не преуспелите? Това е смешен въпрос. Въпреки това ние считаме, че преуспелите са “уредили живота си”, защото нищо не може да помрачи живота им и те никога няма да страдат. Тъй като са защитени от бедността, ние считаме, че те са недостижими за човешките мъки и загуби. Поради глупостта си ние си представяме, че те нямат трудности и проблеми. Псалмистът казва, че те: “*Винаги спокойно увеличават богатството си.*” (ст. 12 – мой превод) Възможно е те да увеличават богатството си. Но дали това става спокойно? Помислете си за прочутото в САЩ семейство Кенеди. Дали е

корумпирано? Старият Джозеф Кенеди спечели милиони, търгувайки с алкохол по време на “сухия режим.” (Коментар: Той е бил посланик на САЩ в Лондон през 1938-1940. Най-големият му син Джозеф Младши загива като военен пилот през Втората световна война. Д.Пр.) Дали семейството му беше порочно? Извънбрачните връзки на Джон и Робърт Кенеди, да не говорим за едновременната им връзка с Мерилин Монро едва ли ги обрисова като добродетелни мъже. Тогава дали това семейство не е изпитвало мъка и болка? Дали винаги е живяло спокойно? Двама от синовете бяха убити, съпругата на Едуард е алкохоличка, един от внуците е наркоман, друг член на семейството беше обвинен за извършване на изнасилване.

Но даже ако даден преуспял човек няма морални прегрешения, не е вярно, че преуспелите не страдат. Адвокатът Джон Робъртс, бивш премиер на провинция Онтарио, пострада от сърдечен удар, остана частично парализиран и в отчаянието си се самоуби.

Завистта ни заслепява. Дотогава докато завиждаме на някого, ние се самозаслепяваме за страданията на този човек. Ние считаме, че каквото и да му се случва, той е недосегаем за болката и страданията. **Но истината е, че благоденствието на преуспелите не може да ги предпази от човешките страдания.**

Завистта ни отравя, вгорчава и заслепява. Тя прави още нещо: тя ни прави да се самосъжаляваме и ни превръща в самооправдаващи се сополанковци. **Поради завистта си псалмистът хленчи: “Напразно съм опазил чисто сърцето си. Опазих чисто сърцето си и не получих нищо за това!”** (виж ст. 13) Но истината е, че той **не** е опазил чисто сърцето си. Може би е опазил чисти ръцете си, тъй като не е направил нищо нередно. Но сърцето? Как може човек да твърди, че е опазил чисто сърцето си, когато според собствените му признания той завижда на хората, които са забогатели благодарение на непочтения си характер? Тъй като им завижда е ясно, че той самият иска да има непочтен характер, защото по този начин ще стане богат. **Той не е опазил чисто сърцето си, а се е превърнал в самосъжаляващ се и самооправдаващ се ревльо.**

Не е чудно, че никой не се хвали, че завижда. Кой би се фукал, че се е превърнал в отровен, горчив, сляп и самооправдаващ се ревльо? Никой, даже псалмистът не се хвали с това.

И какво се случва след това с него? В един от редките си мигове на разум и трезва представа за себе си, той разбира колко уродливо се е обезобразил. В същия този рядък миг на разум и трезва представа за себе си, той разбрал колко е жалък в очите на другите вярващи от своята църква и изплакал пред Бога: **“Ако си бях позволил да говоря по този начин, аз цял да изневеря на Божието семейство.”** (ст.15 – мой превод) Ясно е, че зората изгряла в живота му, най-накрая зората изгряла!

Но той се нуждае от нещо повече от зазоряване; той се нуждае от силата на дневната светлина, за да се укрепи. **Силната дневна светлина го огрява, когато той отива в църквата.** Той ни казва: **“Влязох в Божието светилище.”** (ст. 17) Той се поклонил пред Бога. Да се поклоним, означава да благоговеем пред някой, който е безкрайно по-велик от нас. Да се поклоним, означава очите ни да погледнат високо в небето. Да се поклоним означава да сме ориентирани извън и далеч от себе си. **Тъй като сме склонни да завиждаме, тъй като сме склонни да мислим само за себе си, ние постоянно имаме нужда от промяна на ориентирите ни, поне веднъж седмично.**

Много ми харесват авиоспектаклите. Въздушната акробатика ме забавлява. Изпълненията на летците от вида на “Сините ангели” са добри, но аз предпочитам соловите изпълнения с по-малките витлови самолети. Малките самолети изпълняват далеч по-трудни маневри и то много по-близо до земята. Наскоро по телевизията гледах едно такова солово изпълнение, в което имаше много снимки, направени от самия пилот. Пилотът беше сниман от камера, поставена в носовата част на пилотската кабина. Когато самолета се завърташе около надлъжната си ос във въздуха и пилота летеше с главата надолу (а много от тези маневри са свързани с голямо натоварване на тялото на пилота), **аз забелязах, че пилота на всеки 2 секунди наблюдаваше къде е земята.** По този начин той постоянно **се преориентираше.** Тъй като маневрите му бяха много опасни и внезапни, той много лесно можеше да изгуби ориентацията си. И тъй като летеше много ниско до земята, той нямаше резерв за грешка. Той се преориентираше постоянно и всеки 2 секунди си задаваше въпроса: **“Къде е земята?”**; иначе би катастрофирал.

Като имаме предвид всичко, което ежедневно ни се случва, включително тази безумна завист, която всички познаваме, но не всички признаваме, ние образно казано също се въртим и летим с главата надолу. **Единственият начин, чрез който можем да се предпазим от катастрофа е постоянно да се преориентираме. И ние правим това, когато гледаме към Бога и така избягваме катастрофата.** Ето това представлява преклонението пред Бога, ако не всеки 2 секунди, поне веднъж седмично.

Когато псалмистът отиде в църквата, когато се поклони на Бога, той отново получава своя правилен ориентир. Когато получи правилния си ориентир в един от тези редки мигове на здрав разум и трезва представа за себе си, която го е отвела в църквата, ориентацията му се препотвърждава и прогонва завистта, която доскоро го е задушавала. Така той възвръща здравия си разум и трудно може да повярва на каква сериозна опасност се е подложил сам. Той плаче пред Бога: **“Аз бях глупав и неразбиращ. Аз бях като животно пред теб.”** (ст. 22 – мой превод) Той ни казва откровено: “Аз не само бях безумен. Аз бях възмутително безчувствен към Бога и за дълъг период от време даже не можех да осъзная това!” Когато

завистта му се изпарява, той възстановява правилната представа за себе си. Сега той разбира, че е бил на крачка от катастрофата. Много малко го е делило от измяната на приятелите си, които вярвали в Бога и от противопоставянето на самия Бог.

Фактът за преориентирането на псалмиста се демонстрира от признанието му към Бога: *“Кого имам на небето освен теб? И на земята няма нищо друго, което да желая освен теб.”* (ст. 25 – мой превод) **Мартин Лутер е превел този стих още по-точно:** *“Дотогава, докато имам теб, аз не желая нищо друго нито на небето, нито на земята.”*

Някой може да каже, че лекът срещу завистта е по-малко да желаем. Разбира се, да желаем по-малко е начин да избягваме завистта. Но да се придържаме към този лек е безполезно, така както е безполезно да твърдим, че можем да се излекуваме от болестите без да употребяваме лекарства. Важният въпрос е: “Как да стане така, че да се излекуваме без лекарства?” Как да стане така, че да желаем по-малко? Като сто пъти на ден си повтаряме: “Аз реших да желая по-малко!”? Повтарянето сто пъти на ден на това само ще ни напомня за всички неща, които нямаме и ще ни подбужда да ги искаме още по-силно!

Ние преставаме да желаем повече, **когато забравяме за това “повече”, което не притежаваме.** А ние забравяме за това, **когато се фокусираме в Онзи, който сам по себе си е “повече”;** фактически, толкова повече, че да бъдем притежавани от него означава да гледаме на земните дреболии просто като на земни дреболии – незначителни неща, които подхранват стремежа ни да притежаваме и суетата ни, но никога не ни удовлетворяват.

В края на Пс. 73 псалмистът казва: *“Бог е силата на сърцето ми и вечният ми дял.”* (ст. 26) Хиляда години по-късно друг син на Израел, който бил роден в град Гарс и скоро щял да умре в Рим, в писмото си до църквата във Филипи 1:21 е написал: *“Защото за мен да живея е Христос, а да умра – придобивка.”*

Пс. 73 е проучване на патологията на завистта и е декларация за освобождаването от това смъртоносно състояние. Тъй като досега позволихме на псалмиста да ни каже много неща, нека накрая да дадем възможност на някой друг да има последната дума. Авторът на “Притчи” казва: *“Задоволството е безкраен празник.”* (Пр. 15:15 – мой превод)

Прошка, прощаване на другите, прощаване на себе си – от къде да започнем?

Михей 7:18-20; Пс.32; Кол.3: 12-17; Мат.18:21-35

Започнете от кръста. Ние няма от къде другаде да започнем. Кръстът в Новият Завет е толкова голям, че се извисява над всичко останало. Цялото теологично разбиране и всичко свързано с ученичеството произтича от кръста. Ние вярваме в извършеното на кръста за спасението ни. Кръстът преобразява мисленето ни и ни прави различни от начина на мислене на останалите хора. Кръстът е единственото място от където трябва да започнем. Ако започнем от някое друго място, това означава да започнем да пресмятаме: “Трябва ли да простя? Колко много да простя? При какви условия трябва да простя?” Това е начинът, по който пресмятаме.

Пресмятането на неща, заради които се тревожим, **има склонността да обслужва собственият ни интерес.** Ние отиваме в банката, за да вложим парите си. За едногодишен влог лихвата е 4%, за двегодишен влог е 4,25%, а за тригодишен влог – 4,5%. Ние пресмятаме промените в лихвения процент през следващите две години и решаваме коя комбинация от лихвен процент и период на влога е най-добър. За банката ли? Разбира се, не! Ние пресмятаме коя комбинация е най-добра за нас. Пресмятането на неща, заради които се тревожим, обслужва собственият ни интерес.

Второ, често пъти пресмятането представлява съзнателно прикриване на несъзнателното пресмятане. На съзнателно ниво аз пресмятам дали мога да простя, колко много да простя и на кого да простя. Но всичко това е димна завеса, зад която, на подсъзнателно ниво, **сърцето ми е отмъстително настроено и иска да изравни резултата, за който считам, че от много години не е в моя полза и ми се иска онзи, който ми е причинил болка, също да пострада малко.** Несъзнателното осмисляне, подобно на всеки друг несъзнателен процес, ни спестява необходимостта да признаем собственото си безсрамие, което не искаме да признаем и предпочитаме да крием. Пресмятането е съзнателна дейност, която прикрива несъзнателното развитие, при което **ние живеем в самозаблудата, че сме добродетелни, чисти и непорочни.**

Трето, пресмятането ни отнася в нереалността. В резултат на това, аз съм готов да прощавам малко на другите (които от своя страна също считат, че са добродетелни, чисти и непорочни), но в същото време очаквам, те да ми прощават много. Всичко това е нереалистично.

Четвърто, пресмятането предполага и подсилва повърхностното (незадълбоченото) мислене на човека. Пресмятането ме кара повърхностно и погрешно да считам, че грехът е нещо, което мога да изчисля

или да измеря, подобно на захарта, брашното или млякото. Пресмятането подсилва липсата ми на задълбоченост, защото постоянно потвърждава повърхностния подход, който използвам.

Никога не трябва да започваме процеса на разбирането на смисъла на прощката с пресмятане, **а с кръста**. Нещо повече, **ние не само трябва да започнем от кръста, но и да оставаме край кръста**.

Никой не използва екип от 20 хирурзи, за да лекува ангина. Правителството никога не изпраща атомен самолетносач, за да потопи едно кану. Сирените за предупреждение за въздушно нападение не започват да вият, защото някакво детско хартиено самолетче е навлязло във въздушното ни пространство. Когато се използва екип от 20 хирурзи, това означава, че положението на болния е критично. Когато един атомен самолетносач излезе в открития океан, това означава, че заплахата, с която е изпратен да се справя, е огромна. Когато сирените за предупреждение за въздушно нападение започнат да вият, това означава, че разрушенията ще бъдат огромни. **След като Бог е пожертвал собствения си Син, това означава, че положението на човечеството е критично, че заплахата пред която сме се изправили не би могла да бъде пострашна и нашето разрушение ще е огромно.**

Когато отворя Библията **и прочитам, че прощката, с която Бога ни прощава, е изисквала смъртта на Собствения му Син, аз се чувствам отрезвен**. Опитвам се да проумея какво означава това. Опитвайки се да разбере това от Божията гледна точка, аз размишлявам за страданията на нашия праотец във вярата, Авраам. Авраам и Исаак. Авраам събрал дърва за огън, наточил ножа си, отклонил тревогата на Исаак и се изкачил с натежало сърце и натежали крака на планината Мориа. Двамата със Сара чакали дълги години да им се роди дете, но все не се раждало и те се отказали да чакат. А когато всички считали, че положението им е безнадежно, Сара забременяла. Има ли друго дете, което да е било очаквано с по-голямо нетърпение и да е било обичано по-силно? А сега трябвало да се откажат от това дете и да го предоставят на смъртта.

На мен ми беше спестена болката да загубя дете. **Обаче знам, че когато умре дете, в 70% от случаите родителите му се развеждат**. Не би ли трябвало смъртта на детето да мотивира родителите му да се привържат още по-силно един към друг? Истината е, че смъртта на детето е толкова травмираща, че изводът относно поведението на родителите след това е безполезен. Ние просто не можем да разберем какво означава да умре детето ни.

Но нека да се върнем към Авраам. В последният момент бил осигурен един жертвен овен. Неописуемо е било облекчението на Авраам, защото синът му нямало да умре. Но когато Отец завел Синът си, Господ Исус Христос, на Голгота, не е имало облекчение и Синът му е трябвало да умре. **На кръста Отец понесъл в сърцето си пълната тежест на най-голямата възможна мъка.**

Опитвам се да проумея, какъв е смисълът на кръста от гледната точка на Христос. Аз не подценявам физическите страдания, на които е бил подложен заради нас. Но има хора, които са били подлагани на много по-големи физически болки и страдания. (Нали помним, че Исус е страдал само 6 часа, преди да умре.) **Вцепенявам се от изоставеността на Исус на кръста. Какво означава да бъдеш изоставен, когато най-важното нещо и същината на живота ти е неразрушимата връзка с твоя Отец?** Като дете съм се изгубвал 2-3 пъти и си спомням, че това не беше приятно, а ужасно преживяване. Въпреки това си спомням, че когато се изгубвах, аз знаех, че единственият ми проблем е, че не мога да намеря родителите си. Нито за миг не съм се съмнявал, че те са ме изоставили. Един близък приятел ми е разказвал, че когато жена му го напуснала и той разбрал, че е изоставен от човека, който е ценял повече от останалите хора, той пуснал водата от всички чешми у дома си, за да не чуе шума на колата ѝ, докато тя изкарала колата си от гаража и си заминала. Единственото, което мога да направя, когато си мисля за изоставянето на нашия Господ на кръста, е неразбиращо да замълча.

Когато и да се замисля за кръста, аз винаги съм изумяван от цената, която Бог е платил – Отец и неговият Син заедно – за да ми бъде простено. **В този мигът осъзнавам собствената си поквара, заради което е било нужно да се плати толкова голяма цена.** Ясно е, че поквареността ми е много по-дълбока отколкото съм считал и че състоянието на сърцето ми е много по-сериозно, отколкото съм предполагал. Неоспоримо е, че когато парадирах с теологичните си познания за греха, аз все още не бях разбрал и никога няма да разбера смисъла, който има греха в очите на Бога.

Когато бях юноша, аз си мислех, че нашият Господ е направил грешка, когато се е молил за убийците си с думите: **“Отче, прости им, защото те не знаят какво правят”** (Лука 23:34). Мислех си, че той е сбъркал, защото тогава ми се струваше, че те са знаели какво правят: те са унищожавали онзи, когото не са харесвали. Тогава бях убеден, че те сигурно са знаели какво правят, просто защото са заговорничели, интригантствали са и съзнателно са решили да го убият. Нещо повече, струваше ми се, че самата молба на нашия Господ **“Отче, прости им, защото те не знаят какво правят”** противоречи сама на себе си. В края на краищата, ако те не са знаели какво правят, тогава те нямат нужда да им бъде прощавано; тогава Бог просто може да си затвори очите за онова, което са направили.

Сега вече съм стар и считам, че Господ е бил прав. В края на краищата убийците му наистина не са знаели какво правят, защото не са разбирали, че разпъват на кръста Божият Син. Те не са разбирали, че собствената им греховност ги е мотивирала да направят това. Те не са разбирали, че докато са си мислели, че действат свободно, всъщност зависимостта им от греховността е била по-силна, отколкото е зависимостта на наркомана от наркотика. Поради преклонната си възраст аз мога да разбера, че нашият Господ е бил прав. Не е било възможно Бог да си затвори очите и да не обърне внимание на това, което са направили. На тях единствено може да им бъде простено, тъй като действията им са били мотивирани от обърканите им сърце, ум и воля. Сигурно е, че те не са били способни напълно да разберат онова, което са извършили. Но причината, поради която не са могли да разберат е, че са били слепи за собствената си греховност. Разбира се, че са имали грехове. Най-лошата последица от духовното ни състояние е, че ние ставаме слепи за собственото си духовно състояние. Но това, че сме ослепели, не намалява отговорността ни за духовното ни състояние, защото всичко ще стане явно в Денят на Божия съд. Но защо да чакаме до тогава? Защо да не възприемем сега истината за кръста, т.е. да приемем, че лекарството за лечението на тази вечна болест е не по-малко вечно. Лекарство, чието благословение е по-богато отколкото можем да си представим означава, че състоянието ни е много по-смъртоносно, отколкото си мислим.

Всички хора ли са убедени, че трябва да започваме прошката от кръста? Тогава всички трябва да се съгласят, че разбирането ни как да прощаваме на другите хора и на себе си започва да ни се прояснява от гледната точка на кръста. Светлината, хвърляна от кръста, ни помага да видим и да разберем всичко останало, което е свързано с прошката.

Например, от Библията става ясно, че начинът, по който прощаваме на враговете си, е мерило за собствената ни близост до Бога. Когато за пръв път осъзнах тази истина, аз паднах на пода. Тогава разбрах, че не мога да се наслаждавам на интимна връзка с Бога, докато си представям, как най-големия ми враг става все по-зле и по-зле. Тогава в светлината на кръста аз видях онова, което по-рано не можех да видя.

Как мога да твърдя, че имам интимна връзка с Господа, който е простил на убийците си и същевременно да се наслаждавам на влошаващата се мизерия на онези, които все още не са ме убили? Как мога да кажа, че моля да бъда преоформен по образа на Бога, който е платил толкова висока цена, за да прости, докато аз искам гаранции, че собственото ми нежелание да простя няма да ми струва нищо?

Преди 250 години Джон Уесли написал в дневника си: “Възмущението от нечия обида е грях, който хиляди пъти съм извършвал.” А ние искаме да кажем: “Възмущението от нечия въображаема обида е грях, защото е неправилно да се сърдим на човек, който всъщност не ни е обидил. Но възмущението ни е напълно в реда на нещата, когато наистина сме обидени. В края на краищата, кой не би се възмутил?” Но когато се спори по този начин, това е доказателство, че ние все още не сме изминали 1-2 км заедно с Евангелието.

Ние считаме, че възмущението от нечия въображаема обида не е грях, защото това поведение просто е глупаво. Тъй като възмущението в случай на реална обида е естествена реакция на греховните хора, ние считаме, че това не е грях. Как може да ни бъде търсена сметка заради нещо, което подобно на ръкавица ни приляга толкова добре? Но спомнете си какво казахме преди малко: най-доброто доказателство за собствената ни греховност е факта, че ставаме слепи за истината, природата и обсега на собствената си греховност. Тогава какво трябва да правим с възмущението си? Да продължаваме ли да държим възмущението в себе си, защото подхранва самосъжалението и самооправдаването ни? Или да осъдим възмущението и да го оставим в основата на кръста, осъзнавайки, че само късогледият постъпва иначе?

Притчата на нашият Господ за безмилостния служител не ни оставя място за съмнение, за двусмисленост или недоумение. В тази притча царят прощава огромен дълг на своя служител. След като му бил простен огромния дълг, този служител отказал да прости някакъв дълг, който съседът му имал към него. Царят се разярил, че прошката, която е получил служителят му, не е довела до прошка от страна на служителя му. Царят заповядал служителят му да бъде разтърсван, докато в него се събуди някакъв разум. След като служителят е отказал да прости някакъв мизерен дълг на съседа си, тогава този служител наистина е бил много глупав. Дългът на съседа му е не е бил незначителен: 100 динария, които са представлявали 6 месечна заплата. В този момент служителят разбрал колко трудно му е да прости. Поуката от притчата е следната: дългът на съседа е бил 100 динария, но той е нищожно малък в сравнение с 10 000 таланта (50 мил. долара или заплата за 160 000 години) които царят вече бил простил на служителя.

Обидата и раната, заради която трябва да простим на ближния си не е дреболия. Ако беше дреболия, ние нямаше да се чувстваме засегнати. Раната е дълбока, иначе ние нямаше да се потим, когато се налага да прощаваме. Ние ще сме способни да прощаваме за обидата, само ако я сравним с онова, което Бог вече ни е простил. Моля ви да забележите, че ние никога не сме призовавани със собствените си сили да предизвикваме другите хора да прощават. Ние сме призовавани да не пречим на Божията прошка да протече през нас и да се излее върху другите. Не е нужно ние да произвеждаме вода, за да потопим в нея онова,

което е засъхнало и да считаме, че правим нещо полезно. **Всичко, което Бог иска от нас е да не спираме водата му, която тече през маркуча.** Ние или не пречим на свободното протичане на Божията прошка от него, през нас до другите, или подобно на служителя от притчата, ще трябва да бъдем разтърсвани, докато в нас се събуди някакъв разум. Не трябва погрешно да си представяме, че нашият Господ е вежлив, мек и слаб. Исус не е вежлив, мек и слаб.

Преди днес да залезе слънцето, ние трябва да се уверим, че сме разбрали кои неща са извън смисъла на прощката.

Първо. Прощката не означава, че онова, което прощаваме е незначително. Както вече разбрахме, обидата е голяма и болката е мъчителна. Ако обидата не беше голяма, тогава щяхме да говорим за пропускане и пренебрегване на обидите, а не за прощаване.

Второ. Прощката не означава, че сме извинили престъплението, което е извършено срещу нас. Ние извиняваме онова, което е извинимо. Онова, което е неизвинимо няма никога да стане извинимо и никога няма да бъде извинено. Такова престъпление може единствено да бъде простено. Денят, в който ми кажете, че ми прощавате е ден, в който ще разбере, че за мен няма извинение. Да простим, това не е съкратена форма на израза: “О, няма значение.” Да простим, това означава мълчаливо да потвърдим, че за нас това има значение.

Трето. Прощката не означава, че ние сме ахмаци, които канят хората отново да ги обиждат и нараняват. Да простим, това не означава да отправяме покана за следваща обида. Да простим, това не е да си правим реклама, че сме изтривалки за краката на хората. Няма съмнение, че има хора с толкова понижено самочувствие, които изглежда че предлагат на другите да бъдат използвани. Обаче прощката не е последното скривалище на слабохарактерни хора, които никога нищо не могат да направят. Обратното, прощката е демонстрация на възможно най-голямата сила на характера. Исус е можал да прости на убийците си, просто защото вече бил казал: *“Защото давам живота си, за да го получа отново. Никой не ми го отнема, аз го давам по собствена воля. Имам право да го дам и имам право отново да го получа”* (Йоан 10:17-18).

Четвърто. Прощката не означава, че според нас човекът на който прощаваме е като необработен диамант и е с добро сърце. Прощката означава, че според нас човекът на когото прощаваме е с извратено сърце. В края на краищата, това е смисълът на Божията прошка към всеки от нас.

Пето. Прощката не означава, че сме длъжни да се доверяваме на човека, на когото прощаваме. Ние никога няма да можем да се доверим на много хора. Единствените хора, на които трябва да се доверяваме са тези, които са доказали с поведението си, че заслужават нашето доверие. Прощката означава, че е възможно да не мразим, да не обиждаме, да не експлоатираме, да не се стремим да отмъщаваме и да не сме зле настроени към хората, на които нямаме доверие. Помнете, че всичко, което е важно, е да не препятстваме прощката, която Бог е излял върху нас и която той иска да премине през нас, за да стигне до другите хора.

Шесто. Всяко обсъждане на прощката включва изискването да прощаваме и на себе си. Много често онзи, на който най-спешно трябва да простим, сме самите ние. И тъй като всяка прошка е трудна работа, стигаща до точката на страданието, тогава да простим на себе си може да е окаже по-трудно от всичко останало. Да предположим, че ние не простим на себе си. Да предположим, че кажем: “Аз мога да простя на всеки друг човек, на не и на себе си.” В такъв случай в разума и в сърцето ни се случват следните неща:

А. Няма съмнение, че ние най-безочливо се гордеем със себе си. Има ужасна надменност, когато казваме за себе си: “Аз съм най-големият грешник на света. Аз съм шампион в това отношение. Аз мога да простя на другите, защото те са от по-долната група грешници в сравнение с мен. Когато говорим за порочност, аз съм звезда от най-висшата лига.” В такова поведение не само има извратено безочие, в него има и голямо богохулство. Чрез него ние казваме: “Платената с кръв прошка на Бога, която е купена на цена, които ние даже не можем да си представим – тази прошка на Бога не е достатъчно ефективна за моя случай. Божията милост е недостатъчна, непълна и напълно безполезна за справяне с нещата, заради които се тревожа.” Това е богохулство. Не трябва да омаловажаваме прощката, с която Бог ни е простил и за която въобще не знаем колко голяма цена е платил.

Б. Ако казваме, че не можем да простим на себе си, тогава ние искаме да бичуваме себе си, за да си обясним собствения си грях. Но не вярваме ли в евангелието? Сърцевината на евангелието е: жертвоприношението вече е направено за нас. Ние нито можем да го отхвърлим, нито можем да добавим нещо към него. Единственото което можем да направим е да вярваме в него.

С това ще завършим днешната проповед, край кръста, откъдето тръгнахме. Защото само тук разбираме, че Бог, заради жертвата на Христос, ни е простил. Поради това край кръста ние разбираме, че не можем да правим друго, освен да простим на другите хора и на себе си.

Радостното настроение

Дали то е някаква емоционална приповдигнатост или е някакво яростно безумие? Или пък е някаква проява на волята на човека, като например непоколебимостта или решителността? От време на време ние изпитваме емоционална приповдигнатост, но не трябва да очакваме, че повечето от времето си ще прекарваме в това състояние. В края на краищата никой не може да живее постоянно в състояние на емоционална приповдигнатост.

От друга страна, ако да си в радостно настроение е волеви акт, ако това е някакво проявление на волята ни, каквото например е непоколебимостта, тогава от време на време можем да изпитваме емоционална приповдигнатост, но никой не трябва да очаква това състояние да продължава постоянно или през по-голямата част от времето ни. В края на краищата, никой не живее с непрестанно напрежение на волята си.

Истината е, че радостното настроение не е нито необикновена емоционална приповдигнатост, нито пък е необикновено силно волево проявление. Радостното настроение е уравновесено състояние. Радостното настроение е уравновесен начин на живот и уравновесена представа за живота. Разбира се, ние имаме лоши и тежки дни и ще продължим да ги имаме. Но въпреки това, онова, което е важно е уравновесеността. Тази уравновесеност е фона, декора и екрана, върху който изживяваме живота си. Радостното настроение е атмосферата в която живеем и то е лъчението, с което облъчваме хората около себе си. Радостното настроение е изключително важно. Ако искаме да живеем положително, ние трябва да сме радостни.

Специалистите по духовното здраве ни казват, че основният симптом на слабата депресия не е, че човек е тъжен. (Много депресирани хора не са тъжни.) Основният симптом на слабата депресия е това състояние на човека, което психиатрите наричат “психомоторно забавяне”, което ние жаргонно наричаме “мудност, скучност, досада”. Например, някой ни казва, че няма никаква енергия, че му се струва, че няма да издържи на житейското напрежение, че му се струва, че не разбира ставащото с него, че постоянно се чувства уморен – но според него причината е, че през изминалата зима 5 пъти е боледувал от настинка и грип. Но никой не боледува 5 пъти през една зима от настинка и грип. Този човек не страда от последствията от грипа и настинката, а от депресия.

Без радостно настроение ние не можем да живеем и същевременно да утвърждаваме живота. Сигурно сте забелязали, че безрадостните хора са някак си емоционално мъртви. Те ни изумяват с безразличието им към емоциите, но въпреки това не падат. Те не само са емоционално инертни, но и пресушават емоциите на хората около себе си. Когато се намираме в компанията на безрадостни хора, ние усещаме че жизнеността ни намалява и много скоро започваме да изпитваме усещането за анемия. Безрадостният човек изтощава хората около себе си. Оттук следва извода, че радостното настроение е важно нещо.

Това се казва на много места в Библията и очевидно радостното настроение е неразделна и отличителна черта на християнския живот. Но защо човек трябва да е с радостно настроение? Например, четем вестника, или размишляваме над случващото се по света, или за трудния си живот и не сме мотивирани да имаме радостно настроение. Истината е, че никой от апостолите не е твърдял, че ние ще изпитваме радостно настроение, като гледаме онова, което става в света около нас. Когато апостолите са гледали какво става около тях, те са виждали армията на окупатора. Виждали са угнетяваща бедност. Виждали са как политическите и религиозните им водачи ги изоставят и предават. Виждали са несправедливост, болести, страдания и смърт.

Мартин Лутер твърдял, че когато гледа към света, онова, което вижда християнина, противоречи на евангелието и на истината, че Бог обича всеки от нас повече, отколкото ние самите обичаме себе си. (Той не пожертва ли своя Син заради нас?) Поради това Мартин Лутер никога не е бил безрадостен човек. Той радостно прави разлика между око и ухо. Това, което виждаме с око си противоречи на онова, което “чуваме” с “ухото на сърцето си”. Онова, което чуваме – евангелието – ни убеждава в Божията истина, че сме обичани по начин, който никога няма да бъде потвърден от случващото се в света, а напротив, винаги ще бъде отричан.

Първо апостолите, а след тях и Лутер казват, че всички последователи на Исус Христос могат и трябва да са радостни. Те настояват, че това радостно настроение не се намира в зависимост от това, което става около нас. Радостното настроение се дължи на призива, който сме чули, на отговора, който сме дали на този призив и на хармонията между призива и нашия отговор.

А) Призивът. Слепецът Вартимей не е бил просто един сляп човек. Случката със слепеца Вартимей е включена в евангелието, защото той олицетворява всеки мъж и жена на земята. Веднъж Вартимей седял в обичайното си полу-подтиснато състояние на скука и досада, което е лесно разбираемо с оглед на факта, че той е бил сляп човек, когато някой му казал: *“Радвай се. Исус те вика.”*

Б) Отговорът. Жена, която от 12 години страдала от притеснително заболяване, веднъж се оказала близо до Исус. Тя отговорила на тактичната му покана, като се пресегнала и го докоснала. Когато тя реагирала по този начин, Исус ѝ казал: *“Радвай се, дъще. Твоята вяра те изцели.”* (Лука 8:48)

В) Приемането. Един син се връща у дома при баща си, който го очаква. В разказаната от Исус Притича за Блудния син, синът бил посрещнат по неочакван за него начин. Баща му не му отговорил апатично и предпазливо: “Синко, по-добре е да почакаме и да видим какво ще се получи. За сега считай, че си приет с пробен период.” Вместо това, в продължение само на следващите няколко стиха, бащата четири пъти казва: *“Нека се веселим.”* (Лука 15:23-32)

Основата на нашето радостно настроение **никога не е това, което се случва около нас**. Основата на нашето радостно настроение е нещо друго. **Това е призивът да живеем в компанията на Исус Христос**. Това е отговорът на неговия призив, който ни освободи да го направим. Това е посрещането на нашия отговор, който е в хармония с призива. Ето в тези неща е вкоренено нашето радостно настроение. Неговият призив разпали в нас желание да му отговорим; а нашият отговор беше посрещнат с радост от Бога. Сега вече ние знаем защо и как можем да сме в радостно настроение. **Радостното настроение няма да има голямо значение, ако си живеем тихо, безпроблемно и без кавги или се излежаваме блажено във ваната. Обаче, ако живеем трудно, ако живота ни е тежък, но въпреки това сме с весело настроение, тогава това е много важно.** (Коментар: Разказвайки за преживяванията си с В. Левски през една люта зима в полята на Влашко по поречието на река Дунав, Хр. Ботев пише, че една нощ те спрели да пренощуват в една празна вятърна мелница. Стените ѝ били от преплетени клони, така че те не били никаква преграда срещу леденостуденият северен вятър. Хр. Ботев разказва: “Навън студ – дърво и камък се пука. А той (Левски) все пее.” Д.Пр.)

Тъй като е знаел това, Исус веднъж погледнал учениците си в очите и им казал следното: *“В света ще имате страдания, но вие се радвайте. Аз победих света.”* (Йоан 16:33 – мой превод) Лесно е да повярвате в първите пет думи от горния стих: “В света ще имате страдания.” Страдания? Трудности? Нещастия? **Ние не можем да се отървем от тях**. Когато бях малък и майка ми понякога се чувстваше победена, тя въздъхваше тежко и казваше: “Винаги ще се случи нещо лошо.” Да, така е. И фактът, че около нас винаги се случва нещо лошо, това подлага на киселинно изпитание радостното ни настроение.

Лесно е да се приеме истината от първата част на разглеждания стих: “В света ще имате страдания.” Та нали светът не ни предлага нищо друго, освен страдания. От собствения си опит Исус се е убедил в тази истина. **Йосиф и Мария не са го разбирали. Майка му е считала, че поведението му е притеснително. Братята и сестрите му са считали, че той е се е побъркал.** Учениците му постоянно го разочаровали (един от тях го предал, а другите го изоставили). Религиозните водачи го преследвали. Тълпите се обърнали против него. Както ни напомня Джон Калвин, сянката на кръста падала върху него през целия му живот, във всяко време и при всички обстоятелства.

Подобно на Исус, и ние с вас ежедневно се сблъскваме със съпротива. Ние се срещаме със съпротива, която ни огорчава, когато се опитаме да направим нещо полезно, да направим нещо с цел подпомагане и изцеление на хората. В такива моменти се чувстваме като хокеист, който се опитва да вкара гол – колкото по-близо се озовава до голлинията, толкова повече съпротивата срещу него се увеличава. Колкото по-близо се озовава до голлинията, толкова по-силни удари получава от противниците си. **Хокеистът, който успее да стигне до мястото фронтално пред вратата, откъдето може сигурно да отбележи гол, получава ужасни удари.** (Следващият път, когато гледате хокеен мач, обърнете внимание какво се случва там.) Когато хокеистът се намира на 30 метра от голлинията, никой не се занимава с него. **Но когато има шанс да вкара гол, тогава бива удрян непрестанно.**

В живота си ние ще бъдем измъчвани много малко, ако поведението ни е незаинтересовано и безотговорно, дотогава докато вървим с потока, докато правим така, както правят хората около нас, когато не се интересуваме накъде ни носи течението. **Но веднага щом заемем някаква позиция, веднага когато започнем да защитаваме нещо, което е полезно и съществено и започнем да работим за неговото осъществяване, веднага щом се доближим до голлинията, ние се срещаме със съпротивата.** Ако изпълнявате някаква лидерска работа и имате някакви отговорности на работното си място, в църквата, в училището или в каквато ѝ да е организация, **вие ще оцелеете най-дълго без да получите наранявания, когато не правите нищо, когато не планирате нищо, когато не казвате нищо, когато сте “г-н никой”, който просто се носи по течението.**

Но веднага щом осъзнаете каква е целта (къде е голлинията) и започнете да се придвижвате към нея и другите тръгват срещу вас и започват ударите. Сега трябва да се сражавате с пасивността на хората, които спят летаргичен сън, с хората, които ви завиждат, че сте водач и да се справяте с враждебността на хората, които негодуват срещу способността ви да виждате надалече, нашироко и надълбоко. **Веднага щом се опитате да направите нещо, което е наистина значимо за Божието царство, вие ще научите много неща за страданието.**

Ако Исус просто беше разлепил няколко рекламни плакати и беше погалил по главата няколко деца, той също нямаше да страда. Но вместо да направи това, той каза и направи онова, което е знаел, че е длъжен да направи. В същото време, когато иска от нас да направим някой неща, Исус ни казва: *“В света ще имате страдания.”* Нужно ли е той да ни напомня това? Но несъмнено той трябва да ни напомни втората част от този стих: *“Но въпреки всичко, бъдете с радостно настроение, защото аз победих света.”* Даже когато срещаме съпротива и получаваме обиди и удари, ние трябва да се радваме, защото нашият Господ е победил всяко нещо, което ни причинява обида, болка и тъга и сега споделя с нас своя триумф от победата.

“Бъдете с радостно настроение.” Това въздушна кула ли е? Или е романтично преувеличение? Или Исус иска да извади от нас нещо, което в противен случай ще си остане скрито за повечето хора, но ние ще го откриваме в дълбочината на сърцето си и то ще бъде потвърждавано от ежедневния ни опит? Има само един начин да открием кой е верният отговор. Трябва да се потопим в ситуацията, в които страдаме. Когато гледаме към Исус, докато сме там и продължаваме да вървим напред заедно с него през страданието, ние ще бъдем изненадани от радостното си настроение, защото той ни включва в победата си над света.

През Втората световна война военните летци били обучавани как да си служат с парашута. Няма съмнение, че пилотите е разбирали правилно указанията, които са описвали начина на работа на парашута. Но един ден те може да се окажат в ситуация, когато ще трябва да се придвижат отвъд познаването на инструкцията и да направят крачка във въздуха, за да приложат на практика това, което знаят на теория. Тогава всеки пилот е подлаган на изпитанието, дали ще повярва, че парашутът му е толкова надежден, колкото твърди фирмата, която го е произвела или ще трябва да загине. Нашият Господ е казал: *“Радвайте се, защото Аз победих света.”* Когато се борим, когато животът ни труден, когато ни боли, тогава сме подложени на изпитание. В тази ситуация трябва да направим крачка навън и напред, доверявайки себе си изцяло на онзи, чието обещание до сега теоретично сме разбирали, но сега ще трябва да проверим как работи на практика. И подобно на военния летец, който скача с парашут от горящия си самолет, ние ще установим, че ще бъдем спасени. Тогава ще установим, че се удивляваме защо ни е било откраднато радостното настроение. Тогава ще потвърдим, че от собствения си опит сме се убедили в правотата на Божието обещание, че той е победил света и ние можем да се радваме. Поради това ще продължаваме упорито да вършим това, което знаем, че трябва да вършим.

Трябва да сме радостни и по втора причина. Трябва да сме радостни, ако доброто нещо за Божието царство, което се стараем да направим, ще е свързано с цялостно ни подчиняване на волята на Бога, с промяна на живота ни и с изграждането в нас на почтен характер. Представете си, че някоя вечер някой позвъни на входната ви врата. Той изглежда тъжен и намръщен и ви казва отчаяно, че събира дарения от името на Асоциацията на диабетиците или от името на Фондацията на болните от сърдечен удар. Очевидно е, че той би предпочел да върши нещо друго, но по добродетелни подбуди е решил да пожертва една вечер, за да излезе навън и “да направи нещо добро.” Само един поглед към тъжното му лице ви е достатъчен, за да му кажете: “Братко, диабетиците нямат нужда от теб.” Разбира се, за кратко време този човек може да събере няколко долара.

Но в дългосрочен план каква истинска и човешка помощ може да се получи от такова намръщено вършене на доброто? Сега разбирате защо Павел пише до християните в Рим: *“Ако ще правите милостиви дела, старайте се да ги правите с радост.”* Лишената от радост проява на милост може да изглежда като проява на доброжелателност, но самата липса на радостно настроение противоречи на външната й привидност и я те се превръща от “акт на милост,” в акт на жестокост.

Във 2Кор.9:7 Павел пише: *“Всеки трябва да даде толкова, колкото е решил в сърцето си, не със съжаление или по принуда, защото Бог обича онзи, който дава с радост.”* Не би ли трябвало Бог да се радва, че ние даряваме, независимо дали го правим с радост или не. Но Павел е прав, когато твърди, че когато даряващият не дарява с радостно сърце, тогава всъщност той нищо не дарява. В такъв случай така нареченото “даряване” се превръща в акт на принуждение, произтичащо от хрумването или стремежа да сме в хармония с онова, което вършат хората около нас, за да избегнем те да си съставят лошо мнение за нас. Но винаги, когато “даряването” се прави с такива подбуди, то въобще не е правилно даряване. *(Коментар: Бог не действа според принципа: “На харизан кон зъбите не се гледат.” Д.Пр.)*

Колко пъти ни се е случвало да получаваме или да ставаме свидетели как други хора получават някакъв дар, който ни е даден с неохота. Демонстрираното нежелание при даването превръща така нареченият “дар” във воденичен камък. Така случаят се превръща от акт на оказване на помощ в акт на унижение и страдание. Ние предпочитаме по-скоро въобще да не ни бъде помагано, независимо от помощта от която се нуждаем, отколкото да ни бъде помагано с нежелание.

Радостното настроение не позволява оказването на помощта да се превърне в унижение, както и предоставената утеха да се превърне в акт на зле прикрита жестокост. Когато Павел пише: *“Бог обича онзи, който дава с радост”*, използваната тук гръцка дума за радост е HILAROS. Тя означава радостна готовност,

която жадува и бърза да направи нещо. От тази дума е произлязла английската дума **hilarity** = веселие, веселба. Радостното настроение е задължително, ако искаме онова, което правим, **наистина да помогне за излекуването на разума и духа на човека**, на който искаме да помогнем. Ако липсва радостно настроение, това означава, че ние вършим нещо добро по принуда, което се приема с възмущение от хората, които се предполага, че ще получат изгода от това добро. **А ако проявата на милост е придружена с радостно настроение, тя може да съживи даже и умрялото.**

В началото на тази проповед казах, че ако се намираме в обществото на човек, който е лишен от радост, ние се чувстваме изсушени. Освен това казах, че радостното настроение на християните не се намира в зависимост от ставащото около нас, а е в зависимост от очарователният призив на Христос към нас, от това че в отговор на този призив ние се оставяме изцяло в ръцете на Господа, а той с радост приема нашето решение. Ако сме вкоренени в това радостно настроение, ние ще установим, че словото на нашият Господ е потвърдено в нас, тъй като той отново и отново ни казва да сме радостни, просто защото той е победил нашият бурен свят. И ще установим заедно с апостола, че това, което предлагаме на Бога и което даваме на нашия ближен с радостно сърце, се превръща в живототворящ акт на милост.